

યોગનિષ્ઠ પૂજ્ય જૈનસાધુ શ્રીમદ્ બુદ્ધિસા- ગરજી અને તેમનો કાવ્ય સંગ્રહ.

હરકોઈ મનુષ્યને સુખ પ્રાપ્ત કરવાની અભિલાષા હોય છે. અને એ સુખ મોટેજ પ્રત્યેક માણીઓ વિવિધ પ્રકારની પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્ત થતા જણાય છે, તેમાં તે માર્ગના પટંતરે આવી કોઈ વિજય-વંત નિકળતા નથી તો એક વાજુએ વિરલ વિરલ પુરુષો સત્સુ-સ્વમાં નિમગ્ન થયેલા હોય છે. વિશેષ સ્તુતિવાચ એનેજ માની શકાય કે, જાતે સત્સુખાનન્દી હોઈ બીજાનું દુઃખ ટાલવા પ્રવૃત્તિ કરે છે.

હું બીજાને સુખ આપીશ એ ધારી ઘણા માણસો પોતાને પ્રાપ્ત થયેલ સાધનો પોતાથી અધઃ સ્થિતિવાળાને પુરાં પાડવા જાય છે. રાજાઓ, શેઠીઆઓ, અને ધનવંત જનો, ધનલક્ષ્મી એજ સુખનું સાધન માને છે અને એથીજ બીજા સુખી થશે એમ વિચારી ધનાદિકથી અનેક પ્રકારે સાદા આપે છે પણ આ માર્ગ મધ્યમ છે. કારણ કે ધનાદિક પદાર્થ માત્ર આજન્મપર્યંતને માટે પણ અનિ-શ્ચયાત્મક સુખસ્વરૂપ હોય છે. એ કરતાં મહાત્મા પુરુષો ઉપદે-શાદિથી હૃદયપૂર્વકનું શુદ્ધ અધ્યાત્મજ્ઞાનથી વિભૂષિત જ્ઞાન આપે છે. એ જ્ઞાનથી ઉત્તમ થયેલ નિજાનંદ સ્વરૂપ સુખ કદી ઇટલે જન્માંતરમાં પણ નષ્ટ થતું નથી. એ સર્વ કોઈ માર્ગવાળા માને છે.

ઉપદેશ ઉપાય પ્રકારે આપી શકાય છે પ્રત્યક્ષપણે, અને અપ્રત્યક્ષપણે, જ્યાં સુધી શરીર આંત્ર્યોકપર વિચરી શકે છે. ત્યાં સુધીના મોટેજ પ્રત્યક્ષપણે ઉપદેશ આપી શકાય છે. પણ ગ્રંથા-દિક પનારી અવિચલ અક્ષર દેશથી આપવામાં આવતો અપ્રત્ય-ક્ષપણે ઉપદેશ જ્યાં સુધી ત્યાં સુધી રાઝ રહી શકે એ કરેલું માનવની

સુદ્ધિની વહાર છે છતાં પટનું તો માનવું પડેને કે ત્રીશો કાચ સુધી ૬ અક્ષરદેહ પરોપસાર્થ ટકી ગયે છે.

મત્પ્રસ અને અનત્પ્રસોપદેશ પણ ઉભય પ્રકારનો હોય છે. એક ગદ્યમાં અને બીજો વચમાં અક્ષરોને અમુક પ્રકારની ગોઠવણી શિયાવ માત્ર રસપૂરિત માર્થવાર્તું જે સ્થાન તે ગજ કરેવાય છે. અને વર્ણમાત્રાને અમુક પ્રકારની ગણમાત્રા ૬ વદ્ધતિમાં લેલેલ છેલ્લે પણ કરેવાય છે આ બેય અક્ષરદેહ સ્વરૂપ છે. પણ સુદ્ધિની લાલિત્યતા માત્રા ગૌરવ ને હૃદય વટવર છાવ વાદનાર માવ વચમાં, ગદ્ય કરતાં અધિક અંશે સમાયેલ છે. સાધારણ વાર્તાઓ કરતાં કવિ લોકો ૬ લેખેલા કવિતાઓના ગ્રંથો કેવી અસ્તિત્વતા મનવી ઉદ્ગતતા મોગવે છે ૬ કોની જાણ વહાર છે.

વચમાં પણ બે ભેદ છે. પિંગલ વચ, તાર્કુલવિક્રીડિત, મગધરા, શિલ્પરિણી આદિ વર્ણ મેલના છંદો. ૬ પ્રથમ પ્રકાર છે. અને રાગરાગણીમાં મજન કીર્તનો, વદ રચાલ, દુવરીઓ, ગજલો ૬ વચનો બીજો પ્રકાર છે. પહેલા પ્રકાર કરતાં પણ કાચવલ, દેશની સ્થિતિ રીતિ માનવની મનોવિચારણાઓને અવલોકી, આ વચના બીજા પ્રકારને અમો પ્રાધાન્ય મળીયું. કારણ જે મળેલ વર્ગ હોય છે. અને તેમાં પણ જેમણે પિંગલ વગેરેનો અધ્યામ કરેલો હોય છે ઉપરાંત રસ અલંકારના જેઓ જ્ઞાતા હોય છે તેમને પ્રથમ માર્ગ સરસ માલુમ પડશે પણ હિંદની દાલની મજા અવમર્થી તે ઉત્તમ વર્ણ સુધી સંગિતપર જેટલી મસ્ત છે. તેટલી પ્રથમ પ્રકારમાં ગૌણ અંશે છે.

માનવ તો શું પણ સર્પ, હરિણ, આદિ વધુ જાતિમાં સંગિત સામ્રાજ્ય મોગવે છે. સુંદર ચંદ્રમાની પવિત્ર શ્વેત છાયા અને પવનની સુલહ લહરિઓમાં બીણાનાદે આરંભિલ રાગધ્વનિ હરિણનાં

મનોબલ પર જે સ્વેચ્છા કરે છે તે તથા મધુર મુરલીનો નાદ શ્રૂર અને મયંકર સર્પ જાતિમાં પોતાની મોહિની નાચી ઢોલાવી વેમાન કરી દે છે એકાના હૃદય વહાર છે? અર્થાત્ સર્વને વિદિત છે તો મનુષ્ય કે જે સહૃદય છે તે પ્રાણના હૃદયને સંગીત કેટલું આકર્ષી શકે એ સુજ્ઞને જાતે વિચારવું જોઈએ.

ઉપરની વાત તો આપને કહી ગયા પણ કહી ભાષામાં આ રીતે ઉપદેશાદિક હોયું જોઈએ. એમાં પણ વાંધા અને તકરારો વિદ્વાનો અનેક પ્રકારની ઊઠાવે છે. ઈંગ્રેઝી મળેલા ઈંગ્રેઝી ભાષાને સારી અને મૌઢ માને છે. સંસ્કૃત મળેલા સંસ્કૃતના પ્રેમમાંથી બીજી ભાષા તરફ આંસુ ડવાઈને જોતા પણ નથી. હિંદુસ્થાની ભાષા બાબાઓ 'હિંદુસ્થાનિ કે સોલેહિ આને માનતે હે.'

ગુર્જરી ભાષાના સાક્ષરો ગુજરાતીની મૌરવતા ગણે છે. આદિ આદિ અનેક દેશ પ્રચલિત ભાષાના સાક્ષરો પોત પોતાની ભાષાને વલાણે એ સ્વાભાવિક છે. ઉપરની ભાષાઓમાંથી માત્ર સંસ્કૃતને અમો આર્પાચર્તના પ્રદેશો માટે માનીએ. કારણ આજે હિંદની મૂળથી માંડીનેજ સંસ્કૃત સામાન્ય અને મોખાદાર તથા પ્રિય ભાષા છે. અમો માધ્યસ્થદષ્ટિથી વિલોકી કહિએ છિએ કે જે જે દેશમાં પ્રચલિત જે ભાષા હોય તે દેશ માટે તે ભાષા સારી છે. જેમકે ગુજરાતી ભાષામાં સામાન્ય રીતે સર્વ પ્રાણીના હૃદયને આલ્હાદ આપવા, હિંદુસ્થાની કે મરાઠી આદિક ભાષાઓ હોઈ શકે નહિ. ગુજરાતને માટે ગુજરાતીજ હોય. તેમ ઉત્તરહિંદને માટે ગુજરાતી કે મરાઠી ઉપયોગી પરીપૂર્ણ હોઈ શકે નહીં. તેમ દક્ષિણમાં હિંદુસ્થાનીય કે ગુજરાતી પ્રિય હોઈ શકે નહીં. એટલે ગુજરાતીમાં ગુજરાતીજ 'ઉત્તરહિંદમાં હિંદી, દક્ષિણમાં દક્ષિણિજ' પોશાઈ શકે. પ્રશ્ન પ્રશ્ન કે, સંસ્કૃત કે ઈંગ્રેઝી આજે આર્પાચર્તને માટે હાલ સા-

માન્ય ભાષાઓ છે તો તે ભાષા થિય કેમ નહીં ?

તેમને પણ અમો ગુટ્ટા હૃદયથી કહિયું કે, ગુજરાતમાં અત્યારે ગુજરાતી ભાષા જાણનાર જેટલાં માણસો છે તેથી કેટલાક ઓછા અંશે અંગ્રેજી અગર સંસ્કૃત મળેલાઓ છે. માટે સંસ્કૃત જાણનાર માટે સંસ્કૃત ભાષા ઉત્તમ અને અંગ્રેજીવાળાને ઈંગ્રેજી ઠીક. સંસ્કૃત મળેલાને ઈંગ્રેજી નકામી, ને ઈંગ્રેજીવાળાને સંસ્કૃત નકામી છતાં ગુજરાતી તો પેઝને વપરોમી છે માટે ગુજરાતી ભાષાનું માધાન્ય કહીએ એ અમને ઠીક જણાય છે. ગુર્જર દેશવાળા મનુષ્યોને ગુર્જર ભાષા માતૃ ભાષા ગણાય છે માતૃ ભાષામાં જે હૃદયના ઉદ્ગાર નીકળે છે તે અન્ય ભાષામાં નીકળતા નથી.

જે વ્યક્તિમાં સંસ્કૃત ભાષા આર્યાવર્તમાં ચાલતી તે વ્યક્તિમાં સંસ્કૃત ગ્રંથો રચાયા છે. પણ કાલ વહે જેમ જેમ ભાષામાં ફેરફાર પડી માતૃત ભાષાઓ થયા માંદી ત્યારે તે તે ભાષાઓનું સંસ્કૃત કરતાં માધાન્યસ્વ થયું. હાલે તો સંસ્કૃત અને ઈંગ્રેજી ભાષાઓનાં ગુજરાતીમાં ભાષાન્તર બનાવવાં પડે છે. અમો એમ નથી કહેતા કે સંસ્કૃત ભાષા કરતાં ગુજરાતી અને ધીમી માતૃત ભાષાઓ સેડાયલી છે. સંસ્કૃત ભાષા ઘણી મૌરવતાવાળી છે એ નક્કી છે પણ હાલ આપણા દેશ, ધર્મ અને વ્યવહારના ઉદય માટે ગુજરાતી ભાષામાં જ જનસેવા બનાવવાની છે તેમ ચીજા દેશવાળાએ પોત પોતાની ભાષામાં સેવા બનાવા જેવું છે.

જેમ સંસ્કૃતમાં એક અટક કર્યું હોય અને હેન્ડવીલ તરીકે તેને જન સમાજમાં મોકલ્યું હોય તો તેને હજારમાં બે ચાર જગજ આદર પૂર્વક સ્વીકારશે પણ જો ગુજરાતીમાં મજન, રુવાલ કે ટુમરી કે દુહા ચોપાઈ—યા છંદમાં લખી ફોડ મોકલવામાં આવે તો હજારકે લગભગ લાખ ઉપર સ્વીકારનાર મળશે. છેવટે અમ-

પણ મળેલાના મુગધી સાંભરીનેને મમમી આનંદશે. આગ-
ના સંસ્કૃતભાષાના જમાનાના મંગિનપર અચારના શોકોનું
દય મેમ તત્ત્વચાલું તેટલું હોય એમ પરિપૂર્ણ લાગતું નથી. કારણ
સંસ્કૃતના તમામ ગ્રંથો લંદોમાં છે, કોઈ પણ સંગિતમાં જોઈતું માલુમ
તે છે. જોખન સ્તુતિના કર્તા જોખન મુનિ, ચિનપરિજ્ઞામી, યજ્ઞોચિ-
ત્તજી, જયદેવ જેવાઓએ જ્ઞાન આ માર્ગે પ્રકાશ કર્યો જણાય
છે પણ તેના પછી તે માર્ગે કોઈ પંડિત પરચર્યો હોય એમ જણાતું નથી.

અરે અત્યારે અનેક જાતના શોકો પણ એકતારો, મંત્રી-
તાની ધૂનમાં બે પઠી મંગિતમયમાર્ગો મનનમાં મસ્ત જણાય છે.
જ્યાં કેટલાક દુગરી અને સાધારણ પદોમાં રૂંધર સ્વર-
સાદિ પોતાના હૃદયને મીઠા લાગે તેવા રાગોમાં ગાય છે. કેટલાક
લોકો ધરવી, માલકોશ, ધનાશ્રી, સારંગ, વલ્લ્યાણ. વગેરે રાગો-
માં સતાર, હારમોનીયમ વગેરે વાદ્યોમાં, હાયા જમાવી પઠીપર
દુઃખની વિસ્મૃતિ કરાવે છે. નાટકોમાં પણ ગાયન, ગાયન ને
ગાયન જ. અર્પાત્ આવા દેશોના દેશોમાં સંગીતની લગની
જાગી રહી છે.

તો આવે સમયે સંગીતદ્વારા શોકોનાં હૃદયને ઉચ્ચત કરવાં.
જે, જેક મુલ્ય કર્તવ્ય છે.

જૈન સાધુ યોગનિષ્ઠ પૂજ્ય શ્રી બુદ્ધિનાગરજી.

જાણના કરેલા મનનપદ સંગ્રહના ચાર ભાગ મ્હેં વાંચ્યા છે.
અને એ અવલોકનથી મ્હારું હૃદય શાંત થાય છે. કારણ વ્યવહાર
પરમાર્થ અને સ્વદેશ જ પ્રજાની ઉન્નતિના સારું મધમાં, પદમાં,
ગ્રંથો વાંધી એમણે અલ્પ સમયમાં મુર્ખને વર્ગનું દિત સાચવ્યું છે.
એમના મનનોમાં ગૌરવતા જોઈ છે કે જેમ જેમ વાંચતા જઈએ
છીએ તેમ તેમ પુનઃ પુનઃ વાંચવા જ કવિતામાં જિજ્ઞાસા થાય છે.

ता थोड़ा समयमा एट्ठी यइ छै
 मां, भजनमां, अने एकांतां
 य छै. बिजापुर बगैमां बगैमां
 यथी गाय छै. ए शिवाय चित्त
 मूर्तिस्वरूप थोड़ां मज्जा
 पाई दाखल करेलां छै.

कीन गुन भयोरे इन्द्रा
 भमरा कीन गुन नयोरे इन्द्रा

तथा

मत कोइ भेमट्टे
 परत सो निहट्टे
 भेमके कारन भेमट्टे
 दीपक पत्रंग

*

आनन्दधन
 तुम विरहकां

आनन्दधनजी जैन
 श्रीमान् बुद्धिमान्
 नन्दनी जोड़ण
 कारण के
 नानी कविता
 बीजो पाग

धानुं
 सिद्ध
 ता ब्र-
 द्रुप
 र्छि छै.
 र छै.
 यता
 थइ
 मन
 यी
 यी.
 र्वंत

युक्तिथी बइय
 थकनो माण

पूर्ण समाया
 लण सहज
 छीए, माटे

अत्र बतावीए
 तं तो ए ग्रंथो करता

કાવેતા વિંગલમાં ધનાવેલ છંદોમાં છે. તે શુદ્ધ વ્યવહારને અતિ
 ઉપયોગી છે. કારણ દયા, ત્રિવેક, ન્યાય, સત્ય આદિ લક્ષણો
 આવાલ્લટ્ટ સર્વ દર્શનવાળાને ઉપયોગી છે. ઇ સંબંધીનાજ લેણો
 છે. માયા સરલ છે, રસદ્વયભેદક છે ઉપરોક્ત વૈરાગ્ય. સુખ
 દુઃખમાં સમભાવ, નિદ્રા ત્યાગ, સ્વાર્થ સ્વરૂપ, પરમાર્થ સ્વરૂપ, દાન
 સ્વરૂપ, કપટ સ્વરૂપ, ઉપકાર મહિમા, આદિ અનેક ઉપદેશો
 સમાયા છે. વળી યોગ માર્ગમાં પોતે નિવૃત્તપાતી હોવાથી, યોગ મહિ-
 માના વિષયોનાં તેમનાં મનનો વહુજ આનંદ આપે છે. ૪૪ મા
 પત્રે યોગ માટે થોડા શૂરણા છંદ છે. તેમાંથી અવકાશ રચ્ય
 સંકોચને છેડે એક બે ટાંકી થતાં હું.

યોગ વિચારણું ધામ ચેતન પ્રભુ,
 શક્તિ સિદ્ધો સમી રહી પ્રકાશી
 યોગવિદ્ માનવી ચિત્તમાં ધ્યાનથી,
 વિન્દ્ય વ્રહ્માન્દ ભાવો વિલાસી.

૧

ચક્ર પદ્ ભેદવાં વાપુનાં વિન્દ્યમાં,
 ગગનગઢ ચાલતું વેક નાલે;
 જ્યોતિ જલ્લ હલ્લ અતિ શોક ચિન્તા નથી,
 હંસલો શાન્તિ સુખ માંદિ મ્હાલે.
 વિન્દ્ય વ્રહ્માન્દની એકયતા આત્મમાં,
 શુદ્ધ ઉપયોગથી જેહ જાગે;
 અષ્ટ સિદ્ધિ સદા હસ્ત જોડી રહે,
 ચિત્ત રંગાય નહિ વાહ્ય રાગે,
 અલક્ષની ધૂનમાં માસતા દિન મણિ,
 મક્તિ ઉત્સાહથી યત્ન ધારો;
 શુદ્ધિસાગર સદા જ્યોતિમાં જાગજે,

શુદ્ધચેતન પ્રમુ ચિત્ત પ્યારો,

આ હંદોમાં કર્તાનું વિદ્વાનપણું યથાર્થ જણાય છે. યોગવિદ્યાનું ધામ પરમાત્મા છે. સિદ્ધ સમાન શક્તિ યોગમાં છે. અર્થાત્ સિદ્ધ થયું હોય તો પણ યોગ શક્તિથી થઈ શકાય છે. પિન્ડ તથા બ્રહ્માન્ડની ઐક્યતા યોગથી થઈ શકે છે. છવક્ર ભેદીને ગગનગદ્ગરુપ બ્રહ્મરંધ્રમાં જહું, ત્યાં જવા ચંકનાલ કહેતાં મેરુ દંડ માર્ગ છે. મયા વાદ અનંતતેજોમય ઐશ્વર્યમય આત્માનો ભાસ થાય છે. ચિંતા અને શોક ત્યાં જણાતાં નથી. પિન્ડ બ્રહ્માંડની ઐક્યતા આત્મામાં થાય છે. ત્યારે અષ્ટ સિદ્ધિ હાથ જોડી વરવા ત્વડી થઈ જાય છે પણ તે વાહ્ય રાગવાળી સિદ્ધિઓમાં તે યોગીનું મન રંગાતું નથી. આસક્ત થતું નથી અલક્ષ્યનું સ્વરૂપ ચંચલીના શબ્દોથી વર્ણી શકાતું નથી. આત્મા વર્ણોથી પરિપૂર્ણ રીતે લખાતો નથી. તેમ અજ્ઞાનીના પરિપૂર્ણ લક્ષ્યમાં આવતો નથી, એટલો ઐશ્વર્યવંત છે. તે ભક્તિના ઉત્સાહથી તેને મેઝવવા યત્ન કરો.

આ વાતને યોગીઓ કબુલ કરે છે.

યથા સિંહો ગજો વ્યાગ્રો,

મહેતૂ વશ્યં શનૈઃ શનૈઃ

સિંહ ગજ વ્યાગ્ર વગેરે પ્રાણીઓ હઝવે હઝવે યુક્તિથી વશ્ય થાય છે, તેમજ પ્રાણને વશ્ય કરવો અન્યથા સાધકનો પ્રાણ નાશ થાય છે.

માત્ર એક મજનમાં ભક્તિયોગ ચૈરાગ્યાદિક સંપૂર્ણ સમાયા છે, માટે કર્તાનું જ્ઞાન, ભક્તિ, ક્રિયા એ ત્રણ પદાર્થ પર ચલણ સહજ લાગે છે. જે જે મજનો ગાઈએ છીએ. તેમાં નિમગ્ન થઈએ છીએ. માટે અમો તો ચોંટી ચોંટી કઢીઓ લેઈ કર્તાનો નિર્દેશ અત્ર ચતાવીએ છીએ કારણ દરેક મજનોનું અવલોકન કરતાં તો એ ગ્રંથો કરતાં

ચીજા નવા કોણ જાણે કેટલા ઘણા ગ્રંથ યાચ એમ છે.

શ્રીજા તથા ચોયામાં તો માત્ર અચ્ચ રૂપારીજ છે. એક વિદ્યુત્ ચક્ત્રમાં જેમ મોતિદાર પરીવવા જેટલી એકાગ્રતા અને ઘણવૃત્તિની નિવૃત્તિ જોડે તેટલીજ નિવૃત્તિ ભેદ સ્વાત્મલક્ષ્યમાં કર્તા ચાલ્યા જાય છે જાણે એક મુક્ત મદદ પુરુષ દોષ નહિ ? સ્પર્શના જે કરતાં આ જે માગ વધારે હૃદયાર્કર્ષનાર છે માયા રૂઢ છે.

દેહ તંતુર વિષે એક જે વાવયો.

દેહ તંતુરો સાત ધાતુનો

રચના તેની પેશ બની

ફટા પિંગળા અને સુપુષ્પા

નાદિની શોભા અજવ ઘણી.

દેહ તંતુરો અલલ્લ ધુનમાં, પરા પશ્યંતિથી યાગે;

જાગ્રત્ તુર્યાવસ્થામાંહિ, ચેતન યથાક્રમે જાગે.

દેહ તંતુરો વગાદનારો, ચિદાનન્દ ઘટમાં જાગે;

બુદ્ધિસાગર અલલ્લ ધૂનમાં, અનંત સુલ્લ છે વૈરાગ્યે.

આ આત્મભાવની ઉચ્ચદશાની પરાકાષ્ટા કહીએ તો ચાલે. આત્મસુમારી, યોગવિષય, તત્ત્વજ્ઞાન, વગેરેનાં હેઠીંગવાળી કવિતાઓ અતિ ઉત્કૃષ્ટ છે.

અમો હૃદ વહાર જડ વલાળતા નથી. પણ હૃદય પૂર્વકની લાગણી સાથે કહીએછીએક આત્મજ્ઞાન સ્વદેશોદય, વ્યવહારોદય માટે સર્વે જળને એ માગ વધુ ઉપયોગી છે. જૈનોના તીર્થકરોની સ્તુતિઓ એમાં સમાયલી છે તે જૈનોને અતિ ઉપયોગી છે. પણ દયા, દાન તપશ્ચા, જ્ઞાન, ભક્તિ, વૈરાગ્ય, યોગ આદિના વિષયો લલ્લવા નિર્લોભતાએ જનકલ્યાણમાટે જ એ વિરક્તપુરુષે જે પ્રયત્ન કર્યો છે તેને ધન્યવાદ આપીએછીએ, પુસ્તકોનું મૂલ્ય પટલું

સરસ્વતી પુત્ર છે કે પ મુગ્ધોભિન શુક્લસોના મૂલ્ય કરતાં તપાસ-
નારને વર્ષ સુધી છે. એમ કરવાનું કારણ તેમની પરોપકાર
શક્તિ છે.

હવે અમો પૃથ્વું કહીને વિરમોદ્ધ કે શ્રી મુદ્ધિસાગરની જેવા
સત્યગ્રાહી, જ્ઞાની, પોતાં આત્મનિષ્ઠ અને પરોપકાર પરાયણ
પુરુષ ધર્મ માર્ગનો ઉદ્ધાર કરો પૃથ્વું નહીં પણ જ્યવહાર તથા
દેશનું પણ ઉદય કરો તે માટેનું તેમનું જીવન પરમાત્મા દીર્ઘ કરે.
તથાસ્તુ સં. ૧૯૬૫ વિનયા દનમાં.

વરસોડા નિવાસી પંડિત મોહ્યાનાથ શર્મા.

મજનસંગ્રહભાગચતુર્થ સંબંધી લેખ્ય.

નવરસ રંગિત કાવ્યના આસ્વાદથી જે સુખ થાય છે તે
સુખ સ્વરૂપર અધ્યાત્મ રસની આગળ એક ધિંદુ માત્ર પણ નથી.
અધ્યાત્મરસમાં રંગિત થતાં પરાભાષા સ્વયમેવ સ્ત્રીલે છે, અને જે
વસ્તુનો અનુભવ થાય છે, તે વૈશ્વરીવાળી દ્વારા અસર રૂપે બહિર્
મકાશે છે. આ મજન સંગ્રહ ચતુર્થ ભાગમાં પણ વિશેષતઃ તેથીજ
સ્થિતિ થયેલી છે. સંવત ૧૯૬૫ ના માઠ શુદ્ધી શ્રીજના દીવસે
અમદાવાદથી ટમોડ તરફ જવા વિહાર કર્યો. ત્યારે વિહારમાં જે
જે ગામો આવતાં તેમાં અનુપાધિદશાયોગે જેવા જેવા સંયોગો
પામી જેવા જેવા આધ્યાત્મિક વિચારો ઉદ્ભવતા હતા. તે કાવ્યરૂપે
ગોટવવામાં આવ્યા છે. અમદાવાદથી માત્ર અને માત્રથી કાવી-
ઠા અને કાવીવાથી ચોરમદ ચડ પાદરા જવાનું થયું. પાદરામાં

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ સત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક વ્રત પારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
 વીસી રચનામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. સં. ૧૯૬૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની ગુંદલી સ્તુતિ મનન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સમક્ષ હોઝી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં કંદીયાબાની ધર્મશાલામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મનન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મનનરચ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માણેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેલે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
 સયાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ ભાપી
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંખાત ચૈત્રશુદી ચારસના રોજ
 આવ્યું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચનામાં આન્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ થઈ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 લેહા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાલ સુદી

૭ ના રોજ પાહું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેલી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર મળત્યા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો માગ થયો છે.

કાચીઠા, શોરમદ, ટમોડ, ષટોદરા, પાદરા, સંખાત, નાર, સુળાવ, વસો, સેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ માગ રવાયો છે તેથી સદન સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના યામ છે.

શેઠાણી ગંગા બેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના મક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાબેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-ચરની બેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાબેનની સાસુ દરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાઈ ગયા હતા ત્યાં દરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી બોલ્યાં કે મહારાજજી અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ મક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારું કેવું ભાગ્ય. આવું શેઠાણીનું મક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી બોલ્યા કે શેઠાણી દીલગીર થશો નહિ, તમારા પુત્રથી તમારી દુઝાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારું થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીવાણી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુગ કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મતિદિન લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંડુંવામાં શેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ સત્ય આત્માર્થી શ્રા-
 વક વ્રત ધારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
 વીસી રચવામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોડ જવાનું થયું. સં. ૧૯૬૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોડ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે યેથી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની શુંદલી સ્તુતિ મનન વગેરે કાઢ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોડમાં ફાગણ સુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સમક્ષ હોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોડથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં ફંટીયાઢાની ધર્મશાઢામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મનન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મનનરચ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માળેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમદ્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેઢે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
 સવાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ પ્રાપ્તિ
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભ્રાત ચૈત્રસુદી ચારસના રોજ
 આવું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંઢાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું સાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ યદ્ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર યદ્. ત્યાંથી
 લેઢા આવી ત્યાં ઇક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાર્ણ અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ડહ્ગાર મળટયા તેનો ધ્વજન સંગ્રહ ચોથો ભાગ થયો છે.

કાલીઠા, ધોરસદ, દમોદ, વડોદરા, પાદરા, સંખાત, નાર, સુળાવ, વસો, રેડા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ ભાગ રચાયો છે તેથી સહજ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ડહ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના યાય છે.

શેઠાણી ગંગા બેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મુનિશનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના મક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાબેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-વરની બેન યાય છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાબેનની સાસુ દરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાઈ ગયા હતા ત્યાં દરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી બોલ્યાં કે મહારાજજી અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ મક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારું કેવું મામ્મ. આવું શેઠાણીનું મક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી બોલ્યાં કે શેઠાણી દીલ્હીગીર યશો નદિ, તમારા પુત્રથી તમારી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારું થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીશાળી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુષ્કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મતિદિન લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંટુંબમાં શેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ ઉત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક વ્રત ધારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
 વીસી રચવામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. સં. ૧૯૬૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનેન્દ્ર થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની ગુંદલી સ્તુતિ મંત્રન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સભા ઠોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશથી થયો. ઢમોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં કંદીયાલાની ધર્મશાળામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મંત્રન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મંત્રનરચ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માળેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેલે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
 સયાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ ભાષી
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રશુદી વારસના રોજ
 આવ્યું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ થઈ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 તેઢા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાછું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર મળ્યા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો ભાગ થયો છે.

કાવીઠા, ચોરસદ, ઢમોદ, વડોદરા, પાદરા, સંખાત, નાર, સુળાવ, વસો, સેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ ભાગ રચાયો છે તેથી સહજ સ્ફુરણના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના થાય છે.

શેઠાણી ગંગા વેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના ભક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાવેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-વરની વેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાવેનની સાસુ હરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ હવર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાપ ગયા હતા ત્યાં હરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી બોલ્યાં કે મહારાજની અન્ય લક્ષ્યાધિપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ ભક્તિનાં યોગ્ય કાર્ય થતાં નથી, અહો મારાં કેવું ભાગ્ય. આવું શેઠાણીનું ભક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી બોલ્યા કે શેઠાણી દીલ્લીર યશો નદિ, તમારા પુત્રથી તમારી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારુ થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીશાળી નીકળ્યાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુગ્મ કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મતિદિન લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંડુંવમાં શેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ સત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
વક વ્રત પારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
વીસી રચવામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. સં. ૧૯૬૫
ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
વિજયજી મહારાજની ગુંદલી સ્તુતિ મંજન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
ઢમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સમક્ષ ઢોઢી કરવી નહિ
એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
રા શહેરમાં કંટીયાલાની ધર્મશાલામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મંજન ર-
ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મંજન રચ્યાં.
મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
માળેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેલે-
સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
સયાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ ભાષી
શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંખાત ચૈત્રશુદી પારસના રોજ
આવું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
ધ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર ધ્યાન
આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ યદુ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
સેદા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાહું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર મળત્યા તેનો ધ્વજન સંગ્રહ ચોથો ભાગ થયો છે.

કાવીઠા, ધોરસદ, ઢમોડ, વડોદરા, પાદરા, સંભાત, નાર, સુળાવ, વસો, સેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ ભાગ રચાયો છે તેથી સહજ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો તે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના પામ છે.

શેઠાણી ગંગા બેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના મક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાબેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશ પીતાં-બની બેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી સ્પર્શીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાબેનની સાસુ હરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાઈ ગયા હતા ત્યાં હરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી બોલ્યાં કે મહારાજજી અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ મક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારું કેવું માન્ય. આવું શેઠાણીનું મક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી બોલ્યા કે શેઠાણી દીલગીર થશો નહિ, તમારા પુત્રથી તમારી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારું થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીશાળી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં સુખ કર્મયોગે લામ થવા લાગ્યો, પ્રતિદિન સ્પર્શી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંડુંવામાં શેઠ દલપ-

ચકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ ઉત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક પ્રત ધારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ મો-
 ધીમી રચનામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર પાદ ત્યાંથી દબોઈ જવાનું થયું. મં. ૧૦.૧૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે દબોઈ જઈ શ્રી યતોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યતો-
 વિજયજીની દેરી પાસે થેપી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યતો-
 વિજયજી મહારાજની મુંદલી સ્તુતિ મનન થયેરે કાઢ્ય બનાવ્યાં.
 દબોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંપ સમસ્ટ હોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. દબોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં કંટીયાલાની ધર્મશાલામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મનન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મનનરચ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માળેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાય ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી હામી વિલાસ પેલે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું ચકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
 સવાઈ મરણ પામવાથી લેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ પ્રાપ્ત
 શાંત કર્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રશુદી વારસના રોજ
 આવ્યું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ થઈ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 લેઢા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાછું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર પ્રગટયા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો ભાગ થયો છે.

કાવીઠા, ધોરસદ, ઢમોડ, વડોદરા, પાદરા, સંભાત, નાર, મુળાવ, વસો, સેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ ભાગ રચાયો છે તેથી સહજ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના થાય છે.

શેઠાણી ગંગા બેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના ભક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાબેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-ધરની બેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાબેનની સાસુ હરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાણ ગયા હતા ત્યાં હરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી બોલ્યાં કે મહારાજજી અન્ય લક્ષ્મીધિપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ ભક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારું કેવું માન્ય. આવું શેઠાણીનું ભક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી બોલ્યાં કે શેઠાણી દીલગીર યશો નહિ, તમારા પુત્રથી તમારી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારું થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીશાળી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુધ્ધ કર્મયોગે લામ થવા લાગ્યો, મતિદિન લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંડુંવામાં શેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ હીમચંદભાઈ સત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક ગ્રત ધારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
 વીસી રચવામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર પાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. મં. ૧૨૬૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુફાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની મુંદલી સ્તુતિ મંજન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોઈમાં ફાગણ સુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સમક્ષ ઢોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોઈથી વડોદરા આવવાનું થયું વડોદ-
 રા શહેરમાં કંદીયાબાની ધર્મશાળામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મંજન ર-
 વ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના તપાશ્રમે આવી સાંકેટલાંક મંજન રવ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માણેકલાલ ભાવિક આવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેઢે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ હીમચંદનો પુત્ર
 સવાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ ભાષી
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રસુદી વારસના રોજ
 આવનું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ યદ્ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 સેઢા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

છ ના રોજ પાછું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર મગટયા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો માગ થયો છે.

કાવીઠા, ધોરસદ, ઢમોડ, વડોદરા, પાદરા, સંખાત, નાર, સુળાવ, વસો, લેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ માગ રવાણો છે તેથી સહજ સ્ફુરણના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુખ ચેતના થાય છે.

શેઠાણી ગંગા ધેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના ભક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાધેન શેઠ લાલમાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-ધરની ધેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી હૃદયની શુદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાધેનની સાસુ દરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાઈ ગયા હતા ત્યાં દરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી શોલ્યાં કે મહારાજની અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ ભક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારા પેલું માન્ય. આવું શેઠાણીનું ભક્તિનું રચન સાંધઝી શ્રી નેમસાગરજી શોલ્યા કે શેઠાણી દીઝગીર યશો નદિ. તમારા પુત્રથી તમારી રૂઝાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના મમાલે મારા પડે. અરુસ્માત્ આ મમાળે ગુરુની દૈવીશાળી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને ધ્યાપારમાં ધુમ કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મનિદિન હૃદયી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર પેટીવાના કુંટુંબમાં શેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ દીપચંદ્રભાઈ સત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક વ્રત પારી છે. ત્યાં મામ કન્ય કરતાં. પ્રથમ પો-
 થીની રચવામાં આવી. પોથીનીમાંનાં કેટલાંક સ્તરન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર પાદ ત્યાંથી દમોઈ જવાનું થયું. મં. ૧૦૩૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે દમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી પોથીસી સંતૂર્ણ રહી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની મુંદલી સ્તુતિ મનન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 દમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંપ સમગ્ર હોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. દમોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં કંટીયાબાળી ધર્મશાળામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મનન ર-
 વ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મનનરવ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ છાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માળેફલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઇચ્છાના આગ્રહથી લક્ષ્મી વિલાસ પેઢે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ દીપચંદ્રનો પુત્ર
 સવાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ આપી
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રશુદી ચારસના રોજ
 આવ્યું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર મામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ થઈ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 લેહા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાતું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરૂપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર પ્રગટ્યા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો ભાગ થયો છે.

કાલીઠા, ચોરસદ, ઢમોદ, ચડોદરા, પાદરા, સંભાત, નાર, સુળાવ, વસો, લેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ ભાગ રચાયો છે તેથી સહજ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે યાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુક્ત ચેતના યાપ છે.

શેઠાણી ગંગા ધેન કે જે ડેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના મક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોપાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાધેન ડેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃધી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિનાપુર (વિઘાપુર) છે. ડેઠ જનાશા પીતા-ધરની ધેન યાપ છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાધેનની સાસુ દરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં આલિંગ્ય હતાં, ડેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણશ્રદ્ધ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોદાળ ગયા હતા ત્યાં દરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને ઘાંતી ધોલ્યાં કે મહારાજની અન્ય લક્ષણો વિષયેની પેઠે મારાથી ગુરુ મક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતા નથી, અહો મારું કેનું ભાગ્ય. આનું શેઠાણીનું મક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી ધોલ્યાં કે શેઠાણી દીલ્હીમાં થઈને નહિ, તમારા પુષ્પથી તમારી દૃષ્ટિઓ પૂર્ણ થશે, અને પરમના પ્રમાણે મારું થશે. અદરમાત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દેવીશાળી નીલચરણથી ડેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુગ્મ કર્મયોગે ત્યાપ થવા લાગ્યો. દરિદ્રિય લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર જેટીવાના કુંદુંદમાં ડેઠ દલપ-

વકીલજી શા. મોહનલાલભાઈ દીમચંદભાઈ સત્તમ આત્માર્થી શ્રા-
 વક વ્રત પારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ ચો-
 થીસી રચનામાં આવી. ચોથીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તવન પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. મં. ૧૯૧૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયજી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયજીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયજી મહારાજની ગુંદલી સ્તુતિ મંત્રન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંઘ સમક્ષ હોઝી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોઈથી વઢોદરા આવવાનું થયું વઢોદ-
 રા શહેરમાં કંટીયાલાની પર્યશાલામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક મંત્રન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઝના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક મંત્રનરચ્યાં.
 મામાની પોઝમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માણેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની ઈચ્છાના આગ્રહથી સહ્યી વિલાસ પેલે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું વકીલજી મોહનલાલ દીમચંદનો પુત્ર
 સવાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ પ્રાપ્ત
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રશુદી વારસના રોજ
 આવતું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 વ્યાખ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચનામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું સાં ચાર જાહેર વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ થઈ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર થઈ. ત્યાંથી
 લેઢા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાછું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર પ્રગટ્યા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો માગ થયો છે.

કાવીઢા, ધોરસદ, ઢમોડ, ધડોદરા, પાદરા, સંભાત, નાર, સુળાવ, વસો, લેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ માગ રચાયો છે તેથી સદજ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે વાંચવામાં આવતાં આત્મભિમુક્ત ચેતના થાય છે.

શેઠાણી ગંગા વેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના ભક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાણી ગંગાવેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાણીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિદ્યાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાં-બરની વેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાણી ગંગાવેનની સાસુ દરકોર શેઠાણી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણશ્રદ્ધ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાણ ગયા હતા ત્યાં દરકોર શેઠાણી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાણી ગુરુ મહારાજને વાંદી વોલ્યાં કે મહારાજજી અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેટે મારાથી ગુરુ ભક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહો મારું કેવું માગ્ય. આવું શેઠાણીનું ભક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી વોલ્યા કે શેઠાણી દીલગીર થશો નહિ, તમારા પુત્રથી તમારી દુઝાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના પ્રભાવે સારું થશે. અકસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દૈવીગાણી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને વ્યાપારમાં યુષ્ઠ કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મતિદિન લક્ષ્મી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંડુંવમાં શેઠ દલપ-

ચક્કીલની શા. મોહનલાલભાઈ દીપચંદ્રભાઈ ઉપાધ્યાય આત્માર્થી શ્રા-
 વક પ્રત ધારી છે. ત્યાં મામ કલ્પ કરતાં. પ્રથમ પો-
 થીની રચનામાં આવી. ચોવીસીમાંનાં કેટલાંક સ્તરના પાદરામાં
 પૂર્ણ કર્યાં. ત્યાર બાદ ત્યાંથી ઢમોઈ જવાનું થયું. સં. ૧૯૩૫
 ફાગણ સુદી ૧૧ ના દીવસે ઢમોઈ જઈ શ્રી યશોવિજયમતી ઉપા-
 ધ્યાયની પાદુકાનાં દર્શન કર્યાં. પરમાનંદ થયો. ત્યાં શ્રી યશો-
 વિજયમતીની દેરી પાસે બેઠી ચોવીસી સંપૂર્ણ રચી. અને શ્રી યશો-
 વિજયમતી મહારાજની મુંદલી સ્તુતિ ધ્વજન વગેરે કાવ્ય બનાવ્યાં.
 ઢમોઈમાં ફાગણ શુદી ૧૪ ના રોજ સંવ સપ્તમી દોઢી કરવી નહિ
 એવો ઠરાવ ઉપદેશ થયો. ઢમોઈથી વડોદરા આવવાનું થયું વડોદ-
 રા શહેરમાં કંદીયાબાની ધર્મશાળામાં ઉતરી ત્યાં કેટલાંક ધ્વજન ર-
 ચ્યાં. ત્યાંથી મામાની પોઢના ઉપાશ્રયે આવી સાંકેટલાંક ધ્વજન રચ્યાં.
 મામાની પોઢમાં શા. કેશવલાલ લાલચંદ, તથા અમૃતલાલ તથા
 માણેકલાલ ભાવિક શ્રાવકો છે. ચૈત્ર સુદી ૪ ના રોજ શ્રીમત્
 સયાજીરાવ ગાયકવાડની રૂચ્છાના આગ્રહથી છત્રી બિલાસ પેલે-
 સમાં આત્મોન્નતિ વિષયનું ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વિહાર કરી
 પાદરામાં આવવાનું થયું ચક્કીલની મોહનલાલ દીપચંદનો પુત્ર
 સયાઈ મરણ પામવાથી તેમને શોક થયો હતો તેથી ઉપદેશ આપી
 શાંત કર્યાં. ત્યાંથી વિહાર કરી સંભાત ચૈત્રશુદી ધારસના રોજ
 આવ્યું થયું. ત્યાંના પુસ્તકોના મંદાર જોયા. ત્યાં સાત દીવસ
 બ્યાલ્યાન આપ્યાં ત્યાં પરબ્રહ્મનિરાકરણગ્રંથ રચવામાં આવ્યો.
 ત્યાંથી નાર ગામમાં આવવાનું થયું ત્યાં ચાર જાહેર બ્યાલ્યાન
 આપ્યાં. ત્યાંથી પેટલાદ, મુળાવ યદુ વસો આવવાનું થયું. વસોમાં
 જાહેર ચાર ભાષણો આપ્યાં. લોકોને સારી અસર પડી. ત્યાંથી
 લેઢા આવી ત્યાં એક જાહેર ભાષણ આપ્યું. ત્યાંથી વૈશાખ સુદી

૭ ના રોજ પાહું અમદાવાદ આવવાનું થયું. આ વિહારના ગામોમાં નિરુપાધિ દશા વિશેષતઃ રહેતી હતી તે સમયે જે ઉદ્ગાર મગટયા તેનો ભજન સંગ્રહ ચોથો માગ થયો છે.

કાલીઠા, ધોરસદ, ઢમોદ, વડોદરા, પાદરા, સંભાત, નાર, સુળાવ, વસો, લેદા વગેરે અન્ય ગામોમાં વિહારમાં જ આ માગ રચાયો છે તેથી સદ્જ સ્ફુરણાના જ વિશેષતઃ ઉદ્ગારો છે તે ઘાંચલામાં આવતાં આત્મભિમુક્ત ચેતના થાય છે.

શેઠાળી ગંગા ધેન કે જે શેઠ દલપતભાઈ મગુભાઈનાં પત્ની છે, જેનું નામ જૈનોમાં જાહેર છે. તેમના મક્તિના આગ્રહથી અમદાવાદમાં ચોમાસું ગુરુ મહારાજની સાથે થયું.

શેઠાળી ગંગાધેન શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈની માતૃશ્રી છે. શેઠાળીનું જન્મ ગામ વિજાપુર (વિઘાપુર) છે. શેઠ જનાશા પીતાધરની ધેન થાય છે. તેમનાં પગલાંથી છદ્ધીની વૃદ્ધિ થવા લાગી. શેઠાળી ગંગાધેનની સાસુ હરકોર શેઠાળી હતાં. અને તે શ્રી નેમસાગરજી મહારાજનાં શ્રાવિકા હતાં, શેઠ દલપતભાઈનો પણ શ્રી નેમસાગરજી મહારાજ ઉપર પૂર્ણરાગ હતો. એક દીવસ શ્રી નેમસાગરજી નરોડાઈ ગયા હતા ત્યાં હરકોર શેઠાળી દર્શન કરવા ગયાં હતાં. શેઠાળી ગુરુ મહારાજને વાંદી થોલ્યાં કે મહારાજની અન્ય લક્ષ્મીપતિયોની પેઠે મારાથી ગુરુ મક્તિનાં મોટાં કાર્ય થતાં નથી, અહીં મારુ કેવું માગ્ય. આવું શેઠાળીનું મક્તિનું વચન સાંભળી શ્રી નેમસાગરજી થોલ્યાં કે શેઠાળી દીલ્હીગીર યત્નો નહિ, તમારા પુત્રથી તમારી રૂઝાઓ પૂર્ણ થશે, અને ધર્મના મખાલે સારુ થશે. અરુસ્માત્ આ પ્રમાણે ગુરુની દેવીતાળી નીકળવાથી શેઠ દલપતભાઈને ધ્યાપારમાં યુષ્મ કર્મયોગે લાભ થવા લાગ્યો, મતિદિન છદ્ધી વૃદ્ધિ પામવા લાગી, નગર શેઠીયાના કુંટુંબમાં શેઠ દલપ-

ઉપર ભક્તિ રાગ છે. રવિસાગરજી ગુહારાજના સંવાદામાં અગ્રગણ્ય શ્રાવિકા શાલ તે ચર્તે છે. શેઠાણીએ અનેક તીર્થની ઘણીવાર યાત્રાઓ કરી છે. જંગમ તીર્થ સાધુઓની પણ અનેક યાત્રાઓ કરી ધર્મ દેશના સાંભળી છે. શેઠાણી સાધુ સાધ્વીઓને પૂર્ણ ભક્તિથી ઘેરોરાવીને રવામ છે. તપશ્ચર્યા કરવામાં ઉત્સાહી છે. દેવ ગુરુનું આરાધન ધધામતિ શક્તિથી સારી રીતે કરે છે. આવી ઉત્તમ શેઠાણીના આગ્રહથી અમદાવાદમાં સં. ૧૯૬૫ નું ચોમાસું કરી મહ્ય જીવોના હિત માટે ભજનસંગ્રહ ચોથો ભાગ તૈયાર કર્યો છે. આધ્યાત્મિક મનનો અંતરની સ્ફુરણા સહેજે ઉદ્ભવવાથી ધન્યા છે. અને નીતિ આદિ પદો તેવી ઔપદેશિક સ્ફુરણા લાવી ધનાઢ્યા છે.

નિષ્કામ ભાવનાથી આ મટ્ટિ ચર્ચે છે અન્ય દર્શનવાળાઓ પણ આ ભજનને ઘાંચી સન્માર્ગમાં પ્રવર્તે છે. નિશ્ચયનયની માધાન્ય તાણ કેટલાક આત્માના આધ્યાત્મિક ઉદ્ધાર નીકળ્યા છે. કેટલાક વ્યવહાર નયના માધાન્યતાણ ઉદ્ધાર નીકળ્યા છે. ડયાં ત્યાં નયો વહે સાપેક્ષબોધ સમજવો. રાગ વા કોઈ વિષય ન થેસે તો પંડિતો પાસેથી સુલાસો મેલવી નિઃશંક થયું. ભજનસંગ્રહ-ચતુર્થભાગમાં શ્રી યશોવિજયવડવાધ્યાયકૃતસીમંધરજિનસ્તવન, તપા થે તેમનાં સ્તવન તથા પરમેષ્ઠીગીતા, તથા સમુદ્રવહાણસંવાદ તથા બ્રહ્મગીતા, સિદ્ધાચલ સ્તવન તથા સંવત. ૧૩૨૭ ની સાલનો સાત સપ્તનો રાસ યથામતિ શુદ્ધ કરી તથા ફુટનોટ કરી છપાવ્યો છે. સ્વંમાતના મંદારમાંથી સાત સેત્રનો રાસ શોષતાં નીકળ્યો છે. આગલ ઉપર આ છપાયલો રાસ તથા તે જૂનો એમ થે ચરાવર તપાસી પૂર્ણ શુદ્ધ કરી રાસ છપાવવા વિચાર થશે ગુર્જર માપાના અભ્યાસકોને આ રાસ અસંત ઉપયોગી થશે વિશેષ કંડ મૂલ-ચૂક રહી હોય તો પંડિત પુરુષો સુપારશો.

મઘ્ય જીવાના હિત માટે આ પુસ્તક અમદાવાદના શા. મોહનલાલ દીપચંદના પુત્રોણ પોતાની માતા જામુદના સ્મરણ માટે લક્ષ્મીનો વ્યય કરી છપાવ્યું છે તેથી તેમને તથા વાંચકોને મદાકાલ લાભ થશે. જ્ઞાન માર્ગમાં આવી તેમની પ્રવૃત્તિ દેલી અન્ય પણ જ્ઞાનમાં લક્ષ્મીનો વ્યય કરશે. આના પુસ્તકો છપાવવા માટે તેમને ઘન્યવાદ ઘટે છે. જ્ઞેરી ચમનમાં મોહનલાલના આગ્રહથી ગ્રંથ છપાવ્યો છે. અધ્યાત્મજ્ઞાનમસારક મંડલના સદ્ગ્રંથો તન મન ધનથી આવા ઉત્તમ ગ્રંથો છપાવી પ્રસિદ્ધ કરી પરોપકાર કરે છે તેથી તે મંડલના ગૃહસ્થોને ઘન્યવાદ ઘટે છે

લેખક મુનિવુદ્ધિસાગર-અમદાવાદ.

વે વોલ.

મંદલે શરુ કરેલ ગ્રન્થમાલ્યા પૈકીનો આ સાતમો ગ્રન્થ છે. જે ગ્રન્થમાં મુનિવર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી મહારાજ રચિત સ્તવનો પદો ઉપરાંત શ્રીમદ્ યશોવિજયજીની કૃતિનાં પદો પણ છે. હાલમાં પુસ્તકો ઘણી પ્રકારનાં ઘણી સંસ્થાઓ તરફથી પ્રગટ થાય છે પણ આ શૈલીવાળા ગ્રન્થો ઉલ્લા કેટલાક સૈકાઓમાં ફોફક જ તરફથી છવાયા હશે. આવા પ્રકારના ગ્રન્થનો આ ઘોષો ભાગ પ્રગટ થયો છે અને તેજ ઉપરથી જોઈ શકાશે કે જનસમાજની તે તરફ રુચિ વૃદ્ધિ પામતી જાય છે; કેમકે વિવિધ વિષયોથી ભરપૂર સાથે ઘોષક, અને રસિક છે. જેમ જેમ આવા ગ્રન્થોનું વાંચન, મનન, વધતું જશે તેમ તેમ તત્ત્વ સ્વરૂપનો પ્રકાશ વૃદ્ધિ પામશે.

આવા ગ્રન્થો પ્રગટ કરવાને સમાજ તરફથી મંદલને જુદા જુદા ગ્રહસ્થો તરફથી મદદ મળે છે અને તેથી મંદલ પોતાના કાર્યમાં આગળ વધે છે. મંદલ ઇચ્છે કે આ ગ્રન્થમાલ્યાના ૧૦૮ મળકા અનેક ગ્રહસ્થોની સહાયનાથી સત્વર પ્રગટ થાઓ.

આ ગ્રન્થ અપદાવાદવાળા શા. મોહનલાલ દેવચંદ સુપુત્રો તરફની સંપૂર્ણ મદદ કરી પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે જે માટે મંદલ તેઓને તેઓના દ્રવ્યનો આ રીતે કરેલા સદ્બુદ્ધિયોગ માટે ધન્યવાદ આપે છે.

અધ્યાત્મજ્ઞાનપ્રસારક મંદલ.

भजनपदसंग्रह चौथा भागनी अनुक्रमणिका.

विषय.	पत्र.
ऋषभदेव स्तवनम्	१
अजितनाथ स्तवन	२
संभवनाथ स्तवन	३
अभिनन्दन स्तवन	४
सुमतिनाथ स्तवन	५
पद्मपद्म स्तवन	६
सुपार्थनाथ स्तवन	७-८
चन्द्रमधु स्तवन	९
सुविधिनाथ स्तवन	१०
शीतलनाथ स्तवन	११-१२
श्रेयांसनाथ स्तवन	१३
वासुपूज्य स्तवन	१४
विमलनाथ स्तवन	१५
अनन्तनाथ स्तवन	१६
धर्मनाथ स्तवन	१७
शान्तिनाथ स्तवन	१८
कुण्डुनाथ स्तवन	१९
अरमधु स्तवन	२०
महिनाथ स्तवन	२१
मुनिगुप्त स्तवन	२२
नमिनाथ स्तवन	२३
नेमिजिन स्तवन	२४

विषय.			पत्र.
पार्श्वनाथ स्तवन	....	...	२५
महावीर स्तवन	...	...	२६
कलश	...	...	२७
सीमंघर स्तवन	...	...	२८
आत्मभावमणता	...	...	२९
सहजस्वरूप वन्दन	...	...	३०
शुद्ध दृष्टि	...	...	३१
दभोद लोदण पार्श्वनाथ स्तवन	...	...	३२
पुद्गल छत्रीशी	...	...	३२
यशोविजय उपाध्याय स्तवन	...	...	३३
यशोविजयजी गुंरली	...	...	३७
उपाध्याय गुंरली	...	...	३८
यशोविजय पादुका दर्शन वंदन	...	...	३९
यशोविजयजी आवाहन मंत्र	...	...	४०
उपाध्याय स्तवन	...	...	४१
शुद्ध ब्रह्मज्ञान	...	...	४२
उपाध्यायजी स्तवन	...	...	४३
उपाध्याय स्तवन	...	...	४४
अध्यात्मवचनमृतग्रन्थ	...	...	४५
ब्रह्मरन्ध्रमां सुरता प्रवेश	...	...	५४
अजितात्मस्वरूपसुमारी	...	...	५५
अनुभवामृतसुमारी	...	...	५५
अधिकारी समजी शके	...	...	५६
आध्यात्मज्ञान	...	...	५७

विषय.			पृ. ११.
शुद्ध शक्ति	...	...	६७
स्वानुभव निश्चय.	...	...	६८
सर्वनी उन्नति यात्रा	...	...	६८
समभाव	...	...	६९
मत्प्रेक्षणी छीपुं	...	...	६९
नात जान विमर्श	...	...	७०
इष्टदेव निमंत्रण	...	...	७०
यशोविजय उपाध्याय आर्षभज	...	...	७१
परोपकार	...	...	७२
परमपन्निराकरण	...	...	७३
उपदेश रत्न	...	...	७३
देहस्य आत्मानि परमात्मापस्यानुं स्मरण	...	...	७७
परना तारामां साह	...	...	७८
करुं तो न दारुं	...	...	७८
कर्मा कर्म भोगवर्षा	...	...	७९
खरी वस्तु आवी	...	...	८०
चेतन हुंतिपारी पर	...	...	८१
क्षुब्ध चेत	...	...	८२
यात्र धर्म क्रियाद्वार	...	...	८२
धामधूममां धर्म	...	...	८३
शुद्ध परमात्म स्वरूप स्मरण	...	...	८३
चित्तशक्ति सामर्थ्य	...	...	८४
परमज्योति पद	...	...	८४
आश्चर्य पद	...	...	८५

विषय.	पत्र.
जाग्रति सद्रूपदेश	८५
सोऽहं	८६
उच्चभाव	८७
जुओ तपासी	८७
मैत्रीभावना धारो	८८
निन्दा त्याग	८८
एक स्वप्न	८९
परिग्रहममता	९०
शा माटे वाद करवो	९०
कपट क्रियामा पाप	९१
हे आत्मा तूं वस्तुतः सिद्ध छे...	९२
गाढरीया प्रवाहनी अंधाधुंधी...	९३
आप बढाइ	९३
शा माट चिंता करवी	९३
कलेश साज्य छे	९४
ज्ञानी	९५
कहेणी रहेणी	९६
विद्या	९८
हासी	९९
दया	१००
वेदया संग	१०२
परनारी संग	१०३
समाधिलय	१०५
सदाचार	१०६

विषय.			पत्र.
नंगरशेठ पुत्रो	...	...	१०७
आत्मशक्ति श्रीलवबी	...	...	१०९
दुःख समयमा समता	...	...	१०९
सुखनी शाय	...	...	११०
परापकार	...	...	१११
धीर प्रशंसा	...	...	११२
सत् पुत्र प्रशंसा	...	...	११४
पितृ छत्तण	...	...	११५
जननी छत्तण	...	...	११७
पुत्री प्रशंसा	...	...	११८
मित्र प्रशंसा	...	...	१२०
हितवचन	...	...	१२१
धर्म भेद	...	...	१२२
दयाभाव	...	...	१२३
भलुं करनार	...	...	१२५
उत्तम जाति	...	...	१२६
गुरु निन्दा	...	...	१२७
फलंक पाप	...	...	१२८
महुनुं मारु इच्छो	...	...	१२९
कलेश न करवो	...	...	१३०
बादलग्न	...	...	१३२
मंदनमंदनमा मार नयी.	...	...	१३३
हानिकारक रीरामोनो त्याग करवो.	...	...	१३४
समाधि	...	...	१३५

विषय.			पत्र.
सुरता	...	...	१३६
ब्रह्मरन्ध्र ध्यान	...	...	१३६
सर्वे स्वात्मवशे सुखे -	...	...	१३७
आत्मशक्ति	...	...	१३८
चिदानन्द स्वरूप	...	...	१३८
खटपट खोटी	...	...	१३९
माया	...	...	१४०
ममता	...	...	१४०
संतो चेत्या	...	...	१४१
मधु मीति	...	...	१४२
गुरु स्तुति	...	...	१४२
समज साचुं	...	...	१४४
निश्चय रहस्य	...	...	१४५
मधु स्तुति	...	...	१४५
आत्म साधन	...	...	१४६
आत्माविषेफ	...	...	१४७
परमप्रभुता	...	...	१४८
चित्तने शिक्षा	...	...	१४९
सत्य जाणे मं दुनिया दिवानी	...	...	१४९
पत्र संदेशो	...	...	१५०
संसारनी आनयता	...	...	१५१
जगत्तुं मल्लं इच्छुं	...	...	१५३
सिद्धांत बोध	...	...	१५४
संसारमां सुधरो	...	...	१५७

शुद्ध स्वरूप प्राप्त्य छे	...	१५८
मातः स्पर्णीय हितशिक्षा	...	१५९
हितशिक्षारत्न	...	१६०
व्यवशेष	...	१६१
अन्तरमां दुरता प्रवेशना उद्गार	...	१६२
योगी	...	१६३
चतनं हंसीनो चेतनं हंमने उपालम्भ	...	१६४
जोया बाद तार नधी	...	१६५
क्षमापना	...	१६६
निश्चय व्यवहार गर्भित सीमंघर स्तवन	...	१६७
आनंदघनमी कृत योगपद	...	१७२
यशोविजय कृत पंचपरमेष्ठी गीता	...	१७३
यशोविजय कृत पार्श्वनाथ भावस्तवन	...	१७५
यशोविजय कृत भद्रपथ स्तवन	...	१७७
यशोविजय कृत शीतलनाथ स्तवन	...	१७९
यशोविजय कृत समुद्रवशाण संवाद	...	२०१
श्री ज्ञानसार भाव पद्मत्रिशिका	...	२३३
गुहली	...	२३६
मूर्ति पूजन महिमा	...	२३७
गुर्भर भाषामां पण्डक	...	२३९
श्री सात स्रेयसो रास	...	२४१
सं. १३२७ नी सालनो		
श्री यशोविजय वाचककृत ब्रह्मगीता	...	२६०
श्री यशोविजयकृत आदिजिन संस्कृत स्तवन		२६५

विषय.			पत्र.
मनोभ्रमर	...	...	२६७
श्री सद्गुरुसत्तरी	...	...	१६८
सांवत्सारकसमापना	...	...	२७१
वाणी	...	...	२७१
अबलीवाणी	...	...	२७३
अन्यमंगलम्	...	...	२७४

अथ श्री

योगनिष्ठ मुनिवर्य बुद्धिसागरमहाराज-कृत स्तवनपद (भजन) संग्रह.

चतुर्थ भाग आरम्भते.

ऋषभदेव स्तवनम्.

प्रथम जिनेश्वर भणमीष्ट-ए राग.

ऋषभ जिनेश्वर बंदना, होशो बारंबार;
पुरुषोत्तम भगवान् निराकार संत छो, गुणपर्याय आधार. ए टंक.
उत्पत्ति व्यय ध्रौव्यता, एक समयमां हि जोय;
पर्यायार्थिकनयथा व्यय उत्पत्ति छे, द्रव्यथकी ध्रुव होय. ऋ. १
हस करतां सामर्थ्यना, होय पर्याय अनन्त;
अगुरु लघुनी शक्ति ते तेहमां जाणीए, अनन्त शक्ति सतंत ऋ. २
परमभाव ग्राहक मधु, तेम सामान्य विशेष;
ज्ञेय अनन्तनुं तोळ करे मधु ताहरो, सायिक एक मदेश. ऋ. ३
स्थिरता सायिक भावधी, सुखधी कहीं नहि जाय;
अनन्त गुण निज कार्य करे लही शक्तिने, उत्पत्ति व्यय पाय. ऋ. ४
गुण अनन्तनी ध्रौव्यता, द्रव्यपणे छे अनादि;
गुणनी शुद्धि अपेसी पर्याये करी, भंगनी स्थिति छे सादि. ऋ. ५
सादि अनंति मुक्तिमां, सुख विलसो छो अनंत;
सुख ज्ञेयादिक ज्ञानमां ज्ञाता जगगुरु, ज्ञान अनंत बहंत. ऋ. ६
रागद्वेष युगल इणी, यइया जग महादेव;
बुद्धिसागर अवसर पापी भक्तिथी, पापे अमृतमेव. ऋ. ७

श्री संभवनाथ स्तवनम्.

देखो गति दैवनीरे-ए राग.

संभवजिन तारशोरे, तारशी त्रिभुवननाथ संभव भिन तारशोरे.

निमित्त पुष्टालंबनेरे, साध्यनी सिद्धि कराय;

उपादाननी शुद्धतारे, निमित्त बिना नहि थाय. संभव. १

द्रव्य स्रेष्ठ काल भावयीरे, निमित्तना बहु भेद;

ज्ञान दर्शन चारित्रनारे, निमित्त टाळे खेद. संभव. २

शुद्धदेव गुरु हेतुछेरे, उपादान करे शुद्धि;

उपादान अभिन्नछेरे, कार्यथी जाणो बुद्ध. संभव. ३

कार्य द्रव्यथी भिन्नछेरे, निमित्त हेतु व्यवहार;

शुद्धादिक पद भेदछेरे, व्यवहार नयना धार. संभव. ४

भिन्न निमित्त पण कार्यमारि, उपादान करे पुष्टि;

निमित्त वण उपादानथीरे, थायन साध्यनी छष्टि. संभव. ५

पुष्टालंबन जिनविभुरे, आदर्यो मन धरी भाव,

उपादाननी शुद्धिमां रे, बनशे शुद्ध बनाव. संभव. ६

त्रिकरण योगथी आदर्यो रे, मन धरी साध्यनी दृष्टि;

बुद्धिसागर सुख लहरे, पामी अनुभव छष्टि. संभव. ७

अभिनन्दन स्तवनम्.

पद्य प्रमु तुम मुज आनरु-ए राग.

- अभिनन्दन जिनरूपने, ध्यानमां स्मरणधी छातुं रे।
 ध्यानमां लीनता योगधी, सुख अरन्त घट पाथुरे। अभि. १
- मन बच फापना योगधी, स्थिरता जेहं प्रमाणरे;
 तदनुगत धीर्यता उल्लसे, भाव क्षयोपशम सुख खानरे। अभि. २
- असंख्यप्रदेशमयी व्याप्तिमां, ध्यानधी ऐक्यता धाररे।
 पंडित धीर्य त्वां संपने, उज्ज्वल अध्यवसायरे। अभि. ३
- क्षण क्षण उज्ज्वल ध्यानमां, प्रगटतो सहज आनन्दरे।
 बाह्य जड विषयना सुखनो, बेगधी नासतो फन्दरे। अभि. ४
- अन्तरशुद्धपरिणति थकी, भावधी होय निज मुक्तिरे;
 शुद्ध नय स्थापना सहजधी, प्रगटती ए तत्त्वनी युक्तिरे० अभि. ५
- क्षयोपशम ज्ञान धीर्यधी, सायिक धर्म ग्रहायरे;
 निर्विकल्प उपयोगमां, श्रुतज्ञान एक स्थिर धाररे। अभि. ६
- भावश्रुतज्ञान आलंबने, जीव ते जिनरूप धाररे,
 शुद्धिसागर शिव संपदा, मंगलश्रेणि पमायरे; अभिनन्दन. ७

सुमतिनाथ स्तवनम्.

विरति ए सुमति परो आदरो, ए राग.

- सुमति निनेश्वर सुद्धता, सुद्धता परम राभावरं
अस्मिता नास्मिता एरुता, हातृता नदि परभावरं. सुमति १
- विम अभिधता नित्यता, नेम अनिय पर्वापरं;
एकमदपमाहि संपजे, पर्वाप उपजे विज्ञापरे. सुमति. २
- अगुरु समु पर्वापर्ना, कृति अनन्ति सुदापरं;
परिणमे असंख्य मदेरुपां, कारक पद उपजापरं. सुमति ३
- आदि अनादि पदहारको, व्यक्तिपणे एकैक मदेरुपं।
अनादि अनन्त रियति शक्तिधी, वारक पद मरो वेरुपरे. सुमति. ४.
- एक अनेकता वस्तुमां, निरा अनित्यता पारंरं;
समय तापेस विचारतां, दोष अनेकान्त विस्तारं. सुमति. ५
- सदसत् कथ्य अकथ्य छे, जिनवर धर्म अनन्तरं।
ज्ञानमां ज्ञेयनी माग्ना, जाणे एक गमय भदन्तरं. सुमति. ६
- सम्पत् ज्ञान प्रमावधी, प्रमु तुज रूप जणापरं;
चारममाणन भंगीधी, धर्म अनेक परग्यापरं. सुमति. ७
- मन पच काय अतीत तुं, आदर्शो योगधी तारंरं;
तुममुज ऐक्यता संपजे, बुद्धिमागर निर्धारं. सुमति. ८

पद्मप्रभु स्तवन.

विरति ए सुमति धरी आदरो, ए राग.

- पद्म प्रभु अलख निरञ्जन, सिद्धना आठ गुणधारीरे
साकार उपयोगे चेतना, निराकार व्यकारीरे. पद्म. १
- अमर अमर अगोचर विभु, नाम न रूप न जातिरे;
जगगुरु जय श्री चिंतामणि, प्रण भुवनमाहि ख्यातिरे. पद्म. २
- उपमातीत परमात्मा, अनुभव विण न जणायरे
दिग्दी देखाही आगम रहे, अनुभवे प्रभु परत्वापरे. पद्म. ३
- मद्गुरु तीर्थ उपासना, स्याद्वाद सूत्रनो बोधरे।
परंपर गुरुगम जोहतां, करे भक्ती जिनवर शोधरे. पद्म. ४
- ज्ञानना मानमा ध्यान छे, ध्यानधी होय समाधिरे;
परम प्रभु एक तानमा, भेटतां जाय उपाधिरे. पद्म. ५
- अनुभव अमृत स्वादतां, चित्त अन्यत्र न जायरे
चकोर जेय चंद्र तेम राखतुं, परम प्रभुरूप मांथरे. पद्म. ६
- सुख अनंतनी राशिमां, जीवनमुक्तपद पायरे।
बादनां सुख रूचे नहि, निश्चय सुख निज पांथरे. पद्म. ७
- परपण्णति रंग परिहरी, शृद्ध परिणतिमांहि रंगरे।
शुद्धिमागर जिनदर्शन, देखवा मेम अर्धगरे. पद्म. ८

સુપાર્શ્વનાથ સ્તવનમ્.

નદી યમુનાકે તીર દ-રામ.

સુપાર્શ્વ મશ્ત્ર જિનરાજ કૃપાલુ તારણો,
 બીનતરી મુજ મેમ ધરીને સ્વીકારણો;
 રાગ દ્વેષ અન્યાય મૃપાતિ જોર ટાલણો,
 શુદ્ધરમણતા સન્મુલ દટિ લાલણો.

૧

વિપય વાસના પાસથી મશ્ત્રખી છોઢાવજો,
 પરમ દયાલુ દેવ દયા લીલ દાવજો;
 અનુમદ અન્તરદટિની દટિ જગાવજો,
 પરમાનન્દનું પાત્ર ચૈતન મુજ ધાવજો.

૨

કેવલજ્ઞાનની જ્યોતિમાં જ્ઞેય અભિન્ન છે,
 પરદ્રવ્યાદિક જ્ઞેય થકી થલી ભિન્ન છે;
 જ્ઞેયાકારે જ્ઞાન પરિણમે જાળજો,
 ભિન્નાભિન્ન સ્વરૂપ અનેકાંત આળજો.

૩

જ્ઞેયાપેશે જ્ઞાન અનન્તું જિન કહે,
 જ્ઞેયની પાસે જ્ઞાન ગયા વળ સદુ છહે;
 દર્પણ વર્ણાદ ન જાય દર્પણમાં સમાય છે,
 જ્ઞેયાકારીમાંનો પ દર્શાવ ન્યાય છે.

૪

દૂરવતી જે જ્ઞેય જ્ઞાનર્ણાદિ ખાસતો,
 જ્ઞાન અવિન્ત્યસ્વમાય હૃદયમાં આવતો;

જેવે વિના સદુ જ્ઞાનની શૂન્યતા જાણીએ,
 વદ્ દ્રવ્યો પર્ણાંય અનન્ન મન આર્ણાંય.

અસ્તિ વિના ન નિષેધ ઘટે કોઈ દ્રવ્યનો,
 દિ વળ નહિ અદૈત નિષેધ કેમ સર્વનો;
 દૈતનું જ્ઞાન યથા વળ અદૈત શું કરો,
 માત્રે જ્ઞાનમાં દૈત સતપાત્ર સદરો.

દ્રવ્ય અને પર્ણાંયથી જ્ઞેય અનન્તતા,
 વસ્તુધર્મ સ્વાદ્વાદ સ્વાં એકાનેકતા;
 ધ્રુવતા જ્ઞેયના દ્રવ્યપણે નિત્યતા સ્થરી,
 વસ્તુત્તિ વ્યય જ્ઞેય અનિત્યતા અનુસરી.

જીવદ્રવ્ય એક વ્યક્તિ અનાદિ અનંત છે,
 શુણ પર્યંવ આધાર ચેતનજી સન્ત છે.
 શુદ્ધિસાગર જિનવર વાળી સદે,
 રમકિત શ્રદ્ધાયોગે અપેક્ષા સદુ સદે.

चंद्रमधु स्तवनम् ।

ए अर घोषा सारी हो मल्लिनिन. ए राग.

- चंद्र मधु पद रातुं हो, चिद्वपन, चंद्रमधु पद रातुं।
 मन मान्युं ए सातुं हो चिद्वपन, चंद्रमधु पद रातुं.
 सुद्ध अखंड अनन्त गुण लक्ष्मी, तेना मधु तमे दरिपा।
 सत्ताए दानादिक लक्ष्मी, व्यक्तियणें तमे बरिया हो. वि. १
- अनापनन्तने आदि अनन्त, सत्ता व्यक्ति सुहावा।
 अस्तिनास्तिमय धर्म अनन्ता, समय समयमां पापा हो. वि. २
- सपक श्रेणिए वज्रबल ध्याने, पातक कर्म स्वपाव्यां;
 दण्ड रज्जुबद्ध कर्म अपाति, तेरमे चउदये नसाव्यां हो. वि. ३
- केबल्ल ज्ञाने ज्ञेय अनन्ता, समय समय मधु जाणो;
 अप्याबाध अनन्त वीर्य, समय समय मधु माणो हो. वि. ४
- फदि तमारी तेबीज मारी, कदीय न मुनयी न्यारी;
 चंद्र मधु आदर्श निहाळी, आत्मिक रुद्धि संभारी हो. वि. ५
- निज स्वजाति सिद्ध निहाळी, अजवृन्दगन हरि चेत्यो;
 निज स्वजातीय सिद्ध संभारी, जीव स्वपदमां बरेतो हो. वि. ६
- अन्तर दृष्टि अनुभव योगे, जागी निजपद रहियो;
 शुद्धिसागर परम महोदय, शाश्वत लक्ष्मी लहियो हो. वि. ७

सुविधिनाथ स्तवन.

नदी यमुनाके तीर-ए गग.

एविधि भिनेश्वर देव दया दीनपर करो,
करुणावत महंत विनति ए दील धरो;
भवसागरनी पार उतारो कर प्रदी,
शक्ति अनन्तना स्वापी कहावांछो मही. १

तमनो शो छे मार कहो रवि भागळे,
कीडीनो शो मार के कुंजरने गळे;
कर्मणो शो मार मसुनी तुम छने,
मिहणो शो मार अष्टापद त्यां जते २

थुं पयोतनुं तेज रवि ज्यां सज्जहळे,
तेम थुं मोहनुं जोर के उपयोग नीरुळे;
ममळानुं थुं जोर सिंह आगळ अहो,
अनेकान ज्यां उयोनि एकांतनुं थुं करो ३

परम मधु वीतराग राग त्यां थुं करे,
देवी इन्द्रनी शक्ति के सुरसदु करगरे;
माणजीवन वीतराग हृदयमां मुज बध्या,
ते देवी मोह बांधके सदु दूरे रास्या. ४

गुण पर्यायाभार स्मरण र्हारु सरु,
व्यान समाधि योगे अलख निज पद बरु;
परम ब्रह्म जगदीश्वर जय भिनराजनी,
नरणे आच्यो सेवक राखो छामजी. ५

वार वार शी चीनति जाणो सहु कहुं,
 वार लगादो न लेश दुःख में बहु सहुं;
 बुद्धिसागर सत्थ भक्तिपी चद्धारजो,
 वन्दन वार हजार विनति ए स्वीकारजो.

६

श्री शीतलनाथ स्तवनम्.

प्रीतछडी बंधाणीरे शीतल जिणंदहुं,
 ममु बिना क्षण मात्र नहि सोहायजो;
 मेमी बिना नहि बीजो ते जाणी शके,
 रूप मधुनुं देखी मन हरखायजो.

प्रीतलडी. १

अन्तरना लपयोगे मधुजी दिल बइया,
 भक्ति आधीन मधुजी माण सनायजो;
 अनुभवयोगे रंज मजीठनो लागीयो,
 धनमुवनना स्वाधी आव्या हाथजो.

प्रीतलडी. २

जेम ममुना दर्शनमां स्थिरता थती,
 तेम मधुजी आनन्द आपे बेशजो;
 आनन्द दाता भोक्तानी यह ऐक्यता,
 चढी सुमारी यादी आपे हपेशजो.

प्रीतलडी. ३

आत्माऽसंख्य मदेशे शीतलता खरी,
 अक्षूत योगी भगटावै सुख कंदजो;

ઔદ્ધિક માત્ર નિવારી ઉપગ્રમ આદિર્થી;
ટાઢે સપઢા મોહતણા મહાપંદજો.

પ્રીતલ્હી. ૪

ગુણસ્થાનક નિઃસરણિ ઘટતો આતમા,
હજ્જલ્લ યોગે પાપે શિવપુર મ્હેલજો;
શાયિક માવે મુલ અનંતુ મોગવે,
નિજપદ ધ્રુવતા ધારી કરતો સ્હેલજો.

પ્રીતલ્હી. ૫

શાશ્વ માવની સર્વ ઉપાધિ નાસતાં,
મધુ વિરહનો નાશ યશે નિર્પારજો;
અનુભવ યોગે રંગાપો જિનરૂપમાં,
યાથું મધુ સમા અન્તે જયકારજો.

પ્રીતલ્હી. ૬

નિઃગુણ સ્થિરતામાં રંગાયું સહનથી,
ઘસ્તુ ધર્મ જ્ઞાનાદિક તું આધારજો;
પુદ્ગિસાગર અનુભવ ઘાજાં ઘામીયાં,
મેઢયા શીતલ જિનવર જગ જયકારજો.

પ્રીતલ્હી. ૭

श्रेयांसनाथ स्तवन.

श्री धीर मधु चरम ए राग.

- श्रेयांस मधु अन्तर्यामी, साविक नवदण्डि घणी।
 माता भ्राता परांपकारी, निर्मप योगी दिनमणि।
 मधु शुद्धस्वरूप रारु जेयुं, मधु शुद्ध स्वरूप म्हारु तेयुं।
 उज्ज्वल ध्याने खेपी तेयुं, श्रेयांस. १
- मधु नाम रूपयी भिन्न खरो, मधु अनन्त सुखनो मज्ज खरो;
 में स्थिर उपयोग दील धरों, श्रेयांस. २
- उत्पत्ति ध्वय ध्रुवता भोगी, योगातीतपण निर्मल योगी;
 कर्मातीतपी तुं नीरोगी, श्रेयांस. ३
- ध्याने मधुनी पासे जायुं, साधनयी साध्यपणुं पायुं।
 हानादर्श मधु घटलायुं, श्रेयांस. ४
- मधु दर्शन देजो शिव रक्षिया, मधु मेमे म्हारा दिल बसिया;
 स्थिर उपयोगे जिन उल्लसिया, श्रेयांस. ५
- मधु परममहोदय पद आपो, मधु जिन पदमां मुजने थापो;
 कर्षा कर्म अनादि सहू फापो, श्रेयांस. ६
- मधु उपादान योगे आवो, भक्तियी निज गुण विरचावो;
 बुद्धिसागर मळीयो रहावो, श्रेयांस. ७

વાસુપૂજ્ય સ્તવનમ્.

ગિરુઆરે ગુણ સુમ તળા. ૧ રાગ.

- વાસુપૂજ્ય ત્રિભુવન ઘણી, પરમાનન્દ વિલાસીરે;
અકલકલા નિર્મય પ્રમુ, ધ્યાને નાસે સદાસીરે. વાસુપૂજ્ય. ૧
- જગજીવન જગનાય છો, પરમગ્રન્થ મહાદેવારે;
વ્યાપક જ્ઞાનથી વિષ્ણુ છો, સુરપતિ કરે પદ સેવારે. વાસુપૂજ્ય. ૨
- આદિ અનન્ત તું વ્યક્તિથી, એવંભૂતથી યોગીરે;
અનાઘનન્ત સત્તાપણે, ગુણપર્યવનો મોગીરે. વાસુપૂજ્ય. ૩
- વ્યાપ્ય વ્યાપકતા અમેદતા, જ્ઞાતાજ્ઞેય અમેદીરે;
ભિન્નાભિન્ન સ્વભાવ છે, વેદરહિત પણ વેદીરે. વાસુપૂજ્ય. ૪
- પરમ મહોદય ચિન્મણિ, અજરામર અવિનાશીરે;
નિત્ય નિરંજન સુરમયી, વ્યક્તિહૃદ પ્રકાશીરે. વાસુપૂજ્ય. ૫
- નિરહાર અહાર વિષુ, જગ ધંધલ જગ જ્ઞાતારે;
સાવિક મલલમ્બિ ઘણી, જ્ઞેય અનન્તના જ્ઞાતારે. વાસુપૂજ્ય. ૬
- પુરુષોત્તમ પુરાણ તું, તુજ ધ્યાને સુખ છહીશુંરે;
શુદ્ધિસાગર શુદ્ધતા, પામી જિનપદ રહીશુંરે. વાસુપૂજ્ય. ૭

विमलनाथ स्तवनम्.

ज्यां लगे आतम तत्त्वनुं-एराग.

विमल जिन चरणनी सेवना, शुद्ध भावे करथुं; अन्तर ज्योति झलहले, शिव स्थानक ठरथुं	विमल. १
पुद्गल भावना खेळथी, चित्त वृत्ति हठाथुं; परमानन्दनी मोजमां, निर्मल पद पाथुं.	विमल. २
अन्तर रमणता आदरी, ध्रुवता निजवरथुं; मनमोहन जग नाथना, उपयोगथी तरथुं.	विमल. ३
असंख्यमदेशी आतमा, नित्यानित्य विलासी; स्याद्वादसत्तामयी सदा, जोतां टळती वदासी.	विमल. ४
पुद्गल ममता त्यागीने, अन्तरमां रहीथुं; अनुभवभूत स्वादथी, असय सुख लहीथुं.	विमल. ५
काया वाणी मनधर्मी, विमलेश्वर न्यारो; शुद्ध परिणति भक्तिथी, भेटीथुं प्रभु प्यारो.	विमल. ६
स्विर उपयोग प्रभावथी, एकाधातथी मळथुं; बुद्धिसागर भक्तिथी, ज्योति ज्योतमां मळथुं.	विमल. ७

अनंतनाथ स्तवन.

शान्ति जिन एक भुज ए राग.

अनन्त जिनेश्वर नाथने, बन्दतां पाप पञ्चायरे;
 रवि आगळ तम शुं रहे, ममु भजे मोह विनायरे अनन्त. १
 अनन्त गुणपर्यायपात्र तूं, व्यक्ति एवंभूत साररे;
 संग्रह नय परिपूर्णता, घ्याता ते व्यक्तिर्था पाररे. अनन्त. २
 उपशमभाव क्षयोपशमयी, साध्यनी सिद्धि करायरे;
 धर्म निज वस्तु स्वभावयी, स्थिर उपयोग सुहायरे. अनन्त. ३
 ज्ञानदर्शन चरणगुण विना, व्यवहार कूल आचाररे;
 साध्यलक्ष्ये शुद्ध चेतना, जाणयो शुद्ध व्यवहाररे. अनन्त. ४
 द्रव्य क्षेत्र काल मावयी, पर्याय द्रव्य अनन्तरे;
 शुद्ध आर्जवन आदरी, व्यक्तिर्था पाय भदंतरे. अनन्त. ५
 स्वकीय द्रव्यादिक भावयी, अनंतता अस्तिपणे साररे;
 पर द्रव्यादिक अस्तिनी. नास्तिता अनन्त विचाररे अन. ६
 धीर्ष अनन्त सामर्थ्ययी, वत्साद व्यय प्रति द्रव्यरे;
 छति पर्याययी ध्रुवता, समय समयमांदि भव्यरे. अनन्त. ७
 धर्म अनन्तनो स्वायी तूं, ध्यानमां ध्येय स्वरूपरे;
 बुद्धिसागर निज द्रव्यनी, शुद्धि ते जय जिन भूपरे अनन्त. ८

ધર્મનાથ સ્તવનમ્.

ધર્મ જિનેશ્વર ગાઝ રંગશ્યું-૯ રાગ.

- ધર્મ જિનેશ્વર વંદુ ભાવથી, વસ્તુ ધર્મ દાતાર જગત્માં;
 વસ્તુ સ્વભાવ તે ધર્મ જણાવતા, પદ દ્રવ્યોમાંહિ સાર. જગત્માં. ૧
- જ્ઞેય હેય આદેય જણાવતા, સકલ દ્રવ્યછેરે જ્ઞેય; જગત્માં
 જ્ઞાપાદેય ચેતનનો ધર્મ છે, પુદ્ગલ આદિરે હેય. જગત્માં. ૨
- માવકર્મ તે રાગને દ્વેષ છે, કાલ અનાદિથી જાણ, જગત્માં.
 દ્રવ્યકર્મનું કારણ તેહ છે, નોકર્મ નિમિત્ત આણ, જગત્માં. ૩
- અશુદ્ધપરિણતિ યોગે બંધ છે, શુદ્ધ પરિણતિથી છે મુક્તિ, જગત્માં;
 અન્તરચેતનસન્મુલ યોગથી, શુદ્ધ વ્યયોગની મુક્તિ, જગત્માં ૪
- કર્તા હર્તા ચેતન કર્મનો, બાહિર અન્તર યોગ, જગત્માં
 આત્મસ્વભાવે રમણતા આદરે, પ્રગટે શિવ સુખ ભોગ, જગત્માં ૫
- મુલ અનન્તની લીલા ધ્યાનમાં, ચેતન અનુભવ પાપ, જગત્માં;
 શુભયોગતણી સ્થિરતા હોવે, વીર્ય અનન્ત પ્રગટાય, જગત્માં. ૬
- અવિકલ્પસમાધિ શુભવ્યયોગમાં, ધ્યાતા ધ્યેયનો ભેદ, જગત્માં;
 શુદ્ધવ્યયોગે શુદ્ધ સમાધિમાં, ટલ્લતો વિકલ્પનો સ્વેદ, જગત્માં. ૭
- અન્તરમાં ઉતરીને પારસ્વો, નિર્મલ સુખનોરે નાથ, જગત્માં;
 મુદ્ધિસાગર સમતા એકતા, છીનતા યોગે સનાય, જગત્માં ૮

शान्तिनाथ स्तवनम्.

साहिब सांमञ्जोरे संभव. ए राग.

शान्तिनाथजीरे, शान्ति साची आपो;	
उपाधि हरीरे, निज पदमां निज थापो.	शान्ति. १
शान्ति केम छहुरे, तेनो मार्ग बतावो;	
बिनति माहरीरे, स्वामी दीलमां छावो.	शान्ति. १
शान्ति ममु कहेरे, धन्य तुं जगमां प्राणी;	
शान्ति पामवारे, मनमां बलट आणी.	शान्ति. १
जड ते जडपणेरे, चेतन ज्ञान स्वभावे;	
भेदज्ञानना योगधीरे, समकित श्रद्धा थावे.	शान्ति. ४
सद्गुरु परंपरारे, आगमना आधारे;	
उपशम भावधीरे, शान्ति घटमां धारे.	शान्ति. ५
साधु संगतेंरे, पामी ज्ञाननी शक्ति;	
समता योगधीरे, प्रगटे शान्ति व्यक्ति.	शान्ति. ६
चेतन द्रव्यतुंरे, करवुं ध्यान ज भावे;	
चंचलता हरे रे. साची शान्ति भावे.	शान्ति. ७
सस समाधिभारे, शान्ति सिद्धि बतावे;	
रसीया योगियोरे, शान्ति साची पावे.	शान्ति ८
सिद्ध समा पईरे, शान्ति रूप सुहावे;	
रियर उपयोगधीरे, बुद्धिसागर पावे.	शान्ति. ९

कुंधुनाथ स्तवनम्

सांभळजो मुनि-ए राग.

- कुंधु जिनेश्वर जगजयकारी, चोत्रीस अतिशय धारीरे;
चोत्रीस बाणी गुणथी शोभे, समवसरण सुखकारीरे. कुंधु. १
- स्तुधर्म स्याद्वाद प्ररूपे, केवलज्ञानथी जाणीरे;
धर्म ग्रही पाळी शिव लेवे, जगमांहि बहु प्राणीरे. कुंधु. २
- स भंगीने सात नयोथी, पद द्रव्योने जणावेरे;
पादेय चेतनना धर्मो, बोधी शिव परखावेरे. कुंधु. ३
- धुं आत्म स्वरूप बतावी, मिथ्या भर्म हठावेरे;
स्तिनास्तिमयधर्म अनन्ता, द्रव्य द्रव्यमां भावेरे. कुंधु. ४
- र निक्षेपे चार प्रमाणे, वस्तु स्वरूपने दाखेरे;
व्य क्षेत्रने काल भावथी, वस्तु स्वरूपने भाखेरे. कुंधु. ५
- नन्दकारी जगदितकारी, गुणपर्यायाधारीरे;
रपति व्यय ध्रुवतामयी प्रभु, शाश्वत पद सुखकारीरे, कुंधु. ६
- न स्वरूप थइ जिनवर सेवी, लहीए अनुभव मेवारे;
दिसागर ज्ञान दिवाकर, सहज योग पद सेवारे. कुंधु. ७

मल्लिनाथ स्तवनम्.

स्वामी सीमंघर धीनति. ए राग.

- मल्लिजिन सहज स्वरूपनुं, वर्णन कहो केम पायरे;
 पैखरी वर्णन थुं करे, कई परामाहि परखायरे. मल्लि. १
- परमग्रन्थ पुरुषोत्तम, अनंगी अनाशी सदायरे;
 विमल परम धीतरागता, अखय अनल महारायरे. मल्लि. २
- निर्भय देशना वासीजे, अजर अमर गुणखाणरे;
 सहज स्वतंत्र आनन्दमां, भोगवो शिव निर्वाणरे. मल्लि. ३
- चेतन असंख्यमदेशमां, वीर्य अनंत मदेशरे;
 छति शुद्धसामर्थ्य भावधी, वापरो समये निःकलेशरे. मल्लि. ४
- त्रिभुवन मुगुट शिरोमणि, परम महोदय धर्वरे;
 जगगुरु परमबंधु बिभु, सादि अनन्त सुशर्वरे. मल्लि. ५
- अलख अगोचर दिनमणि, अविचल पुरुषपुराणरे।
 सत्य एक देव तुं जगघणी, धारु हुं शिरतुत्र आणरे. मल्लि. ६
- मल्लिजिन शुद्ध आलंबने, सेवक जिनपणुं पायरे;
 बुद्धिसागर रस रंगमां, भेटिया चिद्धनरायरे. मल्लि. ७

नमिनाथ स्तवनम्.

ए गुण वीर तणो न विसारु ए राग.

- नमि जिनवर प्रभु चरणमां लागुं, शुद्ध रमणता मागुंरे;
बाह्य परिणति टेव निवारी, शुद्धोपयोगे जागुंरे. नमि. १
- अन्तरदृष्टि अमृतदृष्टि, सहजानन्द स्वरूपरे;
सन्मयता प्रभु साथे करती, शुद्ध समाधि अनुपरे. नमि. २
- असंख्यप्रदेशी चेतनक्षेत्र, गुण अनंत आधाररे;
उत्पत्ति व्यप ध्रुवता समये, द्रव्यपणुं जयकाररे. नमि. ३
- ज्ञानचरण पर्यायिनी शुद्धि, मुक्ति प्रभु मुख भाखेरे;
अस्तित्वास्तित्नी सप्त भंगीथी, पद् द्रव्योने दाखेरे. नमि. ४
- शब्दादिक नयशुद्ध परिणति, उत्तर उत्तर साररे;
कारणे कार्यपणुं नीपजावे, द्रव्यभावे निर्धाररे. नमि. ५
- निमित्त पुष्टालंवन सेवी, उपादान गुण शुद्धिरे;
शुद्धरमणता योगे करतो, पापे क्षाधिक ऋद्धिरे. नमि. ६
- सुखसागर कछोले चढीयो, लही सामर्थ्य पर्यायरे;
शुद्ध परिणति चंद्र प्रकाशे, आनन्द क्यांय न मायरे. नाम. ७
- शुद्ध परिणति चरण शरणमां, शुद्धोपयोगे रहीगुं रे;
शुद्धिसागर ज्ञान दिवाकर, स्वपरप्रकाशी थइगुं रे. नमि. ८

पार्श्वनाथ स्तवनम्.

साहिब सांभळोरे संभव-ए राग.

पूर्णानन्दमारे, पार्श्व प्रभु जयकारी;	
ध्रुवता शुद्धतारे, शाश्वत सुख भंडारी.	१
फेचलज्ञानधीरे, लोकालोक प्रकाशो;	
ध्याता ध्यानमारे, साहिब निज घर वासो.	२
सहजानन्दनारे, समये समये भोगी;	
रत्नत्रयी प्रभुरे, सायिक गुणगण योगी.	३
व्यक्ति तुज समीरे, भक्ति तुज मुज करशे;	
तुज आलंघनेरे, चेतन शिवपुर ठरशे.	४
साचा भावधीरे, जिनवर सेवा करशुं;	
शुद्ध स्वभावमां रे, सायिक सहृण वरशुं.	५
स्रष्टपट त्यागीने रे, स्रष्टपट मननी काची;	
मळशुं भावधी रे, अनुभव यक्ति ए साची.	६
हळीयो देवशुरे, ते जन शिव सुख पावे;	
साची भक्तियी रे, आविर्भाव मुहावे.	७

२६ महावीर स्तवन.

सारिव सांभळोरे संभव भरज हमारी. ए राग.

श्री महावीर मयुरे, लळी लळी पावे लागुं।	श्री. १
श्री महावीरपणुरे, ममु तुज पामे मागुं.	
द्रव्यभाव बे भेदधीरे, निक्षेपे तेष जाणो;	श्री. २
सातनयोवटेरे, महावीर मनमां आणो.	
नवधा भक्तिधीरे, महावीर ममुधी इळगुं।	श्री. ३
स्वभाति ध्यानधीरे, आविर्भावे मळगुं.	
धृत उपयोगधीरे, मगटे वीर्य स्वभावे;	श्री. ४
धुवता योगनीरे, महावीर घटमां आवे.	
धातोधातधीरे, इळनां मळनां शान्ति:	श्री. ५
शुद्ध स्वभावमारे, रमनां लेश न भ्रान्ति.	
सत्ताप रहोरे, वीरता ध्याने मगटे;	श्री. ६
शस्त्रादिकनपेरे, कर्म मलिनता विपटे	
अनुभव योगमारे, महावीर नवजे देखे;	श्री ७
विध्यामोहनेरे, आपस्वभावे उवेखे.	
शुद्ध स्वभावमारे, महावीर प्रभु घर आवे;	श्री. ८
वीर्य अनन्तनारे, बुद्धिसागर पावे.	

गाइ गाइरे ए जिनवर चोवीशी गाइ.

अन्तर अनुभव योगे रचना, जिनआणाथी बनाइरे. ए जिनवर,

जिन भक्तिथी शक्ति प्रगटे, प्रगटे शुद्ध समाधि;

मिथ्या मोहसये समकित गुण, नासे चित्तनी आधिरे. ए जि. १

जिन गुणना उपयोगे निजगुण, प्रगटे अनुभव साचो;

तिरोभावनो आविर्भाव छे, मेमघरी त्यां राचोरे. ए जि. २

अनेकान्तनयज्ञान प्रतापे, पंचाचारनी शुद्धि;

उपशम क्षयोपशमने साधिक, भावे प्रगटे रुद्धिरे. ए जि. ३

प्रभु गुण गावे भावना भावे, नागकेतु परे मुक्ति।

शुद्ध रमणता भाव पूजा छे, सालंबननी युक्तिरे. ए जि. ४

सालंबन योगी जिन ध्याने, निरालंबन थावे;

कारण कार्यपणुं त्यां जाणो, ज्ञानी हृदयमां भावेरे. ए जि. ५

जिन भक्ति निज शक्ति वधोरे, शुभ उपयोगना दावे;

शुद्धोपयोगे सहेजे आवे, स्याद्वादी मन भावेरे ए जि. ६

गाम दमोई यशोविजय गुरु, चरणनी यात्रा कीधी;

उपाध्यायनी देरीमां रचना, पूर्ण चोवीशीनी सिद्धिरे, ए जि. ७

उपाध्याय गुरु चरण पसाये, भक्ति रंग उर धारी;

भावपूजा जिनवरनी करतां, जयजय मंगलकारीरे. ए जि. ८

सम्बत ओगणिश पांसठ साले, फाल्गुन पूर्णिमा सारी;

रविवार दिन चढते पहोरे, पूर्ण रची जयकारीरे. ए जि. ९

लोढण पार्श्व जिनेश्वर प्रेमे, जे भणशे नरनारी;

बुद्धिसागर पग पग मंगल, पाये संघ निर्घारीरे. ए जि. १०

सीमंधर स्तवन.

(नदी यमुना के तीर उठे दोय पंखीया—ए राग.

सीमंधर जिनराज कृपालु तारजो,
जन्म जराना दुखधी प्रसुप्ती उगारजो;
विषयान प्रभु बात हृदयनी जाणता,
साचा स्वामी सुखकर बीनति मानता. १

काल अनादि मोहबशे बहु दुःख लया,
चार गतिनां दुःख विचित्र सह सया;
मोहबशे धामधूममां धर्मपणुं ग्रथु;
शुद्धस्वरूपस्याद्वाद तत्त्व नहि सह्यु. २

गादरीषा प्रवाहमां दृष्टिरागे रक्षो.
लोकोत्तर जिनधर्म परस्तीने में नवी लषो;
बागक्रिया रूचि धामधूममां हुं पटयो,
गुरुगवज्ञान विना हुं भवोभव लडयटयो. ३

प्रभुनुज नामन पुण्यधी पामी में जाणीयुं.
मिथ्यादर्शन जोर कुमतिनुं वामिपुं;
परम्युं सत्य स्वरूप जिनेश्वर धर्मनुं.
रंशे जोर हरे केम आठि कर्मनुं; ४

तुम करुणा एक शरण सेवकने जाणजो,
जाणी बाळक म्हारो करुणा आणजो.
म्हारं शरणं एक जिनेश्वर जगवणी,
तारो करुणावंत महेश्वर दिनमणि; ५

शुद्धिमागव बाळ तमारो करगरे.

साचा स्वामी सेवक शिवपद सुख वरे.
उपादाननी शुद्धि प्रभुता जागणे,
मित नगारु अनुभव ज्ञाने वागणे

६

आत्मभावस्मरणता.

सादिव सांमजोरे-ए राग.

- धन्यते क्षण घडीरे, समता भावे रहीशुं;
स्थिर उपयोगधीरे, ज्ञानत आनन्द लहीशुं. धन्य. १
- निश्चयने व्यवहारधीरे, संयम साचुं परशुं;
उदासीन शेरीधीरे, मोक्ष नगर संचरशुं. धन्य. २
- निश्चंगी धरिरे, ध्याएच्य चेतन देवा
द्रव्यगुणपर्यायनोर, ज्ञाने निजगुण सेवा. धन्य. ३
- हरमा सारिखीरे, लागणे दुनियादारी;
अन्तर्दृष्टिधीरे, स्थिरता घटमां भारी. धन्य. ४
- मनने स्थिर करीरे, परशुं जन्मिज घटमां;
उपाधि परिहरीरे, परशुं नहि स्वटपटमां. धन्य. ५
- मातावेदर्नीरे, उदये हर्ष न परशुं;
अज्ञाता उपनेरे, मनमां जोरु न करशुं. धन्य. ६
- विषयो विष समारे, अबधून मरग्या धाशुं;
गंहरभाषधीरे, निर्भय देवे जाशुं. धन्य. ७
- प्राणं धेवनेरे, बर्ष बटक मंतराशुं;

स्थिरउपयोगधीरे, जयलक्ष्मी श्रुत वरशुं.	धन्य. ८
ज्ञानी संगतेरे, अनुभव वातो करशुं;	
प्रभुता आत्मनीरे, सहज दशार्मा वरशुं.	धन्य. ९
क्रुद्धि आत्मनीरे, तेमां क्षण क्षण राचुं;	
चढताभावधीरे, मुदिसागर याचुं.	धन्य. १०

सहज स्वरूपवन्दन.

जय सहज स्वरूपी, रूपारूपी, जगगुरु स्वामी, निर्नामी.	१
जयजय सुखकारी जग बलिहारी, बहु उपकारी, जय स्वामी.	२
हूं शरण ग्रहंछुं पाय पडुंछुं. विनति करुंछुं, शिरनामी.	३
अभयपद चहुंछुं करगर्भ करुंछुं, गरणे रहुंछुं, बहुनामी.	४
मने मार्ग बतावो, करुणा लावो. दिलमा आवो, बिभ्रामी.	५
विनती उर पागे, मेवक तारो, शरण नमारो, हे स्वामी.	६
आपो सुख शान्ति, शान्ती भ्रान्ति, अर्पा कान्ति, गुणरामी.	७
जय सद्गुरु देवा, करुंछुं सेवा, मीठा सेवा, शिवरामी.	८

शुद्धदृष्टि. दुहा.

- शुद्धदृष्टि उपयोग्यां, अनुभव सुख पमाय;
 टळे विकल्पनी श्रेणियो, परम मनु परत्ताय. १
- शुद्धसमाधि स्वरूपमां, निर्विकल्प उपयोग;
 परमज्योति झळके भली, आनन्दअनुभव भोग २
- अन्तर्दृष्टि शुद्धिर्था, जीवन जग जयकार;
 चिदानन्द मेळो मळे, नासे दुःख विकार. ३
- चैतन्यमृष्टिपक्तिनी, लीला अपरंपार;
 खपं देखतो जाणतो, अनुभव निश्चयधार. ४
- विवेकदृष्टिजागृति, निद्रा नहीं लगार;
 ज्ञानदृष्टिरविनी ममा, त्यां नहि तमः प्रचार. ५
- जड चेतननी भिन्नता, इष्टानिष्ट न दृष्टि;
 निर्मलज्ञाननी ज्योतिर्मां, समतामेघ सुदृष्टि. ६
- प्रतिप्रदेशे मगटतुं, सुख अनन्त अपार;
 भोगवतां निज सुसने, नासे मिथ्याचार. ७
- विषयवृत्तिवेगो टळे, गुणस्यानक सोपान;
 चढतां निर्मलता घणी, अनुक्रमे भगवान्. ८
- वैराग्ये मन निर्मलुं. ज्ञाने निज उपयोग;
 वीर्ये स्थिरता संपजे, होवे शिखमुख भोग. ९
- परम मनु ध्याने मज्ज्या, आध्या अनुभव बेज;
 शुद्धिसागर मक्तिर्था, मर्यानन्द हमेश. १०

ढभोइ लोढणपार्श्वनाथ स्तवन.

सुमतिनाथ गुण गुं मलीजी-ए राग.

लोढण पार्श्व जिनेश्वर बंदु, भाव घरी मुत्तकारी;
 घरणेन्द्र पद्मावती सेवे, पार्श्व वस गुणकारी.
 प्रभुजी महारा अगमां तुज बलिहारी. १

मन वचन कायाथी भक्ति, करतां मंगलकारी;
 रुद्धि सिद्धि दुष्टि पुष्टि, अनुभव सुख निर्धारी. प्रभुजी. २

हरिहर ब्रह्मा अछल निरंजन, बर्तो जग जयकारी;
 पुरिसादानी पुरुषोत्तम तुं, जग जन आनंदकारी. प्रभुजी. ३

तुज सेवाथी शिव सुख मेवा, चिंतामणि हितकारी;
 कामकुंभ श्री कल्पवृक्ष तुं, परमानंद पदधारी. प्रभुजी. ४

तुज सेवामां निश्चिदिन रहीशुं, प्राणजीवन उर धारी;
 बुद्धिसागर मेमे गावे, लेशो आ विनति स्वीकारी. प्रभुजी. ५

अथ पुद्गल छत्रीशी ॥ दुहा ॥

नित्यानित्यानेक एक, भिन्नाभिन्न स्वरूप;
 तेने प्रणमो भविजना, लोकाग्रे चिद्रूप. १

आत्मस्वरूप विचारणा, आत्मध्यानमां लीन;
 चेतन उपयोगी यइ, करे कर्मने छिन्न. २

धर्म धर्म जग सहु करे, करता पर उपदेश;
 आत्मधर्म विचार वण, समजे नाहि ते छेश. ३

धर्म नाम सामान्यमां, मूर्खजनो भरमाय; आपआपनी ताणमां, राग द्वेष नंदि जाय.	४
नदी प्रवाहे फाए जेम, सरितामांदि तणाय; मनप्रवाहे मोहधी, भव्यजनो भटकाय.	५
अनेकपत जगमां अहो, भिन्न भिन्न कहे तत्त्व; सत्पतत्त्व सापेक्ष वण, समजे नहि जग सत्त्व.	६
फेर कुंदडी खावतां, स्थावर फरतुं जणाय; मिथ्याज्ञाने जीवने, ए उखाणो न्याय.	७
दुःखम पंचम कालमां, यथामति अनुसार; एकति उपदेश दे, मतिमा जन निर्धार.	८
पद् दर्शनना चक्रमां, युक्ति वृन्द विस्तार; काल अनादिं अनंतधी, सामान्ये ते धार.	९
भेद तेहना बहु कया, पुण्यवंत लहे पार; सुद्ध धर्मेने आदरी, तरशे आ संसार.	१०
यावत् चेतन धर्मनो, मर्म न समजे लोक; तावत् कष्ट क्रिया सद्गु, थाशे जाणो फोक.	११
रत्नत्रयिना स्वामी जे, तीर्थकर भगवंत; समवसरणमां वेसीने, दिये देशना संत.	१२
देव मनुष्य तिर्यचने, उपदेशे जिन धर्म; जिनवर धाणी सुणतां, भागे मिथ्या मर्म.	१३
कर्मरूप पुट्टलतणो, काल अनादि योग; चतुर्गतिमां भटकतां, सुख दुःख घरे वियोग.	१४
पुद्गल संगे राचियो, नाच्यो माच्यो छेक निगोद दुःख थुं विसर्गु, भूयो सत्य विवेक.	१५

શહિરાત્મભાવના સ્વાગીને. યુદ્ધ સ્વરૂપ નિદાત;	
પરપુત્રહર્મયોગ મદ્, જાણો માયા જાત.	૧૬
આતમ તે પરમાત્મા, સ્વાર્થી રયો ગરીર;	
આપોઆપ ચિનારના, જેને જેનન પીર.	૧૭
રૂપાનો ધ્રુવ મીડમાં, દેહે જેનન ધ્રુવ;	
મોરે મુંસો આતમા, વધિ છે મદ્ કર્મે.	૧૮
શામીગર શામી રયે, જૂઠી રપના જૈમ;	
મ્હાઠ ત્હાઠ જૂઠ છે, જેનન મુંસે કેવ.	૧૯
પતુર્ગતિના પોકમાં, વેળાપો વદ્ પાર;	
ત્હાઠ માન થું ત્યાં રયું, જેનન વિષ્ણુ વિચાર.	૨૦
એકેન્દ્રિમાં હું મમ્યો, વનસ્પતિ નિર્ધાર;	
છયુન આદુમાં ઉપન્યો, ધૂમી માન વિચાર.	૨૧
શેલ કોદા જન્મ સેઈ. પામ્યો દુઃખ અપાર;	
જુ માંકણ મ્હતારમાં, માન નહિ મન પાર.	૨૨
વૃધિકા શ્રમરા તીટ થઈ, મટયો વારંવાર;	
આત્મતત્ત્વમ્હા વિના. થઈ ન જ્ઞાન્તિ લગાર.	૨૩
જલચર સ્વેચર મૂચરે, મમિયો વાર અનેક;	
દુઃખ અનંતાં ત્યાં સચાં, જાગ જાગ પરી ટેક.	૨૪
પરમાધામી વશ પડ્યો, ઝ્યાં નહિ સુલ જગાર;	
ઉદન મેદન તાદના. સોશ્ર વેદના પાર.	૨૫
હાપ હાપ ત્યાં વેં કરી, રોતો સ્વમે મહાર;	
અધુના યું તું મૂલિયો, જૈનર્પણ નિર્ધાર.	૨૬
નરકમાંહિધી નીકલું, કરુ કર્મનો અન્ત;	
ધર્મે ભાવના વ્યાં મહ, જેત જેત શુણવન્ત.	૨૭

જૈનધર્મથી સંપન્ને, સકલ શર્મ નિર્ધાર;	
વારંવાર નહિ મળે, સામગ્રી સુસ્વકાર.	૨૮
જન્મ્યો ત્યારે લેશ ન, સાથે લાન્મ્યો જાણ;	
કુટુંબ લક્ષ્મી કામિની, દુઃખ ઉપાધિં જ્ઞાણ.	૨૯
રત્નદ્વીપમાં જાડને, રત્ન ન લેવે જેહ;	
મૂઢ તુલ્ય થું તું થયો, ચેત ચેત સુસ્વગેહ.	૩૦
ધાર દીવસની છાંપડી, ઘાઘ રુદિની હોય;	
પાંખી તેનો મદ કરે, મૂલ્યો મૂઢ તે જોય.	૩૧
સંગત તુજને જેહથી, તેવો તું થઈ જાય;	
મૃત્યુ શિરપર ગાઝતું, આયુ નષ્ટ થાય.	૩૨
લાલવાતની વાત એક, સંસેપે મુળ મળ્ય;	
જૈનધર્મ આરાધના, જગમાં એ કર્તવ્ય.	૩૩
આત્મભાવમાં રમણતા, સત્ય શર્મ દાતાર;	
પુદ્ગલ મમતા પરિહરી, ચેતો ચિત્ત મક્ષાર.	૩૪
શુદ્ધચેતના યોગથી, હોશે મુક્ત અનન્ત;	
શુદ્ધચરણના યોગથી, ખાસે છે ભગવન્ત.	૩૫
શ્વાસોશ્વાસો જાય છે, અનંત મૂલ્ય સમાન;	
મુદિસાગર ધવાનથી, પ્રગટ થશે ભગવાન.	૩૬
પુદ્ગલ છત્રીથી કહી, ચેતનને હિતકાર.	
ગામ પાદરા શોભતા, જ્ઞાન્તિનાથ જયકાર.	૩૭
વફીલ મોહનલાલના, રેતે ફીધી સાર;	
આત્મભાવમાં જે રમે, તે પામે મવપાર.	૩૮
ઓગણિમ અદ્વાવનની, પાલ્યુન કૃપ્પ રમાલ.	
તુનિયા તીથી ષાંચનાં. થાશે મંગલમાલ.	૩૯

શ્રી યશોવિજય ઉપાધ્યાયગુણસ્તવન. (ગુંદલી.)

અર્તી સાહેબી. ૫ રાગ.

વાનકવરજી યશોવિજયજી, મુનિવર વન્દન કીર્તી૫;
 ધન્યધન્યપરે, ઉપાધ્યાય દર્શન કરતાં મન રીતી૫. ૧
 સમ્બતસત્તરશત જયકારી, જિન શાસનધેતાંવરમારી;
 વાચક મગડયા જગ સુરકારી, વાચક ૧
 ધૈરાગી, ત્યાગી, સૌભાગી, અન્તરદષ્ટિ ઘટમાં જાગી;
 જિનશાસન શોભાના રાગી, વાચક ૨
 જંગમ તીરથ જ્ઞાની ધ્યાની, પરમાવતણા નદિ અભિમાની;
 શ્રુતજ્ઞાને ધામ ન કો છાની, વાચક ૩
 ભાષા પુસ્તક રચના સારી, સંસ્કૃત ભાષામાં હુંડિયારી;
 શતગ્રંથ રચ્યા જ્ઞાને મારી, વાચક. ૪
 જિનમૂલ્ય હાર્દ અનુભવ જાણે, જે મન પોતાનો નહિતાણે;
 જે વર્તે ઘડતે ગુણઠાણે, વાચક. ૫
 જિનશાસન જેણે અમ્મવાઘ્યું, શ્રુતતીરથ ઝીર્ણ યતું વાઘ્યું;
 નાસ્તિક વન્યોનું ધી વાઘ્યું. વાચક. ૬
 અનુભવમ્મૃતરસના મોગી, જે સહજવળે અન્તરયોગી;
 મિધ્વાત્વભાવથી નહિ રોગી, વાચક. ૭
 મહાધર્મ પ્રમાણક જે શૂરા, શાસ્ત્રિકતાર્કિક પંદિત પૂરા;
 ચર્ચાજ્ઞાને જે મરપૂરા, વાચક. ૮
 ઘડુ દેશોદેશ વિહાર કર્યા, ઉપદેશે જીવ અનેક તર્પ્યા;
 ગુર્જર દેશે જે ઘડુ વિચર્યા, વાચક. ૯
 સ્વર્ગમન ગામ ડપોઈ થયું, અવિચલ જેનું જગ નામ રણું;
 જીવંતાં શિવ મુલ્ય દીલ લયું, વાચક. ૧૦

फागण एकादशी अजवाळी, ओगणीस पांसठनी लटकाळी;
 गाम दभोई आव्या गुणभाळी, वाचक. ११
 श्रीवाचकपद वंदन कीधुं, अनुभवअमृत मेमे पीधुं;
 बुद्धिसागर कारज सिध्युं, वाचक. १२

श्री यशोविजयजी उपाध्याय गुंहली.

वेनी रविसागर गुरु वंदीए-ए राग.

मेमे यशोविजय गुरु वंदीए, जे पंचमहाव्रतधारीरे;
 साल सत्तरशतमां जे यवा, उपाध्याय पदवी जयकारीरे. मेमे. १
 चारवर्ष काशीमां जे भण्या, वेपाकरण नैवायिक मोटारे;
 तार्किक शिरोमणि पद लघुं, काढी नाळे मिध्यात्वनना गोटारे. २
 देशोदेश विहार कर्या घणा, गुर्जर मालव हिंदुस्थानरे;
 मरुवरमांहि विचर्या घणा, टाळे परवादि अभिमानरे. मेमे. ३
 विमपप्रभमूरीश्वर राजवमां, जिनशासन उमनि कीधारे;
 अष्टोत्तरशत शुभ ग्रंथने, रची कीधी धर्म मसिद्धिरे. मेमे. ४
 आनन्दघन मुनिवरने मळवा, अष्टपदी त्यारे वनाइरे;
 तेम आनन्दघनजीए रची. जुभो ज्ञानतणी अधिकाइरे. मेमे. ५
 अध्यात्मस्वरूपमां स्त्रीलता, निधय ज्यवहारमां पुरारे;
 बैरागी त्यागीशिरोमणि, ज्ञान ध्यान समाधिमां भूरारे. मेमे. ६
 सत्तरशतीपस्तालीसमां, पौन एकादशी मुखकारीरे;
 रत्नतमन दभोण्यां कर्पुं, एवा गुरुनी जाउ बलिहारीरे. मेमे. ७

ओगणीस पांसउनी सालमां, एकादशी कागण अजुवाळीरे;
 भेटी यशोविजय गुरु पादुका, मारा मनतो आज दीवाळीरे. मेमे. ८
 एवा सद्गुरुना गुण गावतां, धाउ अनुभव अमृत भोगीरे;
 बुद्धिगागर संयम श्रेणिपर, चढे समता समाधिप योगीरे. मेमे. ९

उपाध्याय गुंढळी.

गजनी मांगी पाग त्रिनेश्वर-ए राग
 गुरु श्वांग यशोविजय जयकारीरे,
 गुरु श्वांग दशजनी वलिहारीरे;
 गुरु श्वांग यशोविजय नर नारीरे.
 गुरु श्वांग जगमाहि उपकारीरे. १
 गुरु श्वांग उपाध्याय वद धारीरे,
 गुरु श्वांग जगमाहि वद भवनारीरे;
 गुरु श्वांग अनुभव अमृत वयागरीरे,
 गुरु श्वांग वार्ता जग दिनहारीरे. २
 गुरु श्वांग श्रव श्रव्या सुखकारीरे,
 गुरु श्वांग यशनी देवता मारीरे;
 गुरु श्वांग ज्ञान समाधि प्यारीरे,
 गुरु श्वांग विद्यालय हरे मारीरे. ३
 गुरु श्वांग वार्ता दूःख हरनारीरे.
 गुरु श्वांग दिव्यद श्रवनामारीरे:

गुरु गङ्गाया नार्गी दुनिपादारीरे,	
गुरु गङ्गाया परिणति त्यागी नटारीरे.	४
गुरु गङ्गाया दर्शन यो निरपारीरे,	
गुरु गङ्गाया स्थाय करो अणपारीरे;	
गुरु गङ्गाया तुज आणा त्रिव पारीरे,	
गुरु गङ्गाया मङ्गमो भक्ति विवारीरे.	५
गुरु गङ्गाया दत्तुष्टा अनगारीरे,	
गुरु गङ्गाया बने पाद विवारीरे;	
गुरु गङ्गाया अरुनी मेजो श्रीगारीरे,	
गुरु गङ्गाया भक्ति एक नगारीरे.	६
गुरु गङ्गाया आप्पा दभोई विनपारीरे,	
गुरु गङ्गाया मर्दीया मंगनगारीरे;	
गुरु गङ्गाया पुद्धिगानर अनगारीरे,	
गुरु गङ्गाया पंदन बार हगारीरे.	७

श्री यशोविजय पादुका-दर्शन रंदन.

भावार्थ.

यस्य यस्य दीवगमे पाद वरी ते भाजे.
 श्रेष्ठया यशोविजयवर्मा अरुणत नाराय भाजे.
 तुम श्रेष्ठिने हारविन यदुं दन दन अदर.
 विवदागन वने सदाय अरुणदर.

गुरु अष्टोत्तर शत ग्रंथ रच्या जयकारी,
तार्किक शिरोमणि पदवी जगमा धारी;
गुरु उपाध्याय पदवीना धारक प्यारा,
शेनावर संपे मगट्या जयजयकारा. २

संयत सत्तर विस्तार्याज मागजिर पास,
वज्रवज्र अगिपारस गुज्जो स्वर्गे बाग;
दर्शारती नगरी गुरुजी जग दिनकारी,
बुद्धिमागर वन्दे छे बार हजारि. ३

गुरु मन्त्रीया मेमे बीननि उर स्वीकारी,
दीठा चक्षुथी करुणाना भंडारी;
गुरु भक्ति वशमां अनुभव यो निर्धारी.
क्षणक्षणमां वंदन होशे बार हजारि. ४

जय मंगलकारी मूर्ति तव मनोहारी,
देशो दर्शनने पुनः पुनः उपकारी;
जे मेम धरी आ गाथे नरने नारी,
बुद्धिमागर सुख पावे मंगलकारी. ५

श्री यशोविजयजी आवाहन मंत्र स्तवनम्.

द्वारकांना बासीरे अयसरीए व्हेला आवजोजी—ए राग.

मन मंदिरना बासीरे, सद्गुरुजी व्हेला आवजोमी;

आयो आयो भक्तिवशे भगवान्.

मन.

पावक पदना अधिकारीरे, यशोविजयजी आवजोरे;

नारि आयो तो थाणे सेवकना वेहाल.

मन. १

कामने हठाचोरे, स्थिरता शुद्ध आप्पजोनी;	
टाळो टाळो मन चंचलनाना वेग.	मन. २
लोमने हठाचोरे, संतोष गुण आपीनेर्जा;	
आपो आपो सुख सपाधि अपार.	मन. ३
शान्ति तुष्टि दातारे. हृदि करो बुद्धिनीभी;	
टाळो टाळो विषय वामनाना दोष.	मन. ४
भक्तिना मेर्यारे, व्हेळा मधु आवशोर्जा;	
करो लीला स्नेह गुरुभी अपार.	मन. ५
साची भक्ति जाणीरे, वार न लगावजोनी;	
देशो दर्शन कृपा करी साक्षात्.	मन. ६
बुद्धिसागर मेमेरे, दीठा गुरु देवताभी;	
फळी फळी मननी सघळीरे आश.	मन. ७

उपाध्याय स्तवनम्.

घनघटा भुवन रंग छाया—ए राग.

नम्रं यशोविजय गुरुराया, जिनशासन जय वर्ताया;	
सत्तर पिस्तालीन आया, मान एकादशी सुखदाया.	
तमे स्वर्ग गमन सिधाव्या	नम्रं-जिन. १
वाचकनी पदवी पाया, संवेगी मुख्य कहाया;	
शुभ तार्किक ग्रंथ रचाया.	नम्रं-जिन. २

बेतावर संघ सुहाया, दर्शनी नगरी आया;

पन्ध पन्ध गुरु महाराया,

नष्ट-मिन. ३

कीर्तिपी त्रिभुवन छाया, करो सदाय गुरु मन भाष्या;

बुद्धिमगर गुंग गाया.

नष्ट-मिन. ४

शुद्ध मन्त्रज्ञान.

मन मोगा मंगल केरी हरणीने-ए राग.

एद विद्वानदगने ध्यातुं, शुद्ध विद्वान रंगने ध्यातुं; एद.
कायने मारी मोहने हतायी, अक्षय होइ जाउने. एद. १

अन्तर्नी अक्षय दयायी, कदाई न जातुं आतुं; एद.
अनदद दुर कदायी ध्याने, मोहनु नोह हतातुं. एद. २

अन्तर्नी अक्षयें मेरी. वरमानदय ध्यातुं; एद.
आमोआमो अत्रवात्रो, विद्वानदयन गातुं. शुद्ध १

मुग्धा आगी कबु न छे, नबु वळे हतातुं; शुद्ध.
इहा विद्वान मुग्धा मारी. अक्षयनी जातुं. शुद्ध. ४

आन मनवि शुद्ध मगारी, वरपत्रय यद जातुं. एद.
बुद्धिवागर अक्षय निर्वन, अन्ति अनेन मगातुं. एद. ५

उपाध्यायजी स्तवनम्.

ए गुण वीरतपो न विसारुं-ए राग.

वन्दु सद्गुरुना पदपंकज, यशोविजय जयकारीरे;	
उपाध्यायजी शानी ध्यानी, भावदया उपकारीरे.	वन्दु. १
अष्टोत्तर शत ग्रंथ अधिक शुभ, संस्कृत रचना सारीरे;	
जिन शासननी उन्नति कीधी, संविप्र पक्ष वधारीरे.	वन्दु. २
दर्शन ज्ञानचरणमां लीना, पंच महाग्रन्थ धारीरे;	
द्रव्य क्षेत्र काल भाव प्रमाणे, परम प्रभावनाकारीरे.	वन्दु. ३
निश्चयने व्यवहारमां पूरा, साधन साध्य विचारीरे;	
ज्ञान क्रियाना साधक शूरा, प्रगटणा महा अवतारीरे.	वन्दु ४
तुज वाणी अमृत गुण खाणी, अनेकान्त नयधारीरे;	
तुज ग्रंथोना अध्यात्मक जन, अनुभव ले निर्धारिरे.	वन्दु. ५
जिनशासनना धोरी कल्पियुग, गीतारथ अनगारीरे;	
दीर्घदृष्टि जिनशासन रक्षक, ध्याने घट उजियारीरे.	वन्दु ६
माणजीवन मुज हृदयना स्वामी, जंगम तीर्थ सुधारीरे;	
तुज विरहे मुज चेन पडे नहि, दर्शन द्यो सुखकारीरे.	वन्दु. ७
अनेकान्तनपज्ञान बतावी, सेवक श्रद्धा वधारीरे;	
ए उपकार तमारो न भूलुं, भवोभव तुं हितकारीरे	वन्दु. ८
अष्ट सिद्धि रुद्धि शुभदायक, सेवाग्रही एक तारीरे;	
बुद्धिमागर सहाय करो गुरु. बन्दु चार हजारिरे	वन्दु ९

उपाध्याय स्तवन.

सुप्रतिनाथ गुणसुं मर्लीजी. ए राग.

ज्ञान दाता दाता गुरुजी, वाचकवर जपकार;
 यशोविजयजी भेरीयाजी, गाम दमोद मजार.
 मनमोहन स्वाधी, घन्य घन्य तुम अवतार. १
 पार अनुयोगे करीजी, देशना अमृतधार;
 अन्तर अनुभव दाव्यवोजी, श्रुतवाणीनुं सार. मन० २
 घड निशेष प्रमाणधीजी, सातनयोधी विहार।
 पद्मस्यो दशोवनाजी, गुणपर्यायाधार; मन० ३
 उपादेश घेतन गगोमी, पुत्रल वस्तुधी भिन्न;
 भर्मल्यमंदेजी भानमाजी, ज्ञान भानन्द छे चिन्ह. मन ४
 भूत वस्तुके ने नहिजी, ज्ञान भानन्द स्वरभाव;
 ज्ञानानन्द स्वरभावधीजी, घेतन निजगुणदाव. मन. ५
 भन्तरद्विष्ट शोचनीजी, स्थिरतायोगे जगाव;
 परम प्रभुता परस्वनीजी, भ.नन्द चित न माव. मन. ६
 भन्तर दुःखने बाहिर दुःखदा, योगारंभे भगाव;
 बाहिर दुःखने भन्तर सुखदा. स्थिरता योगे सुराय.मन.७
 भन्तर सुखनी श्रद्धा वग तो, बाहिर गुण न स्यजाव;
 यदि खने वग ज्ञान विना जीव. शायो निरा मरकाव.मन.८
 अनुभव रंग मजीठ मयां उवा. शायो रवां बहू घुम;
 भन्तरवा रंगानां ज्ञाने. नामे अनादिनी दुःख. मन. ९
 श्रुद घेतना ध्यानधीजी, भनुभव प्रमृद स्वाद,
 बुद्धिमन्तर रोगधीजी, मगटे अनदद नाद मन. १०

अध्यात्म वचनमृत ग्रन्थ.

दुहा.

- ऐश्वर्यन्दनतरीर जिन, नमतां आत्मपकाश;
अध्यात्म सुखमां मग्नता, शाश्वत शिवपुरवास. १
- आत्माने उद्देशीने, पंचाचार प्रधान;
शब्द अर्थ योगे सदा, लोहीए आत्मज्ञान. २
- मैत्रादि वामित चित्त, निर्मल बाह्याचार;
अध्यात्म तत्त्व निर्मल कर्तुं, रुढधर्मी जयकार ३
- एवंभूतनये भलो, मथम अर्थ सुखकार;
यथायोग्य बीजो कथो; अर्थ क्रजु व्यवहार ४
- विगतनय भ्रांति जना, स्वरूप सम्मुख चित्त;
स्वादाद दृष्टि दृश्य तत्त्व, आत्मपात्र गुणविष ५
- युक्ति धेनुने अनुसरे, मनोवत्स धरी मेघ.
सुखाग्रह मन बांढरं. खेचे पुच्छने तेम. ६
- अनर्थ मोडे युक्तिपो, हठ कदाग्रह जोर;
शुद्धि अवली परिणमे, हस्ति हणें मत तोर. ७
- पापी हणें नहीं पापीने. करे विकल्पो मृदः
हस्ती हणें ए व्यापमी. ममजो सानुं गृह. ८
- हेतुवादधी जाणीए. अनीन्द्रिय सह द्रव्य;
फाल निधय तत्त्वमा. हेय द्रव्य आदिय ९
- भागवतादे आत्मनी. करो परीक्षा मत्तः
परोक्ष वस्तु सररो. धेनन आदि सुदृश्य १०
- तत्त्वम्य केवलज्ञान वन. पधु रहिन कहेराय;
हल्लस्ये शय बाग्य ज्ञान, पुनि मनधर व्याप ११

આત્મતત્ત્વ સદેશીને, કરે ક્રિયાઓ સર્વ;	
પણ હું તું નહિ યાદમાં, ટાળે સઘળા મર્વ.	૨૪
હું તું શુભિ યાદમાં, વર્તે તો અગ્રાન;	
આત્મતત્ત્વના જ્ઞાનથી, નાસે મિથ્યા માન.	૨૫
પશુ યકી દેસાઈ જે, પાંદુગમ્ભિક પર્યાય;	
જદના તેમાં વ્યાપી છે, સમજુને મમજાય.	૨૬
જદ યસ્તુ ચેતન નહિ, જદથી ચેતન ભિન્ન;	
આત્મરૂપને ધ્યાવતાં, શુદ્ધ સમાધિ લીન.	૨૭
જદમાં મુગ્ય ન હોય છે. મુગ્ય નહિ જદનો ધર્મ;	
જદના મોદે પ્રાણિયા, થાપે નિમગ્ધિન કર્મ.	૨૮
સાનિક જદ યસ્તુ અદો, ને પર જાનો રાગ;	
જ્ઞાનરશ્મિથી દેગતાં, મગટે છે ધરાગ્ય	૨૯
ધેરજ્ઞાન મગટયા યકી. મગટે અગ્નિરશ્મિ:	
ગુણવર્ણય વિષાદના, મગટે નિમગ્ધિન ગુણ.	૩૦
અગ્નિરશ્મિ ધારણા, અગ્નિરશ્મિ ધ્યાન;	
અગ્નિરશ્મિ સમાધિમાં, મગટે છે મગધાન	૩૧
અગ્નિરશ્મિ યોગથી, મગટે થાય અર્ચન;	
વિજ્ઞાનરશ્મિ પૂર્ણતા, વરદાસ ધર્મરત	૩૨
દોષવરશ્મિ જો અગે: તો મું અગ્નિરશ્મિ:	
વિદ્યોપવોગો દોષતાં મગટે થાયો હોર.	૩૩
દું મુંજો અપાવ જે. ૩૪માં ને મદુ પોષ:	
જદ યકી જદિ આપના, ધમે દુનિયા પોષ-	૩૪
દેશવિજ્ઞાની જુદાં, થાયે અગ્નિરશ્મિ જુદાં;	
આપ ધમે જદિ આપનાં, મું થાયે ને જુદાં	૩૫

ધામધૂમ પુટ્તગલ્લત્તણી, તેમાં માને ધર્મે;	
વાગદટ્ટિજન મૂલતા, થાંચે ચલટાં કર્મે.	૧૩
કર્મયોગથી મોગવે, પુટ્તગલ્લના પર્યાય;	
અન્તરથી ન્યારો રહે, જ્ઞાની નહિ લેવાય.	૧૭
જ્ઞાની અને અજ્ઞાનિનાં, બાહિર્ કૃત્ય સમાન;	
મોક્ષન આદિ જાણીજ્ઞ, અન્તરથી અસમાન.	૧૮
રાયે પાંચે જ્ઞાની વળ, રહે અન્તરથી મિત્ર;	
વળ અજ્ઞાની મોદથી, વાળ માવ લયલીન.	૨૧
દયાક્ષમા આચારથી. જ્ઞાનીજન વ્યવહાર;	
જગમાં માત્રો જાણીજ્ઞ, પરોષકૃતિ કરનાર.	૪૦
વિવેકરુદ્ધિ રત્નવળ. અન્તર વાણાચાર;	
અજ્ઞાનિના કોક છે, માપેશાંજ્ઞ ધાર.	૪૧
મદમાત્ર જટમાં જગે, અન્તરમાં અંધેર;	
મદમાત્ર જટનો ટહે, વિજ્ઞાનંદનો મ્હેર.	૪૨
પુટ્તગલ્લના પર્યાયને, પુટ્તવાથી શું સુગ;	
સુગવૃદ્ધિ ભ્રાંતિ થકી, મને દુઃગ્ધનું દુઃગ્ધ.	૪૩
કરાં વપાયો કોટિવળ, જટમાં સુગ ન ભેડ;	
મદમાત્ર જટમાં થતાં, મોહાદિકનો ભેડ.	૪૪
મદમાત્ર જટમાં જગે. રાગ દોષનું જોર;	
મદમાત્રમાં મગ્નતા. મ્યાં મંધાઈ ધોર.	૪૫
જે જે અંશે નામનો, મદમાત્ર ત્યાં ધર્મે;	
મમતુ મત્ય વિચારીને, ટાંઢે મપટાં કર્મે.	૪૬
જટ વસ્તુમાંહિ વસ્તો, જટ વસ્તુનો મોગ;	
અન્તરથી ન્યારો રહે, વગી શુદ્ધ વપયોગ.	૪૭

रागदोष परिणाम वण, कर्मनो होय न बंध;	
विवेक दृष्टि देखतां, लागे पुद्गल धंध.	४८
अन्तरदृष्टि योगधी, रागदोष नहि होय;	
हुं छुं शुद्ध स्वभावमां, नडे न कोने कोय.	४९
शुद्धरूपमां हुं सदा, परमां नहि तलभार;	
अहंभाव जडमां ग्रही, मूल्यो हुं संसार.	५०
पण पुद्गल ते हुं नहि, जाण्युं निश्चय सर्व;	
कर्त्ता भोक्ता भावनो, दृष्ट्यो अनादि गर्व.	५१
हुं कर्त्ता भोक्ता खरो, शुद्ध गुणपर्याय;	
परमां ग्राहक कंड नहि, निश्चय ए सुखदाय.	५२
अन्तरदृष्टि योगधी, चिदानंदनी मोज,	
भोगवता ते जन अहो, जेणे कीधी खोज.	५३
खंडन मंडन शुं करुं, चिदपन नहि खंडाय;	
बाकी जे खंडाय ते, पुद्गलना पर्याय.	५४
आत्मधर्म जिन धर्म छे, बाकी जडना धर्म;	
आत्मधर्म समज्या विना, होय न ज्ञानवत धर्म.	५५
आत्मधर्ममां जिनपणुं, बाकी जड मंजाल;	
जडमां धर्म नहि कदा, फरसे ज्ञानी रूपाल.	५६
जड लक्ष्मीनी लालचे, मूर्खजनो ललचाय;	
मायाना फीडा पनी, चतुर्गति भटकाय.	५७
चिदानन्द चेतन मधु, निर्भय नित्य महान्;	
परमज्योति मुखमय सदा, इष्टदेव भगवान्.	५८
सत्ताप अरिरंत हुं, वसियो पिंडमग्नार;	
मिद्धगूरि बाधक हनि, परमेष्टि निर्धार.	५९
अतीन्द्रिय असार नुं दि, निरसार गुणवान;	

पचनागोचरं तुं मधु, धरुं हं मनसां ध्यान.	६०
ध्याता ध्येयाभिन्नं, कथंचिद् तुं भिन्न;	
सुद्धस्वरूपाधारमां, अन्तरयोगे लीन.	६१
महारु त्हारु सद्गु मेदुं, टुळ्या विषयना सेद;	
स्थिरोपयोगे आत्ममां, निज घर्मोर्षी अभेद.	६२
शुद्ध रमणता आत्ममां, चिदानन्द भंडार;	
बाण रमणता त्यां टुळे, निश्चय मनसां धार.	६३
निश्चयनय निज रूपमां, जन्मजरानो नाज;	
अनुभव अन्तर धारीण, छोटी मवनी आश.	६४
अनुभवामृत स्वादतां, घन्य सफल अवतार;	
परम मधुना संपजे, निश्चय घर्म विचार.	६५
अनन्त घर्म छे आत्ममां, जहमां न रहे लेश;	
पामधूममां घर्म नहि, बाण विषयमां यमेश.	६६
बाण विषयनी मोतमां, माने घर्म गमार;	
वषादान निजघर्म छे, चेतनमां जपकार.	६७
वषादाननी शुद्धिनी, परिपूर्णता गिद्ध;	
स्याद्वादी मन भाणसे, मगट अशय कृद्धि.	६८
जहनी ताणानाणमां, वादविवादे कर्म;	
समतु समजे ज्ञानर्षी, साधे शाश्वत घर्म.	६९
स्याद्वाददष्टि यकी, नामे वादविवाद.	
अनुमर्चीने ध्यानमां, मगटे अनहदनाद.	७०
बहुष्ट ज्ञाने स्वरुहारमां, समे माचे निन्य;	
मन्यज्ज्ञाने मार्गु धरे, भनेकाननपरीन.	७१
भनेकान्ननय पारमे. ने पामे परमार्य;	
द्रव्यानुयोगे करी, पामे शिवपूर मार्ग.	७२

આત્મદ્રવ્ય આદેયછે, શુદ્ધ સમય પળ તેહ;	
અનન્તગુણ પર્યાયમય, આત્મદ્રવ્ય સુખગેહ.	૭૩
આત્મ દ્રવ્યમાં લીનતા, સહજયોગ નિર્ધાર;	
પરમપન્થ જિનવર કહ્યો, અન્તરંગ સુખકાર.	૭૪
અનન્ત જ્યોતિ ફલ્લહ્લે, ભાસે લોકાલોક;	
આત્મદ્રવ્ય જાણ્યા વિના, પામે જગજન શોક.	૭૫
આત્મદ્રવ્યના જ્ઞાનથી, આનન્દ હર્ષ અપાર;	
આત્મ ધર્મ અન્તર રહ્યો, જગમાં જયજયકાર.	૭૬
યમ નિયમ આસન અને, પ્રાણાયામ વિચાર;	
મત્યાહારને ધારણા, ધ્યાન સમાધિ સાર.	૭૭
યોગાષ્ટકની સાધના, નિર્મલ આત્મ પ્રકાશ;	
જૈનાગમ ગુરુગમ થકી, પરમ પ્રભુતા વાસ.	૭૮
પદ્મદ્રવ્યોમાં આત્મદ્રવ્ય, સ્વપર પ્રકાશક જાણ;	
મતિ શરીરે ભિન્ન ભિન્ન, અનંત ચેતન આળ.	૭૯
કેવલજ્ઞાન મત્યસથી, લોકાલોક જણાય;	
દેવે તેણું જિન કહે, શ્રદ્ધા મોસોપાય.	૮૦
જડની શક્તિ અનન્ત પળ, જડમાં રહી સમાય;	
ચેતનશક્તિ અનન્ત પળ, જડમાં કદી ન જાય.	૮૧
અનાયનન્તિ ભંગીથી, પદ્મદ્રવ્યો વર્તાય;	
આત્મદ્રવ્ય ચિત્શક્તિથી, પ્રગટપણે પરચાય.	૮૨
દર્શન જ્ઞાનાનન્દગુણ, ચેતન તેણું પાત્ર;	
સર્વત્રીય શિરોમણિ, ચેતન દ્રવ્ય મુપાત્ર.	૮૩
નવધા ભક્તિ આત્મની, પરકારકની છાદિ;	
સમ્યગ્ જ્ઞાન ચારિત્રથી, પ્રગટે સાવિક છાદિ.	૮૪
સાવિક શુદ્ધ સ્વભાવમાં, પરમેશ્વર કહેવાય:	

व्यापे ज्ञाने विष्णु ते, सापेक्षे सुखदाय.	८५
रागद्वेष मणाशयी, महादेव जयकार;	
अनंत केवलज्ञानयी, ब्रह्मा जग मनोहार.	८६
सायिक भावे खंचतो, अनंत गुण तेहेत;	
कृष्णरूप पण आत्मा, अभिधेय संकेत.	८७
कर्म हण्यायी जीवते, शिवरूप सोहाय;	
आत्म ते परमात्मा, व्यक्ति अनंत ग्रहाय.	८८
नाम रूपयी भिन्नछे, निश्चययी निर्धार;	
अहं ममत्व विनाशयी, सिद्ध बुद्ध जयकार.	८९
अन्तराष्ट्रि देखतां, भगटे धीर्य अनंत;	
सायिक शुद्ध स्वभावमां, सुख विलसे भगवंत.	९०
अनेकान्तनयदृष्टियी, सम्यक् जीव जणाय;	
जिनदर्शनमां आत्मना, भेदो सर्व समाय.	९१
सप्तनयोना ज्ञानयी, सापेक्षा समजाय;	
सापेक्षाए सर्व धर्म, जिनदर्शनमां पाय.	९२
अनेकान्तनयमां अहो, भेद न किंचित्मात्र;	
अनेकान्तनय आत्मज्ञान, समजे सज्जन पात्र.	९३
नित्य अनित्य विभेदयी, वेद बौद्धनो वाद;	
जिन दर्शनमां वे मळे, अनेकान्तनयवाद.	९४
कर्तृत्वेतरवाद पण, अनेकान्तनय मान्य;	
सर्वधर्म ग्राहक अहो, जिनदर्शन प्राधान्य.	९५
मतना खेद टळे सहु, जो समजे नयवाद;	
सापेक्षाए सर्व धर्म, माने नय स्याद्वाद.	९६
स्याद्वादनयदृष्टियी, समता भगटे वेश;	
समाकित चरित्र योगयी, आनन्द होय हमेश.	९७

શાયિક કેવલજ્ઞાનમાં, માસે સર્વ પદાર્થ;	
કેવલજ્ઞાનાધાર જીવ, પરમ પ્રભુ પરમાર્થ.	૯૮
ચિદાનન્દ ચેતન પ્રભુ, મઝતા મુરતા પ્રેમ;	
ધુરતા અન્તર લાવીષ, પ્રગટે ધંગલ સેમ.	૯૯
ધ્યાન ધારણાતાનમાં, દેવો ચેતન દેવ:	
શુદ્ધ સમાધિયોગમાં, અનુભવામૃતમેવ	૧૦૦
ઉપયોગી ચેતન સરે, મવોદધિને સામ;	
ચિત્રૂપનમ્સેરુપમદેશનો, રોમ રોમ વિશ્વાસ.	૧૦૧
પરમશુદ્ધ પરમાર્થ છે, આત્મનરુચ આદેય;	
સર્વ દ્રવ્યનો હેય છે, પુદ્ગલકર્મ છે હેય.	૧૦૨
આત્મરમણતા ધર્મ છે, ચાલરમણતા કર્મ;	
આવિર્ભાવે આત્મમાં, પ્રગટે શાશ્વત શર્મ.	૧૦૩
અન્તરથી ન્યાસ રહી, કારે ચાલનાં કર્મ;	
જ્ઞાની સદૃશદશા થકી, પામે શાશ્વત ર્ધ.	૧૦૪
તે મે અંશે જાય છે, કર્મ વણાધિ દૂર;	
તે મે અંશે જાણશે, ચિદાન્દ ભરપૂર.	૧૦૫
શઠપ્રમથથી મિત્ર છે, પરમપ્રથ મયજ્ઞાન;	
પરમપ્રથ અન્તર રત્ન. અન્તરદૃષ્ટિ પાર.	૧૦૬
નિશ્ચયને વ્યવહારથી, વ્યાસે અન્તરદેવ:	
અન્તર સુમનું વાપ છે, રણ રણ શીખે સેર.	૧૦૭
આત્માશામે વ્યાપ્ત, રહી વ્યાને શુન્નતાન;	
પૂર્ણાનન્દી પ્રગટશે, સદૃશશુદ્ધ મગરાન	૧૦૮
અદોષશુદ્ધ દોરગ, પરિપૂર્ણ આ ક્રન્ધ:	
શાંતિ વ્યાપે મે જનો, વાપે નિશ્ચય વન્ધ	૧૦૯
મંદન ઓગળિય શાંતે, કનિદતા દિન શામ;	

ચેત્ર માસમાં એ રહ્યો, વડોદરામાં રાસ.	૧૧૦
મંગલમાલા આત્મમાં, સકલ મુક્ત મગપૂર;	
બુદ્ધિસાગર ધ્યાનમાં, વાને મંગલ તૂર.	૧૧૧

બ્રહ્મરન્ધ્રમાં સુરતા પ્રવેશ.

શ્રી રાગ.

સુરતા જાપે ગગનગદ જાડે, મેઘદંડ મૂલ પાડે; સુરતા.	
સિદ્ધામનવાલી ગુરુગમથી, માળાયામ ચિત્ત હાડે; સુરતા.	
મુદ્રાપીઠથી, મેદી ચક્રો, ત્રિવેણી ચડી જાડે. સુરતા. ૧	
ચલતવાટથી બ્રહ્મરન્ધ્રમાં, જ્યોતિમાં જ્યોતિ મિલાયું. સુરતા.	
અસંલયમદેશીઆત્મમુખની, છીલા અપાર સાં પાયું. સુરતા. ૨	
જિનાગમ ગુરુગમના જ્ઞાને, સાચું ન ભૂલી હું જાડે. સુરતા.	
આપસ્વરૂપે આપ મક્કાશે, પોતે પોતાને હું ધ્યાડે; સુરતા. ૩	
एकान्तમાંદિ મધુ મગડતા, મેદીને દરસીન ધાડે; સુરતા.	
પટ્ટકારફની શુદ્ધિ ધાતી, અનુભવથી એદિ જણાયું. સુરતા. ૪	
આખ્યો અનુભવ રહે ન છાનો, મિત્રપણે પરસ્વાડે; સુરતા.	
બુદ્ધિસાગર સાદિચ મઝીયા, જ્ઞાને તેના ગુણ ગાડે. સુરતા. ૫	

અજિતાત્મ સ્વરૂપ સુમારી.

શ્રી રાગ.

વિદ્યાનન્દસ્વરૂપ છે મ્હાલે, સળ એક કદી ન વિમાલે. વિ.
 અનેક નામ પણ નામથી ન્યારો, તારે અને પોતે છે તાલે. વિ. ૧
 ઉપચિ વ્યય ખુશતા પારી, શુદ્ધરૂપ ન મુજથી ન્યારે; વિ.
 પ્રમા વિણુ શુદ્ધા સ્વયંમુ. નામ રૂપથી મિશ્ર વિચારે. વિ. ૨
 શરિર શુદ્ધને કૃત્ત્વ સ્વરૂપી, શુદ્ધ અર્થથી વિષયમાં પાલે; વિ.
 કાલ અનાદિ કર્મનો મોક્તા, જ્ઞાન ધ્યાને હું કર્ય મંદારે. વિ. ૩
 નાત જ્ઞાન નહિ અલ્પ સ્વરૂપી, ભેદ જ્ઞાનથી ગમકિત મારે; વિ.
 મદ મકાને મદથી ન્યારો, મારુ શુદ્ધ સ્વરૂપ છે વ્યારે. વિ. ૪
 જ્ઞાનગુણમાં શુદ્ધ અનંતું, જાણે અલ્પાયુ મ્હારુ મ્હારે; વિ.
 શુદ્ધિમાગર મેટયો મારિલ, નર નોથી સ્ત્રીયું પદુ મારે. વિ. ૫

અનુભવામૃત સુમારી.

શ્રી રાગ.

શુદ્ધ ભરજ સ્વરૂપ શુદ્ધાપોરે, મેનો અનુભવાનન્દ વાલોરે; શુદ્ધ
 જાણું ન જાણું જેવું ન દેવું. શુદ્ધમધ્યસ્થ મદાપોરે. શુદ્ધ. ૧
 મેનલ મુક્તિ જ્ઞાનન્દશાલી, અનુભવ દનમાં આપોરે. શુદ્ધ.
 શુદ્ધતા:મદાલી હીંડે વ્યારે. હુંનો વાલ મરોદવ વાલોરે. શુદ્ધ. ૨
 શુદ્ધાદરશિ જલશાલી, જાણેની મદનના વાલોરે. શુદ્ધ.
 શુદ્ધી શુદ્ધી શાલિવ અન્ન, શુદ્ધ શુદ્ધનવ વાલોરે. શુદ્ધ. ૩

सम्यग् ज्ञाने खेद टळ्या सह. शुद्ध चेतन रत्न ग्रहायोरे. शुद्ध.
 जिनागम गोपयने पीतां, हुंतो अनरामर दर्शायोरे. शुद्ध. ४
 हं तुंनो बहु खेद टळ्यो क्षट, क्षयोपशमज्ञानर्था गायोरे. शुद्ध.
 बुद्धिसागर उपशमभावे, रोम रोम आनन्दयी छायोरे. शुद्ध. ५

अधिकारी समर्जी शके.

श्री राग.

म्हाह गायुं जाणे अधिकारीरे, नदिनां होय साणंताण भारीरे; म्हाह.
 गाननपोना सम्यग् ज्ञाने, जाणे तत्पर विचारीरे. म्हाह. १
 सापेक्षाए वस्तु विचारे. तेनी छे बलिहारीरे; म्हाह.
 मनियाभोए बादा बाऱ्या, व्हर्ताव पक्ष वधारीरे. म्हाह. २
 बाडामाहि बकरां रहेसे, सिंह न रहे क्षणवारीरे; म्हाह.
 स्यादादनय जाणे स्यारे, हट न रहे तळमारीरे. म्हाह. ३
 अष्टय गळकमाहि नानिकारक, स्यादाद जयकारीरे; म्हाह.
 भातम ते पम्मानम मायो, गोभो भन्नरदष्टि उतारीरे. म्हाह. ४
 मनमोहन ईश्वर भविनाशी, भीर ने शिव मुखकारीरे. म्हाह.
 बुद्धिसागर निव्य निरंजन. अनरामर वद भागिरे. म्हाह. ५

५७ आश्चर्यज्ञान.

श्री राग.

एक अचरित मनपां आयुंरे, सिंह पाठळ ससलुं पायुंरे; एक.
 माधुनन वेदपार्थी रमतो, गावे राजा प्रज्ञानुं गायुंरे. एक. १
 उठटी नदीमां योगी मीले, अंधार्थी रतन परखायुंरे; एक.
 बराणमांदि समुद्र समायां, सूर्य चोमेर बादळ छायुंरे. एक. २
 गर्भमांदि तो बहु बहु घोले, जन्म्या पली ते मान रंदायुंरे; एक.
 अंपकजन अंपकने दोरे, धूळ दगळामां रत्न दंकायुंरे. एक. ३
 गुह करे चेष्टानी सेवा, इन्द्रजाले जगन् भरमायुंरे; एक.
 ज्या त्या वानर पूजा धानी, एक बांधी नगर आ पसायुंरे. ४
 स्वप्न विणते भुव करावे, ज्या त्या जोयुं ज्या एह तयायुंरे; एक.
 बुद्धिमागर गन्तो राया, जेणे राज्य विमुक्तनुं पायुंरे. एक. ५

शुद्धभक्ति.

श्री राग.

एदभक्तिना रंगमां रवीयुंरे, वन भजिना भोजन जदीयुंरे; शुद्ध
 भक्तिर्था अन्तर मदि मय्यनुं, आर्त अरत जेजुं गदीयुंरे. एद. १
 भिनवरनी आश भक्तिपी, तस योगदीप्त म भदीयुंरे. एद
 अद्भुतने रंगाने, इन्द्र दवने दिव्य रदीयुंरे. एद. २
 भक्ति दद्यालें हायागिरी, आवयन रागने पदीयुंरे. एद.
 बुद्धिमागर जग्यय पाने, बहु रंदांने रंदां रदीयुंरे. एद. ३

સ્વાનુભવ નિશ્ચયઃ

શ્રી રાગ.

જ્ઞાન ધ્યાનમાં જીવન ગાળુંરે, શુદ્ધ હોવે અન્તર અનવાહુંરે; જ્ઞાન.
 વપાધિ સંયોગો આવે, જ્ઞમમાવધી નહિ કંટાળુંરે. જ્ઞાન. ૧
 પુદ્ગલપનથી કદી ન જ્ઞાન્તિ, શુદ્ધશુદ્ધિ અન્તરમાં માહુંરે; જ્ઞાન.
 સ્થિર વપયોગે રેરેયું નિશ્ચાદિન, રાગદ્વેષ હૃદયને ટાળુંરે. જ્ઞાન. ૨
 મનમોહન અલબેલો યેદું. યોગ મમત્તને નિત્ય સ્વાહુંરે; જ્ઞાન.
 વપજમ, આદિ ભાવમાં રાણું, પરમાવતણું થીજ ધાળુંરે. જ્ઞાન. ૩
 નિન્દાવિક્રપા રૂપ્યાં ત્યાગી. દ્રવ્યભાવ દયાને પાળુંરે; જ્ઞાન.
 સમતા સરોવરમાંદિ સીલી, સત્ય અનુભવ સુરમાં મ્હાળુંરે. જ્ઞાન. ૪
 અસંલયમદેશી ચિદ્વપન વ્યક્તિ, જડપુદ્ગલ જાણું નિરાળુંરે; જ્ઞાન.
 શુદ્ધિસાગર પરમ મહોદય, શુદ્ધ લક્ષ્મી અનંત સંમાળુંરે. જ્ઞાન. ૫

સર્વની ઉન્નતિ થાઓ ॥

શ્રી રાગ.

સર્વ જીવોની ઉન્નતિ થાશેરે, શુદ્ધ પ્રાણસ્વરૂપ કપાશેરે; સર્વ.
 આત્મવત્ જીવોમાં દષ્ટિ, વૈશ્રીભાવના સર્વ પ્રકાશેરે. સર્વ. ૧
 પોતાના સમ અન્ય જીવોના, પ્રાણો સહુ મિથ જણાશેરે. સર્વ.
 માતૃદષ્ટિથી સર્વ જીવોનું, મલું મારાથી કરાશેરે. સર્વ. ૨
 સર્વ જીવોના સદ્ગુણ દેહી, પ્રમોદ મન મગડાશેરે; સર્વ.
 વચ્ચભાવના સર્વ જીવોપર, ભાવ માધ્યસ્ય સર્વ વમાશેરે. સર્વ. ૩
 દુઃસ્થિજીવપર કરુણા દષ્ટિ, પાર ભાવના નિત્ય મવાશેરે. સર્વ.

मनना दोष टळो सहू मेला, दयादृष्टिणी नित्य चलाशोरे. सर्व ४
वेगे माया फंदो टळतो, प्यारा प्रभु हृदय परसाशोरे; सर्व.
बुद्धिसागर आनंद मंगल, जय जय जगत वर्ताशोरे. सर्व. ५

समभाव.

श्री राग.

समभावे रहेवुं सुखकारीरे, उपाधि भिन्न विचारीरे; समभावे.
नहि कोइ व्हालुं नहि कोइ बैरी, अहो ममता दुःखनीक्यारीरे. सम. १
कोइक निन्दो कोइक वन्दो, अरति रति बहु दुःखकारीरे. सम.
जे जे थावे ते सहू भावो, दृष्टि तटस्थ में निर्धारीरे. सम. २
मन कल्प्युं इष्टानिष्टत्व, ते सहू दूर निवारीरे. सम.
अन्तरमां रमथुं मन प्रेमे, बाध परिणति दूर निवारीरे. सम. ३
राग द्वेष बेथी छे बंधन, मुक्ति छे ध्यानपी सारीरे. सम.
परम प्रेम धारीथुं निजमां, शाश्वत सुख घट धारीरे; सम. ४
मुक्तिनां सुख मुक्तिमां छे, समता सुख अहां महा भारीरे; सम.
बुद्धिसागर समता प्रगटी, आनंद मंगलकारीरे. सम. ५

सत्य शोधो लीधुं,

श्री राग.

में शोध्युं जगत्मांदि साहरे, मने लाग्युं अन्तरमां प्यारुते. में.
पुटल शोध्युं सुख न भास्युं, में चेतनमां सुख धार्युते. में. १

स्वरूप शोपी लीधुं मारु, म्होरुं त्हाहु मे मनथी बाधुरे. मे.
जडमां रहुं पण जडथी न्यारो. हवे इन्द्रिय सुग्न विमोघुरे. मे. २
रागद्वेषवृत्तिथी न्यारो, छद्द चेतन हुं ए विचाधुरे. मे.
रमुं हवे हुं विदानन्दमां, श्रद्धा भक्तिमां मन ठाधुरे. मे. १
मोजमझामां मन नहि लागे, मन मर्कट तो हवे हाधुरे. मे.
मेवना प्याला पीषा मेमे, सुख शाश्वत दिल उतारयुं रे. मे. ४
तेजतणुं पण तेज छगुं मे, मने रत्न जडयुं अणघाधुरे. मे.
बुद्धिसागर मंगळ छीला, शोघुं ब्रह्म स्वरूप मुन सारु. मे. ५

नात जात विसारी,

श्री राग.

मे नात जाति सद्गु त्यागीरे, हुं तो यद्यो अन्तर गुणरागीरे. मे.
सद्गुरूप सख यताप्युं, मने अन्तरमां छपकागीरे. मे. १
नर के नारी नहि नपुंसक, बन्धो तानगर्भित बैरागीरे. मे.
याह भोगनी इच्छा विरमी, थाउ सद्गुणथी सौभागिरे; मे. २
वस्तुस्वभाव ते धर्म ग्रहो घट, छद्द अन्तर सुरता जागीरे; मे.
बुद्धिसागर अन्तर सुखडां, सादे राग न जग पण रागीरे. मे. १

इष्टदेव निमंत्रण ॥

श्री राग.

इष्टदेव व्हेला स्थापे आवोरे, दया दृष्टि हृदयमांदि लावोरे; इष्ट
नाम मंत्र तुज निशदिन स्मरु, हुं गावुं तमारो वधावोरे. इष्ट १

मनमोहन अन्तर अलबेला, इष्ट सिद्धि कृपालु बतावोरे; इष्ट
जाप जपुं हुं निशदिन तारो, तुज ध्याने हुं जगमां चावोरे. इष्ट २
मंत्र कल्प सिद्धि सद्गु थावे. मळपो मळेछे इष्टनो ल्हावोरे; इष्ट
वचन सिद्धि रुद्धि सद्गु होवे. एम निश्चयथी करु दावोरे. इष्ट ३
शासन सानिध्यकारी देवा, ज्यां त्यां मंगळ माळा रचावोरे; इष्ट
नाम न बोळुं हृदये स्थापुं. चिदानंद प्रभुता भिलावोरे. इष्ट ४
अनंत सुखनी च्हेरो प्रगटे, प्राणजीवन दीलमांहि मावोरे; इष्ट
बुद्धिसागर अनुभव सुखनी, लीला हृदयमां ठावोरे. इष्ट ५

श्री यशोविजय उपाध्याय आमंत्रण ॥

श्री राग.

यशोविजय उपाध्याय आवोरे, आवो सद्गुरु व्हेला आवोरे; य०
इष्ट गुरु तुं सानिध्यकारी, मने सत्य समाधि बतावोरे. य० १
शुद्धोपयोगे साह्य करे तुं. क्षणमात्र न वार लगावोरे; य०
परम महोदय लक्ष्मी दाता, अनेकान्तस्वरूप जणावोरे. य० २
मन मंदिरमां दीपक सम तुं, शुद्ध अनुभव हृदयमां ठावोरे; य०
बोल मजीठनो रंग लगावो, गुरु ज्यां त्यां जय वर्तावोरे. य० ३
दर्शन देइ आनंद आप्यो, मने मळपो चिदानंद ल्हावोरे; य०
रोम रोम आनंद बहु प्रगट्यो, हुं तो गावुं गुरुनो वधावोरे. य० ४
देवता धडने दर्शन देता, मन मंदिरमां गुरु च्हावोरे; य०
बुद्धिसागर जय गुरु देवा, शुद्ध दर्शन घट प्रगटावोरे. य० ५

પરોપકાર

- પરોપકારે રીઝીવ. પરોપકારે ધર્મ;
પરોપકારાભ્યાસથી, નાસે સચઝાં કર્મ. ૧
- દ્રવ્ય માત્ર જે ભેદથી, પરોપકાર કહાય;
નિશ્ચયને વ્યવહારથી, તેના ભેદ ગ્રહાય. ૨
- પરોપકારે જ્ઞાનૃતા, પરોપકારે મુક્તિ;
પરોપકારે સત્ય ધર્મ, તત્ત્વ વાતની યુક્તિ. ૩
- પરોપકારે ઉચ્ચ માત્ર, જગમાં કીર્તિ ગવાય;
પરોપકાર સદૃશ વિના, નીચા સર્વ ગણાય. ૪
- ઉપકારે જે રક્ત છે, ધર્મો સત્ય વિચાર;
પરસ્પર ઉપકાર છે, તત્ત્વ મૂલ્ય મનાર. ૫
- ઉપકારી અરિહન્ત છે, પરમેષ્ઠીમાં મુખ્ય;
પરોપકાર કર્યા વિના, કોઈ ન હોય પ્રમુખ. ૬
- ઉપકૃતિં દુર્લભ અહો; યુધોભતિ કરનાર;
ધન્ય ધન્ય તે પ્રાણિયા, તરે અને તરનાર. ૭
- સમ્યક્ત્વજ્ઞાન પ્રદાનથી, પરોપકાર મહાન્
ઉત્તમ જન સાં રાચતા, ખાલે છે ભગવાન્ ૮
- જ્ઞાન દાન ઉપકાર છે, દેવો પર ઉપદેશ,
મોટો પરોપકાર છે, વચ્ચતા સઘઝા કલેશ. ૯
- કરે એકેન્દ્રિય ઉપકૃતિ, નિજ શક્તિ અનુસાર;
મનુષ્ય થઈ જે નહિ કરે, તેનો ધિક્ અવતાર. ૧૦
- તન મન ધનને જ્ઞાનથી, કરવો પરોપકાર;
શુદ્ધિસાગર સુખ લહે, ચિદાનન્દ જયકાર. ૧૧

પરમબ્રહ્મ નિરાકરણ ॥

છપ્પય છંદઃ

મળમું શ્રી પરમેશ જગત્માં કેવલ જ્ઞાની,
 પૂજે ચોસઠ ઇન્દ્ર ચરણ પળ નહિ જે માની;
 મહિમા અપરંપાર જગત્માં શક્તિ અનન્તિ,
 યાતક કર્મ વ્યતીત મધુની નિર્મલ વ્યક્તિ;
 દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલભાવે સ્થિતિ અનાદિ અનન્ત છે,
 એક વ્યક્તિ અપેક્ષાથી સ્થિતિહિ સાદિ સાંત છે. ૧
 અરિહંત તે બુદ્ધ તત્ત્વનું જ્ઞાન લક્ષ્યાથી,
 અરિહંત તે વિષ્ણુ જ્ઞાનમાં સર્વ ગ્રાહ્યાથી;
 ભાસે જ્ઞેય અનંત જ્ઞાનમાં ગ્રહ્યા માટે,
 રાગ દ્વેષનો નાશ મહેશ્વર જિનવર માટે;
 આત્મોન્નતિની પ્રાપ્તિ કરવા માર્ગ તેનો અનુસરો,
 માધ્યસ્થ દાદિ રાહી ભવ્યો સિદ્ધિ શાશ્વત સુખવરો. ૨
 પદ્દ્રવ્યોનું જ્ઞાન કર્યાથી વિવેક દાદિ,
 સમ્યગ્દાદિ પ્રગટે ભાસે ગુણગણ સદાદિ.
 નવ તત્ત્વો પણ પદ્દ્રવ્યોમાં સમાય જાણો,
 અદૃષ્ટ પદ્ધતું જ્ઞાન કરી સાચું મન આણો;
 સત્ત નયને સત્ત ભંગીથી દ્રવ્ય પદ્ધને ધારીય,
 બુદ્ધિસાગર અનેકાન્તથી તત્ત્વ સત્ય વિચારીય. ૩
 સ્વાત્ અવ્યય છે અનેકાન્ત નયચોતક સારો,
 સાપેક્ષાઈ વસ્તુ ધર્મ છે ચિત્ત ઉતારો;
 સાપેક્ષાઈ પદ્દર્શન જિન દર્શન અંગો,
 સાપેક્ષાઈ વસ્તુ જ્ઞાનના સત્ય તરંગો;

पण नित्य ब्रह्मने कहो विकारी दोष एतो नहि मटे. ८
 ब्रह्म विकारी कारण तेनुं कहेवुं पडशे,
 नहि कारण वण कार्य दोष ए मोटो नडशे,
 ब्रह्म विकारी स्वयं मानशो तो बहु दोषो;
 कदा टळे न विकार फोक निजपतने पोषो,
 परपी ब्रह्म विकार हेतु त्यां कर्म खरे अरे मानशो;
 मानो मत स्याद्वाद त्यारे शुद्ध थळा आणशो. ९
 नित्य एक जो ब्रह्म बहु ते छापी थावे;
 मानो भ्रांति दोष भुति तव व्यर्थ कहावे
 भ्रांति कारण ब्रह्म कहो तो ब्रह्मज भ्रांति,
 भ्रांति कारण कर्म कहो तो कर्मनी कांति;
 कर्म ब्रह्म वें वस्तुमाने अद्वैत ब्रह्म ते क्यां रहुं,
 ब्रह्म छापी अनेक थावे ज्ञानिए कहो शुं कटपुं. १०
 ब्रह्म कहो सक्रिय यदि तो पक्षनी हानी,
 ब्रह्म कहो अक्रिय तदा बहुता केम मानी;
 इच्छाविशिष्ट ब्रह्म कहो तो भ्रमणा आवे,
 इच्छा ब्रह्मनो गुण एम तो कोइ न गावे;
 एक वस्तु थावे बहु त्यां कर्म कारण जो कहो,
 कर्म ब्रह्मर्षी भिन्न माने द्वैतता मनमां लहो. १०
 कर्म ते ब्रह्म स्वरूप मानतां सत्य टळे छे,
 ज्ञान ध्यानने सदाचार सहु धर्म गळे छे;
 ब्रह्म एकनुं बहुपणुं जो काल अनादि,
 एकपणुं नहि थावे माने सम्पग्वादी.
 ब्रह्म एकनुं बहुपणुं ते काल भेदे जो करो,
 हेतु बिना नहि कार्य भव्यो वाद ए मिथ्या लहो. ११

પ્રથમ નિત્ય જો અનેક થઈ કદી ન થાવે,
 મિત્ર થઈ ન રહે વૃક્ષમાં વ્યાપ્ત થાવે;
 નેકસ્મિન ઇ મૂલ્યદોષ નિત્ય મનમાં આવે,
 માંગેલા ઇ યદિ કરો વ્યાઘ્રાદ મુલાવે,
 સ્વયં વૃક્ષ અનેક થાવે જ્યાં નવામાં ચર્મના,
 વૃક્ષ આત્મક વરુણનું ન્યાં હેતુ મેદો કર્મના ૧૨
 વરુણ પ્રતિ જો વૃક્ષગાને કાળે માનો,
 પાપ પુણ્યમય પ્રથમ દોષ ઇ મહાવિઘ્નાનાં;
 પ્રથમ વૃક્ષને વરુણનું મેનું જો થાવે,
 પ્રથમ કર્મ વૃક્ષનિ નિત્ય ઇ મિથ્યા થાવે;
 પ્રથમ વિકારી અનિત્યતા થ્યાં કર્યવિનુ માનવોયદા,
 વ્યાઘ્રાદને અવલંબવાથી પણ થ્યાં નહિ નુપ મદા ૧૩
 દુષ્ટા રહિત જો પ્રથમ કરો જો વરુ કેવ થાવે,
 દુષ્ટા વિનિષ્ટ પ્રથમ કરો જો દોષન આવે;
 દુષ્ટા હેતુ પ્રથમ કરો જો કદી ન શાન્તિ,
 દુષ્ટાથી યદિ પ્રથમ મિત્ર જો કરો ન આતિ;
 પ્રથમે મમત્વા વિના જો આતિથી ત્રીજા પ્રથમ,
 વૃક્ષ વરુદિ પ્રથમ માની આતિથી વરુ જુલનો ૧૪
 વૃક્ષોદે વરુ વ્યાપ્ત શ્રુતિની દુષ્ટા કોને,
 દુષ્ટા કરો જો પ્રથમે વ્યાપ્ત દોષન જોને;
 પ્રથમ વૃક્ષને અનેક થ્યાં દુષ્ટા શાંતિ,
 વ્યાપ્ત કરો જો પ્રથમ મદા ને મગદી વ્યાપ્ત;
 મરુતથી જો મગદ થાઈ હેતુ મેનો શું મરો,
 પ્રથમોદિ પ્રથમ હેતુ દોષ પ્રથમો જો કરો. ૧૫
 વ્યાપ્તને નિવિષ્ણ જારણ મિત્ર કરાવે,

સમજે તેને સમ્યક્ ન્યાયજ મનમાં આવે;
 ડાહ્યાદાન તે નિમિત્ત નહિ છે ન્યાય વિચારે,
 બ્રહ્મ સ્વરૂપને સમજ્યા વળ તો દોષ વધારે;
 શક્તિને તેમ વ્યક્તિ માટે બ્રહ્મ ભેદો અનુસરો, ૧૭
 મુદ્ધિસાગર બ્રહ્મ સમ્યક્ સમજવાથી મુક્તવરો.
 કર્માચ્છાદિત બ્રહ્મ અને તેમ કર્મથી ભિન્ન,
 સ્વાત્ જીવો તે બ્રહ્મ બ્રહ્મથી જીવો અભિન્ન;
 મુક્તિ અને સંસારી દ્વિવિધ જીવો જાણો,
 કરે કર્મનો નાશ મુક્તિના જીવ વસાણો;
 અષ્ટ કર્માવરણ જેને જીવો તેહિ અશુદ્ધ છે,
 સંગ્રહનય સત્તા બ્રહ્મથી પરમ શ્રેષ્ઠ શુદ્ધ છે. ૧૮
 પ્રતિ શરીરે ભિન્ન ભિન્ન છે જીવ અનેતા,
 જીવ તે શિવ સ્વરૂપ જ્ઞાનિયો એમ વદંતા;
 કર્મ પ્રયોગે જીવ બ્રહ્મ તે અશુદ્ધ હોવે,
 કર્મ નાશથી જીવ બ્રહ્મ તે શુદ્ધજ જોવે;
 કર્મ કારણ અશુદ્ધ પરિણતિ કાલ અનાદિ જાણીએ,
 મુદ્ધિસાગર શુદ્ધ પરિણતિ કર્મ નાશ વસાણીએ ૧૯
 અશુદ્ધ ગુણ પર્યાય કર્મના યોગે થાતા,
 લક્ષ ચૌરાશી જીવ યોનિમાં દેહ બ્રહ્મતાં;
 એક જીવ પણ અનેક કાયારૂપે થાવે,
 કારણ તેનું કર્મ જ્ઞાનિયો સમ્યક્ ગાવે;
 દ્રવ્યરૂપે જીવ એકજ પર્યાયરૂપે અનેક છે,
 સ્વાદ્વાદ સાપેક્ષતાથી શ્રુતિ સત્ય વિવેક છે. ૨૦
 અનેક જીવની સાપેક્ષા જીવ અનંતા,
 ભિન્ન ભિન્ન કહે વ્યક્તિ જીવની દેવ ભદંતા;

સાપેક્ષાજીનવર ગાયું ઘટતું સવલું,
 વક્ર જીવોને પરિણમે છે મનમાં અવલું;
 જ્ઞાન એકજ દ્રવ્યરૂપે અનંત જ્ઞેયો માસતા,
 એક જ્ઞાન અનંતરૂપે એક સમય પ્રકાશતા. ૨૧
 ફેવલ જ્ઞાને શુદ્ધ પ્રહ્મમાં શ્રુતિ સુદાતા,
 એક સમય પર્યાયરૂપ અનંત પમાતી;
 જીવ દ્રવ્ય તે એકુ વહુ તે પર્યાયેરે યાત્રે,
 શુદ્ધપણે પરિગમતાં પરકારક જિન ગાત્રે,
 શુદ્ધમાંદિ શુદ્ધ હેતુ. અશુદ્ધ પુદ્ગલ યોગથી,
 શુદ્ધિસાગર અનેકાંતનય સમજશો શ્રુત યોગથી. ૨૨
 પદ્મગુણ દાનિ શુદ્ધિ સમયે સમયે યાત્રે,
 એકોડઈ વહુત્યાન્ શ્રુતિ ત્યાં લેલે યાત્રે;
 જ્ઞાનગુણ છે એક અનેક પર્યાય સુદાત્રે,
 ઉત્પત્તિવ્યય ધ્રુવતામંગી શ્રુતિ સુમાત્રે;
 આત્મશુદ્ધિ યયા પછી તો અશુદ્ધતા યાત્રે નહીં,
 શુદ્ધચેતન શુદ્ધરૂપે પરિણમે ગુણાનિજ પ્રદી. ૨૩
 પ્રહ્મસત્ત્વે અસત્ જગત્ એમ વહુ જન પોષે,
 સાપેક્ષા સમગ્રમા વળ યાત્રવને કોઈ ન તોલે;
 આકાશકુસુમવત્ જગન્ અસન્ જો મનમાં ધારો,
 અનેક દોષો પ્રગટે ત્યારે ચિત્ત ઉતારો;
 અસન્માત્ર ન દષ્ટિ દેલો જ્ઞાની ગાત્રે જ્ઞાનથી,
 નમોઽકુસુમવત્ અસન્ માનો જાણું જ પેપાનથી. ૨૪
 એકતિ નહિ અસત્ જગત્ એમ જિનવર કહેયે,
 માપેક્ષાજી સમજે તે શિવમુક્તને છેવે;
 માપેક્ષાવળ શ્રુતિચાત્ર્યમાં દોષ અનેક

- સાપેક્ષા સમજ્યાથી પ્રગટ્યે સત્ય વિવેક;
 આત્મદ્રવ્યસાપેક્ષતાથી અસત્ વસ્તુ કહી સદુ,
 આત્મરૂપે ન થાય થાકી શેષ દ્રવ્યો મન લહુ. ૨૫.
- બ્રહ્મમાંદિ જે ભાસે તે સદુ ભિન્નાભિન્ન,
 સદ્સત્ સમજી અનેકાંતનય યાત્રો લીન;
 પ્રભુરૂપ નવિદ્યોય ભાસતીજ વસ્તુ સર્વ,
 સાપેક્ષાદ્ અસત્ તેદથી વસ્તુ અગર્વ;
 મૂતપ્ત્યત્ પર્યંતો પળ અસત્ અપેક્ષાથી કલા,
 બુદ્ધિસાગર ગદનશૈલી સમજતાનર મુલ લલા. ૨૬.
- આત્મસ્વરૂપે અસત્ પદાર્થો જડતા માવે,
 જડતામાવે અઝીવ ભાવો સમજ્યા જાવે;
 પ્રભુજ્ઞાનપર્યાય હંસ વા સમજી લેશો,
 જ્ઞાને ભાસે સર્વ ભાવ પળ ભિન્નજ કદેશો;
 જ્ઞાનજોય સ્વરૂપ જાણે સર્વ સંશય જાય છે,
 બ્રહ્મ માયા ભિન્ન સમજે તત્ત્વ ધર્મ પમાય છે. ૨૭.
- પરમાત્મરૂપ જે જગત્ દેશ તેનો છે કર્તા,
 પરમાત્મરૂપ જે જગત્ દેશ તેનો છે હર્તા;
 દેહ જગત્નો યદા આત્મ શ્રીજી જાણો,
 રાગદ્વેષમયોગ કર્મનો કર્તા આણો;
 રાગદ્વેષવિનાશથી જીવ દેહ જગત્ હર્તા કવો,
 કર્મ હર્તા જીવ શ્રીજી સિદ્ધ બુદ્ધ શાશ્વત લયો. ૨૮.
- કુરુ કર્મનો નાશ થયાથી સઘન મુક્તિ,
 જીવ પરમેશ્વરરૂપ પછી નહિ કર્મની મુક્તિ;
 દેહરૂપ જે જગત્ પછી નહિ તેનો કર્તા,
 આત્મિક શુદ્ધ સ્વભાવ થકી છે તેનો હર્તા;

સાપેક્ષતાએ દેહ મૃદ્ધિ કર્તા કર્તા માનીએ,
વ્યવહાર નિમ્મયનયયકી અહો જીવેશ્વર જાગીએ. ૨૦.

સાપેક્ષા વળ કર્તા કર્તા શ્વરમાને,
છહે ન આત્મસ્વરૂપ સત્ય તે શું મન જાગે;
નિરાકાર સાકાર હંસ શ્વર છે જાણો,
વ્યવહારે સાકાર હંસ નિમ્મયનય આણો;
સાકાર કર્મ મંબંધથી છે ચતુર્ગતિ જીવે જાણજો;
કૃત્ત્વ કર્માતીતયોગે નિરાકાર શિવ આણજો. ૩૦

છઠાલહી નહિ સાપેક્ષાએ તત્ત્વ વિચારે,
વિના વિચારે ધર્મ ભેદનાં યુદ્ધ વધારે;
ધર્મ ભેદનો સ્વેદ ટચે સહુ નયના જ્ઞાને,
આત્મધર્મ સ્વાદ્વાદ છહે છે સત્યપિછાને;
છઠાલહી નહિ ધર્મમાં કંઈ સાપેક્ષવાતો સહુ અહો,
સમજીને અરે આત્મતત્ત્વે સામ્યભાવે મુક્ત છહો. ૩૧

માયા કહો કે કર્મ કહો કિસ્મત વળ તે છે,
સાંલ્ય મૃદ્ધિ કોઈ કહે વળ વસ્તુ એ છે.
મારબ્ધાદિક ભેદ કર્મના સમજી લેવા.
કરવો કર્મ વિનાશ ધ્યાનથી ધરીને સેવા;
ચિદાનન્દ સ્વરૂપ પરસ્ત્રી શુદ્ધરૂપ વિચારીએ;
મુક્ત માયા ભેદ સમજી માયા કર્મ નિવારીએ, ૩૨
નય સાપેક્ષે ધર્મ એક છે ગુરુગમ લેશો,
સ્વંદન મંદન કરો કેમ અરે સમતા વહેશો;
સમજાવો સાપેક્ષવાદ તો ભેદ ન એકે,
કરી કદાચ્છ્રિ ત્યાગ સમજલ્યો સત્ય વિવેકે
અનેકાન્તનય સત્ય વોધે સર્વ સાચું પરિણમે,

- સ્પૂલદષ્ટિ જે જના તેને અહો આ નહિ ગમે. ૨૨
- પદ્મદર્શન જિન અંગ કર્યા છે વાતજ સાચી,
અનેકાન્ન નય સહજ ઘડાચી વાત ન ફાચી;
ગંધીરનય ઉદાર ધર્મમાં સર્વ સમાતું,
સમગ્યો તે છે સ્થિર કાંઈ નહિ આતું જાતું;
રાગદોષ જીતે ગમે તે જૈનધર્મો જાણીય,
નાન જાતનો ભેદ નહિ અરે સત્યધર્મ પિછાળીય. ૨૪
- નાતજાતનો ભેદ પડે ત્યાં ધર્મની પદતી,
નાતજાતનો ભેદ નહિ ત્યાં ધર્મની ચદતી;
લિંગ વેષમાં ધર્મ નહિ નિશ્ચય નય જોશો,
જડ વસ્તુમાં અર્હભાવથી ધર્મજ સ્વોશો.
જ્ઞાનયોગે ધર્મ ચદતી સર્વ લોકો આદરે,
નીચ જન પળ ઉચ્ચભાવે ધર્મ યોગે જગ સરે. ૨૫
- ધર્મ સ્વરેસર આત્મ વિપેછે સત્ય વિચારે,
વાદા ઘાંધી રહ્યાં જીવો તે સત્ય ન ખારે;
સાપેક્ષ દષ્ટિ પ્રગટ થતાં તો સત્યજ લેશો,
આત્મોન્નતિમાં ભવ્ય અરે વહુ રાચી રહેશો;
આત્મોન્નતિમાં અનેકાન્તનય ધર્મ સાચો અનુસરો,
સર્વ ધર્મ સમાય તેમાં મૂઢ દષ્ટિ પરિહરો. ૨૬
- ધન્ય ધન્ય ચીતરાગ વચન રસ જેણે ચારુયો,
ધન્ય જીવ છે તેહ કદાગ્રહ કાઢી નારુયો;
સત્ય સ્વરેસર ધર્મ હૃદયમાં જેણે ધાર્યો,
ધરી ધ્યાન વૈરાગ્ય મોહને જેણે માર્યો;
આત્મ ધર્મે નિત્ય મુલને સાધતા સિદ્ધજ યયા,
શુદ્ધિસાગર વિજયી શુનિવર સિદ્ધ શાશ્વત મુખ ઘડ્યા. ૨૭

ધીર જિનેશ્વર વચન વિચારી ધર્મ વિચારો;
 સમગ્રી મન સ્વાદ્વાદ તત્ત્વને કાર્ય મુધારો।
 મગદારો સામર્થ્ય આત્મનું ધ્યાન કરીને,
 પરો શક્તિ વિશ્વાસ ચિદાનંદ ધર્મ વરીને;
 સદાજ શુદ્ધ સ્વમાવ પામો વાચ મમતા પરિહરી,
 નિત્ય વિષ્ણુ જીવ પોતે સત્ય શ્રદ્ધા મન ધરી. ૧૮

અનેક નામથી વાચ્ય સ્વરેશ્વર છે નિર્નામી,
 રશ્મી રૂપમાં અરૂપ ભિન્ન તું સુખ ગુણરામી;
 તપઃ શોધે તું વાચ વાચમાં ત્રહતા મામે,
 અન્તરમાં વાદિ શોધ કરે તો તત્ત્વ મકાશો;
 શક્તિ અનંતિનાથ આતમ પરમ પ્રયુક્તા ગેદરે,
 વિશ્વ વ્યાપક વ્યાપ્ય પણ તું અન્યને શું કરગરે. ૧૯

ચિદાનંદ ચેતન તું ગ્યારે નિજગર આવે,
 મહાજાનંદ સ્વમાવ સ્વરેશ્વર ઘટમાં ધારે;
 નાસે દેહાધ્યાસ વાસના મૂઝ વઝે છે,
 પરમ પ્રજ્ઞ વિશ્વામ કર્મનું જોર ટલે છે;
 આત્મ શક્તિ મગદ કરવા ધ્યાન અંતર ધારીય,
 બુદ્ધિસાગર શિવ સનાતન શુદ્ધ ધર્મ વિચારીય ૪૦
 પરો આત્મની ટેક વાચ સદુ ભૂમી જાણો,
 ધરી સત્યપર મેમ વ્રજ્ય સુસ્ત હૃદય વિકાસો;
 ધ્યાન દૃષ્ટિથી તન્મય થાઓ સ્વયં પ્રભુ છો,
 જ્ઞાન શક્તિથી સર્વ મકાશો સ્વયં વિશ્વ છો;
 જીવ ઇશ્વર ભેદ હેતુ કર્મ ટાળો જ્ઞાનથી,
 અભિપ્રમાણે વાચ વર્તન રાત્રશો સુખ ધ્યાનથી. ૪૧
 આત્મગુણની શુદ્ધ મહાસિ ધ્યાને કરીય,

શુદ્ધગુણરૂપાદ દોષ તે અંને હરોણ;
 આત્મગુણોમાં પ્રેમ દયા ગુણ વહુ વધારો,
 સત્પર્યવેને ગ્રહણ કરીને આત્મ સારો;
 આત્મરમણતાપરમ ભક્તિ યોગી નિશ્ચય ઘટ વરે,
 બુદ્ધિસાગર ગુરુ કૃપાર્થી પરમ મુલ્ય કિંધ્યોવરે; ૪૨
 સ્વપ્નસપ્ના દુનિયાદારી સદુ દૂર નિવારી,
 પરમ મેવથી રતન કરો આત્મ જયકારી;
 પુરુષોત્તમને પરમબ્રહ્મ આત્મ છે પોતે,
 મૂલી નિઝનું માન અરે કેળ વાહિર ગોતે;
 આત્મ શક્તિ આત્મમાં છે ધ્યાનથી પ્રત જાગતી,
 મોહ નિદ્રા દુઃસ્વપ્ન સ્વેર ધ્યાન યોગે લાગતી. ૪૩
 પરમબ્રહ્મ જગદીશ જીવ તું મંગલકારી,
 વ્યાસ શોધે તું વાણ્ય હૃદયમાં દેસ વિચારી;
 નિરાકાર ભગવાન કહું જે જે તે તું છે,
 ઘર નિશ્ચય વિશ્વાસ વિદાનન્દ હૈશ્વર તું છે;
 વિજ્ઞાનવન તું હંસ નિશ્ચય દેહ દેવલમાં રથો,
 સત્પ્રભાતુ પરમ મહોદય કદી ન જાવે તું કષો. ૪૪
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ સ્વેચ્છા મહીયું ટાણું,
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ મહ્યું નૃભવનું નાણું;
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ મોહની સ્વદેહ વારી,
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ ધ્યાનની દૃષ્ટિ ધારી;
 સામર્થ્યને પ્રગટાવે જીવ હાર હિમ્મત નહિ જરા,
 આત્મશક્તિ પ્રગટ કરી તે જગત્પાં જન્મ્યા સ્વરા. ૪૫
 અદ્ભૂત મહા સામર્થ્ય આત્મનું યોગાભ્યાસે,
 બ્રહ્મરન્ધ્રમાં આસન પૂરો જ્ઞાનહર માસે;

વીર જિનેશ્વર વચન વિચારી ધર્મ વિચારો;
 સમગ્રી મન સ્વાદ્વાદ તત્ત્વને કાર્ય સુધારો;
 પ્રગટાવો સામર્થ્ય આત્મનું ધ્યાન કરીને,
 ધરો શક્તિ વિશ્વાસ ચિદાનંદ ધર્મ વરીને;
 સદ્ગુણ શુદ્ધ સ્વભાવ પામો શાશ્વત મમતા પરિહરી,
 નિત્ય વિષ્ણુ જીવ પોતે સત્ય થઈ મન ધરી. ૩૮
 અનેક નામથી વાચ્ય સ્વરેશ્વર છે નિર્નામી,
 રહ્યો રૂપમાં અરૂપ ભિન્ન તું સુખ ગુણરામી;
 વયઃ શોષે તું શાશ્વત શાશ્વતમાં જડતા મામે,
 અન્તરમાં યદિ શોષ કરે તો તત્ત્વ પ્રકાશો;
 શક્તિ અનેતિનાથ આત્મ પરમ પ્રભુતા મેહરે,
 વિશ્વ વ્યાપક વ્યાપ્ય પણ તું અન્યને શું કરગરે. ૩૯
 ચિદાનંદ ચેતન તું જ્યારે નિમગ્ન આલે,
 મહાનંદ સ્વભાવ સ્વરેશ્વર ઘટમાં થાલે;
 નાસે દેહાધ્યાસ વાસના મૂળ બંધ છે,
 પરમ પ્રભુ વિશ્વાસ કર્મનું જોર ટળે છે;
 આત્મ શક્તિ પ્રગટ કરવા ધ્યાન અંતર ધારીયે,
 બુદ્ધિસાગર શિવ સનાતન શુદ્ધ ધર્મ વિચારીયે. ૪૦
 ધરો આત્મની ટેક શાશ્વત સદ્ગુણ ભૂલી જાશો,
 ધરો સત્યપર મેઘ ગ્રાસ્ય મુક્ત હૃદય વિકાસો;
 ધ્યાન દૃષ્ટિથી તન્મય થાઓ સ્વયં પ્રભુ છો,
 જ્ઞાન શક્તિથી સર્વ પ્રકાશો સ્વયં વિશ્વ છો;
 જીવ શિવર મેદ રેતુ કર્મ ટાળો જ્ઞાનથી,
 અભિપ્રાયે શાશ્વત વર્તન રાસરો સુખ ધ્યાનથી. ૪૧
 આત્મગુણની શુદ્ધ મહત્ત્વ ધ્યાને કરીયે,

શુદ્ધગુણઉત્પાદ દોષ તે અંશે હરીપ; ,
 આત્મગુણોમાં મેય દયા ગુણ વધુ વધારો,
 સત્યધર્મેને ગ્રહણ કરીને આત્મ તારો;
 આત્મરમણતાપરમ ભક્તિ યોગી નિશ્ચય ઘટ વરે,
 શુદ્ધિસાગર ગુરુ કૃપાર્થી પરમ મુખ શિષ્યોવરે; ૪૨
 સ્વપ્નસમી દુનિયાદારી સહુ દૂર નિચારી,
 પરમ મેયથી રટન કરો આત્મ જયકારી;
 પુરુષોત્તમને પરમબ્રહ્મ આત્મ છે પોતે,
 ભૂલી નિજનું માન ઓરે કેવલ બાહિર ગોતે;
 આત્મ શક્તિ આત્મમાં છે ધ્યાનથી ઘટ જાગતી,
 મોહ નિદ્રા દુઃસ્વપ્ન સ્વેરે ધ્યાન યોગે લાગતી. ૪૩
 પરમબ્રહ્મ જગદીશ જીવ તું મંગલકારી,
 વર્ષા શોધે તું વાહ્ય હૃદયમાં દેવ વિચારી;
 નિરાકાર ભગવાન્ કહું જે જે તે તું છે,
 ઘર નિશ્ચય વિશ્વાસ વિદાનન્દ ઈશ્વર તું છે;
 વિજ્ઞાનઘન તું હંસ નિશ્ચય દેહ દેવલમાં રહો,
 સત્યમાનુ પરમ મહોદય કદી ન જાવે તું કશો. ૪૪
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ સ્વેચ્છા મહીયું ટાણું,
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ મહીયું નૃમવનું નાણું;
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ મોહની સ્વટીટ વારી,
 સામર્થ્ય પ્રગટાવ ધ્યાનની દૃષ્ટિ ધારી;
 સામર્થ્યને પ્રગટાવે જીવ દાર હિમ્મત નહિ જરા,
 આત્મશક્તિ પ્રગટ કરી તે જગત્માં જન્મ્યા સ્વરા. ૪૫
 અદ્ભૂત મહા સામર્થ્ય આત્મનું યોગાધ્યાસે,
 પ્રહ્લાદધર્મમાં આવુન પૂરો જ્ઞાન ભાસે;

बीर त्रिनेश्वर बचन विचारी धर्म विनारी;
 समभी मन स्यादाद तत्त्वने कार्य सुधारी;
 प्रगटारो साधर्म्य आत्मनुं ध्यान करीने,
 परो शक्ति विश्वास विद्वानंद जपे बरीने;
 सहज शुद्ध स्वभाव पारो बाध ममता परिहरी,
 नित्य विष्णु भीम पौने सत्य थट्टा मन घरी.
 अनेक नामधी बाध्य स्वरेखर छे निर्मापी,
 रघो रूपमां अरूप भिन्न तुं सुख गुणरामी;
 नय। शोधे नुं बाध बाधमां नदता धामे,
 अन्तरमां पादि शोध करे तो तत्त्व प्रकाशे;
 शक्ति भननिनाथ आनय परम प्रभुता गेहरे,
 विश्व व्यापक व्याप्य वण नुं अन्यने गुं करगरे.
 विद्वानन्द घेतन तुं ज्यारे निजघर आवे,
 महानन्द स्वभाव स्वरेखर घटमां यावे;
 नासे देहाध्यास बासना मूल बले छे,
 परम प्रभु विश्वास कर्मनुं जोर टले छे;
 आत्म शक्ति प्रगट करवा ध्यान अंतर धारीण,
 शुद्धिसागर शिव सनातन शुद्ध धर्म विचारीण
 परो आत्मनी टेक बाध सद् भूली जाशो,
 घरी सत्यवर मेघ ग्रन्थ सुख हृदय विक्रासो;
 ध्यान दृष्टिधी तन्मय धाओ स्वयं प्रभु छे,
 ज्ञान शक्तियों सर्व प्रकाशो स्वयं विश्व छे;
 जीव इश्वर भेद हेतु कर्म टाळो ज्ञानधी,
 अलिप्तभावे बाण वर्तन राखशो सुम ध्यानधी.
 आत्मगुणनी शुद्ध महत्ति ध्याने करीण,

उपदेश रत्न.

શ્રલગા ઉંદ.

વિષ્ણુ આપ્યું નહિ દુઃસ્થિપાને અરે, નામ મધુનું અરે કેમ તારે;
 દોષિના દોષ ટાળ્યા નહિ રૂપેમયા, જન્મીને તે અરે જન્મ હારે. વિ.૧
 સુજનની સંગતિ સર્વ માનવ કરે, સુજનને માન સર્વેજ આપે;
 સદ્ગુણીની મશંસા જગજ્જન કરે, સન્તનું વેળ કો ન ઉપાવે. વિ.૨
 સુજનના ચેલી સદુ કોણ એનું યજ્ઞે, રૂપે દૃષ્ટિથી તે વિચારો;
 દોષીના દોષહત્ત સત્ય ધર્મો સરો. પાપીનું પાપ મેવે નિચારો. વિ.૩
 દોષીના દોષ ધોષા દવાગંગથી, સન્ત સાચા કરં કાર્યે પર્યું;
 ઘંટ કૌશિક અરે સમન સદ્ગુણથી, વીરનું ચાલ્યું એ વિષ્ણુ લેવું. વિ.૪
 સર્વના શ્રેયમાં શ્રેય મ્હાલુ રાતું, દોષીપર મેમની દૃષ્ટિ ધરસો;
 મહું કરે માનવી સત્ય સાધુ સ્વરો, દુઃસ્થ મોહાશ્વિને શિઘ્રતરશો. વિ.૫
 ઉચ્ચને નીચનો ભેદ સદુ ટાળીને, એકમતા કીર્તીએ સર્વ સાધે;
 ઇષ્ટ ને ભેદ માસે નહિ સર્વમાં, એમ ખાલ્યું અહો વિશ્વનાથે. વિ.૬
 વચન કાયા અને જ્ઞાન સત્તા ધરી, પ્રાણિયોને પદપાં દુઃસ્થ વારો;
 સર્વની ઉન્નતિ કીર્તીએ મેમથી, કાર્ય ઉપકારનાં ધર્મ ધારો. વિ.૭
 ઉચ્ચ જીવન કરો પુણ્ય કરણી કરો, કાર્ય ઉપકારનાં સાથ આવે;
 બુદ્ધિમાગર સ્વરી ધર્મ કરણી કરો, સુજનના ચિત્તમાં સત્ય આવે. વિ.૮

શક્તિ અપરંપાર આત્મની પ્રગટ કરો પ્રટ,
 શાળી અગોચર નાથ સેહનું ધ્યાન ધરો ઘટ,
 આત્મશક્તિ પ્રગટ કરવા યોગવિદ્યા આદરો,
 બૈનર્ચલી ગહન જાગી શુભોદયે મન ધરો. ૪૬
 કુંડલસમ દુનિવા ગ્રીવ માસે ભેદ ટલે છે,
 ધૈર્યેર ને શ્લેષ શુદ્ધિ સદૃ દૂર ટલે છે;
 આનંદ અપરંપાર અનુભવ નિશ્ચય આવે.
 અણદ્ધ માવનો નાથ શુદ્ધતા સહન મુશવે;
 આત્મશક્તિ પ્રાપ્ત કરવી આત્મ શ્રદ્ધાપર રહી,
 શુદ્ધિસાગર આત્મશક્તિ દીક્ષ્યાં ધ્યાની રહી. ૪૭
 સ્વસ્તિ શ્રી સંમાત નગરમાં મેલે આવી,
 ભેદયા સ્તંભન વાર્ધાનિનેશ્વર ધ્યાન જગાવી;
 અચળ મહોદય દેવ મેળવી દીકા માલે;
 પરમ પ્રભુ વિભવાન ત્રિનેશ્વર હૃદય મુશવે;
 પરમ પ્રભુનું ધ્યાન ધરીને ગ્રંથ રચના આ કરી,
 પરમબ્રહ્મ નામથી શુભ જગન્મા કીર્તિ કરી. ૪૮
 મળે ગળે તે પરમ પ્રભુતા નિશ્ચય પામે,
 અનરાધર યદ્ બેશ ઠરે તે નિર્ભય ટામે;
 નાસે મિથ્યા રોગ ધર્મના ધ્યાન પ્રભાવે,
 અશ્વસિદ્ધિ સામ્રાજ્ય હૃદયમાં વેગે આવે;
 ઓગળીમ પાસઠ ચૈત્ર પુનમ જ્ઞાની જય મુલ્લ પાપમે,
 શુદ્ધિસાગર શુભ કૃપાથી સત્ય મુલ્લડાં જાપમે. ૪૯

ઉપદેશ રત્ન.

શ્રૂણા છંદ.

વિત્ત આપ્યું નહિ દુઃસ્થિયાને અરે, નામ પ્રશ્નનું અરે કેમ તારે;
 દોષિના દોષ ટાળ્યા નહિ રહેમથી, જન્મીને તે અરે જન્મ હારે. વિ.૧
 સુજનની સંગતિ સર્વ માનવ કરે, સુજનને માન સર્વેજ આપે;
 સદ્ગુણીની પ્રશંસા જગજ્જન કરે, સન્તનું વેળ કો ન ડયાપે. વિ.૨
 સુજનના વેલી સહુ કોણ એનું યજ્ઞે, રહેમ દૃષ્ટિધર્મી તે વિચારો;
 દોષીના દોષહત્ત સત્ય ધર્મો સ્વરો, પાપીનું પાપ મેમે નિવારો. વિ.૩
 દોષીના દોષ ધોવા દયાગંગથી, સન્ત સાચા કરે કાર્ય એધું;
 ચંદ્ર કૌશિક અરે સમજ સદ્ગ્જ્ઞાનથી, વીરનું વાક્ય એ ચિત્ત લેવું. વિ.૪
 સર્વના શ્રેયમાં શ્રેય મ્હારૂ રહું, દોષીપર મેમની દૃષ્ટિ વરસો;
 મહું કરે માનવી સત્ય સાધુ સ્વરો, દુઃસ્થ મોહાશ્વિને શિષ્યતરશો. વિ.૫
 ઉચ્ચને નીચનો ભેદ સહુ ટાલીને, એવયતા કીર્તીએ સર્વ સાથે;
 ઉચ્ચ ને ભેદ માસે નહિ સર્વમાં, એમ માણ્યું અહો વિશ્વનાથે. વિ.૬
 વચન કાયા અને જ્ઞાન સત્તા થકી, પ્રાણિયોને પડયાં દુઃસ્થ વારો;
 સર્વની ઉન્નતિ કીર્તીએ મેમથી, કાર્ય ઉપકારનાં ધર્મ ધારો. વિ.૭
 ઉચ્ચ જીવન કરો ધુળ્ય કરણી કરો, કાર્ય ઉપકારનાં સાથ આવે;
 શુદ્ધિસાગર સ્વરો ધર્મ કરણી કરો, સુજનના ચિત્તમાં સત્ય ભાવે. વિ.૮

देहस्थ आत्मान्नी परमात्मावस्थानुं स्मरण.

झलना छंद.

समजो ले भव्य तुं समजो ले भव्यनुं स्वीकृते आत्मशक्ति प्रभुनी;
 आत्म सामर्थ्यधी सर्व कर्षो टके, शक्ति हृदये धरो चिद्विभुनी स. १
 आत्ममां रमणता ध्यान दृष्टि यकी, दुःखनां कारणो सर्व नाशे.
 शरीर व्यापी रयो देहं भिन्न लयो, ज्ञान सामर्थ्यधी सहु प्रकाशे स. २
 स्वाध्यायी धर रहो सत्यशान्ति लहो, कर्षो जेवी तथा कार्य पावे
 चितना दोषवारो महाशक्तिधी, परम आनंद पद भव्य पावे. स. ३
 शुद्ध निर्मल प्रभु कृष्ण रहेमान् तुं. मूर्षने विष्णु तुं प्रभु सवायो;
 तेमनो पार नहि बाणी गोचर नहि, ध्यानिना ध्यानमां तुंन आयो.
 झलले ज्योति आत्मप्रभुनी सदा. दुःखनी भ्रान्तिपो दूर नासे;
 धीर विश्वेश तुं पिंड बसनां छना, योगियोना हृदये प्रकाशे. स. ५
 तेमनुं तेम तुं देवनो देवतुं. ज्ञानसागर प्रभु तुं ममानो;
 हृदय दृष्टा मुंहि बचन मापेक्षधी, परम ध्याने रहे प्रभु न छानो. स. ६
 अलख निर्मल प्रभु विष्णुने शुद्ध तुं. शुद्धज्ञाने प्रभु था प्रकाशी;
 देव बीनराग तुं शुद्ध सत्ता ग्रहे. व्यक्तिधी था प्रभो पर्यवासी स. ७
 सारमां सार तुं पूज्यमां पूज्य तुं. जागनां देव तुं देह दीप्तो;
 पुद्गिमागर नमुं ज्ञान डानारने, रोम रोम अशो नित्य पाशे. स. ८

परना सारामां सारू.

थाळ राग.

परना सारामां सारूरे, समजो नरनारी;	
पण भुरापां अंपारूरे, समजो नरनारी.	
परना सारामां मीतुं, ज्यां त्यां जगमां दीतुं;	
परतुं पुरु अनीतुंरे.	समजो. १
परने आळ देतो, हिंसक जन छे तेतो;	
दुर्गतिमां दुःखटां सहेतोरे.	समजो, २
निंदाछे पुरो दारू, तेथी न थाय सारू;	
आ वचन मानी छे मारूरे.	समजो ३
दया धर्म जयकारी, अन्तरमां लपो वतारी;	
हिंसकभाव निवारोरे.	समजो. ४
शत्रु मित्र समभावे, चतुर्गतिमां नावे;	
चिदानन्दपद पावोरे.	समजो ५
दुःखिजन उगारो, नीति धर्म विचारो;	
आवे भवदुःख आरोरे.	समजो. ६
भलुं सर्वतुं कीजे, साचुं ते मानी छीजे;	
बुद्धिसागर घट रीझोरे.	समजो. ७

करवुं तो न ढरवुं.

थाळ राग.

करवुं तो नही ढरवुंरे, समजो नरनारी;	
ढरवुं तो नहि करवुंरे, समजो नरनारी;	
आगळ विजय निचारी, कृत्य करो नरनारी;	
जाओ न हिंमतहारीरे.	समजो. १
चितिशक्ति खीलववी, वायवृत्ति सह दमवी;	
शुद्धमवृत्ति भजवीरे.	समजो. २
दुनिया अरे दीवानी. वान करे दुःख स्वार्णी;	
ढरो नहि गुण जाणीरे.	समजो. ३
दुःखो सामे लढवुं, पाछा कदी न पढवुं;	
जरा नहि लढयढवुंरे.	समजो. ४
हिंमत कदी नहि हारो, धावुं पार उतारो;	
चेतन शक्ति वधारोरे.	समजो ५
धैर्य धरी सह करीए, पाछां पगळां नहि भरीए;	
पुद्धिसागर सुखवरी रे.	समजो. ६

कर्या कर्म भोगववां.

थाळ राग.

कर्या कर्म भोगववारी, समता घट धारो;	
उदास भावे महारीरे. समता घट धारो.	
काय न धावुं व्हाळा, वागे जो तन धाळा;	
गाने मंगलमाळार.	समता. १

कर्म कदी नहि मूके, दलीकना रस फुंके;	
पण झानी शूर न चूकेरे.	समता, २
कोइ दिन काजी पाजी, ने कोइ दिन राजी राजी;	
एक वेळा नहि छाजीरे.	समता, ३
कर्म आळ जे आवे, बहु फटफट जगमां थावे;	
कोइ दिन कीर्ति भावेरे.	समता, ४
कोइ दिन नृप भित्तारी, कोइ दिन मित्रनी पारी;	
धुषा उदरमां भारीरे.	समता, ५
हुनिया पावे लागे, कांटा तो पगमां बागे;	
कोइ दिन भिक्षा मागेरे.	समता, ६
बांध्यां कर्म नचावे, झानी तो समता लावे;	
बुद्धिसागर एम गावेरे.	समता, ७

खरी वखत आवी.

थाळ राग.

खरी वखत मा आवीरे. झानी मन भावी.	
देशो कर्म दटावीरे.	झानी मन भावी.
मळीपुं उद्यम टाणुं. परखी तपो धर्मनुं नाणुं;	
घो गुरुजीने नजराणुरे.	झानी, १
अरजी नदी उतरवी. पार पेजे नाणुं:	
दया गंगमां न्हावुरे.	झानी, २
मधु मधु रमरी जे. शरण मधुनुं कीजे;	
दया दान बहु कीजेरे.	झानी, ३

कर्म विपाको सहेजे, तुं आप स्वरूपे रहेजे;
कोईने काई न कहेजेरे,
शक्ति अनंति स्वामी, राख हवे नहि स्वामी;
बुद्धिसागर सुख समीरे,

हिंमत. ५

हिंमत. ६

झटपट चेत.

धाळ राग.

चेतनजी झटपट चेतोरे, घटमां झट जागी;
अरे काळ झपाटा देतोरे, याशो वैरागी.
दुःख सयळां सहीए, समभावमांदि रहीए;
परमानंदपद लहीएरे,
चेतन अमर कहेवायो, चिदानन्द गुण छापो;
घटमां छे दरमायोरे,
मोह खटपट मेली, बखत सुधारो छेली;
करो न चिंता हेलीरे,
छेवट बखत सुधारो, टाणुं मळपुं न हारो;
प्रत्यस्वरूप अवधारोरे.
सणमां याशे साह, पुट्टल नहीं छे न्हाव;
मान नहि मन म्हाररे.
सणमां पाप जाशे, परम प्रभु परमाशे;
समभावे सुखदां याशे रे.
हिंमत हैयटे धारो, मळयो बखत सुधारो;
बुद्धिसागर सारोरे:

घटमां. १

घटमां. २

घटमां. ३

घटमां. ४

घटमां. ५

घटमां. ६

घटमां. ७

વાહ્યધર્મક્રિયાડંબર.

પૈસા પૈસા પૈસા ત્હારી.

વાદ્ય ક્રિયાડંબરમાં મૂલ્યા, મોઝા નરને નારીરે;	વાદ્ય. ૧
ઉપરે ઉપરની ધર્મની બુદ્ધિ, મટકે જગ વહુ ખારીરે.	
સાધ્ય સાધનનું જ્ઞાન નૂંહોવે, મૂઢમોતથી ચાહે રે;	વાદ્ય. ૨
સત્ય વાતને નિશ્ચયનય કહે, મન આવે ત્યાં મ્હાલેરે.	
સમ્યગ્ આત્મસ્વરૂપ ન જાણે, વાદ્ય ક્રિયામાં ફૂલેરે;	વાદ્ય. ૩
સાધ્ય શૂન્ય અરે કરે ક્રિયાઓ, ધામધૂમમાં મ્હલેરે.	
મન સુધર્યાવળ શિર મુંડાવે, વેપ પ્રધુનો નજાવેરે;	વાદ્ય. ૪
એક એકનાં છિદ્ર જ શોધે, મૂઢની ખાગલ કાઢેરે;	
વ્રત છીધા વગ વ્રત આલોવે. જ્ઞાન દશાવળ ઘડેહારે;	વાદ્ય. ૫
બુદ્ધિસાગર, ધ્યાન ક્રિયા યુધ. સમજા સમનુ વહેહારે	

ધામધૂમમાં ધર્મ

રાગ ઉપગનો.

ધામધૂમમાં ધર્મ મનાયો, મૂલ્યાં નરને નારીરે;	
ચિદાનન્દ નદિ સોધ્યો ઘટમાં, સ્વાદ મનિ દુશિયારીરે. ધામધૂમમાં. ૧	
ધર્મ ધૂતારા કેડ ફરે છે, વગ જ્ઞાનિ વહુ ધરનારે;	
મોઝા જનને ખરમાવીને, ઉદર પોષણ અરે કરતારે. ધામધૂમમાં. ૨	
પોષ છીલા ચલ્લે ૧૧ ખારી, રાસી વહુ દુશિયારીરે;	
હોમી વસે ત્યાં ધૂતોં કાઢે, જોશો ચિત્ત વિચારીરે. ધામધૂમમાં. ૩	
ક્રિયાકાંદમાં સાધ્ય શૂન્ય થઈ, મૂર્તિ જનો મટકાયારે;	

सम्यग् ज्ञानक्रियाधी शक्ति, कोईक वीरला पात्यारे धामधूममां. ४
 अलख खलकमां साचो समजो, देह पिंडमां वंसियोरे;
 बुद्धिसागर ध्यान क्रिया शुभ, अन्तर अनुभव रसियोरे. धामधूममां. ५

शुद्धपरमात्मस्वरूपस्मरण.

पैसा पैसा ए राग.

परमबुद्ध परमेश्वर स्वामी, रूपारूप प्रकाशीरे,	
चिदानन्द चेतन निर्दोषी, शाश्वत सिद्धि विलासीरे	परम. १
सात नपोधी आत्मघर्मनी, स्थिति शुद्ध बिचारोरे;	
द्रव्यार्थिकनय नित्यपणेछे, एकरूप ध्रुव प्यारोरे.	परम. २
पर्यायाधिकनय अनित्य, पर्याय शुद्धि मजानीरे;	
सोऽहं सोऽहं प्रभु गुण गावो, सिद्धि रहे नहि छानीरे.	परम. ३
रत्नत्रयीनी स्थिरता छाजे, आनन्द अनहद राजेरे;	
परम महोदय लीला प्रगटे, त्रण भुवन शिर गाजेरे.	परम. ४
तत्त्वमसि निश्चयनय निर्मल, घटमां गंगा काशीरे;	
बुद्धिसागर घटमां शोधो, आनन्दघन अविनाशीरे.	परम. ५

चितिशक्ति सामर्थ्य.

राग उपरनो.

चितिशक्ति अनंत खीलवची, योगाभ्यास बधारीरे;
 बाह भाग सहू दर हरीने. सेवो धर्म सुपारीरे. चिति. १

पारिपूर्ण हूं पुरुषोत्तम हूं, वीर्य अनन्तनो स्वामीरे;	
जे धारु ते फरी शकुं हूं, मिश्रसायिक गुणरामीरे.	चिति. २
कोइक निन्दो कोइक बन्दो, मन आवे ते धारोरे;	
पण तेथी मुज कांइ न जातुं, शुद्ध स्वभावे प्यारोरे.	चिति. ३
हुनिया खोटी तो श्रुं मारे, सारी तो श्रुं मारोरे;	
समभावे आनन्दमां शीलुं, निश्चय शुद्ध विचारोरे.	चिति. ४
निश्चयनय आनंद स्वभावी, शोषो घट नरनारीरे;	
शुद्धिसागर वीर्यात्साहे, परमब्रह्म पद भारीरे.	चिति. ५

परमज्योति पद.

राग उपरनो.

परमज्योति परमेश्वर स्वामी, विदानंद जयकारीरे;	
आत्म ते परमात्म साचो, व्यक्तिपणे बलिहारीरे.	परम. १
निरत्यनिरंजन निर्मय निश्चय, व्यक्ति जीव अनंतारै;	
कर्म स्वपार्थी जीव ते शिवरूप. भाखे छे भगवंतारै.	परम. २
सत्पत्ति व्यय ध्रुवता संगी, समये समये बखाणोरे;	
सापेक्षाए धर्म अनंता. समर्पि शिव सुख आणोरे.	परम. ३
नहि हूं कर्ता नहि हूं इत्ता. नहि हूं नर के नारीरे;	
पृथु सुवा के नहि नपुंसक, ज्ञात भात नहि मारीरे.	परम. ४
स्यादाद सत्तामय पूर्ण, परमानंद पद भोगीरे;	
शुद्धिसागर सुरता साधी, यावे निश्चय योगीरे.	परम. ५

आश्चर्य पद.

राग उपरनो.

अचरिज मोडुं दीडुं संतो, साधु सरोवर शीलेरे;
 अनहदनादे मुनिवर नाचे, दाणा धंटीने पीलेरे. अचरिज. १
 बाहाण मांदि समुद्र समायो, राजा करे रंरु सेवारे;
 खरा वपोरे लेश न सुशे, पूजे पूजारीने देवारे. अचरिज. २
 लक्ष्मीदारो भीषा मागे, भिक्षुक शेठ कहावेरे;
 उछटो चोर कोटवाळने दंडे, जूडुं जनने पावेरे. अचरिज. ३
 नपुंसकना वशमां सह दुनिया, दुःखने सह पंपाळेरे;
 पोताने दुनियामां शोधे, उती आंखे नव भाळेरे. अचरिज. ४
 धामधूममां धर्म मनायो, भोगी जन संन्यासीरे;
 जूडा बोला जग पूजाता, देखी आवे बहु हांसीरे. अचरिज. ५
 पति सतीनी जोडज वीरळी, अंधा अंधने दोरेरे;
 बुद्धिसागर घटमां शोधो, आंखो शोधे मेरेरे. अचरिज. ६

जाग्रति सदुपदेश पद.

राग उपरनो.

जागीने तमे जुओ सन्यासी, जोगी, जति, विश्वासीरे;
 खाखी, फकीर, बैरागी, त्यागी, साधु संत उदासीरे. जागीने १
 सपजी साचुं अंतर घारो, स्वटपट मनपी चारोरे;
 साचुं ते पोतानुं मानी, आतमने झट तारोरे. जागीने. २
 जड चेतन बे तत्त्व अनादि, कर्म ते जीव ग्रहेछेरे;

मिथ्यात्वादिक हेतुयोगे, चार गतिमां बंदेरे.	जागीने. ३
कर्म जना आत्म परमात्म, ज्योति ज्योत भिजावेरे;	
सादि अनंतिस्थिति मिद्धि, मंमार करी नावेरे.	जागीने. ४
जीव ते इश्वर कर्मनो कर्ता, दतो पण ते यावेरे;	
शरीर जगदने रचतो हरतां, ध्याने शिवगुर जावेरे.	जागीने. ५
संग्रहनपथी ब्रह्म अनादि. सर्व जीवोमां साखरे;	
सत्ताव्यक्तिर्था एक अनेक. अनेकाननय व्याखरे.	जागीने. ६
देह जगत् अज्ञाने रचतो, इश्वर आत्म पांवेरे;	
असंख्य प्रदेशी देहे व्याप्यो, बीजे जीदने मोतेरे.	जागीने. ७
भेद अभेद स्वरूप मुहायो, मुग्ध बुद्धिर्था व्याखरे;	
बुद्धिसागर करुणानो घर, परमपशु परम्बापारं.	जागीने. ८

सोऽहं.

राग उपरना.

सोऽहं सोऽहं सोऽहं सोऽहं. सोऽहं गटना धारारे;	
रेचक पूरक कुंभक साथी. केवल कुंभक भारारे.	सोऽहं. १
ईडा पिंगला गुणुष्णा नाडी, पचनाभ्यास संचारीरे;	
द्रव्यभावधी व्यान पिंडस्थ, धर्मु हृदय त्रयकारीरे.	सोऽहं. २
पद् चक्रानो भेद करीने, वंकनाळ अवतारीरे;	
जई गगनगद भासन कीधुं, अन्नरदष्टि उताशारे.	सोऽहं. ३
स्तिरोपयोगे आनंद लेशी, मगती महागुणकारीरे;	
अनुमवामृत पीधुं मेमे, अळख दशा अवधारीरे.	सोऽहं. ४
चदयुं उतरयुं सपोषशमयी, करवी सायिक सिद्धिरे;	
बुद्धिसागर मोहं मोहं, स्मरण करे सुखमदिरे	सोऽहं. ५

ઉચ્ચભાવ.

રાગ ઉપરનો.

ઉચ્ચ ભાવના ઉચ્ચ કરે છે, દોષો સર્વ હરેછેરે;
 આતમ તે પરમાતમ યાવે, સમજુ ચિત્ત ધરેછેરે.   ઉચ્ચ. ૧
 સદ્ગુણદૃષ્ટિથી ગુણ લેવા, નિન્દા દોષ નિવારીરે;
 વિસ્તાલીશ આગમને સમજી, લેશે આતમ તારીરે.   ઉચ્ચ. ૨
 સમ્મગ્દૃષ્ટિ ગુણ ગ્રહે છે, સદ્ગુણ ચિત્ત વહેછેરે;
 દોષીના પળ દોષ ન ધોલે, ગુણિનો ગુણ લહેછેરે.   ઉચ્ચ. ૩
 અવગુણ ઉપર ગુણ કરે છે, ઉચ્ચ ભાવનાભ્યાસીરે;
 દ્રવ્ય ક્ષેપને કાલ ભાવથી, ધર્મ તત્ત્વ મન વાસીરે.   ઉચ્ચ. ૪
 આતમ તે પરમાતમ ધ્યાવો, ઉચ્ચ ભાવના સારીરે;
 બુદ્ધિસાગર ઉચ્ચ ભાવના, ચિત્ત ધરો નર નારીરે.   ઉચ્ચ. ૫

જુઓ તપાસી.

રાગ ઉપરનો.

જુઓ તપાસી જુઓ તપાસી, અન્તરમાં મુલ સાચુંરે;
 અનુભવામૃતસાગર આતમ, થાકી સઘળું કાચુંરે.   જુઓ. ૧
 ક્ષણિક દુનિયાના મદુ રંગો, વેન પટે નદિ ચાહુંરે;
 હું મારુ પ મુજથી ન્યાહ, નમઝ્યા વળ અંધારે.   જુઓ. ૨
 ક્ષલ્લહલ જ્યોતિ જાગી રહી છે, ભોકાલોક મકાસીરે;
 ક્ષાતા, ક્ષેપને જ્ઞાનચિહ્નાથી, જોતાં ટલ્લી ઉદાસીરે.   જુઓ. ૩
 દ્રવ્ય ગુણવર્ષાવર્ષથી જીવ, નિશ્વસ નિજ ગુણ મોગીરે;

પરમગ્રન્થ પુરુષોત્તમ સ્વામી, યોગોના વળ યોગીરે.
શક્તિ અનંતિ સમય સમયમાં પદ્મગુણ હાનિશુદિરે;
બુદ્ધિસાગર ચેતન ચિન્હે, યાવે જિનપદ શુદિરે.

જુઓ. ૪

જુઓ. ૫

મેત્રીભાવના ધારો.

રાગ ઉપરનો.

ઝપાં ત્યાં મૈત્રીભાવના ધારો. ક્યાં દોષ નિવારોરે;
દુદમન કોઈ ન જીવો મારા, માનું તત્ત્વ વિચારોરે. ઝપાં ત્યાં. ૧
સ્વાર્થ ધરી કોઈ જીવ ન મારો, મરના જીવ ઉગારોરે;
દયા ધર્મમાં મૂલ સ્વરૂ છે, મૈત્રી ભાવમાં ધારોરે. ઝપાં ત્યાં. ૨
સર્વ જીવો જો મારા મિત્રો, તો કેમ અન્યને મારુરે.
મેત્રીભાવ ત્યાં કદી ન હિસા, સન્યતત્ત્વ અવધારુરે. ઝપાં ત્યાં. ૩
દ્રવ્યભાવથી મૈત્રીભાવના, શાશ્વત મુક્ત કરનારીરે;
મોહ દોષનો નાશ કરેછે, પરમધર્મ ધરનારીરે. ઝપાં ત્યાં. ૪
ચંડકોશિયા સર્વની ઉપર, મૈત્રી ભાવના સારીરે;
ધીરજિનેશ્વરના મનજાળો, બુદ્ધિસાગર પ્યારીરે. ઝપાં ત્યાં. ૫

નિન્દા ત્યાગ.

ઠટો ચેતન આલસ છંદી-૯ રાગ અથવા પ્રમાત રાગ
કર્મધીન ॥ સંસારી જીવ, નિન્દા કોઈની ન કરશોરે;
નિન્દા કરતાં નીચપણું છે, શિષ્ટા દિલમાં ધરશોરે કર્મ. ૧

તરતમયોગે દોષી દુનિયા, કરશો તેવું મરશોરે;	
નિન્દક જન ચંદાલ સમો છે, નિન્દાને પરિહરશોરે.	કર્મા. ૨
પોતાનામાં દોષ ઘણા છે, તેને કોઈ ન પેલેરે;	
પરનાં ચાંદાં સ્ત્રોળે પાપી, સદ્ગુણ દષ્ટિ ઉલેસેરે.	કર્મા. ૩
નિન્દકની દષ્ટિ છે અવઝી, પરને આઝ ચઢાવેરે;	
પોતે સારો પરને સોદો, કહેવામાં તે ફાવેરે.	કર્મા. ૪
ત્રિયોગે નિન્દક જન પાપી, પરનું મુંડું ધારેરે;	
બુદ્ધિસાગર સદ્ગુણ દષ્ટિ, ધારી દોષ નિવારેરે.	કર્મા. ૫

एक स्वप्न.

राग-प्रभात.

સ્વપ્ન સમી આ દુનિયાદારી, સમજો મરને નારીરે;	
બાઝીગર બાઝી સમ દુનિયા, મુલ નહિ તલભારીરે.	સ્વપ્ન. ૧
જન્મ્યા તેને જાણું અન્તે, માયા સર્વ વિસારીરે;	
ચેત ચેત ચેતનત્રી મનમાં, માયામાં દુઃખ ભારીરે	સ્વપ્ન. ૨
હાર્જી હા સદ્ સ્વાર્થતળી છે, ઘોઢે મારામારીરે;	
સ્વારપત્નું સગપણ જગમાંદિ, નિશ્ચય દેલ વિચારીરે.	સ્વપ્ન. ૩
ઇન્દ્ર ધન્દ્ર નાગેન્દ્ર પલેછે, રાણા રંક વિહારીરે;	
અપર રહે નહિ કોઈ આ જગમાં, ફુલે યં સંસારીરે.	સ્વપ્ન. ૪
જ્ઞાન ધ્યાનપી અન્તર શોષો, આતમ સુલ્કની વચારીરે;	
બુદ્ધિસાગર ધર્મિ જનની, હું જાઉં પલિહારીરે.	સ્વપ્ન. ૫

ત્યાગ ગ્રહણ નહિ પુદ્ગલ વસ્તુ, યોગી સત્પ મુહાવેરે, શા માટે. ૪
 ચિદાનન્દમાં લીન થઈને, કર્મ કલંક દઝાવેરે;
 બુદ્ધિસાગર નિર્મલ ચેતનં, પરમ મહોદય પાવેરે; શા માટે. ૫

કપટક્રિયામાં પાપ.

રાગ-ઉપરનો.

કપટ ક્રિયામાં પાપ ઘણું છે, મુલ્ય મધુર મન કાતીરે;
 થક શાન્તિ કપટી મન ધારે, કપટ કલ્યાણુત ઘાતીરે. કપટ. ૧
 કપટે તપ જપ કિરિયા નિષ્ફલ, મૌનપણું પણ ચોડુંરે;
 ગગન ઉપર ચિન્નામની પેટે, કપટીનું સહુ છોડુંરે. કપટ. ૨
 કાષ્ઠ પરે સુકાઈ જાવે, તો પણ કપટી ચૂરોરે;
 કપટીનું છે કાલું મનહું, પર નિન્દામાં શૂરોરે. કપટ. ૩
 ફલ કિંપાકના સરલો કપટી, અદિ સમ સંગ નિવારોરે;
 બાહિરે જુદુ અન્તર જુદુ, તેનો સંગ નિવારોરે. કપટ. ૪
 આપ સ્વાર્થમાં નિશ્ચિન રાતો, ધર્મિ ઢોલ જણાવેરે;
 બુદ્ધિસાગર આત્મજ્ઞાનથી, સમગ્રી સાચું પાવેરે. કપટ. ૫

હે આત્મા તું વસ્તુતઃ સિદ્ધ છે.

રાગ ઉપરનો.

શુદ્ધ બુદ્ધ હું સિદ્ધ સનાતન, જિનવર શિવમય કાશીરે,
 સત્તાથી છું ત્રિભુવન સ્વામી, ચિદાનન્દ પદ વાસીરે. શુદ્ધ ?

शिव इश्वर पुराण महोदय, पुद्गलद्रव्यधी न्यासोरे;	
रत्नप्रयी विधायी नामी; गुण पर्यायाधारोरे.	शुद्ध २
अविनाशी अकलंक स्वरूपी, परम मंगल पद धारीरे.	
नित्य निरंजन निर्भय देशी, अक्रियने अणाहारीरे;	शुद्ध ३
परपुद्गल कर्षा इती नहि, सहजस्वरूप मुग्धकारीरे;	
आनन्दपननी भोजमज्ञायां, रमण कर जपकारीरे.	शुद्ध ४
निश्चयनय एम मनमां द्वारी, व्यवहारे व्यवहारीरे.	
बुद्धिसागर परम ज्योतिमां, मंगल पद घट धारीरे.	शुद्ध ५

गाढरीया प्रवाहनी अंधाधुधी.

राग उपरनो.

गाढरीया मवाहमां दुर्नीया. अंधाधुधी चालेरे;	
सत्य बातनो शोध करे नहि, मन माने त्यां म्हालेरे. गाढरीया. १	
सूक्ष्म बुद्धिवण गहन बातने. समजे नहि अज्ञानीरे;	
आपमति त्यां युक्ति खेंचे, समजे शुं ते माणीरे.	गाढरीया. २
सर्वज्ञ बाणीने गुरुगम, समज्या वण दुःख खाणीरे;	
परम बोध मगटे नहि मनमां. समजे कोइ जिन बाणीरे. गाढरीया. ३	
ज्ञान विना नहि भान लहे निज. अज्ञानी बहु भटकेरे;	
सद्गुरु बाणी न मनमां धारे, लक्षचोराशी अटकेरे.	गाढरीया. ४
अज्ञानी पशुसम अवतारी, ज्ञाने ते सुधरेछेरे;	
बुद्धिसागर शुद्ध दशा लही, परमानंद वरेछेरे.	गाढरीया. ५

આપવઢાઈ.

રાગ ઉપરનો.

આપ વઢાઈ જે જન ઘોલે, તેહ ટકાને તોલેરે;	
આપ વઢાઈ જે જન મારે, પુસ્તક જલમાં ઘોઢેરે.	આપ. ૧
આપ વઢાઈ ગુણ નવિ સંચે, અભિમાન મન આવેરે;	
નિજગુણ નિજમુલ્યથી નવ ઘોલે, જ્ઞાની જન એમ માવેરે.	આપ. ૨
આપ વઢાઈ ત્યાં ફલકાઈ, સમજો નરને નારીરે;	
હું ત્યાંથી સદ્ગુણ છે આપા, ઉચ્ચદશા નહિ ધારીરે.	આપ. ૩
ઉત્તમ જનની નીતિ ઉંઘી, કરે ન આપ વઢાઈરે;	
ઉગે સૂર્ય સદૃશ ઈર્ષ ધરે છે, ઘોલ્યા વળ મુલકાઈરે.	આપ. ૪
મોઢાઈથી જલધર માજે, ત્યારે જલ નહિ વરસેરે;	
સુદ્ધિસાગર રહે ન ઊાનો, સૂર્ય તમયો સ્ફલકાઈશેરે.	આપ. ૫

શા માટે ચિંતા કરવી.

રાગ ઉપરનો.

શા માટે અરે ચિંતા કરવી, ચિંતા દુઃસ વધારેરે;	
ચિંતાથી ચતુરાઈ ટલે છે, જીવંતાં અહો મારેરે.	શા માટે. ૧
ચિંતા ચિંતાસમ દુઃસદાઈ, ધૈર્ય ત્યજાવે મારીરે;	
ચિંતાતુરને સત્ય ન મુજે, જોશો ચિત્ત વિચારીરે.	શા માટે. ૨
ચિંતા કર્મ વધારે પુષ્કલ, ચિંતા દુઃસની વધારીરે;	
ચિંતાસાગરમાં જે ઘડિયા, નીચ ગતિ અવતારીરે.	શા માટે. ૩
ચિંતા કારણ મોહ સ્વરો છે, ચિંતાથી નહિ જાંતિરે;	

ચિંતા અગ્નિ મન ધર શાંતે, મગટે દુઃખકર આનિરે. તા માટે. ૪
 જ્ઞાન પેરેથી ચિંતા નામે, મગટે છે કુંથિયારીરે;
 સુદિસાગર અવસર આવે, પેરે પરી નરનારીરે. તા માટે. ૫

ક્લેશ લાજ્ય છે.

રાગ ઉપરનો વા. વખાન

વલેશ તમો અંર કલેશ તમો અંર, કલેશ સઃખો રહેજોરે;
 વલેશે પર પોતાનું મુંદું. દુઃખના મન્દ મગજરે. કલેશ. ૧
 વલેશે ધેર વિરોધ વધે વધુ. મુખ્ય દશટા પરવાંરે;
 વલેશી જન સંમારે કરવો. આપ મંરે પર વારંરે. કલેશ ૨
 વલેશે કુટુંબમાં નહિ જાનિ. નાતનાતવા મોંઝારે;
 વલેશ અગ્નિ સમ છે કલેશજ, વલેશ નિત મુખ્ય વોંઝારે. કલેશ. ૩
 વલેશે દેશ રાજ્ય અવકાન્તિ. ધર્મ રાજ્ય અવકાન્તિરે;
 વલેશે ફાલું ડયાં ત્યાં દીટું. કલેશે વધુ વિધ આનિરે. કલેશ ૪
 વલેશી જન પર દુઃખનાં શાદલ, ક્ષણમા મારા મારીરે;
 સુદિસાગર શિશા પામી, વલેશ તમો નરનારીરે. કલેશ ૫

જ્ઞાની.

છપ્પય છંદ.

સત્ય જ્ઞાની છે તેહ સ્વસ્થ સમતા રાસે,
 હલટ આંસથી ધ્યાન ધરી મુલ્ક રસને ચાસે;
 કરે ઉપાધિ દૂર સ્વસ્થ મનની સઘડી,
 પરિહરે છે દુઃસ્થ સઘડી ચિંતા સગડી;
 દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવેજ વસ્તુ ધર્મને જાણતો,
 દુર્ગુણો સહુ દૂર કરીને સદ્ગુણો મન આણતો. ?
 વિસ્તૃતદૃષ્ટિ રાસી જનનું મધ્ય વિચારે,
 સદાચાર ધરી આપ તરેને પરને તારે;
 કપટ ક્રિયામાં રંગાતો નહિ મોહ ધરીને,
 ધામધૂમમાં રંગાતો નહિ માન કરીને;
 સ્પિરોપયોગે નિત્ય રહેવે પર રમણતા પરિહરે,
 શુદ્ધિસાગર જ્ઞાની જનને પન્થ છે સુલ્લઘાં વરે. ૨.
 મળે મળાવે જ્ઞાન જ્ઞાનીની છે પલિદારી.
 જ્ઞાનીની શુભ સંગ જ્ઞાની છે મહાવતારી:
 જ્ઞાની નિર્મલ વાળ મુર્ખાને સહુ જન યુગે,
 જ્ઞાને સત્ય વિવેક જ્ઞાનથી સત્પત્ર મુગે;
 જ્ઞાની સેવા જે કરે તે ચિદાનંદ પદવી વરે
 શુદ્ધિસાગર જ્ઞાની જનને દુનિયા બંદન કરે. ૩
 કરો જ્ઞાનિનું માન જ્ઞાનીથી શાસન ચાલે,
 કરો જ્ઞાનીની સેવ જ્ઞાનીજન શિવમાં મ્હાલે;
 આત્મજ્ઞાનીની આજ ધરંતાં મુલ્કમાં પાસે,
 કરે કુમારનો નાશ ઉપાધિ સર્વ વિનાગે;

કાવરુમ મુર દુમર્ગી અહો જ્ઞાની વગારી વદુ,
 સમ્યક્તર દર્શન જીવ પામે જ્ઞાની ગોમા શી કરું ૪
 જ્ઞાનિ જનને દશાવ કરે તે મધુના પામે.
 જ્ઞાનિની વદુ મક્તિ કરે તે ઠરતો ગમે;
 પરમે જ્ઞાની કોઈ એકને જ્ઞાન પ્રકાશ્યું.
 પરમે જ્ઞાની કોઈ ખિત સમતાઈ વાસ્યું;
 પંદ્ર મૂર્ચને મેવથી અહો જ્ઞાનિ મહિમા વદુ વગો,
 પુદ્ગિસાગર જ્ઞાનિ સંગે આત્મા નિજવદ મયો. ૫
 વેષ મહાવ્રત ધરે હૃદયમાં સમતા પોતે,
 જ્ઞાનતનું ફાલ નિરતિ નિશ્ચય એમ નિચારે;
 નિમયવટ્ટિ નિત પંચ વ્યવહારે વાઝે,
 સ્થિરોપયોગે અનુમત સુખમાં નિશ્ચય મ્હાલે;
 અનુમર્ષીય અનુમય્યું છે જ્ઞાનકલ શિવ પરમે છે,
 પુદ્ગિમાગર સમ્ય જ્ઞાની પરમ શિવગુર તર્મ છે. ૬

કહેણી રહેણી.

છપ્પવ છેદ.

કહેણી સમ રહેણી રાલે તે વક્તા સાચો,
 કહેણી સમ રહેણી નહિ જેની તે જગ કાચો;
 કયની કયનારા વર્તે છે જગમાં લાલો,
 માસાહસ પંક્ષી સમ કહેણી કાઢી નાલો;
 કહેણી સમ રહેણી સ્વેસર કોઈ બ વિરલા ધારતા,
 બોલી વળગાં પુંકતા તે ચેતનને નહિ તારતા. ૧

નીતિ સદ્ગુણ સ્વરા જગત્પોં સદ્ જન કહે છે,
 કરેણી સમ રહેણીની વાટે વિરલા વહેછે;
 ધર્મ માર્ગને જાણીને વર્તનમાં મૂકે,
 વિરતિની રહેણીને વિરલા કદી ન ચૂકે
 ધર્મ તત્ત્વજ જાણીને જે ઉચ્ચ વર્તનમાં રહે,
 પુદ્ગિસાગર તેદ સાચા સિદ્ધ શાશ્વત મુક્તિ લહે. ૨
 યોદી કરેણી રહેણી વધુ તે સજ્જન ટાણા,
 ધન્ય ધન્ય તે ધીર જગત્પોં જનની જાણા;
 પાદાની પેટે પોકારે દયા ન પાડે,
 ગદાની પેટે મૂકે વળ દોષ ન ટાળે;
 શુદ્ધ આત્મસ્થભાવમાં જે રમણના કરતા સ્વરે;
 પુદ્ગિમાગર તેજ વક્તા ધન્ય સુગદાં સદ્ વરે. ૩
 ઉપર ઉપરથી પોનોપ્રાપ્તની પેટે ચોમે,
 ચોમે વળ પાડે નદિ તે જન રામચ તોમે;
 ગ્વાં ત્વાં ભાષણ ભણાઈ વટી વર્તુ ન પાડે,
 પરાપદેશે પંદિત જગ મું ને અજુવાડે;
 ગદાપાર જેમાં નહિને સ્વાર્થથી ગ્વાં ગ્વાં પારે,
 હવે સદ્ગુણ માતિ વળ ને હવે આત્મ મું વરે. ૪
 ઈન સુનિવર ઝાંઝી જગત્પોં પ્રતેને પાડે,
 રહેણી સમ રહેણી રાત્રીને ૧ : અજુવાડે;
 રહેણી સમજે રહેણી રાત્રે જગ અવધારી,
 ગદાધર્મીદિ એક જગત્પોં પરાપદારી;
 પુદ્ગિમાગર રહેણી સમજે રહેણી રાત્રે ને વરે.
 ધન્ય ધન્ય ને વરે જગત્પોં જનની વરે અવધારી. ૫

છળ્ય છંદ.

વિદ્યા સુરતનું મૂલ સજ્જનો જાણી ભેજો,
 વિદ્યામ્યાસી સજ્જન સત્તર સાતું કહેજો;
 સર્વ દેશમાં સર્વ કાલમાં વિદ્યા સારી,
 વિદ્યાથી છે સત્ય સુધારો જગ જપકારી;
 સર્વ યુગનું મૂલ જગત્માં વિદ્યા શુદ્ધિ જ જાણીય,
 વિદ્યાનું જન છે સર્વ પૂજ્ય જ સત્ય મનમાં આજીય. ૧
 સર્વોન્નતિનું મૂલ જગત્માં વિદ્યા સાચી,
 વધુ વિના જેમ વાદા ઉમ્પર તદ્દન કાચી;
 મૂલપણું અઠવાતું વિદ્યા નેજે જગમાં,
 વિદ્યાનો શુભરાગ જ્ઞાનીને છે રગરંગમાં;
 સર્વમાયા જાણવાથી જ શુદ્ધિ ચિત્તમે છે રસી,
 વસ્તુતિને શોધવામાં સન્ન વિદ્યા જપકરી. ૨
 વિદ્યાથી સર્વે પૂજ્ય છે નગ્ને નારી,
 વિદ્યાથી નીતિની શુદ્ધિ છે સુવ્રકારી;
 આરમતત્ત્વનું જ્ઞાન કરાવે વિદ્યા સાચી,
 ટંકે અવિદ્યા વિદ્યાયોગે રહેજો રાચી;
 જ્ઞાતિપરમે દેશોન્નતિમાં ભવ્યવિદ્યા મૂલ છે,
 જન્મી વિદ્યા પ્રતી નહિ તો સર્વ ઉમર ખૂલ છે. ૩
 ચદર્શી પદતી સર્વ વિદ્યાને વિદ્યાયોગે,
 તન ધન સધાની પ્રાપ્તિ છે વિદ્યાયોગે;
 વિદ્યાવળ જન વશુ સમાના આયોં હોવે,
 વિદ્યા પાપે મ્હેઝાંદય પણ અધુના જોવે;

નીચ જન પણ ઉચ યાવે પામીને વિદ્યા સ્વરે,
 ઉચ કૂઠ પણ નીચ યાવે સમજશો સજ્જન અરે. ૪
 વિદ્યાથી અવસરને જાણે માળી પ્રેમે,
 વિદ્યાથી સુકૃત્ય કરે છે નિશ્ચય નેમે;
 વિદ્વજ્જનની સંગતિ યાતાં પાપ ટલે છે,
 મહામુનિવર જ્ઞાની સંગે ધર્મ મઠે છે;
 ઘાત સાચી સ્વરેસરી આ સજ્જનો મન ધારશો,
 બુદ્ધિસાગર જિનાગમે સદુ વસ્તુ તત્ત્વ વિષારશો. ૫

હાસી.

છપ્પય હંદ.

હાંસીથી સ્વાંસી પ્રગટે છે જગમાં મારી,
 હાંસી જનની ઘાત કરાવે દુઃખ કરનારી;
 પરની હાંસી કરનારો જન મૂર્ખ કહાવે,
 હત્તમ જનની શોમા તેથી લેશ ન થાવે;
 હાસ્યથી છે પુદ્ધ મારી વૈર ઘૃદ્ધિ છે ધની,
 મૂદ જનને હાસ્ય પ્રગટે હોય જે અવગુણ ધની. ૧
 હાંસી કરતાં પાપ ધનું છે જ્ઞાની ગાવે,
 સત્ય ધર્મનો લોપ હાંસીથી શિઘ્રજ યાવે;
 હાંસી પરને ક્રોધ કરાવે સમગ્રી લેશો,
 હાંસી દુઃખનું મૂળ જાણીને દૂરે રહેશો;
 હાંસી કરતાં જગત્ જન સદુ દ્વેષનું પોષણ કરે,
 યત્ર તત્ર અપમાન પામે દુઃસ્વ કારણ મન ધરે. ૨

હુંદુંબમાં કંકાસ હાસીયી રાન્ય વિનાગ્રે,
 આરે દુર્મતિ પાસ રહે નહિ મુમતિ પાસે;
 સદાચરણનો નાન હાસીયી છોકરવાદી,
 પામે નહિ સન્માન કહે જન છે ટન્માદી;
 હાસ્ય કરતાં જગત્માં અહો દોષ ઓળિ જન છો,
 હાસ્યમાં અહો સાર શું છે ઇચ તેને શું રહે. ૧
 ઢઢા હાંસી દુર્ગુણ દેતુ પરસ્તી લેશો,
 પરની હાંસી કરવામાં જન છલ ન દેશો;
 પરની હાંસી કરવામાં છે નિજની હાંસી,
 વિદ્વજ્જન અરે પાદ ઉપર કેમ મારે વાંસી;
 ઇચ સદ્ગુણ ધારીને અહો સત્ય વાળી દિલ પરો,
 બુદ્ધિસાગર સત્ય શિક્ષા પાધી માળી મુખ વરો. ૪

દયા

છપ્પય છંદ.

દયા સર્વથી શ્રેષ્ઠ દયામાં ધર્મ સમાયા,
 દયા ધર્મનું મૂલ દયાથી સુરનરરાયા;
 દયા ધર્મથી મુક્ત દયાથી પાપ ટલે છે,
 દયા ધર્મથી મોક્ષ દયાથી પુણ્ય મલે છે;
 દ્રવ્ય માત્ર રે ભેદથી અહો દયા જગત્માં સાર છે,
 ઉચ્ચમાં તે ઇચ મન્યો ધન્ય તમ અવતાર છે. ૧
 શ્રિય સ્વહીય માળા અન્યનો તેમ સૂરે છે,
 પોતાને જેમ બુઃસ અન્યને તેમ અરે છે;

મિય પોતાને સુખ અન્યને તેમજ ઝહાલું,
 પરને નાવે દુઃસ અહો હું તેમજ ચાહું;
 આત્મવૃત્તિ દયામયી તો શુક્તિ કરમાં જાણશો,
 સમજીને અહો મન્ય હોકો દયા ધર્મ મન આણશો. ૨
 પોતાના સમ અન્ય જીવોને નિશ્ચય ધારે,
 માણ પહે પણ અન્ય જીવોને કદી ન મારે;
 ગૃહસ્થ ધર્મને યોગ્ય દયાની રહેણી રાखે,
 સાધુ નિજ પર રેતુ દયાથી શિવ સુખ ચાखે;
 દયા ધર્મની માહાત્મ્યથી અહો દેવતા પાળી મરે,
 સુદ્ધિસાગર દયા વહાણથી જગત્માં સહુ જન તરે. ૩
 દયા ધર્મની કહેણી સમજે રહેણી રાखે,
 દયા ધર્મના સુખ સ્વરેસર તે જન ચાखે;
 દયા ધર્મની પરીપકારિ વૃત્તિ મોટી,
 દયા ધર્મવળ ધર્મની કહેણી લાગે સ્વોટી;
 દયા ધર્મવળ જગત્માં અહો સુખ નહિ તલભાર છે,
 સુદ્ધિસાગર દયા ધર્મથી જગત્માં જયકાર છે. ૪
 જેવું ઘાવો તેવું છળશો દયા કર્યાથી,
 દયા ધર્મથી ઉચ્ચ ભાવના સત્ય વર્ણાથી;
 દયા ધર્મથી પરમ પ્રમુતા ઘટમાં જાગે,
 ઈંદ્ર ચંદ્ર નાગેન્દ્ર સ્વરેસર પાયે લાગે;
 દયાના ઘટ્ટુ ભેદ મારુપા એક પણ જે આદરે,
 સુદ્ધિસાગર સિદ્ધ પદવી માળી તે પ્રેમે વરે. ૫
 દયા ધર્મમાં ઉચ્ચ સ્વરેસર જૂઠ ન ચોલે,
 દયા ધર્મમાં ઉચ્ચ સ્વરેસર ફૂટ ન તોલે;
 મહ્યચર્પના ભેદ દયામાં સર્વ મળે છે,

પન મૂર્છાનો સાગ દયામાં સર્વ મઝે છે,
સ્વર્ગીય પરના શર્મ માટે દયા જગત્માં બેઝ છે,
પુદ્ગિસાગર દયા ધર્મથી પરમ શર્મ હમેશ છે.

૬

વેશ્યા સંગ.

છપ્પય ઇંદ.

વેશ્યા સંગે પાપ જગત્માં મોટું માગ્યું,
વેશ્યા સંગ કર્મથી મૂર્ચ્છા દુઃસ્વ ચાગ્યું;
વેશ્યા સંગી વિત્ત ધિનાશે ખલું ન જોવે,
નિજ પત્નીનો પ્રેમ હળીને મૂઝા હોવે;
કુંડુપ ઘર નિજ દેશની અહો અવનતિનું પર અહો,
જગત્માં તે મુર્ખ મોટો હૃદયમાં સમજી રહો. ?
વેશ્યાના નાચે મોચા તે લહે ગુવારી.
કૂતર સમ તેની શ્વેતિ જોશો નરનારી;
વેશ્યાના ઘરમાં જાવાને હૃદય નિચારે.
પણ સમજે નહિ મૂર્ખ સત્યને નહીં વિચારે;
ધીર્યકીર્તિનો નાશ થાવે મોહથી તે કરગરે,
ધિરુ તત્ત અવતારને અહો સમજીને નહિ આવરે ૨
કરે આયુનો નાશ લોકમાં માન ન પામે,
વેશ્યા સંગી અહો જગત્માં ઠરે ન ઠામે;
વેશ્યાનો જો પ્યાર વિચારી જોશો માણી,
કરે દેશનો નાશ પાત નહિ કોઈ અજાણી;
જીવનની સાફલ્યતાને ટેકથી કરશો અહો,

બ્રહ્મચર્યની વૃત્તિ ધારી જગત્માં સુખકર રહો. ૩
 ઝેંઠ સમો વેશ્યાનો સંગ કરે તે સ્વોટો,
 વેશ્યા સંગે નિશ્ચય આવે છે ઘડુ તોટો;
 વેશ્યા સંગે શરીર કાંતિ ઘટશે નક્કી,
 વેશ્યા સંગે અલ્પ આયુની સમજો વધી;
 સંગ વેશ્યાનો જે કરે તે કાર્ય સારું થું કરે,
 દેશ દોલત ધર્મ સ્વોષે દુઃખના દહાડા વરે. ૪
 વેશ્યા સંગી અજ્ઞાને દુઃખમાં સપડાતો,
 અલ્પ સુખને હેતુ મીન જ્યું ગોઝી સાતો;
 વેશ્યા સંગે અનેક જીવો સંપત્તિ હાર્યા,
 વેશ્યાએ લક્ષ્મીના લોભે જન વધુ માર્યા;
 ત્યાગ વેશ્યાનો કરીને શાયલમાં જે મન ધરે,
 બુદ્ધિસાગર ધન્ય તે નર સિદ્ધ શાશ્વત સુખ વરે. ૫

પરનારી સંગ.

ઉપ્પય ઉદ્.

પરનારીના સંગ કરે તે કર્મ વધારે,
 પરનારીનો સંગ કરે તે શબ્દને હારે;
 પરનારીનો સંગ કરે તે ઠરે ન ટામે,
 પરનારીનો સંગ કરે તે દુઃખમાં પામે;
 પરનારી સંગે જે રમ્યા તે દુઃખ સારવ મોગવે,
 પરનારી સંગી જે જનો તે વિષ્ણુ આવ્યું તે સ્વે. ૧
 પરનારીના પ્રેમે રાવણ રાનજ હાર્યો,

વસ્યાકર્પક કીચકને તો ખીમે માયોં;
 પરનારી સંગે જન દુઃસ્વી જ્યાં ત્યાં રોમે,
 પરનારીના પંદ ફસીને અંતે રીને;
 વિષ્ણુ વીર્યને માણનો અહો નાશ થાવે છે તરો,
 કિંપાક ફઝને થસતાં તો માણિયા અંતે ઘરો. ૨

લંપટ લુપ્પો પરનારીના સંગે થાવે,
 કીર્તિને ધૂમાડો કરીને ફાંડ ન પાવે;
 લાગે કૂઝ કઢક લોક જન મેળાં મારે,
 આયુઃ માણનો નાશ પામીને નરમવ હારે;
 પરનારી સંગે ધાન થાવે કેદમાં પડતો અરે,
 જાણિક ખાંનિ મુલ્ય માટે મન્ય ધર્મને પરિહરે. ૩

પરનારીની સંગે રાંગો કેડક થાવે,
 વિષ્ણુ ન ઠરતું ટાઢ મટકતું ઝ્યાં ન્યાં જાવે;
 ધિતા મોગ વિકાર દોષ મદ્ય દેહ્યા મળે,
 કાયાનું વહું જોઈ જોગ્યર દેહ્યું વિષે;
 સ્વધીમજા તોરમાં મેં વિષય સંગે મ્હાલના,
 પર વિયાનો મંગ કરીને દુઃસ્વ વંધ પાલના; ૪

પરનારીની સંગે શાશ્વ કહે છે,
 પરનારીથી હમનાં માનવ ખાઝ મહે છે;
 પાનારીની સંગે દુઝમાં જાંગ વટા,
 કોઈ મોરને દૂર ધર્મનાં દુશ્મન કટો;
 પર વિયાના વાજમાદિ વચ્ચે જે જન રવા,
 હાથ હાથ કરના અરે ને દુઃખના દરાદા છદા. ૫

પાનારીની સંગે ખેતન ગતિ દગારી,
 પરનારીની સંગે મનમાં કુમનિદાની;

પરનારીની સંગે જગમાં કોણ ઝગરીયા,
પરનારીની સંગે સુખડાં કોઈ ન ચરિયા;
પરનારી ત્યાગે ધન્ય તે નર દ્રવ્યભાવે વેશ છે;
બુદ્ધિસાગર વચન સિદ્ધિ પરમ સુત્ર હમેશ છે.

૬

સમાધિલય.

ધીરાના પદનો રાગ.

સમાધિલય લાગીરે, આનંદધન પરલાપો;
જ્ઞાનજ્યોતિ જાગીરે, વિદાનંદ ઘર પાવો;
ધરી ધારણા ધ્યાન ધર્મ નિજ, તન્મયતા થઈ આજ;
બ્રહ્મરન્ધ્રમાં આસન પૂર્યું, પામ્યો મુચનનું રાજ;
સુખસાગરની સ્તેરોરે, દેહી બહુ હરલાયો.

સમાધિ. ૧

હરબું ફરબું ત્રાબું પીબું, કરું સર્વ વ્યવહાર;
અંતર સુરતા અંતર રહેતી, લય લાગી નિર્ધાર;
હલદી આંત્રે દેહધરે, કદી ન જાયો હું આપો.
જન્મ મરણ નહિ મુજને જાણ્યું, નિશ્ચયનયથી વેશ;
કર્મલગી વ્યવહારદશા છે, આનંદ ધ્યાને હમેશ;

સમાધિ. ૨

સિદ્ધ બુદ્ધ સ્વામીરે, દયા ગંગ ઘટ ન્હાયો.
ત્રિપુટી કાશીની અંદર, નિર્મલ આતમ જ્યોત;

સમાધિ. ૩

આતમ શંકર મહાદેવજી, દેહતાં ઝડોત;
મનના મેઝા મઝીયારે, આનંદ રોમ રોમ છાવો.
જાણ્યું અનુભવ્યું મન નિશ્ચય, હું આનંદ સ્વરૂપ;
સમભાવે અંતરમાં સેલું, નાંખે ભવમય ધૂપ;
સયોપશમના ધ્યાનેરે, બુદ્ધિસાગર ઘટ આપો.

સમાધિ. ૪

સમાધિ. ૫

सदाचार.

छन्दः छन्द.

सदाचारधी उच्च खरेखर सर्वे थावे,
सदाचार वण उच्च जानि पण नीच कहावे;
सदाचारधी नीच जनो पण उच्च विचारो,
सदाचार वण धर्म खरेखर दोंग ज पारो;
सदाचार त्यां धर्म साचो समजशो समजु जनो,
अद्युभ आचारो तजो क्षट सदाचारी क्षट पनो. १
सदाचार वण सन्त न शोभे शानी ध्यानी,
सदाचार वण मधुपूजा पण कर्मनिशानी;
सदाचार वण ज्ञातिवंश ने कूल न शोभे,
सदाचार वण दुष्ट विचारो कदी न योभे;
सदाचारधी जाणशो अहो जगत्मा कीर्ति खरी,
सदाचारधी योग्य पुरुषे धर्मलीला यष्ट बरी. २
सदाचार वण पोपट सम भ्रष्ट विद्या परखो,
सदाचारिजन देखी भव्यो मनमां हरखो;
सदाचारिनुं ज्ञान खरेखर समजो साचुं,
सदाचार वण ज्ञान खरेखर समजो काचुं;
धामधूम पण सदाचार वण शोभनी नही छे जरा,
सदाचारने पाळता जन धन्य जगमां अवतर्या; ३
सदाचार वण धर्म क्रियाधी दोंग जणातो,
सदाचार वण दोंगी और दुर्गनिमां जातो;
सदाचार वण शेठ न शोभे वेठ बरोबर,
सदाचार वण सन्त न शोभे जगमां दुःखहर;

सदाचार वण चोरलीला नगन्या मगरी रही,
 धामपूजे दूर राख्या गदाचार वण सुख नही. ४
 सदाचार वण नगर छेडिया नीच कराया,
 सदाचार वण धामधूमनी दोग कराया;
 गदाचार वण भक्ति नकायी शुष्क विषागे,
 टीकाटपकां करो हमारे पण नहि आरो;
 सदाचारयी उष धाना नगन्या सद् जन अहो,
 बुद्धिमानर सदाचारमी भव्य जन गावी रहो. ५

नगरशेठ पुत्रो.

छप्पय छंद.

नगरशेठना पुत्र यह फेड़ धर्म न पाले,
 नाम मोटु पण दर्शन भूटु भुं अनुवाले;
 नगरशेठना पुत्र अहो केइ कृतर पाले,
 कृतर संगी जन्मी खेरखर सत्य न माले;
 दोगी जनधी मेम करता छेल छबीला यह फरे,
 श्वान सरखी हिंसत नहि मन पावला केइ अवतरे. १
 धर्म कियाने ज्येम कहीने काइ न करता,
 नहि देशनी दाक्ष लाजवण ज्यां त्यां करता;
 साधु गुरुनी पासे जातां बहू शरमाता,
 परनारी बेइयाना संगे मन मरुलाता;

જનક જનની નમન કરે નહીં ઢાટપાટમાં રત રહે,
ધર્મે કર્મની ગમત નહિ શ્રે ધર્મે કરણી છું છંદે. ૨

દાદયો બેધાન રહે ધન પ્રાપ્ત્યું શોણે,
નહિ પ્રમુદર પ્રેમ પાંચર દસા નોણે;
છોક ધાતળી ધર્મે કરે છે મગ્ય ન પારે,
નિહીં ધર્મેની દાત્ર વરજાનિં મારે મારે;
પામપ્રુપમાં દટી પટે છે મદાવારને પરિદરે,
પ્રમુ ઉપર નહિ પ્રેમ દિગિત તન્મીનિં ને મું કરે ૧
નગરંદના પુત્ર મદા ૪૬ એમ જુર છે
નગરંદના પુત્ર મદા ૪૬ પૂર ૪૪ છે
નગરંદના પુત્ર મદા ૪૬ એમ મુગ છે
નગરંદના પુત્ર મદા ૪૬ કાન મગ છે,
નગરંદના પુત્ર મદા ૪૬ જાનિં નની મદુ ૪૪
મદાવારમાં મદ ૪૪ એમનાં મિત્રાંદ્ર ૪૪ ૪
માપુ મુદને વેદન જાનના મદ ૪૬ એમ
ધર્મે પ્રમુદ ૪૪ જન મુદયમાં મદ ૪૬ જાન
જુરે વેદિતન દશાવ મગ મદાના ૪૪,
ધર્મે દક કરી જન મનુષ્ય પ્રમુદ જાન,
ધર્મે વન્ય મદા ૪ જનનમાં પ્રમુ પુત્રા પ્રાપ્તિય
કુટિમાગર વાગ્ય ન્યાયા ૪૪ મદ ૪૬ વરજાનીય

૧૦૬

આત્મશક્તિ સ્વીલવવી.

ઘડાલા વીર જિનેશ્વર-૫ રાગ.

સ્વરેસ્વર શક્તિ અનંતિ ચેતનની વલ્લભાયછેરે,

ધ્યાનથી શક્તિ અનંતિ અંશ અંશ પ્રગટાયછેરે;

આત્મજ્ઞાનથી ધ્યાન ધરો ઘટ, અનુભવ અમૃત સ્વાદ લહો સદ;

આત્મનું સુખ અનંતુ ધ્યાન વિના ન જળાયછેરે, સ્વરેસ્વર. ૧

વાદ્યદટ્ટિથી વાદ્ય ધસો છે, આત્મદટ્ટિથી માંવ વસોછો;

દટ્ટિ જેવી સેવા માનવ થાયછેરે, સ્વરેસ્વર. ૨

રત્નત્રયીનો ધર્મ સ્વરો છે, અનુભવીએ મનમાંદિ વર્ષો છે;

રત્નત્રયી વળ કૂલાચાર ગળાયછેરે, સ્વરેસ્વર. ૩

વાદ્ય ક્રિયાથી કેઈક રાગ્યા, સાધ્ય શૂન્ય થઈ કેઈક માગ્યા;

આત્મજ્ઞાનવળ સત્ય ઓરે ન ગ્રહાયછેરે, સ્વરેસ્વર. ૪

આત્મજ્ઞાનથી શક્તિ મકાશે, આનન્દમય જીવન સદ ભાસે;

નિનપદ નિજપદનો ત્યાં અવયવભાવ વર્તાયછેરે, સ્વરેસ્વર. ૫

જે જાણે તેને છે પ્રીતિ, આત્મજ્ઞાનથી જાય અનીતિ;

મેવે સુદિસાગર શાશ્વત સુખ મકલાયછેરે. સ્વરેસ્વર. ૬

દુઃખ સમયમાં સમેંતા.

ઘડાલા વીર જિનેશ્વર-૫ રાગ.

ઓરે જીવ દુઃખ સમયમાં મમતા મનમાં ધારનેરે,

દુઃખનું કારણ જાણી મૂઝથી તેહ નિવારનેરે;

ધીરવીર ધારે નહિ મમતા, સમ વિપમમાં ધારે સમતા;
 ચેતન ચેતનભાવે જડમાં જડત્વ ગ્રહાયછેરે,   સુલેખના. ૩
 સમનિસ્સરણિથી શિવ મહેલે, ચઢતાં અનહદ આનંદ રહે;
 શુદ્ધ સમાધિ ચેતન ઘર પરસ્વાયછેરે,   સુલેખના. ૪
 શુદ્ધલમાં જે દુઃખના દરિયા, અનંત મુક્ત ચેતનમાં ભરિયા;
 મેમે શુદ્ધિસાગર પરમાનન્દ હૃદયમાં ગ્રહાયછેરે,   સુલેખના. ૫

પરોપકાર.

છપ્પય છંદ.

પ્રાણ લક્ષ્મીને સત્તાથી ઉપકાર ભણેરો,
 ધન્ય ધન્ય ઉપકારીનો જગમાંહિ ચેરો;
 સૂર્ય ચંદ્ર ઘન પૃથ્વી સરસ્વો ઉપકારી જન,
 દુઃખ પદે પણ ઉપકૃતિને ધરશો સજ્જન;
 તુણધકી પણ તુચ્છ માનું અનુપકારી જન અરે,
 તુણ રક્ષણ કરે શત્રુનું મીઠું જનનું જગ સ્વરે.   ૧
 આત્માર્થ તો સર્વ જનો જગમાંહિ જીવે છે,
 આત્માર્થ તો સર્વ જીવો શીત નીર પીવે છે;
 પરોપકારે જીવ્યો તે જગમાંહિ વપ્તાણું,
 અનુપકારી પામર જીવન વેગ ન જાણું;
 ઉપકૃતિથી શૂન્ય જીવનું જીવન નિષ્કલ્પ જાણું,
 સમંજીને અરે મધ્ય જીવો સાચું મનમાં આણું.   ૨

ધરી ભાવના ચાર કર્મના કન્દ નિવારે;
 દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ માત્રે શુદ્ધિર્ધર્મને આદરે,
 અચળ શ્રદ્ધા અચળ ભક્તિ ધર્મનો છદી સુખવરે. ૧
 ધરે મધુ પર મેમ ગુરુની ભક્તિ કરે છે,
 સદાચારથી પાછો અરે તે નહિ કરે છે;
 સસ સુધારા કરે કુધારા દૂર કરીને,
 મધુ આજ્ઞાનો હોપ કરે નહિ મેમ ધરીને;
 સત્ય મધુનો ધર્મ પાલે સત્ ક્રિયાઓ સદુ કરે,
 ફલેશ કમીયા પરિહરીને ધર્મ રીતિ દિલ ધરે. ૪
 ફરી શક્તિનો તોલ ઘણાવલ કાર્ય કરે છે,
 આત્મિકચુદ્ધસ્વભાવ દષ્ટિથી તર્મ વહે છે;
 ઘડે ગુરુના પાય ગુરુની આજ્ઞા પાલે
 કરી ધર્મ અભ્યાસ દોષના દુન્દને ચાલે;
 ધન્ય ધન્ય તે પુત્ર સારા જનની કુલે અવતર્પા,
 બુદ્ધિસાગર અનેકાન્તનયજ્ઞાનપાથોધિ ભર્ષા. ૫

~*~*~*~

પિતૃલક્ષણ.

છબ્ય છંદ.

કરે કુંડુંવ મતિપાલ ન્યાયથી વિત્ત વધારે,
 કરે સુધારા વેશ કુધારા દૂર નિવારે;
 દયા સત્ય ધરી વિત્ત શક્તિનો તોલ કરે છે,
 ઉચ્ચભાવ ધરી વેશ અનીતિ દોષ હરે છે;

पिताना जे योग्य घमों साचवे संपद्वारे,
गुदिसागर जनक साचा सत्य करणी जग करे.

५

जननी प्रशंसा.

छप्पय छंद.

माता ते कहैवाय मजानुं पालन करती,
पुत्र पुत्री पर प्यार धर्म निज सह अनुसरती;
फरे न फजीया बलेश द्वेष नहि धारे मनमां,
पतिव्रता व्रत धरे सदा गुणकारी तनमां;
आवक देशने फाल जाणी स्वर्च करती विवेकधी,
भणे भणावे पुत्र पुत्रीभो वर्ननी शुभ देखी.

१

पति आहा धेर शिर विचारी बाणी बोले,
हिताहित जे कार्य विचारी सत्यज तोले;
सण सण करे न क्रोध बोध बाळकने आपे,
दुखी जनने स्हाय करी दुःखडाने कावे;
धर्म उपर सख्य थदा गुरुदेव भक्ति करे,
कुंडुंरनो निर्वाह करती अछुम स्थाने नहि फरे.

२

फरे पतिने स्हाय सुधारा ग्राह्याधारे,
भौठा बोले बोल कदि नहि जीवने मारे;
संकटमां धरे धर्य आज पण आच्युं सहनी.
कर्म फरे ते थाय विचारी सपना नहनी.

ધર્મ અર્થને કામ મોક્ષની ચીવટ રાસે ધોગળી,
 સદ્ કયાઓ કરે સદા તે જનની છે સોહાવળી, ૨
 સગાં સંબંધી સાય સંપત્તી નિશ્ચયિન ચાહે,
 અવસરની વહુ જાણ શુભાશુભ કાર્ય નિહાળે;
 નવરી રહે ન વેશ વેપ ધોરે શુભકારી,
 ગંભીરતા ધોરે દિલ વહે જે શુભ હુંસિયારી;
 ધર્મ કરતાં ધાડ આવે તોપણ ધર્મ ન ત્યાગતી,
 દેવશુભને નમન કરતી રાત્રી વહેલી જાગતી. ૪
 દ્વિષા કેલવળી વેશ વાઝકને મેમે આપે,
 સદાચાર ધોરે વેશ મજાનું સંકટ કાપે;
 કરે દયા ઉપકાર સંપીઝી સદુની સાથે,
 સસ મધુ વિશ્વાસ ધોરે આત્મા નિજ માપે;
 ધન્ય ધન્ય તે જનની જગમાં સ્વપર હિત ફરતી રહે,
 પુદ્ગિસાગર જનની શિખા પાખી સર્વે સુખ લહે. ૬

પુત્રી પ્રશંસા.

ઉપવ્ય હંદ

પુત્રી તે કહેવાય ધર્મની શ્રદ્ધા ધોરે,
 જનની શિય ધોરે ચિત્ત નીનિયર મેમ વચારે;
 દેશકાઠ નિજ ધર્મ વિચારી વેપ ધોરે છે,
 અપકીર્તિ નહિ યાય યોગ્ય ને સ્થાન ફરે છે;
 વદુવિષ કેલવળી મ્હાને ડગાતિ કરે આપની,
 અપહાનિને ચિત્ત આળી મક્તિ કરે માચાવની. ૧

મળેગળે દેહ ચિત્ત રહે નહિ કળેશ કરીને,
 સંધી રહે મદ્ય સાય હૃદયમાં સસ ધરીને;
 સર્વ સાહેબી સાય મેમથી વર્તે નિશ્ચિન,
 સદાનામય શ્રંગ છુનનના જેના છે મન;
 સર્વ જીવનું મધ્ય રૂઝે દયા હૃદયમાં ધારતી,
 પતનાથી સદુ કાર્ય કરતી પ્રસન્નો નહિ મારતી. ૧
 ધાર્મિક વિદ્યા પેરે હૃદયમાં શ્રદ્ધા રાખે,
 માનવિતા મુક દેવ વિનયથી શિવગુણ જાણે;
 વિકલાનો કારી સાગ કળેશમાં કદી ન પડતી,
 કરે દાન સદુ શીત કરે નિત્ય ધર્મની પદતી;
 શિવજી ધારે પેરેપાથી મર્મ વિદ્યા જાણતી,
 સર્વ દોષો પરિહારી ધર્મ ઉદમાદ આણતી. ૨
 શુંટું જાણિને દેશગણું જે મધ્ય વિચારે,
 દીવાલે જીવંત મર્મનું દુઃખ નિશારે;
 નીતિથી સદુ ઉત્પન્ન મેં મારું ધારે,
 દુઃખિજન ઉદ્ધાર કરે તે નિત્યને તારે;
 ધર્મ શેરા માપવેને જનને આજ્ઞા વાજી,
 અમૂલ્ય વિચારો મગરે મેને પેરેથી છર વાજી. ૪
 મારતી કારી કાર્ય ધર્મના તજ વિચારે,
 સ્વામિનિ અનુમાર મનની મેરા મારે;
 એકે નહિ જોઈ માય હૃદયમાં મમતા રાખે,
 માય તજ વ્યાજ્ઞાદ મર્મને અનુમદ જાણે;
 ધર્મ દુર્ગા જગદ્દા જે ધર્મ જુઓ સદુ કરે,
 જુદિમાત્ર તજ વિનયથી જગદ્દા મુખથી કરે. ૬

મિત્ર સદ્ગુણ ધારતો મન ઉચ્ચ જીવન માલતી,
યુદ્ધિસાગર મિત્ર સજ્જન સર્વનાં દુઃખ ટાલતો.

૪

હિતવચન.

છપ્પય-હંદ.

કરો ક્રિયાનું કદ જ્ઞાન વળ ધર્મ ન પરસો,
ઉપર ઉપરની શૂન્ય ક્રિયાથી લેશ ન હરસો;
અન્તરના ઉપયોગ વિના નહિં કર્મ ટલે છે,
અન્તરના ઉપયોગ વિના નહિ મુક્તિ મળે છે;
માઝા મળકા ફેરવો પણ જ્ઞાન વિના નહિ મુક્તિ છે,
આત્મજ્ઞાને સદ્જ શાંતિ ધ્યાનની સ્વાં મુક્તિ છે. ૧

પૂજાનાં પાલંડ કરો પણ મુલ ન મલશે,
ટીલાં ટપકાં કરે અરે કંઈ કર્મ ન ટલશે;
મનની સ્થિરતા યથા વિના સુલહાં નહિ પાવે,
યાત્ર વેશને ક્રિયા કપટથી ધર્મ ન થાવે;
અન્તરમાં યદિ ધર્મ છે તો વાશ વલેશે શું થયું,
અન્તરમાં યદિ ધર્મ નહિ તો વાશ વલેશે શું રાતું. ૨

સમ્પન્ન નહિ આત્માર્થપણું તો મૌન રહે શું,
સમ્પન્ન યદિ આત્માર્થપણું તો વચન વદે શું;
હૃદય સરલ નહિ યદિ તદાતો ક્રિયા કરે શું,
હૃદય સરલ યદિ નિત્ય સદા તો ક્રિયા કરે શું;
ધર્મ ધાર્યો નહિ હૃદય તો દોર હરાયાં સમ ગળો,
જાણ્યું તો કેમ મટકવું અરે તત્ત્વ વિદ્યા દિલ મળો. ૩

ગુરુ ગુરુ કરી જાડુ મટાયાથી પાર ન આવે,
 ગુરુ મળ્યા પદિ આત્મજ્ઞાની તો અન્ય ન જાવે;
 જાણ્યું જો પદિ આત્મરૂપ તો તીર્થ ન રહેતું,
 જાણ્યું પદિહિ આત્મતત્ત્વ તો શિવ સુખ વહેતું;
 સમાનદીપ્તિ સર્વે જીવ પર આનંદ ઉમરા ઘટ અહો,
 મુદિસાગર સમને જ્ઞાની તત્ત્વમાં નિર્ભય રહો.

ધર્મભેદ

છળ્પવ છંદ.

ધર્મ ભેદમાં ભેદ ઘણો છે વિના વિચારે,
 ધર્મ ભેદમાં ઘણી પડ્યા કેદ કર્મ વધારે;
 દયા ધર્મથી દૂર રહીને પણ જ તાળે,
 અનેકાન્તનયવસ્તુ વિચારે મન્ય જ જાણે;
 મ્હારુ ત્હારુ કરી ઘણા જન વલેશ કમીયા બહુ કરે,
 યુક્તિથી નિજ પણ તાળી હટ કદાગ્રહ મન ધરે ?
 સત્તા તર્કની શક્તિ વિશેષે પણ સવચ્છ છે,
 સત્તા તર્કની શક્તિ અભાવે પણ અવચ્છ છે;
 ઉદય જેહનો તે જન ફાવે પણ વધારે,
 જલ તરંગો પેટે કોઈ ન કાર્ય મુધારે;
 જન્મ્યા ત્યારે કંઈ નહિને મળ્યા ગળ્યાથી મત પડ્યા,
 જ્ઞાનનો નહિ દોષ તેમાં મોહ યોગે લલચડ્યા. ૨
 જે જે પાસે જઈ પુછો તે કહે નિજ સાચું,
 વાંધીનું સહુ જૂઠું વતાવે છે વધુ કાચું;

આપ આપનો પણ વધારે મત રંગાણા,
 તર્ક શક્તિ અનુસાર કરે છે તાળંતાણા;
 હઠ કદાગ્રહ પોપવાને અન્ય દોષો ઉચ્ચરે,
 ભાષાનો ઘડુ ઢોઢ રાખે કોઈક સાચું અનુસરે. ૩
 બાણ ક્રિપાના ભેદ અનેકો નંજર પડે છે,
 કરીને તાળંતાણ અન્યને ઘડુ કનઢે છે;
 સાધનયોગો ઘાઘક રૂપે કરતા પ્રાણી,
 આત્મધર્મની ઘાત હૃદયમાં લેશ ન આણી;
 હેપ ઘાતો આદરે છે ઉપાદેયને ત્યાગતા,
 અનુભવામૃત પરિહરીને મોંઢ ભિસા માગતા. ૪
 એક એકનો પણ ઉઘાપે મનમાં માણે,
 ધામધૂમમાં ઘસી પડીને મન ઘડુ નાણે;
 અનેકાન્તનય પણ વિચાર્યા વળ સદુ મૂલ્યા,
 સમતા રાહ્યા વિના જગત્માં સદુ જન શલ્યા.
 સાપેક્ષદૃષ્ટિ મન રહે તો પણપાત હણાય છે,
 ધુદ્ધિસાગર નય અપેક્ષા સમજીને સમજાય છે; ૫

દયાભાવ.

છળય છંદ.

દયાભાવ નહિ ચિત્ત અરે તે વપારીજ સંચો,
 દયાભાવ નહિ હૃદય અરે તે નિશ્ચિન નીચો;
 દયાભાવ નહિ હૃદય અરે ધર્માજ જ્ઞાનો,
 દયાભાવ નહિ હૃદય અરે તે મૃદ પિછાનો;

ડીઝાં ટપકાં શદુ કરે ને ઘાળી અંગો કાળો,
 ધર્મે શાંતી કરી ન નિર્મેલ દુઃખ જીવને પ્રાપ્તો. ?
 મધુ દર્શનની શાન્ત ખરે પણ જડ ન મૂકે,
 નામ મધુનું મુલ્યથી ચોંલે મુળથી ચુકે;
 જેટલે ચગાડે મધુ ધનનમાં રૂપટ ન ન્યાયો,
 દુઃખી ઉપર નહિ દયા તો દુરત યાગો;
 મળું કરે નહિ અન્યનું જરૂર બન્ધ નામે શું ધર્મ,
 રામધ ઉપર રમ્મ પોરી જ્ઞાનવળ ત્યાં શુ રમું. ૨
 શ્રી ઇશ્વર તું તાર માથના મગ્ધથી ચોંલે,
 પશુ પક્ષાના રક્ત પાત્ર ન રાખ્ય નોંલે;
 સર્વ જીવના નાશ કરાને દમક થાવ,
 શ્રી ઇશ્વર તું તાર મુલ્યથી જરૂર જગાંવે;
 માથેના મધુના રૂપ ચદુ પાપ કુલ્યા રદ કરે,
 હજી તેને રૂપ તોરે નરકમાં ન પ્રવર્તે. ૩
 દયા દયા પાશાયાથી માડે કાંડ ન રહતુ.
 દયા કયા રણ પાપ કમ તા જગ ન રહતું;
 સર્વ જીવનાં દયા કર ન રમા રાજાશ,
 મનથી પણ કાંડ તાર ન પાર તમા સુખાંગે;
 દયા માવવા જગત મરદ દુઃખ મામે ઉ મહો,
 બુદ્ધિમાય દયા તારામાં તમાથી જિવમુલ્ય લહો. ૪

भलं करनार.

छप्पय छंद.

भलं करे ते भक्त जगत्मां संपत् पामे,
 भलं करे ते भव्य जगत्मां ठरतो ठामे;
 भलं करे ते नदी चंद्र सम जगमां प्यारो,
 भलं करे ते सुजन अन्य सह दुर्जन धारो;
 सर्व जीवतुं भलं करे ते धर्मी साचो जाणशो,
 धर्म शयदा जे करे ते भला न जगमां आणशो. १

भलं सर्व करनार दयाधी मन उभरातो,
 भलं सर्व करनार खरेखर उत्तम यातो;
 भलं सर्व करनार खरेखर पूज्य गणातो,
 भलं सर्व करनार भक्तमां मुख्य भणातो;
 सर्व जीवतुं भलं करे ते उच्च जाति विवारीण,
 भलं कर्मां भाव साचो राखी चेतन तारीण. २

दुःखि जीवतुं भलं करे नहि ते केम धर्मी,
 सर्व जीवनी घात करे ते होय अधर्मी;
 मुख धकी मधु नाम रटेने मनमां काती,
 स्नान करे शतवार पापमय बर्ते छाती;
 भलं करे छं अधमजीवो नास्तिको भवमां भमे,
 पापमां सह जीवन जातुं रौरव दुःखदां ते समे. ३

भलं करे ते जीव जगत्मां जन्म्यो सारो,
 भलं कर्मां वण जीव जगत्मां जाण नठारो;
 पिरु तेनो अवतार स्वात्म पर भलं न कीधुं,
 पिरु तेनो अवतार जन्मीने सत्य न लीधुं;

દુર્જનનું પળ દયા ભાવથી મન્ય વિચારે,
 સ્વાર્થ ધરીને અન્ય જીવોને કદી ન મારે;
 થોડે નિશ્ચિન સત્ય ચોરીથી દૂર રહે છે,
 ઉત્તમ તેની જાતિ ભાવના સ્વ લહે છે;
 પ્રભુ ગુરુની ભક્તિ કરતો ચિદાનંદ રાજી રહે,
 બુદ્ધિસાગર જાતિ ઉત્તમ સદાચરણ જ્ઞાને વહે.

૪

ગુરુનિન્દા.

છપ્પય છંદ.

ગુરુ નિન્દાર્થી નાશ કૂઝનો પ્રથમ વિચારો,
 ગુરુ નિન્દાર્થી મૂઢ વન્યા ફેડ દિલમાં ધારો;
 ગુરુ નિન્દાર્થી ચિત્ત વિનાશો જ્ઞાન ન પ્રગટે,
 ગુરુનિન્દાર્થી સ્વચ્છમાતિ પણ ક્ષણમાં વિષટે;
 સદ્ગુરુ નિંદક જનોનું ચિત્ત ઠામે નહિ ઠરે,
 નીચમાં પણ નીચ નિંદક ચતુર્ગતિમાં અવતરે.

૧

ગુરુ નિંદા કરનાર મુઠે ને અન્ય મુઠાહે,
 ગુરુ નિંદા કરનાર મમે ને અન્ય મમાહે;
 ગુરુ નિન્દા કરનાર પાપનો પુંજ ગ્રહે છે,
 ગુરુ નિન્દા કરનાર દુઃખના દીન લહે છે;
 ગુરુ નિન્દા કરનારું અહો પાપ જીવન જાય છે,
 સપ્કાર ઘાતક જાય મરણ મટકીને દુઃખ પાય છે.

૨

ગુરુ નિન્દા કરનાર સ્વેચ્છ અથમ કણો છે,
 ગુરુ નિન્દા કરનાર સ્વેચ્છ દુઃખ લણો છે;

ગુરુ નિન્દા કરનાર મળી રૂપ છે માયા,
 ગુરુ નિન્દા કરનાર થઈ ઉત્તમ છે દાયા;
 ગુરુની નિન્દા પાપ મોટું ગુરુ મર્જાને તારીજ,
 પુરિષાળર મગ્ન સમખી ઉગ મદ્ગુગ પારીજ.

કલંક પાપ.

ઉપવ્ય ઉદ.

ખાઝ ચઢાવે જેદ મધમ નર પાપી પૂરો,
 ધરે સાધુનો યેગ તોય પગ પાર સનુરો;
 પરને દેતાં આઝ અન્યના માણજ સીધા,
 પરને દેતાં આઝ પાપમય પ્યાલા પીધા;
 પરને આઝ પદાવચાથી ઘાતકી નર પોર છે,
 પર પોતાનું કાર્ય વગરે જગત્માં મદા ચોર છે.
 પરને આઝ ચઢાવે તે નર પરભવ દુઃસી,
 પરને આઝ ચઢાવે તે જન થાય ન મુશ્વી;
 આઝ ચઢાવે જે જન તેનું મુશ્વડું કાઢું,
 આઝ ચઢાવે તે જન સાચું દુમ કંદાલું;
 રીસ રૂપ્યાં લોભથી અહો કલંક જેદ ચઢાવતો,
 વાવે તેવું લગે તે ન્યાયે કરણી પરભવ પાવતો.
 કલંક ચઢાવે પાપમોગી તે સૂર નડારો,
 આઝ ચઢાવી પામે નહિ અંતે મવ આરો;
 કસાઈ જેવો કલંક ચઢાવે તે નર હોવે,
 પરના માણ હરે ને વઝી તે નિમના સોવે;

આઠ દેતાં જે ન અટકે તેહ પાપી જાણવો,
 કર્મ આપીન જીવ જાણી દયાભાવ મન આણવો. ૧
 કલંક ચઢાવે તેમાં સઘડા દોષ પ્રવેશે,
 કલંક ચઢાવે તે જન ઠરીને ઠાન ન વેસે;
 ધિક તેનો અવતાર કલંક ચઢાવે ગુરુ,
 ધિક તેનો અવતાર દોષનું ઘર છે ગુરુ;
 કલંક દાતા દુઃસ્વ પામે જાણી દોષન પરિહરો,
 બુદ્ધિસાગર સત્ય સમગ્રી મોહપાપોધિં તરો. ૪

સહુનું સારું ઇચ્છો.

ઉપનય છંદ.

ઇચ્છો સહુનું વેશ દ્વેષ મનમાંથી કાઢી,
 ઇચ્છો સહુનું મન્ય વૈરની વહિ ઘાઢી;
 સર્વ જીવો મુજ મિત્ર ચિત્ર તેમાં શું દેશું,
 જેડું મારું ઇષ્ટ તેવું હું સહુનું લેશું;
 સારુ ઇચ્છો સર્વનું મન ચિત્ત શુદ્ધિ ઉપાય છે,
 સારુ ઇચ્છે સારુ થાશે મલીન બુદ્ધિ જાય છે. ૧
 શુભ ઇચ્છક જન ઉચ્ચ વિચારે ધર્મ વરે છે,
 શુભ ઇચ્છક જન મન્ય મોહાન્ધિ શિઘ્ર તરે છે;
 શુભેચ્છક જન આપ તરેમે પરને તારે,
 ઉચ્ચ નીચનો ભેદભાવ સહુ દૂર નિવારે;
 મહું કરતાં અન્ય જનનું કઠીણ કર્મ હણાય છે,
 પ્રેમ ભક્તિ સ્તીલવળી શુભ ધર્મ ધર્મ જણાય છે. ૨

વલેશ ન કરીએ પંડિત સાથે વિદ્યા નાવે,
 વલેશ ન કરીએ શિક્ષક સાથે સદ્ગુણ જાવે;
 વલેશ કરીએ નહિ કદિ અરે માતપિતાની સાથમાં,
 જાણી શિક્ષા પારગો તો સુખ જીવન હાથમાં. ૧
 મિયા સાથે પણ વલેશ ન કરીએ લક્ષ્મી ટલે છે,
 માઈ સાથે પણ વલેશ ન કરીએ મીતિ મળે છે;
 મિત્ર સાથે પણ વલેશ ન કરીએ ટલે વિસામો,
 સન્તની સાથે વલેશ કરે પણ દુઃખદાં પામો;
 વલેશ દુઃખતું મૂલ જાણી પરિહરો શુભ ટેકથી,
 વલેશ જાતાં સદુ દલ્લયું અરે રામનગ્રો બિવેકથી. ૨
 જેના ઘરમાં વલેશ થયો ત્યાં વિત્ત ન રહેતું,
 વલેશ ધર્મ વિનાશ વલેશથી સુખ ન રહેતું;
 વલેશ સંપ વિનાશ જંપ પણ વધાંથી હોવે,
 દેશ રાજ્યમાં વલેશ મધેશ ક્ષયતા જોવે;
 ધર્મના ઘડુ પન્થમાં જો વલેશ પેટો જો સ્વેદ,
 વિત્ત સત્તાજ્ઞાન નાશજ લહીલહીને જન મરે. ૩
 વલેશ કર્યાંથી સુખ ટલે છે પ્રગટ વિચારો,
 વલેશ કર્યાંથી મહાજન મંદલ ભેદજ પારો;
 વલેશ પ્લેમથી મદા હઠીઓ સહુને મારે,
 દ્વેષ ભૂતહું પેટું તે જન સત્ય ન પારે;
 વલેશ કરે તે તુચ્છ જગમાં વલેશ ટાલે દુઃખ દલ્લયું,
 બુદ્ધિસાગર સંપ ઘરતાં પૂર્ણ સાશ્વત મુલ મળ્યું. ૪

શાનિકારક રીતિ તર્જો અરે ઉન્નત યાવા,
 પદે કુદયો પરિહરે શ્રદ્ધ સત્ય સ્વમાના;
 શાન્તિગમે દેશવટો શો વલ્લના માટે,
 ૧. ૧૮૫૦માં અવનતિ મહુ અવલી વાટે;
 ૨. ૧૮૫૦માં દેશુર્ની વહુ પાપમાલી થઈ અરે,
 ૩. ૧૮૫૦માં નાગો આદ્રમે મહુગુણ સરે.

५ १० । ज्ञानाना निवेष्टने रोगी,
 ११ । आह कथं यथा मत्ता निरोगी;
 विन हानिने यमेनी हानि,
 १२ । न विद्या अन्य मत्तानी;
 १३ । वास वाळ्यप्रथी संरजे,
 १४ । यथा मन मपमनि हानन तने.

[illegible]

વાલ્લભને કદી કરો નહિ સત્ય શિષ્તા માનશો
 શુદ્ધિસાગર ધૈર્ય ધારી સત્ય મનમાં આણશો.

સ્તંભમંડનમાં સાર નથી.

છપ્પય છેદ.

કરો ન વાદવાદ, ધર્મમાં કલેશ કરીને,
 નહિ સત્યનો નાશ કદાપિ દીલ ધરીને;
 શુદ્ધિવાલો જય મેલવતો જગમાં દેશો,
 મિથ્યા નાહક વાદ કર્યાથી સાર ન લેશો;
 ધર્મ ક્ષણે જો કરે તે ચિત્ત નિર્મલ નહિ કરે,
 શુદ્ધિસાગર સમજી સમજે પરમપ્રભુતા ઘટ વરે. ૧

સ્તંભમંડનમાં શું પઢવું સત્યજ કહેવું,
 સ્તંભમંડનમાં શું પઢવું સત્યજ કેવું,
 અસ્તંભ વ્યાપક આત્મતત્ત્વતો નહિ સ્તંભાશે,
 પરિપૂર્ણ સ્વાદ્વાદ બ્રહ્મ તો નહિ છેદાશે;
 અસ્તંભ આત્મસ્વરૂપમાંહિ આનંદ અપરંપાર છે,
 નામ રૂપથી ભિન્ન સમજો અનુભવે જયકાર છે. ૨

સ્તંભમંડન કરતાં કદી ન સારુ થાશે,
 સ્તંભમંડન કરતાં કદી ન સારુ બ્રહ્માશે;
 સ્તંભમંડન મનના ધર્મો પરત્વી લેશે,
 સ્તંભમાંહિ મહાવિકલ્પો ચિત્ત ન દેશે;
 વાદ મિથ્યા પરિહરીને ધર્મ વિદ્યા આદરો,
 શુદ્ધિસાગર આત્મધ્યાને પરમપ્રભુતા ક્ષટ વરો. ૩

વિત્ત સત્તા જ્ઞાન જેનું પરોપકારી નહિ થયું,
 જનની ભારે મારી જન્મી જીવન નિષ્ફલ સદૃ ગયું. ૪
 વેદ્યાં નચવી કરે ધૂમાડો ધનનો ભારે,
 વેદ્યા સંગી તરે ઓરે કેમ પરને તારે;
 પદવી પુરો મોટે ધનનો નાશ કરે છે,
 પરોપકારિધર્મ વિના નહિ ટામ ઠરે છે;
 રાસધ ઉપર કસ્તુરી ઘુણ મૂઢ પાસે ધન અહો,
 શુદ્ધિસાગર સત્ય સમગ્રી પરોપકારી થઈ રહો. ૫

સમાધિ.

અજણા જાણે સુરતા ચાલી. ૧ રાગ.

સદ્ધર્મકમલદલપર શ્રી મધુજી, ઘેટા કુળ જિનવર દેવા;
 અસંલપમદેશે આસન પૂરું, શ્લઙ્ગજ્ઞ જ્યોતિની સેવા. સદ્ધ. ૧
 પ્રમ્લાન્ધ્રમાં પ્રમ્લાન્ધ્રી, ડલટવાટથી ચઢી આયો;
 રૈતરામ સુરતા સીતાની, સાથે સુલતાં ઘડૂ વાપો. સદ્ધ. ૨
 રતનપ્રી લક્ષ્મીની સાથે, ચેતન વિષ્ણુ રમન રમે;
 શૌંદ સુરના રાખી સાચા, અનુપવામૃત ગૂંચ જને. સદ્ધ. ૩
 પિંડ અને પ્રમ્લાટ ઔચિતા, આન્મધાવના સર્વ ઠરી;
 અનુપવાર્નંદ સાગર મગટયો, ડલટ આંખ દેખ્યો ડનરી. સદ્ધ. ૪
 સ્વાદાદ સત્તાપય ચેતન, સાતનયે જાણે યોગી;
 પરદર્શન સાગરને પળોવી, અમૃત વાગે ગુણધોમી. સદ્ધ. ૫
 શુદ્ધિસાગર વિષ્ણુ પોને, પોષાપોષ મદુ વિષ્ણોતિ. સદ્ધ. ૬

शक्ति अनंति खीलबुं निशदिन, अन्तर स्थिरता वासी;
 देहदेवळमां झळहळ दीवो, शक्ति अनंत विलासी. चिदानंद. ४
 अलख जगावी अलख देशनी, अलख धूनमां रहीशुं;
 बुद्धिसागर आत्म उजागर, निश्चय ध्रुवपद लहीशुं. चिदानंद. ५

खटपट खोटी.

लगा कलेजे छेद गुरोकारे-ए राग.

खटपट सर्वे खोटीरे, तेमां त्हारु कांइ न धळशे; मान मूर्ख मन जूटी माया, जन्म मरण दुःख टळशे	खटपट. १
सर्वे कार्यमां म्हारु त्हारु, ममता दूर निवारी; अन्तरधी तुं अळगो रहेजे, समजण सत्य विचारी.	खटपट. २
सर्व दादभुं विष जतां तो, सर्व थकी शुं थाशे; राग द्वेष अभावे जगमां, आत्म नहि धंभाशे.	खटपट. ३
यस चीकणाने रज लागे, निर्वल नदि छेवातुं; अन्तरधी न्यारा रहेतां तो, कांइ न धातुं जातुं,	खटपट. ४
खटपट लटाट मटपट त्यागी, अन्तर मांहि जागी; बुद्धिसागर अनुभव अमृत. सदादंतां साभागी.	खटपट. ५

માયા.

ચેતાનું ચેતી છેજેરે. એ રાગ.

માયા મહા મસ્તાનીરે, સદુને કરનામાં તે છેતી;	
જોગીને પણ તે દોલાવે, કરતી તિગ્ર કનેની.	માયા. ૧
માયાનું અંધારુ મોટું, મલામત્તા પણ મૂલ્યા;	
નરપતિ સુરપતિને નદિ છેડે, રહાપળીવા કેદ ફૂલ્યા.	માયા. ૨
માયાની પૂમરી દુનિયા, માયા વશથી ઘડેલી;	
ચાંદિભુવનમાં પહુ રત્નઢાને, પાપ કાર્યમાં પહેલી.	માયા. ૩
માયા મીઠી પાપી જનને, સત્ય વાત નદિ સુષે;	
માયાથી ગાંઠા છે જગનન, સમજાવ્યા નરિ મુષે.	માયા. ૪
માયાના હંદા છે કૂવા, તેમાં શી દુશિયારી;	
પુદ્ગિસાગર શિષ્ટા સારી, સમજી લ્યો નરનારી.	માયા. ૫

મમતા.

લગા કલેજે છેદ શુરોકારે-એ રાગ.

મમતા મનથી વારીરે, ચેતન અવસર પામી ચેતો;	
મમતા યોગે દુઃસ્વ ઘણાં છે, કાઝ ક્ષણટા દેતો.	મમતા. ૧
મનની મમતા તનુની મમતા, ધનની મમતા સ્વોટી;	
અવસર આવે જાવું સ્વાલી, સાથ ન આવે સોટી.	મમતા. ૨
મમતાથી યુદ્ધો છે ભારી, સમજી લ્યો નરનારી;	
મમતા ત્યાગે ત્યાગ મજાનો, પરમાનન્દ પદકારી.	મમતા. ૩
કોના ચેલા કોના પુત્રો, મૂકી સર્વે જાવું;	

હાય હાય શા માટે કરવી, કેમ અરે મકલાયું.	મમતા. ૪
મમતા મોટી દુઃખની વધારી, દુઃખ વધુ દેનારી;	
મમતાનું બંધન નાસે તો, મુક્તિ શિઘ્ર થનારી;	મમતા. ૫
ઘર જંગલમાં ભેદ ન કાંઈ, મમતા ત્યાગે પરચો;	
બુદ્ધિસાગર આત્મ ઝાગર, દશા લહીને હરસો.	મમતા. ૬

સંતો ચેત્યા.

કોઈ સંત ધીરલે જાણીયુંરે ભાઈ-૯ રાગ.

કોઈ સંત ધીરલા ચેતીયારે, કોઈ સંત વિરલો ચેતીયારે;
 દુનિયામાં દુઃખઠાં જાણશેજી, કોઈ.

જૂઠાં ગાદી લાઠી માયા, એવું મનમાં આજશેરે. ભાઈ. દુનિયા. ૧
 મ્હારુ ત્હારુ મિથ્યા સમજી, સ્વોયો પક્ષ ન તાણશેરે; ભાઈ દુનિ.
 દુનિયામાં સ્વાસ્થનાં સગવળ, જૂઠાં તન ધન માનશેરે. ભાઈ દુનિ. ૨
 સ્વાર્થતળી છે મારામારી, વૈરાગ્યે મનદું ઘાલશેરે; ભાઈ દુનિ.
 મરતાં સાથે કાંઈ ન આવે, પાપ કર્મ સહુ ટાલશેરે. ભાઈ દુનિ. ૩
 પળી ઠળી શું કુચો પોગટ, પ્રત નિયમને પાલશેરે. ભાઈ દુનિયા.
 બુદ્ધિસાગર ધર્મ સ્વરોષે, ધર્મે શિવપુર મ્હાલશેરે. ભાઈ દુનિયા ૪

- सम्यक्त्व बधारी, दृष्टानिहारी; देश विहारी, सुखकारी.
 गुण व्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी; जगदुपकारी, बलिहारी. १
- तैं मोह निवार्यो, जाय ते हार्यो; आतम तार्यो, उर धार्यो.
 तैं शिष्य सुधार्यो, पार उतार्यो; गुणपां टार्यो, भव तार्यो.
 जग धर्म बधार्यो, प्रेम प्रसार्यो; राग विसार्यो, शिवकारी.
 गुण व्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी; जगदुपकारी, बलिहारी. २
- तुं सद्गुण गामी, जयनिष्कामी; अन्तर्यामी, स्वर्गामी.
 तुं छे निष्कामी, घृह्य अनामी, निमग्न पापी, बहु नापी.
 जगज्ज गुणकामी, मन विश्रामी; वाणी स्वामी, कामारि.
 गुणव्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी; जगदुपकारी, बलिहारी. ३
- तुं छे पूर्णशी, गंगाकाशी; त्यजी उदासी, विश्वासी.
 कापी तैं फांसी, लेख न हांसी; पूर्ण प्रकाशी, गुणवासी.
 शिवपुर निवासी, धर्म विलासी; कीर्तिदासी, छे तारी.
 गुणव्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी; जगदुपकारी, बलिहारी. ४
- तुं मनमां प्यारो, निश्चय सारो; माण हमारो, निधायो.
 तूं शिष्य तमारो, उर उतारो; शिष्य सुधारो, जन्मारो.
 उर प्रेम बधारो, करो न न्यारो; पाप निवारो, लखो तारी.
 गुणव्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी; जगदुपकारी, बलिहारी. ५
- कोइ बात न छानी, नहि अभिमानी, आतम ज्ञानी, गुण गानी;
 समतामृतपानी, अन्तर्यानी, आतम ध्यानी, मस्तानी
 गुणगणनी स्वानि, लेख न हानि, सद्गुणदानी, कामारी;
 गुणव्यक्ति प्रचारी, कर्म विदारी, जगदुपकारी बलिहारी. ६
- ललीलळी करगरथुं, विनवि करथुं, सत्य उच्चरथुं, सुखवरथुं;
 सुख निर्मल धरथुं, भ्रांति हरथुं, कदी न हरथुं, संचरथुं.

सरासरीनो खेल आतम, भूल न वारंवाररे;	समज. ३
मननी वृत्ति ज्यां मळे त्यां, सुख गणे नरनाररे.	
सत्य दीलर्था सत्य नेमे, आतमनी घर टेकरे;	समज. ४
अलख अरुपी तत्त्वमसि तुं, घरने सत्य विवेकरे.	
आहुं अवळुं जगत् बोले, तोपण धर्म न छोडरे;	समज. ५
धर्म करतां धाढ आवे, तोपण अंग न मोडरे.	
नास्तिकोना संगर्था जीव, सत्य टेक न हाररे;	समज. ६
बुद्धिसागर धर्मयोगे, सफल छे अबताररे.	

निश्चयरहस्य.

श्रीराग.

हवे जाणुं जगत् सहु काचुंरे, मने लाग्युं आतमरूप साचुंरे; हवे.
कोइ न जगमां मारु निश्चय, मारु मारु जाणी शुं माचुंरे. हवे. १
चेला चेली कोइ न मारु, शा माटे अहो शुं याचुंरे; हवे.
अन्तरनो अलवेलो मळीपो, सत्य बुद्धिसागर गुण राचुंरे हवे. २

प्रभुस्तुति.

प्लवंगम छन्द.

नमं नाथ त्रिभुवन पूज्य भभु जयकार छो,
जय दिनमणि दीनदयाळ विभु सुखकार छो;

साध दहसि परिहरो, एवान् धर्मो निदर्शनाः	
महानन्द स्वरूपो, शेष निदर्शिन एव.	६
मार मार मां हन्यन्तुं, माध्वनशब्दो गितिः	
आत्मशेषो गायत्री, ज्ञानादिक गुण इति.	७
एव सपत्ने गायत्री, जन्म मरणात्मा	
पुद्गलात् पदो, वेदन निनद शय.	८

आत्मविषयः.

इति.

अनन्त रत्नप्रदीपं मधु महानन्द स्वरूपः	
पुद्गलम करुणानिधि, स्मरतां नामे भूष.	१
एकरूपं तु आत्मा, दृष्ट्याधिक नमसादः	
अनेकं तु पर्यायधी, शेषे दले ममाद.	२
श्रुतज्ञानाच्छीषणे, परम ममुनं ध्यानः	
करतां शिवमुख संवेने, ध्येतिपणे भगवान.	३
आत्मज्ञाननी मेवता, आत्म रमणता मार.	
आत्मासामी मुनिवरा, जगमां छे जयकार.	४
साधदशा व्यवहारमां, काङ्क्षेन आवे दायः	
पुद्गलां निज शोधतां, भूयो त्रिभुवननाथ.	५
त्रिष्टुतिपुष्पा जना, ध्यावे आत्मस्वरूपः	
अनन्त आनन्द स्वादीने, थावे छे जगमूष.	६
साध दशामां तुं नदि, निश्चय निर्मलधार.	
परम महोदय स्वामी तुं, अन्तरमां अवधार.	७

ચિત્તને શિક્ષા.

ગક્તલ.

મટકતા ચિત્ત વશ થાતું, અરે તું ચાલ્ય નહિ જાતું;	
મધુના ધ્યાનમાં રહેજે, વિચારી તત્ત્વને કહેજે.	૧
સ્વરેસ્વર લયમી સારુ, જપે નહિ ઠામ તું પ્યારુ,	
સ્વરેસ્વર ચિત્ત તું મોડું, ગણું નહિ તુમને છોડું.	૨
મધુને મેલવીં આપે, અનંતાં દુઃખ તું કાપે;	
ફેલવળી ચિત્તની સારી, વિચારો મધ્ય નિર્ધારી.	૩
મધુના ધ્યાનમાં રાતું, અનંતાં સુત્તને ચાતું;	
હરુ સહુ ઘાણની પીઢા, ઉપાધિ દુઃખના ફીઢા	૪
હુમારી આત્મની લહીશું. મધુના રૂપમાં રહીશું.	
મુનિના ધ્યાનમાં આવ્યું, મુનિએ પ્રેમથી ગાળ્યું.	૫
અલંકારનંદ પરસ્વાયો, સ્વરેસ્વર ધ્યાનમાં પાયો;	
ધુલ્યન્ધિ સન્તનો સંગી, મધુના પ્રેમમાં રંગી.	૬

સત્ય જાણે શું દુનિયા દિવાની.

રાગ-મારુ જંગલો.

સત્ય જાણે શું દુનિયા દીવાનીરે, જે માયામાં મસ્તાનીરે; સત્ય.	
જન્મીં જ્યાંથી તેમાં રાત્રે, સ્વરેસ્વર અરે તોફાનીરે.	સત્ય. ૧
સરુ તત્ત્વ ન સ્વોલે સ્વાતે, મ્હારુ ત્હારુ કરે અભિમાનીરે.	સત્ય.
રાત્રીં હંધે દીવસ હંધે, અરે વાત નહિ કોઈ છાનીરે.	સત્ય. ૨
સત્ય જૂઠનો ભેદ ન સમજે, નિશદિન ઘાંચીની ઘાળીરે.	સત્ય.

जगत्तुं भर्त्ते इच्छते.

हस्तिनाग संतः चार.

आ जगत् भर्त्ते विष मातुं बुद्धिः साह स्वस्वदे,
 बर्त्ते न हिमा कोर्त्तनी हं भावना ए विष पर;
 एष रागोने एष द्वेषो एषा गृहिने इष्ट परिहरे,
 माध्यमपरहि हृदय धारि मर्त्तुं ग्राह कर. १

आ ग्राह ने आ ग्राह परी मोर गृहि परिहरी,
 आत्मपारे धर्म जाली मत्तना दिवसा परी;
 जगत् जगत्तुं भर्त्ते कर्त्तुं गत्य परे वनासीने,
 जगत् जगत्तुं भर्त्ते करतुं विष वरणा ग्राहीने. २

गहू आत्म मग्ना जगत् जीवो जीर्त्तणी कुंजर लगी,
 कोर्त्तने संतापुं नहि ए भव्य रटना दिवस लगी;
 देवी के विदेवीनी नहि भेद मनमा भावना,
 मर्त्ते जीवतुं भर्त्ते करतुं मेम मत्त वनासीने. ३

ज्ञानि ज्ञानि भेद नहि मन भीव मयला उप से,
 जीवने ने उप जाले कर्त्ती नहि ते नीच से;
 जगत् जगत्तुं धर्मा करु हं भावना दिवसा परी,
 द्वेषपति दूर नाडी धर्म गृहि धर्ममगी. ४

धर्मनां हं कृत्य करतो दुःख कोणज आगने,
 पापनां हं कृत्य कर तो स्वर्गमा कोण भापने;
 धर्म करतो सुख यासे न्याय मारो हं कर,
 पाप करतो दुःख यासे अन्यने शीद करगक. ५

आत्मबल विश्वास लावी धर्म पन्थे संवर,

- કરવો કોનો શત્તમાગમ મન્ન કોને જાણના,
 સન્તની કરણી અહો શું મેદ નેના આજના;
 આતમાને સિદ્ધ તેમાં મેદ શો છે પારીણ,
 આગમ અને અનુમાનથી જ સર્વ મશ્ન વિચારીણ. ૫
- આતમા હું દ્રવ્યથી નિત્ય અન્યગતિથી આવીયો,
 પૂર્વ મરમો કર્યો કર્મ જે તે જ સાથે લાવીયો;
 દ્રવ્ય પરથી જગત પૂરું કાલ અનાદિ જાણીણ,
 વત્પણિ વ્યય ધુરના જ દ્રવ્ય ભક્ષણ આણીણ. ૬
- કર્મ પુદ્ગલ દ્રવ્ય જાણો વંધ છે પરમાવથી,
 કર્મથી ભિન્ન આતમા છે મુક્ત શુદ્ધ સ્વમાનથી;
 જ્ઞેય સપદ્ધાં દ્રવ્ય જ્ઞાને જ્ઞેય પર વસ્તુ કરી,
 આદેય જગમાં આતમા એક સત્ય શ્રદ્ધા સદહી. ૭
- જીવ જડ જે તપ્ત માગ્યાં તપ્ત નર પણ જાણીણ,
 કાલ અનાદિ તપ્ત જે છે ને અનેન વિદ્યાણીણ;
 આતમાને કર્મનો સંબંધ કાલ અનાદિથી,
 પહેલું કર્મ કે આતમા નહિ જાણીણ તે જ્ઞાનથી. ૮
- દેહરૂપ જે શ્રુતિ તેનો આતમા કર્તા કર્યો,
 પર સ્વભાવે કર્મ કર્તા બોધ જ મન સદ્યો;
 આત્મભાવે રમણતાથી કર્મ શ્રુતિ પરિદે,
 અવર કર્તા કર્યો નહિ ર્શ સત્ય યુક્તિ જ સરે. ૯
- સર્વ જીવનો આતમા નહિ એક જવું પારીણ,
 પ્રતિદશરીરે ભિન્ન ચેતન યુક્તિ નવથી વિચારીણ;
 સર્વવ્યાપી આતમા ને દેશ વ્યાપી છે સ્વરો,
 વ્યક્તિથી છે દેશ વ્યાપી જ્ઞાનથી વ્યાપક પ્રરો. ૧૦

કર્મયોગે આતમાની સિદ્ધતા તિરો રહી,
અંશ અંશે કર્મ ટલ્લતાં સિદ્ધતા આવિરૂ કહી.
સિદ્ધવ્યક્તિ મગટ કરવા ધર્મ ટથમ આદરો,
બુદ્ધિસાગર તત્ત્વજ્ઞાને પરમ મહોદય પદ વરો.

૧૭

સંસારમાં સુધરો.

હરિગીત છંદ ચાલ.

સંસારમાં સુધરો અરે જન ધર્મકરણી સાચવી,
ધર્મયણ નહિ ઉન્નતિ જગ શિશ્વ સાચી માનવી;
માવાપની ભક્તિ કરો ઘડુ દારુ તાઢી પરિહરો,
કેકી ઘસ્તુ પરિહરો ક્ષત ઉન્નતિ ઘેગે કરો. ૧

છેલછપીલા ઘણીઠણીને વિત્ત વ્યય નાહક કરો,
સ્વર્ચ સ્વોટાં શું વધારો સત્ય નીતિ અનુસરો;
સહેલાઈમાંદિ છાકી જડને અવનતિ પાયો રચો,
ધર્મની જો દાક્ષ હોય તો ધર્મ ઉચમમાં મચો. ૨

માપા મળીને ફુલતા શું દીર્ઘદાષ્ટિ વાપરો,
પરોપકારી શિષ્ય યાઓ સત્ય રસ્તો એ સ્વરો;
દેશની જો દાક્ષ હોય તો દેશીઓને પાઝવા,
દોષની જો દાક્ષ હોય તો દુર્ગુણોને સ્વાઝવા. ૩

ન્યાયથી ધન મેલવીને ન્યાયથી ચાલો સ્વરે,
કદેળી જેવી રેટણી રાસો સુઝનતા વધશે અરે;

અલસ અરુપી હંસ હુંહું અનુભવે વાળી કહું.
 સુલ કે નરિ દુઃસહારી મિત્ર શત્રુ અનુપયું,
 શાને માટે કરુ હું મમતા વાળી શીદ સોટી લયું. ૩

જગત સારુ તેથી શું મુજ સોટું તેથી શું ગયું,
 અધ્યાત્મભાવે રમણ કરતાં નિત્ય નિર્મલ સુર લયું;
 સત્ય વાળી મિત્ર પ્રધુની અનુભવીને અનુભવી,
 સાપેક્ષ વસ્તુ જાણવાથી ધર્મ પામે જન ભવી. ૪

અનંતમવર્મા ભ્રમણ કરતાં ચિત્ત ઠામ ન આવીયું,
 આત્મજ્ઞાને ગુરુ કૃપાથી ચિત્ત શિવ પદ માવિયું;
 રમણ કરયું રમણ કરયું ધ્યાનથી નિશ્ચય કહું,
 શુદ્ધિસાગર સત્ય નિશ્ચય લાગી મંગલપદ સહું. ૫

પ્રાતઃ સ્મરણીય હિતશિક્ષા.

હરિગીત છંદ ચાલ.

વિશ્વાસપાતી ડગ્ર પાપી નરકમાંહિ અવતેર,
 પરમી નિંદ્રા જે કરે તે પાપની પોઠી ભરે;
 આઠ પરને જે ચઢાવે આઠ પામે તે સ્વરો,
 પરનું ધૂંડે તાકતો જન પામતો દુઃસ્વનો ધરો. ૧

પરનું સારુ દેહીને જે દીલમાં દાશી બઢે,
 દોષી એવા દુઃસ્વ પામે દુઃસ્વી થડને સઢવઢે;
 સ્વાર્થ સાધક જે વનીને કપટમાં રાચી રહે,
 કપટી કાઢા નાગ જેવો દુઃસ્વ અંતે વહુ લહે. ૨

રહે જીવે જીવજીવે, રહે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે ૧
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે, ૧
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે, ૧
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે,
 જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે જીવે ૫

અધ્યયોગ.

રવિભીષણનું આગ

રવિભીષણમેવ માટે રવિભીષણમેવ આપે,
 રવિભીષણમેવ માટે રવિભીષણમેવ આપે,
 રવિભીષણમેવ માટે રવિભીષણમેવ આપે,

ચિદ્ધન ચેતન પરમ મહોદય, હું તો આનંદમય વટમાર્ગીરે. પારી. ૫
ધ્યાન દશામાં હું તું નાહું, ઘસ ઘસાઈ જ્યોતિ ત્યાં જાગીરે. પારી. ૬
બાથ દુઃસ્વ અન્તરમાં મુલ્તહાં, પરી સ્ફુરણા મોરહી શ્વેત વાગીરે. પારી. ૭
મુદ્ધિસાગર આનંદધન મધુ, પકરુપે મળોને મુદ્ધાગીરે. પારી. ૮

યોગી.

શ્રીરાગ.

મન મોઘા જંગલ ફેરી હરણીને-૯ રાગ.

જોગી થઈને અલસ હું જગાણું, સોડંસોડં પરમમધુ ધ્યાણું. જોગી.
ઉદાસીનતા કંથા પહેરું, વૈરાગ્યની મપૂતિ ચોળાણું. જોગી. ૧
દયાભાવની પાલ્લવીઓ ધરું, શીલવ્રતનો લંગોટ લગાડું. જોગી. ૨
સર્વસ્વાગરુપ શિર્ષ મુંઢાણું, પ્રભુ ધારણા સ્વપ્ન ધરાડું. જોગી. ૩
ધ્યાન દંડને મેમે ધારું, પવન પાવડી ઉપયોગ લાડું. જોગી. ૪
અન્તર આત્મપ્રદેશે વિચરું, દયા ગંગામાં સ્નાને મુદ્ધાડું. જોગી. ૫
અસ્તિ નાસ્તિમય પરમબ્રહ્મમાં, બ્રહ્માંડ આગું હું સપાડું. જોગી. ૬
અનુભવ અમૃત મિત્તા માણું, હું તો ધૂંગી સંયમની જગાડું. જોગી. ૭
અન્તર આત્મ પરમાત્મની, અંક્ય ભાવના માંગ ઘુંટાણું. જોગી. ૮
મન પ્યાલામાં ભરીને પીતાં, દેહું ઉલટી આંસે મુલ્ત પાણું. જોગી. ૯
મુદ્ધિસાગર યોગ મહોદય, પાપી નિશ્ચય નિર્ભય થાડું. જોગી. ૧૦

જોયા બાદ નાર નથી.

હિમ્મત ઇંદ પાત.

નર ઇન્દ મોલકો ધર્મ છે જાણે જન તાણે ઇંદ
 હુમ જોરનની દોરી કર્ની શરણ કરી વન ને સેર,
 ફેરતા શ્વેતાધર્મીના તો જુવઈ લાગવા મરી,
 પરણીને જોયું પછી તો નાર તેમાં કંઈ નહીં. ૧

વદ મોલકો હિમ્મત હોરે જગમ જાગી શુરુ અંદ,
 પ્રાંતશાની જગ નિહારી દોરી દોરી શુરુ પેર,
 જાય વામે તો મરે નહીં દૂર જન ત્રાપે વરી,
 પરણીને જોયું પછી તો નાર તેમાં કંઈ નહીં. ૨

શરણ લાડુ જગમ જગમો ધૂલ ભાગી નહિ જરી,
 જગનની જંગલ મોરી મોરી જોનાં ને ટરી,
 પુત્ર મા શુભાશુભ કમ્માડ જાણું ને મરિ,
 પરણીને જોયું પછી તો નાર તેમાં કંઈ નહીં. ૩

ધીન મોલકો મરણ માટે મોટથી વિધાય છે
 વદજની શુભાશ માટે શ્રવણ દુઃખ મળવાય છે.
 માગ લાગું વપચી અંદ મુંદરતા વનવા સરી,
 પરણીને જોયું પછી તો નાર તેમાં કંઈ નહીં. ૪

અનુમતી એ અનુમત્યું એ સર્વ વિષયો સંગ્રહી,
 શુભ પાછળ દુઃખ ને તો શુભ જગમાં છે નહીં.
 નુદિમાગર મમ્પદેસે પર્મ સાથો વરણરી,
 પરણીને જોયું પછી તો નાર તેમાં કંઈ નહીં. ૫

ધસ્ય આરાધક શ્યમે ને મદર મનસા ધારનોઃ
મદારોર મધુનોરવનરૂપોરિયુષ દિગ્ધર્મા ધારનો,
તદાપનાશુભવુદિમાગર સ્વપો ધર્મ સપારનો.

૬

શ્રી યન્ત્રોપજિત્ય યાચકાનુમ.

અથ શ્રી સીમંધરજિન નિશ્ચય વ્યવહારગર્ભિત
પિનતિરુપ સ્તવન.

- શ્રી સીમંધર મારિય આગે સીનર્તારે,
મન પરી નિર્દલ ભાવ; કોનેરે (૨)
ભીને રાષો ભવનનો રે ૧
- સદુ છુર ધ્યાની તુજ ધાની પરીણમે રે,
જેદ ઇક નય વસ; મૂંધારે (૨)
તે માણી ભવ રદવદે રે. ૨
- મેં મતિ મોદે ઇકમ નિશ્ચય નય આદર્શો રે,
કે ઇક ઈ વ્યવહાર; મેઝારે (૨)
તુજ કરુણાઈં ઓઝગ્યારે. ૩
- શિવિકા વાદક પુરુષ તળીપેરે તે કગારે,
નિશ્ચયને વ્યવહાર; મિઝિયારે (૨)
ઉપકારી નવિ જુઝુઆરે. ૪
- વહુઝાં પળ રત્ન વધાં જે ઇકઝાં રે,
તે માલા ન કહાય; માઝારે (૨)
ઇક મૂત્ર જે સાંકલ્યાં રે, ૫

कोइक विधि जोतां थकांरे, छांडि सवि व्यवहाररे; मन बशीयां;	
न लहे तुज वचने कसुरे, द्रव्यादिक अनुसाररे; गुण रसीया. १	
पाठ गीत नृत्यनी कळारे, जिम होय प्रथम अभुद्धरे;	मन०
पण अभ्यासे ते खरीरे, तेम क्रिया अविरुद्धरे.	गुण० २
मणी शोधक शत खारनारे, जिम पुढ सकल प्रमाणरे;	मन०
सर्व क्रिया तिम योगनेरे, पंचवस्तु अहिनाणरे.	गुण० ३
प्रीति भक्ति योगे करीरे, इच्छादिक व्यवहाररे;	मन०
हीणो पण शिव हेतु छेरे, जेहने गुरु आधाररे.	गुण० ४
विप गरल अनुष्ठान छेरे, हेतु अमृत जिम पंचरे;	मन०
किरिया तिहां विप गर कहीरे, इह परलोक प्रपंचरे.	गुण० ५
अनुष्ठान हृदय विनारे, समूर्च्छिम परे होयरे;	मन०
हेतु क्रिया विधि रागधीरे, गुण विनयीने जोयरे.	गुण० ६
अमृत क्रियामां जाणीयेरे, दोष नहीं लवलेसरे;	मन०
त्रिक त्यजवां दोष सेववारे, योगबिंदु उपदेशरे	गुण० ७
किरिया भक्ति छेदीयेरे, अविधि दोष अनुबंधरे;	मन०
तिणे शिवकारण ते कबोरे, धर्मसंग्रहणी मबंधरे.	गुण० ८
निश्चयफल केवल लगेरे, नवि त्यजीये व्यवहाररे;	मन०
चक्री भोग पाण्या विनारे, जिम निज भोजन साररे.	गुण० ९
पुन्य अग्नि पातिक दहेरे, ज्ञान सहजे ओल्हायरे;	मन०
पुन्य हेतु व्यवहार छेरे, तिणे निरवाण उपायरे.	गुण० १०
भग्य एक आवर्त्तमारे, क्रियावादि सुसिद्धरे;	मन०
होवे तिम बीजो नहीरे, दशाचूर्णो सुप्रसिद्धरे.	गुण० ११

मूरख आगेरे परमारय कया, ऋण्ये एकज रीत. अं ९
 एवं जाणीरे हुं तुज वीनवुं, किरिया समकित जोडि;
 दीजे कीजेरे करुणा अति घणी, मोह सुमट मद मोड. अं० १०

ढाल ४ थी.

ईणि पेरे में मधु धीनवो, सीमंधर भगवंतोरे;
 जाणुं हुं ध्याने, मगट हुं तो, केवल कमळा कंतोरे;
 जयो जयो जगगुरु जगधणी. १
 हुं मधु हुं तुज सेवको, ए व्यवहार विवेकोरे;
 निक्षप नय नहीं अंतरुं, शुद्ध निरंजन एकोरे. जयो० २
 जिमजल सकलनदीतणो, जलनिधि जल होय भेलोरे;
 प्रसन्न अखंड सखंडनो, तिम ध्याने एक भेलोरे. जयो० ३
 तुज आराधन जिणे कर्तुं, तसु साधन कुण लेलेरे;
 दूर देशान्तर कोण भमे, जे घर सुरमणि देखेरे. जयो० ४
 अगम अगोचर कथा, पार कुंणे न लहीपरे;
 तिणें तुज शासन इम कहे, बहु श्रुत वयणडे रहीपरे. जयो० ५
 तूं मुज एक हृदय बस्यो, तुंहींज पर उपकारीरे,
 भरन भविक हित अवसरे, प्रभु मत मुंको विसारीरे. जयो० ६

॥ श्री पञ्चपरमेष्ठि गीता ॥

प्रणमीइं प्रेमस्पुं विश्वशाता, समरीइं सारदा सुकविगाता;
पंच परमेष्ठि गुण थुणण कीजे, पुण्य भंडार सुपरि भरीजे. ॥१॥

चालि.

अरिहंत पुण्यना आगर गुण सागर विख्यात,
सुरधरथी चवि उपजे चउद सुपन लहे मात;
हान प्रणै जू अलंकरिया सूरय किरणे जेम,
जनमे तब जनपद हुई सकल सुभित्व बहु प्रेम. ॥२॥

दुहा.

दश दिशा तब होई प्रगट ज्योति, नरकमांदि पनि होई खिण ज्योति.
वाय बाई सुरभि शीत मंद, भूमि पनि मानु पासे आनंद. ॥३॥

चालि.

दिशि कुमरी करे ओच्छव आसन कंफे ईंद,
रण कईरे घंट विमाननी आवे मिलि सुरसुंद;
पंचरुप करि हरि सुरगिरि शिखरें लेई जाई.
नंदवरावई प्रभु भगति सार समुद्र जल स्याई. ॥ ४ ॥

दुहा.

सत्र करतां जगत् गुरु धरीरे, सकल देवें विमल कलसनीरे;
आपणा कर्ममल दूरि कीधा, तेण ते विबुध ग्रन्थई मसिदा. ॥५॥

चालि.

नंदवरावी प्रभु मेहलेंरे, जननी पासे देव;
अमृत उर्वईरे अंगुठडे, बाल पिपै एह टेव.

धर्म चक्षु गोचर नहीं जे आहार नीहार; (४)
अतिशय एहज सहजना न्यार घरे भिनराय,
हवे कहइ इग्यार जे होइ गए घनपाय. ॥ ११ ॥

दुहा.

सेत्र एक योजनमें उच्छाहिं, देवनर तिरिय बहु कोडि माहीं; १
पोजन गामिणी बाणी मास्ये, नर तिरिय सुर गुणे नित्य उल्ला-
स. २ ॥ १३ ॥

चालि.

योजन शत एकमाहि जिहां जिनवर विहरंत,
इति मारि दुरभिक्ष विरोध विराधि नहुंत;
स्वपरमक अतिवृष्टि अवृष्टि भयादिक जेह,
ते सवि दूरि पलाये जिम दब बरसत मेह ॥ १४ ॥

दुहा.

तरणि मंडल पर तेज ताजे, पूंठि भामंडल विपुल राजे। (११)
मुरकृत अतिशय जे? लहिए. एक उंणा हवे बीस कहीए ॥ १५ ॥

चालि.

धर्मचक्र शुचिचामर वप्रत्रय विस्तार,
छत्रत्रय सिंहासन दुंदुभि नाद उदार;
रत्नत्रय ध्वज उंचो चैत्र द्रुम सोहंत
कनक कमल पगलां ठवे चउ मुह धर्म कहंत ॥ १६ ॥

दुहा.

वायु अनुकूल मुखमल बाये, कंटका उंघ मुख सकल थाए;
स्वामी जवधी व्रत योग साधे, केश नख रोय तबधी न बाधे.
(१३) ॥ १७ ॥

दुहा.

वेधकर अद्भुतता रति अनति अविश्रंभ (२९)
जाति सु विचित्र (३०) सु विशेष विं (३१)
उत्तर पर (३२) वर्ण पद वाक्य शुद्ध (३३)
नहिय विच्छंद (३४) खेदे न रुद्ध (३५) ॥ २३ ॥

चालि.

इम पांशिस गुणे करी वाणी बदे अरिहंत,
सर्व आयु जो कोइ सुणे तो नही भूख न भ्रंत;
रोग शोग न जागे लागे मधुर अत्यंत,
इहां आवश्यक भाप्ये किवि दासी दृष्टांत ॥ २४ ॥

दुहा.

देव दुंदुभि कुसुम दृष्टि छत्र, दिव्य ध्वनि चामर आसन पवित्र;
मठ्य भामंडल द्रुम अशोक प्राति हारय हरे आठ शोक ॥ २५ ॥

चालि.

रागादिक जे अपाय ते विलय गया सविदोष (१)
उग्यो हान दिवाकर (२) जय जय हुआ जगिघोष;
वाणी कुमति कृपाणी (३) त्रिभुवन जन उपचार (४)
पामे जन जे व्यापक मूलातिशय ए च्यार. ॥ २७ ॥

दुहा.

महा माहण महा गोपनाह, महा निर्यामक महा सार्थबाह;
बिसद महा कथित तणुं जे घरंत, तेहना गुण गणे कुण अनंत ॥ २७ ॥

चालि.

पुण्य महातरु फलदल, किसलय गुण ते अन्य,
अन्य ते साधिक संपति, उपकारे करी धन्य;

१७९

बालि.

नदस्कार भगिन्ने, बामिन जेहनुं विग,
पन्थ तेह नृप दुम्पने, जीविन नाम पविन;
आशेपान तम नवि हृष्ट, नवि हृष्ट दुरगति बाग,
भर शय करनरि मयनरी, छदिष्ट छुहनि अभ्यास. ॥१४॥

दुहा.

आत्मगुण सहज मंपद समृद्ध, कर्मसय करि हृष्टा जेह सिद्ध;
तेहनुं नरण कीजई उदार. पायीई जेम मंगार पार. ॥ १५ ॥

बालि.

ममकिन आत्म स्वच्छता केवल ज्ञान अनंत,
केवल दर्शन धीरे ते शक्ति अनारन तन;
हृष्ट अरुप अनंतनी अवगाहन जलवा फाट,
अगुह छु अच्चाचापष्ट मगट्या छुधि गुण आठ ॥१६॥

दुहा

सर्व छुष्ट शपे सर्व रोग, विगमधी होत सर्वार्थ योग;
सर्व इच्छा छरे होई जेह. तेहथी मुक्त अनंतो अतेह. ॥ १७ ॥

बालि.

सर्व काल मंपदिन भिद्ध नणा सुखराशि,
भर्जन वर्गने भागे माण न सर्व आकाश;
व्यावाथा शय संगत सुख छत्र कल्वे राशि,
तेहनो परन समुदय पहनो एक मरान. ॥ १८ ॥

दुहा.

सर्व फाटा कलणनेत बाग, भयण आकाश अणुमाण सम;
शुद्ध छुहणं तणं तथ्य देवी, राशि विणे अणते विनेसी. ॥१९॥

जाति.

काज भेद भदि भेदक विर गुण एक विजाज,
त्रिप पन कोटिनी मला अनुवरा विदु काज;
कोटि वानारे भाजना निद्वयो मरी दोह मीति
आने पन न कदे तिननिम वृत्तग भिद जाति. ॥४०॥

दुहा.

आणनो पन नगर गुण भनेक, भीलनी राजमादि भील प
नवि कदे रिपन उपमान जेव, केवली सिद्ध गुण इरव तेव ।

जाति.

मभ वाहन काड वाज्योड नरपति सुरपति रूप,
एक विवेक विराने प बीने प गाज अनुप;
मभ अगवत तेन्य ते छोटी दोही ताय,
वाहिनं परिसरि मेन्दी ते बेउं एरु तन ठाय ॥ ४२ ॥

दुहा.

एक ते भील भविनीन तुरगइ कए उपनीन छुइ तरस छगई;
म्लान मुख देखीभां भील एकेतेह पन चमकी मोतास देके

जाति.

एक एकने देखेरे न विशेषे नीम रूप,
एक गुवर्ण भल्लहन एक ते काजल रूप;
रग मग जोइरे पथु परिभाषा नवि समसाय,
अनुमाने जल आणियो भील जेद नृपते पाय ॥४४॥

दुहा.

मधूर फूल आणी नृपने चसावे, चित्तने मेव परि परि सिरु
पंधु पितृ मातृपी अधिक आण्यो, भील ते भूपति विरा आण

चालि.

एतलें आवीरे सेना पणिं पणिं जोती मग्न,
गजित गज हेपीत हयरय पादातिक वग्न;
वाजरि वागां जितिनां छांटणां केसर घोळ,
ओळवरंग वधामणां नव नव हुआ रंग रोळ. ॥ ४६ ॥

बंदिजन छंदस्युं विरुळ बोले, कोइ नहीं ताहरे देव तोले;
येइ येइ करत नाचे ते नडुआ, गीत संगीत सधान पडुआ ॥ ४७ ॥

चालि.

आगे धरिआरे मोदक मोदकरण सुप्रबंध,
दिश्य उदक वळि आण्यां शीतल सरस मुगंध;
नृप फेहे भीळ आरोगे, ते मुज आवे भोग,
वेचातो हुं लीघो, इण अवसरि संयोगे ॥ ४८ ॥

दुहा.

वस्त्र अलंकार तेहने पहिराव्यां मूळगां तूच्छ अंबर छोडाव्यां;
दिश्य तांदूळ भृत मुख ते सोहे, विजय गजराज साथे आरोहे ४९

चालि

कोइ आरोहारे वारण दमक्यां दोल निसाण,
नादै अंबर गाजे साजे सवल मंडाण;
नगर प्रवेश महोच्छव अचरिज पामे रे भीळ,
जाणे हुं सरगमां आविओ राखी तेहज डील. ॥ ५० ॥

दुहा.

देखी प्राकार आकार हरख्यो, नगरनो लोक सुरलोक परख्यो;
आपण थेणि वेठा येहेभ्य, मानिआ सुगण गणराज सभ्य. ॥ ५१ ॥

चालि.

पहरीरे पीत पटोळी ओळी केश पुनीत,

ते कहे जे तुम्हें सुखदीआ. भुज होए दुःख परिणाम.
बंधु विरह जोटाओ. फिरि आयुं तुम ठाम. ॥ ५८ ॥

दुहा.

बोले लेइ मोकले तेह राजा, बंधु मिळिया हुया सुख दिवाजा:
एकदा नगर वृत्तान्त पूछे, कहोने ते केहवुं तहां किस्सुं छे. ॥ ५९ ॥

चालि.

इहांथी तिहां ऋद्धि विमणी, त्रिगुणी चोगुणी मिच्छ;
ते कहे इंदुने बिंदुने वर्ण सगाइ मिच्छ,
वपमा विण न कही शके, जिम ते पुरनो भाव;
विम जिन पण न देखोवे, इहां शिव सुख अनुभाव ॥ ६० ॥

दुहा.

तोहि पण अतिं निरायाध सठ, सुख अधिक व्यंतरादिक ते हेठी,
जाव सत्य (सर्वार्थ) शिव सुखधी जानुं, बीतरागे कहुं ते प्रमाणुं ६१

चालि.

संपूरण सूरनर सुख काल त्रय संवद्ध,
अनंत गुण शिव सुख अंश अनंत वरग नविलद्ध,
सिद्ध सरसु सुख सरिआ बिस्तरि निज गुणतासार;
शीतल भाव अतुल वर्पा ज्ञान भर्पा भंडार ॥ ६१ ॥

दुहा.

^१सिद्ध ^२प्रभु ^३बुद्ध ^४पारंग ^५पुरोग, ^६अमल ^७अकलंक ^८अव्यय ^९अरोग;
^{१०}अमर ^{११}अम्र ^{१२}अमर ^{१३}अक्षय ^{१४}अमाइ, ^{१५}अनव ^{१६}अक्रिय ^{१७}असाधन ^{१८}अपाइ ६२

चालि.

^{१९}अनवलंब ^{२०}अनुपाधि ^{२१}अनादि ^{२२}असंग ^{२३}अभंग,
^{२४}अवश ^{२५}अगोचर ^{२६}अकरण ^{२७}अचल ^{२८}अनेह ^{२९}अनंग;

१८५

चालि.

नमस्कार ते सिद्धने, वासित जेहनुं चित्त,
धन्य ते कृत पुण्य ते जीवित तास पवित्र;
आर्तध्यान तस नवी हुई, नयि हुई दुरगतिवास,
भवसय करतारे समरतां लहिईं मुकृत उल्लास. ॥७०॥

दुहा.

पद तृतीये ते आचार्य नमीए, पूर्व संचित सकलपाप ममिए;
शासनाधार शासन उल्लासी, श्रुतबले तेह सकल प्रकाशी. ॥७१॥

चालि.

कहिईं मुगति पधार्यारे, जिनवर दाखी पंथ,
धरेईरे आचार्य आर्यनीति प्रवचन निग्रंथ;
मूरख शिष्यने शिष्यवी, पंडित करेरे प्रधान,
ए अचरिज पापाणे, पछव उदय समान. ॥ ७२ ॥

दुहा.

भाव आचार्य गुण अति प्रभूत, चक्षू आलंबन मेदि भूत;
ते कहिओ सूत्रे जिनराय सरिखो, तेहनी आणमत कोई धरखो ॥७३॥

चालि.

सुषुश्रुत कृतकर्मा धर्माधार शरीर,
निज पर सम व्यवहारी, गुण धारी व्रतधीर;
कुत्तिया वण सम हवा आचार्य गुणबंध,
ते आराध्ये आराध्या जिन बलि अनिच. ॥ ७४ ॥

दुहा.

चठद पडिखव पमुहा उदार, खंति पमुहा बिंशद दस प्रकार;
वार गुण भावनाना अनेरा, पद छत्रिस गुण सूरि केरा. ॥७५॥

चालि

प्रतिरूप तेजे मुख्यी, तेजस्वी बहु तेज,
 सुग प्रदान तनकाई, नर्नना मूषणुं हेन;
 मधुर चारय मधुमापी, नुच्छ नहीं मंभीर,
 धृतिमंत ते संतोपी, उपदेशक श्रुत पीर. ॥ ७६ ॥

दुहा.

नयि हरे र्दम ते अवरिधार्थी, सौम्य गंग्रह करे युक्ति भारी;
 अकल अरिहृत्यने अचमर्दान, चौद गुण ए घरे गुरि दान ।

चालि.

धर्म भावना विधुत इम दधीसी छत्रीम,
 गुण घारे आचारय तेह नमं निगदीम;
 आचारय आणा विण न कळे विद्यामंत,
 आचारय उपदेशई सिद्धि लही जई तंत. ॥ ७८ ॥

दुहा.

द्रह हुए पूर्ण जो विमल नीरे, तो रहे मच्छ तिहा सुख शरीरे
 एम आचार्य गणमाहि साध, भाव आचार अंगि अगाध. ॥ ७९ ॥

चालि.

आणा कुणनीरे पाळीई, विण आचारय टेक,
 कारणि त्रिक पणि जिहां हुई तिहां आचारय एक;
 श्रुत पढिबचीमां पणि आचारय समरथ,
 जिन पणि आचारय हुई तव दाखे श्रुत अत्थ.

दुहा.

सूरि गणेश्वर गणी गच्छधारी, सुगह मणिपेटक उद्योतकारी;
 अत्यधर सत्यधर सदनुयोगी, शुद्ध अनुयोगकर ज्ञान भोगी ॥

ચાલિ.

^{૧૧}અનુન્વાન ^{૧૨}પ્રવચનધર ^{૧૪}આણા ^{૧૫}ઈસર ^{૧૬}દેવ,
^{૧૭}મદારક ^{૧૮}ભગવાન ^{૧૯}મદામુનિ ^{૨૦}મુનિકૃત ^{૨૧}સેવ;
^{૨૨}મચ્છ ^{૨૩}ભારધર ^{૨૪}સદ્ગુરુ ^{૨૫}ગુરુગંણ ^{૨૬}યુક્ત ^{૨૭}અધીશ,
^{૨૮}ગણિ ^{૨૯}વિદ્યાધર ^{૩૦}શ્રુતધર ^{૩૧}શુભ ^{૩૨}આશ્રય ^{૩૩}જગીશ્વ. ॥ ૮૨ ॥

દુહા.

નામ ઇત્યાદિ જસ દિવ્ય છાંજે, દેશના દેત ઘન ગુહિર ગાજે;
 જેહથી પામીઈ અચલ ધામ, તેહ આચાર્યને કરું પ્રણામ ॥ ૮૩ ॥

ચાલિ.

આચારય નમુકારે વાસિત જેહનું ચિત્ત,
 ધન્ય તેહ કૃત પુણ્ય તે જીવિત તાસ પવિત્ત,
 આર્તધ્યાન તસ નવિ હું, નવિ હું દુરગતિ વાસ,
 ભવ ક્ષય કરતારે સમરતાં, હહિં સુકૃત હજાસ ॥ ૮૪ ॥

દુહા.

પદ ચડસે તે ઉવજણાય નમિષ, પૂર્વ સંચિત સકલ પાપ ગમિષ;
 જેહ આચાર્ય પદ યોગ્ય ધીર, સુગુરુ ગુણ ગામતા અતિ ગંભીર. ॥ ૮૫ ॥

ચાલિ.

અંગ ઈશ્વાર ઉદાર અરય મુર્ચિ ગંગ તરંગ,
 વાર્તિક વૃત્તિ અધ્યયન અધ્યાપત વાર ઉપાંગ;
 ગુણ પેંચવીસ અલંકૃત સુકૃત પરમ રમણીક,
 શ્રી ઉવજણાય નમી જે, સૂત્ર મળાવે ઠીક. ॥ ૮૬ ॥

દુહા.

સૂત્રં મળીઈ સત્તર જેહ પાસે, તે ઉપાધ્યાય જે અર્થ માસે;
 તેહ આચાર્ય ણ મેદ હીષ, દોઈમાં અધિક અંતર ન કરીષ. ॥ ૮૭ ॥

चालि.

उपाध्याय सुखाचक पाठक मापक भिद,
करग भरण अप्यापक कृनकर्मो धुतष्टद;
शिक्षक दिक्षक यविर चिरंनन रत्न विशाळ,
मोहनया पारिच्छक जिन परिश्रम दृष्टमाल ॥ ९४ ॥

दुहा.

साम्यधारी विदिन पद विभाग, कुत्तिपायण विगत द्वेप राग।
अममादी सदा निर्विपादी, अध्ययानंद आत्म ममादी. ॥९५॥

चालि.

नाम अनेक विवेक विशारद पारद पुन्य,
परमेश्वर आज्ञायुत गुण सुविगुद्ध अगण्य;
नमीए शासन भासन पति पारन सबज्ज्ञाय,
नाम जपतां जेहनुं नव निधि मंगळ पाय, ॥९६॥

दुहा.

नित्य सबज्ज्ञापनुं ध्यान परता, पाभीए सुख निम चित्त गमता;
हृदय दुर्ध्यान व्यंतर न बाधे, कोइ विरुधो न ययरी विराधे।२७॥

चालि.

नमस्कार सबज्ज्ञायने वासित जेहनुं धिच,
धन्य तेह कृत्य पुन्य ते, जीवच तास पविच;
आर्त ध्यान तस नवि हूए, नविं हूए दुरगतिं नास,
भवक्षय करतां समरतां, छहिए सुकृत उल्लास. ॥ ९८ ॥

दुहा.

शिव पदालंब समरय बाहु, जेह छे लोकमां सज्ज साहु;
प्रेमयी तेहनुं शरण कीजे, भेद नवि चित्र रीते गणी जे ॥ ९९ ॥

दधपार्श्व दध कटो मयजो भाषार,
 तिरा मनहसि मतिहा तप उपजय विगार;
 ने रिण बंध अचुणर एतने नविं दृष्ट मंग,
 मन शिरोप एण एद ने बंध करे मयजंग ॥१०७॥

दुहा.

एव दम एव पाजे विविध, मूळ उगरे गुण मुनि पविष;
 भ्रमर पारिगोपरी करीय भूमे, एद मगमाय अरनिंसं मर्जेने ॥१०७॥

जाति.

तेप नागिनी देहना देन गणे न मयाग,
 अमंदीन भिम हीन मया भविजन भाषाग;
 नरण नारण करुणापर त्रंगम मीरय सार,
 धन धन मापु एदंकर गुण मरिमा भंदार ॥ १०८ ॥

दुहा.

सम अनाथाय सुगना गयेपी, धर्मवादि गिर हृदय दिन उल्लेखी;
 परवा मुनिनुं उपमान नादि, दैत्य नर गुरसरिन शोकमादि ॥१०९॥

जाति.

पट प्रन काय छ रसक निग्रहे इंदि न कोम,
 एंती भाव विमोही पटि छेदण गिर मोभ;
 अष्टम रोष शुभ योग करण तप खुदि जमीन;
 सीतादिक मरणांतिक सहे गुण सचावीन ॥ ११० ॥

दुहा.

मुनि महानंद अर्थी सन्यासी, भिक्षु निग्रंथ आतम उपासी,
 मुक्त मारण महात्मा महेन्नी, दान्त अवधूत निति शुद्ध लेखी. १११

१९३

शान्ति.

धी नरहाज नमो जगि र्व न र्व न यः॥
 विद्या नविर्भाषय नवि एह जने ने यः॥
 इह रन्ता इह एरने जावे सुरा विद्.
 दाना रोजनी विद्या नवि विनपीने मिद् ॥ १२० ॥

दुष्टा.

मिद् धर्मास्त्रिधापादि द्रव्य, निवभ नरकार ए भजे भवः;
 सर्वभुजमा इहोए ममाप्ता, यतानिर्माये धर्मा परिवर्त्ताये॥१२१॥

शान्ति.

गिरिमादी जेय सुगिरि नरपादि निव सुरमात्.
 सार सुगंधमा चंदन नंदन वनमा विगाय;
 मृगमा मृगवति मृगवति मृगमा नाग चंद्र.
 गगनदीमा अनंग सुगंधमा देवमा ईश. ॥ १२२ ॥

दुष्टा

निम स्वयंभूरवरण उदधिमादि, श्री रमण निम मरुत् सुभद्रमादि।
 निम अधिक नागमादि नागराज, गहमा जलद गंधीरगाज॥१२३॥

शान्ति.

रत्नमादि निम इगुरम कुन्दा मा निम अगविद,
 औषधमादि मुषा वमुषा पत्रमा रघुनंद;
 सत्यवादीमा सुविष्टिर धीरमा ध्रुव अविकंप,
 मंगलमादि निम धर्म परिच्छद सुगंधा रंय ॥ १२४ ॥

दुष्टा.

धर्ममादि दया धर्म मोटो, अक्षयनमादि वज्रर कछोटो;
 दानमादि अमयदान रुद्रं, तपमादि जे कहेवुं न कुट्टं. ॥ १२५ ॥

पार्श्वनाथ भार पूजा स्तवनम्.

- पुनारिषिहरि भारीप्रीती, अंतरंग मे भार.
 ते गरि दुग आगळ कटुती, भारेंव भाग्य ग्रवावः।
 सुंदर भरपारी मसुराग—ए टेर. ॥ १ ॥
- दावण करती भारीप्रीती, मसु गुण जल हृद घटः।
 वन उतारी ममलप्रीती, हो हृद निर्मल वृद्ध. सुंद ॥२॥
- पननाय ग्यान करीप्रीती, काशो मयन विध्यात;
 अंगुष्ठो अंग शोषप्रीती, जालुं हू भरदान. सुंद ॥३॥
- रीगोदकना पोनीप्रीती, चित्तो विन मंशोर।
 अष्ट कर्म मंशर भरीप्रीती, भाव पदो मुग कोष. सुंद ॥४॥
- ओरमीयो एकाग्रप्रीती, केदार धनि करुणः।
 भद्रा चंदन चित्तप्रीती, ध्यान धोल रंगरोज. सुंद ॥५॥
- भाळ (वहु) प्रभु आणा धमीप्रीती, निष्कलणो मे भार।
 ने आमरण उतारीप्रीती, ॥ उतारी परभाव. सुंद ॥६॥
- ने निर्मात्य उतारीप्रीती, तेनो चित्त उपाध;
 पगाल करती चित्तप्रीती, निर्मल चित्त मयाधि. सुंद ॥७॥
- अंगदुर्गा वे धरमनांती, आत्मस्वभाव मे अंग;
 ने आमरण पहेरावीप्रीती, ने स्वभाव निज संग. सुंद ॥८॥
- ने नववाट विष्टदताप्रीती, ते पूजा नव अंग;
 पंचाचार विष्टदताप्रीती, तेह फुल पंचरंग. सुंद ॥९॥
- दीवो करती चित्तप्रीती, ज्ञानदीप मुमकाश;

रूपभजिन स्तवनम्.

ढाल कढखानी.

ऋपभ जिनराज मुन आज दिन अति भलो,
 गुणनिलो जेण तुं नयन दीठो;
 दुःख टळपां सुख मिल्यां देव तुज निरस्ततां,
 मुक्त संचे हुबो पाप नीठो. ऋपभ. ॥१॥

कल्प साखे फल्यो कामघट मुन मिल्यो,
 आंगणे अमियना मेह बुठा;
 मोह महिराण महिभाण तुज दरसणे,
 सय गया कुमति अंधार जूठा. ऋपभ. ॥२॥

कवण नर कनक मणि छोडि तृण संग्रहे,
 कवण कुंजर तजी करह लेवे;
 कवण वेसे तजी कल्पतरु धावले,
 तुज तजी अवर सुर कोण सेवे. ऋपभ. ॥३॥

एक मुज टेक सुविवेक साहिब सदा,
 तुज बिना देव दूजो नही हुं;
 तुज वचन राग सुखसागरे झीलतां,
 कर्मभर धर्मथी हुं न धीहुं. ऋपभ. ॥४॥

कोडि छे दास प्रभु ताहरे भलभला,
 माहरे देव तुं एक प्यारो;
 पतित पावन समो जगतनो धारि कर,
 मेहर करि मोहि भवजलाधि तारो. ऋपभ. ॥५॥
 मुक्तिथी अधिक तुज भक्ति मुज मन बशी,

श्री शीतल स्तवनम्.

राग अढाणो.

शीतल जिन मोहे प्यारा, शीतल जिन मोहे प्यारा;
 भुवन विरोचन पंकज लोचन, जिउ के जिउ हमारा. शीतल. १
 जोत भुं जोत मिळित जब ध्यावे, होवत नहीं तब न्यारा;
 बांधी मूठी खुले भव माया, मोटे महा भ्रमभारा शीतल. ॥२॥
 तुम न्यारे तब सबहि न्यारा, अंतर अपारा उदारा;
 तुमही नजीक नजीक हे सबही, कादि अनंत अपारा. शीतल. ॥३॥
 विषय लगनकी अग्नि घुसावन, तुम गुण अनुभव धारा;
 भइ मगनता तुम गुण रसकी, कुन कंचन कुन दारा. शीतल. ॥४॥
 शीतलता गुण हो(ओ)र करत तुम, चंदन काह बिचारा;
 नामही तुमचा ताप हरत हे, वाकु घसत घसारा. शीतल. ॥५॥
 करहो फट जत बहोत हमारे, नाम तिहारो आधार;
 जस फहे जन्म मरण भय भागो, तुम नामे भक्षपारा शीतल. ॥६॥

समुद्र वहाण संवाद.

हुहा.

- श्री नवखंड अखंड गुण, नमी पास भगवन्त;
 करधुं कौतुक कारणे, वाहण समुद्र वृत्तांत ॥ १ ॥
- एहमां वाहण समुद्रनां, वाद वचन विस्तार;
 सांभलतां मन ललसे, जिय वसंत सहकार. ॥ २ ॥
- मोटा नाना सांभलो, मत करो गुमान;
 गर्व करथो रयणायरे, टाळ्यो वाहणे निदान. ॥ ३ ॥
- वाद हुआ किम एहने, मांहेमांहे अपार;
 सावधान थइ सांभलो, ते सवि कहुं विचार. ॥ ४ ॥

ढाल.

(पाहरां मोहलां उपर मेहसरोखें कोपलीरेके कोपली ए देशी. ॥

- श्रीनवखंड जिनेश्वर केसर कुसुमस्युरे, के० कुसुमस्युं ।
 मंगळ कारण पूजा मणमी मेयस्युरे, के मणमी मेयस्युं ।
 मभू पाप लागी मागी शकुन वधामणारे के०
 विवहारि श्री पासना लेता भांणारे के ले० ॥ १ ॥
- श्रीफल मसुखें ववावी रयणायर धणारे के २०
 वाहण हकारीने चालिया ते सवी आपणारे के ते०
 पणल्लीदीईं आसीस कहे वहिला आवजारे के वेळा०
 हीरचीर पटकुल क्रपाणां लावजारे के क्रि० ॥ २ ॥

मुख नबि राखें भाखें साचुं बागीआरे के सा०
 राजकाज निर्वहै ते नबि हाजियारे के ते० ॥ ८ ॥
 दरिया तुमछो भरिया नबि तरिया कुणरे के न०
 तुमे कोईथी नबी दरिया परिवरिया गुणरे के परि०
 तो पिण गुण मद करवो तुमनें नबी घटेरे के तु०
 घुटानि बात कहेस्ये बटाऊ जे अटेरे के जे० ॥ ९ ॥
 जे निज गुण स्तुत सांमलि सिर नीचुं धरेरे के सि०
 तस गुण जाई वंचा सुरवरनें चरेरे के सु०
 जे निज गुण मुखि बोले वंची करी कंधरारे के वंची०
 तस गुण नीचा पेसिं बेसे तले धरारे के बेसे तले० ॥ १० ॥

दुहा.

एह बचन सायर सुणी, बोले हलुआ बोल;
 सी तुजने बिंता पडी, जा तुं निगुण नियोल. ॥ १ ॥
 आपकाज विण जे करई, मुखरी परनी तात;
 पर अवगुण व्यसने हुई, ते दुखिया दिनरात. ॥ २ ॥
 बाहण कहे सायर सुणो, जे जग चतुर मुजाति;
 ते दाखें हीतसीखडी, तेमत जाणे तात ॥ ३ ॥
 जो पणि परनी द्राख खर, बरतां हाणि न कोय.
 असमंजस देखी करी, तो पिण मन दुख होय ॥ ४ ॥

ढाल.

(विजय करी घरी आविया, बंदि करे जयकार ए देशी ॥
 सिंधु कहे हवे सिंधुर बंधुर नादविनोद,
 घटतो रे गर्व करुं छुं पाछुं छुं चित्त प्रमोद;

પણ લક્ષ જર તણનો પર્વત ઉપરિધાઈ,
 ફોપાટોપ ધરી ગળો વજ એઈ સુરરાય;
 તટફટો પટોપોરે તે સર્વો એક ગ્રહે મુજ પણ,
 તર મેનાક રહીઓ તે સુલીઓ અણતપણ ॥ ૭ ॥

જગ જસચરાચર જસ તનું માયા પીન્દ્રી ચીર,
 તે લક્ષ્મીનારાયણ ગોવર્દન ધરધીર;
 મુજમાંદે પોલ્યા રેજે સેજ કરી અહિરાજ;
 હોડ કરે હું માહરી હું તિહુઅણ સિરતાજ. ॥ ૮ ॥

વાહણ વાહણ વણિ તુજધી ભારે તું કહેવાય,
 હલુઓ પવન જકોલેં ઢોલેં ગઢધર્લાં સ્વાય;
 તો હલુયા થોલટા હલુઓ છે તુમ પેટ,
 મુજ મોટાઈ ન જાણેં તાણેં નિજ મતિ નેટ. ॥ ૯ ॥

ગિરુયાના ગુણ જાણેં જે હૈં ગિરુઆ લોક,
 હલુઆનેં મતિ તેહના ગુણ સર્વો લાગેં ફોક;
 વાંસિ ન જાણેરે વેદના જેહુઈ પ્રસવતાં પુત્ર,
 મૂઢ ન જાણેં પરિશ્રમ જે હુઈ મળતાં સૂત્ર. ॥ ૧૦ ॥

દુહા.

સાપર જવ રમ કહી રમો, વાહણ વેદે તવ વાચ;
 મા આગલ મોસાલનું, એ સર્વો વર્ણન સાચ. ॥ ૧ ॥

વાળીને જિમ ગ્રંથ ગતિ, સુરતિથિ હરિને જેમ;
 ફાંઈ અજાણિ મુજ નહી, તુમ મોટાઈ તેમ ॥ ૨ ॥

વિસ્તારું છું ગુણ અમે, ઢાંકું છું તુમ દોષ;
 તો એવડું સ્યું ફુલવું, સો કરવા કંઠ સોષ ॥ ૩ ॥

आकाश मोटो पिण कालोजी,	सा०
नाहो चंद्र करे अजुआलोजी.	सा० ॥ ४ ॥
आपे मोटाई अंधनी कीजीजी,	सा०
तिहां तेजवंत ते नानी कीकीजी;	सा०
नानो चित्रविच्छ धीराजेजी,	सा०
मोटो एरंडो नवी छानेजी.	सा० ॥ ५ ॥
नान्हो पंचजन्य हरि पूजेजी,	सा०
तस नादे विभुवन धुजेजी:	सा०
नानो सिंह महागज घारेजी,	सा०
नानो वज्र ते शैल विदारेजी.	सा० ॥ ६ ॥
नान्हो औपधि जो होइ पासेजी,	सा०
तो भूत भेत सवि नासेजी;	सा०
नान्हो अक्षर ग्रंथ लखायेजी,	सा०
तेहनो अर्थ ते मोटो थाएजी.	सा० ॥ ७ ॥
तुमे रावणनुं सोचदिरोजी,	सा०
इहां सार असारनो बहिरोजी;	सा०
तुमे मोटाई नांखी दोलीजी,	सा०
निज मुखे निज गुण रम घोलीजी.	सा० ॥ ८ ॥
तुमे रावणनुं बल पोख्युंजी,	सा०
पिण नीति शास्त्र नबि पोख्युंजी;	सा०
चोर संगी तुम्हने जांणिजी,	सा०
रामचंदे बाध्या ताणीजी.	सा० ॥ ९ ॥
वन द्वीपादिकनी सोहानी,	सा०
ए भुमिने गुण संदोदाजी;	सा०

ते देखी मद मत बहजोगी,
मद छांदिने छाना रहजोगी.

सा०

सा० ॥ १० ॥

दुहा.

एह बचन श्रवणें मुणी, पाम्यो सायर सेद;
कहे तुज स्युं बोलतां, पामु छुं निबंद. ॥ १ ॥
जेहथी लक्ष्मी उपनी, परणी देव मोरार;
शिरसिपु तेजिहओ, ते अम कुल निरपार. ॥ २ ॥
ताहरं तो कुल फाडनुं, जे पोलां घणुं खाप;
तुज मुझ बिच जे अंतरो, ते मुख कयों न जाय. ॥ ३ ॥
बाहण कहे कुल गर्वइयो, माहरं पणि (पण) कुल सार;
सुरतहं जेहमां उपनो, बंछित फल दातार. ॥ ४ ॥
पद्य पंत्ती मृग पधिकने, जे छाया सुख देत;
ते तरुअर अमकुल तिला, पर उपगार फलंत. ॥ ५ ॥
हुं छछि दिवें (दिठ) पुरुपने, ए गुण मुजमां सर्व;
मुज तुजमां विवाद छई, तिहां कुलनो स्यो गर्व. ॥ ६ ॥

ढाल.

कुल गर्व न किने सर्वथा, हओ रुडे कुल अवताररे;
गुणहिणो जो नर देखीए, तो कहिइ कुल अंगाररे. कुल० १
जो निज गुण जग उज्ज्वल कयों, तो कुलमदनुं स्युं किनेरे;
जो दोषे निज काया भरी, तो कुलमदयी कुल लाजेरे; कुल० २
फचरायी पंकज उपनुं, हुओ कमलानुं कूलगेहेरे;
कहो कुल मोटुं के गुणवढा, ए भांजो मन संदेहेरे. कुल० ३

१ तरुअर. २ लक्ष्मी.

सुरगने दृष्ट ते मन नजो, पंडितने गुणनो रंगरे।
फणिमणि मेई राणा राजारि, धिर धारेनिम अंगरे. कुल० ४

सोरो कुलपद गूरुन करे, पिण गुण विज निमवादरे;
सोरो मिह वन गयो, कुनरो पिण कुरखे करजे सिह नादरे. कुल० ५

नाम टाम कुल नयो पृथोद, जे जगमांटे सुगुण गरिठरे;
रवि चंद पयोपर म्पुगनां, कुल कुंजे माण्यां कुंज दिठरे. कुल० ६

रयो निमकुल रयो पारको, त्याजि अरुगुण करि गुण मृषरे;
छांदिजे मळ तनु वपनो, सोर धारे वननु फूटरे. कुल० ७

म जाणिने कुल पद छांदिण, कीजई गुणना अभ्यासरे;
गुणपी नस कोनि पामोई, लरीई जग लोल विद्यासरे. कुल० ८

हुता.

पचन गुणी पट वाढणनां, भावे जलनिधि षोल;
हुं रपेणायर जगतमां, वाजे मुग्र गुण ढोल. ॥ १ ॥

जग जननां दालिद्र हरे, रयणतभी मुज राशि।
होट करे शी मादरी, ण गुण नहिं तुज पास. ॥ २ ॥

ढाल.

वाढण फेहे सावर गुणोरे, तुझे रयण धरो छो साधारे;
पण एक हाथिभापरे, वेमे मृग डाचारे. तुझे० ॥ १ ॥

तुझने दमिरे आक्रमिरे, रयण दिओ अमे लोकनेरे;
गज भाजे थुंढि करीरे, तव तरुअर फलवरस्येरे.

तिम दिई कृपणपरे दम्पारे, पिण देतो नवि हरमेरे. तुझे० ॥ २ ॥
तुम्हने रसदीई पीलि सेलडीरे, अगर दहिओदिवासोरे;

कालाने गाढि भरियोरे, कृपण दमीया तिम पासारे. तुझे० ॥ ३ ॥

१ पण. २ स्तनाकर.

પળિ તરસ્યા પશુ પંક્તીયારે લો, તેહથી નાસે દૂસરે. ક૦ ॥ ૩ ॥
 મહાદિ તુજમાં રહારે લો, જ્યું વિપમાં વિપકીડરે; ક૦
 પિણ હંસાદિક તુજ જહેરે લો, પાંમે વહુલી પીઠરે. ક૦ ॥ ૪ ॥
 મારગ જે તુજમાં થરે લો, ચાલઈ પુણ્ય પ્રભાવરે; ક૦
 તિહાં એક કુલે અહારડીરે લો, મરુ મંડલીની વાવરે. ક૦ ॥ ૫ ॥
 જો હુદે જલ માહરે લો, તો પાઢડ જન સોસરે. ક૦
 વહુલે પળિ જલ તુજ છતિરે લો, રતિ ન હોઈ ચિહ્નઓરરે. ક૦ ॥ ૬ ॥
 જે પર આશા પૂરવેરે લો, છતિ સારુ દીંઈ દાનરે; ક૦
 યોઈ પિણ ધન તેહનુરે લો, જગમાં પુણ્ય નિદાનરે. ક૦ ॥ ૭ ॥
 ળંદ મહો ળંદન તળોરેલો, સ્યો લાકડમેં મારરે, ક૦
 સજન સંગ ઘંઠી મલિરેલો, સ્યો મૂરતિ અવતારરે. ક૦ ॥ ૮ ॥
 સાદ હુઓ તુમ ઘોષરોલો, ઘોષ્યો એક નાકારરે, ક૦
 જો જાળો જસ પામીપરેલો, તો સિલો દાન વિચારરે. ક૦ ॥ ૯ ॥

કુહા.

સિંધુ કલે સુણિ વાહણ તું, હું જગતીરથ સાર;
 ગંગાદિક મુજમાં મલે, તીરથ નદી હજાર. ॥ ૧ ॥
 તીરથ જાળી અતિ વહું, મુજને પૂજે લોક;
 ગંગા સાગર સંગમે, મલે તે જનના યોક. ॥ ૨ ॥
 વાહણ કહે તીરથપણું, તુજ મુલ કહ્યો ન જાય,
 ગંગાદિક તુજમાં મલે, તાસ મધુર રસ જાય. ॥ ૩ ॥
 ગંગાદિક આલિ મલે, તુજને રંગ રસાલ;
 જાઈ નામ પિણ તેહનું, તુજ સ્વારે સતકાલ. ॥ ૪ ॥

सारण करे सुणी साधेन, तुझ जन्महीद वनवंतोरें;

हारे निर्दोषे छदि करी, जोरें घन गर्जनेरें;

गर्जत यत्नीया जन्मारे, तुझ नेह मनमां नवि टरे;

मैं मेदने जल दान दीपुं, इत्यु तुझ स्युं उचरे;

निम कुरणनुं धन हरत, नरपति नेह मनमें चितवे;

मैं पुण्य भवमाहि कीपुं, निम अपटुनुं तुं मये.

॥ ३॥

जो छे ताहरेरे साचली, जल धरस्युं बहु भीतरे;

तो ते उघटन देखतो, स्युं पामे तुं भीतरे;

तुं भीत पामे पदा गाजे, मेह चमके चीजली;

अंबराढंबर करे पादल, मये चिहुं पय आफली;

हें सदा कंपे विधी मये, नाभिई जाणे हवे;

रखे ए जल सर्व माहरं, ते इत्युं मन चितवे.

॥ ४ ॥

तुझ जल जे घन संग्रहे, ते हुई अमीअ समानरे;

ते सपलो गुण तेदनो, तिहां तुझ किस्पो गुमानरे;

तिहां मान स्यो तुझ ठामनो, गुण बहु परिजगि देखीए;

तृण गाय भसे दुष आपें, न ते तृण गुण लेखीर;

स्वाति जल हुई पडिओ फणी, मुखें गरल मोती सिपमां,

इम सार तुझ जल करी, भीटो मेह वरसे द्वीपमां.

॥ ५॥

जीवन ते जल जांणीई, जे वरसे जलघाररे;

ताहरं तो जलजिहां पडे, तिहां होइ अखेर साररे;

तहां होइ सारो जिहां, तुझ जलविगाढेरेली मही;

दाधे दवे ते पल्लवेई नवि पल्लवे तुझ दही;

सुरपति नरपति जेहनो, नबि पाये दीदार;
 ते पशु पति निर उषरे, मुझ सुत छे अलंकार. ॥ २ ॥
 जेहने देखी उगतो, मणमें राणा राय;
 ते सुतनि रिधि देखतां, मुझ मन हरख न माय. ॥ ३ ॥
 मुझ नंदन वरस्ये यदा, किरण अमी रसपूर;
 तब दाधो पिण पालवे, मन बस तरु अंकुर, ॥ ४ ॥
 कुंकमवरणी दृतिता, मुझ सुत निरखंत;
 मन भृंगार जगावती, माननी मान हरंत. ॥ ५ ॥
 मातुं मनमथ रायनो, कलस राय अभिपंक;
 छंछन तीलकमले करीत, सोहे मुझ सुत एक. ॥ ६ ॥
 मुझ सुत मंडल साधतुं, सरवर रति आनंद;
 जिहां मथमअ न करइ, उढइतारावांद. ॥ ७ ॥

ढाल.

हवे वाहण विलासि कहे, वदन विकासीरे;
 सुत रुद्धिधी हासी सायर तुज तणीरे. ॥ १ ॥
 तुझ सुत उचग संगीरे तुं पातक रंगीरे;
 निज गोत्रजा बंगी तुं अंगीकरेरे. ॥ २ ॥
 नबि लोकथी लाजेरे, अभिमाने भाजेरे;
 बली पाप करीने गाजेरे, पापीओरे. ॥ ३ ॥
 इम हृदय विमासीरे, सुत तुझथी नासिरे;
 हुओ अंबर वासी, सुरनर वंदीओरे. ॥ ४ ॥
 द्विजराजते कहीपरे, अति निर्मल लहियेरे;
 गुण उजल महिये, लोके चंदलोरे. ॥ ५ ॥

निज गुण होय तो गाजीए, पर गुण सविअकयध्य;
निम विद्या पुस्तक रही, निम बली धन पर ह्य्य. ॥ ४ ॥

बीहु मुझ नंदन कला, निति निति घटति जाय.
राते केवल तगतमें, दिवसे अगोचर थाय. ॥ ५ ॥
मोटी जसहीति कला, पर उपगार विसेस;
अल्प अलंबित सर्वदा, मुझबिन्से सबी देस. ॥ ६ ॥
नाल.

इहर आंवा आंवलरे ए देशी.

सायर कहे बाहण सुणोरे न कहे मुझ गुण सार;
काहे पूरा दुधमारे, कहेतो दोष विचार.
सबल एम न मान्यानि घात,
तुन करे मुझ गुण ख्यात, मुझ मोटाइ छे अबदात. सब० ॥ १ ॥
जे दिन कूप सरोवररे, सुंके नदी अने निवाण;
भर उनालें ते दिनेरे, बाधे मुझ उवाण. सब० ॥ २ ॥
मबल प्रताप रवितणेरे, नवि सुंके मुझ निर;
मेरु अगनथी नवि गलेरे, जो पिण हेम सरिर. सब० ॥ ३ ॥
हुं संतोष करी रहुरे, अविचल ने थिरथोभ;
ठाम रहित भमतां रहोरे, बाहण तुं स्यो अति लोभ. सब० ॥ ४ ॥
खिमावंत गंभीर छुरे, नवि लोपुं मर्याद;
तुं मुझ गुण जाणे नहीरे, स्युं तुझ स्युं मुझ वाद सब० ॥ ५ ॥
बाहण कहे सुण सायररे, नवि सके तुं ठाम;
उनाळे जल अति बधेरे, पिण नवी आवे काम सब० ॥ ६ ॥
सोप न पांमु कोयथोरे, एम मद घरे एक;

१ अकृतार्थ. २ निख नित्य.

वारण करे सरण जगि घमे बिण को नही,

तुं सरण सिंधु मुग्न केणी भाति;

शरण आव्या तणी सरम ते नबि रहै,

जैह जाया हुई सुजस राति

वा० ॥ १ ॥

काल बिकराल करवाल उजालतो,

हूक भूके मबल च्पाल सीराखि;

जूठ अति दूठ जन सूख सरदो हतो,

यम महिप सांभरई जैह निरखी.

वा० ॥ २ ॥

घोर करि सोर मन्डवारिया पारिया,

मारिया क्रोध आव्यै हकार्या;

भूत अभूत यमदूत यम भयकरा,

अंजना पुत नूतन बकार्या

वा० ॥ ३ ॥

हाथि हथिआर सिर टोप आरोपिया,

अंगि सन्नाह भुज बीर बलया;

सल्लके तई नूर दलपूर, बिंदु तब मल्यां,

बीररस जलधि ऊधांण बलियां.

वा० ॥ ४ ॥

मीलसितपित अतिस्वाम पाटल धना,

वसन भूषण तरुण किरण छाजे;

मानुं यहूं रूप रण लछि हृदय स्थलें,

कंचूआ पंच वरणी विराजे.

वा० ॥ ५ ॥

भूर रणतूर पूरे गयण गढगढे,

आयहें कटकनी सुभट कोटी;

नावस्युं नावरण भाव भर मेलवी,

केलवी घाउ दीईं सुज मोटी.

वा० ॥ ६ ॥

निधितनर धीर नयनार बरस्ये यगुं,
 सेचरे गगन वक्र धवल नेत्रा;
 गान साजे सगज दोल गजे मयल,
 यीन निम कुन चमके सनना.

वा० ॥ ७ ॥

कूर रसस्तर गज कुंभ बिंदुर सम,
 दधिरनां पूर अविदूर घाले;
 स्वर मूर्ख समर भूमि सुरण परिसीम,
 कापर घरा हेड घाले.

वा० ॥ ८ ॥

भेद घमंड दत्त खंड जे करी शकै,
 उच्छले तेरवा नाल गोला;
 बरसता अगन रण मगरागे मर्या,
 मानुं ए यमतणा नयण दोला.

वा० ॥ ९ ॥

घोर भूके महा क्रोध मूकई बडि,
 बाहण उपर मरी अगन होका;
 कोकबाणे बडे सुभट रण रस चढे,
 बिन्दु गाई तिहां बंदिलोका.

वा० ॥ १० ॥

उसरी घोर जालि सोर बहु पाथर,
 अगन तिहां सबल लागे;
 बालतो गालतो ढालतो दर्प तुल,
 तेह हुं देख तो किम न जागे.

वा० ॥ ११ ॥

शेष पिण सलसले मेदिनी चलचढे,
 खलभलई शैल ते समर रंगे;
 लहयडे भीक इक एक आगद पढे,
 मुभट सत्राह माहन अंढे.

वा० ॥ १२ ॥

घोर रण जोर चिहु ओर भट फेरवे,

देव पिण देखता जेह चमके;

घाण बहु घूमथी तिमिर पसरे सबल,

कौतुकी अमरना डमरु डमके.

वा० ॥ १३ ॥

एहवे रण शरण तुं किस्सुं मुझ करइं,

खलपारे दुष्ट देखइ तमासा,

एक तिहां धर्म छे शरण माहरे वडुं,

सुजस दिह ते करें सफल आस्या.

वा० ॥ १४ ॥

कुहा.

सायर कहे तुं भोगवे, घणा पापनो भोग;

एह मुझ निंदा करी, स्यो अधिको फल भोग. ॥ १ ॥

बिंध्यो खीले लोहने, तु निज कूख मझारि;

बांध्यो छे दृढ दोरस्युं, निज बस नहीं लगार. ॥ २ ॥

दुम्भर भरीई तुझ उदर, घालि धूलि पापाण;

बाय भरयो भभके घणुं, तुं जगि खरो अजाण. ॥ ३ ॥

बाहण कहे सायर तुमो, बडा जडा जग जगि;

देखो छो गिरि प्रजलतो, नबि निज पगविच अगि ॥ ४ ॥

मेरु मथाले तुं मंध्यो, राम सरे वलीदद;

उच्छाली पाताल घट, पवने कीधो अद. ॥ ५ ॥

पाडे मूर्छा ते दुखे, मुखे मुंके छई फिण.

संनिपातिओ पुरपुरे, लोटे फचरे लीण. ॥ ६ ॥

भोगवतो इम पाप फल, नबि जाने निज हांणि.

दोष ग्रहे तुं पर तणा, ते नबि आवे माणि. ॥ ७ ॥

दाल.

सायर कहइं तुं पदु अपराधि, बाहण जिम तुं ओषरी बांधी;

खोले मर्म अनेक अमारां, दांरपां छिद्र अमे तुमारां. ॥ १ ॥

जो हवइ न रहिस्ये निंदा करतो, मर्म उघाडिसि माहरा फिरतो;
 पोत तरंग घुमरयां बोली, तो हुं नाखीस तुसनई दोली. ॥ २ ॥
 तुझ बीण मुझ नवी हास्ये हांणी, तुझ सरिखा बहु मेलीस आंणी;
 जो अखूट छे नृप भंडार, तो चाकरनो नहीं को पार. ॥ ३ ॥
 चरण अगन तापे हुई गाहुं, जेह स्वमावे जल छे टाहुं,
 तिम तुझ मर्म बचनें हुं कोप्यो, सिमावंत घुरजे आरोप्यो. ॥ ४ ॥
 मोटास्युं इठ बाद नीवारयो, निति मार्ग तें तें विसारयो;
 मुझ केपिं तुं रहिय न सकइ, पदे एकल हरी नई धकेई. ॥ ५ ॥
 कोह तरंग शिखर परि बाधें, जइ बाफीर इते अंबर आयें;
 एकतरंग सबल न भाजइ, काज यणा तुं स्युं इम लाजे. ॥ ६ ॥
 पवनसकोल दिइ जलमयरी, मानुं मद मदिरनी घुमरी;
 तेहमां शैलशिखर पनि तूटई, हरि सय्या कणी बंध छुटई. ॥ ७ ॥
 नक चक्र पाठिन अनुछ उछुता, आछोटई पुछ जई छागे.
 अंबर जल कणीया छमकई, ग्रहगण गण ताता मणीया. ॥ ८ ॥
 एहवे मुझ कोपे मुझ सर्व, गलस्ये जे मनमां छे गर्व;
 जे बोले असमंजस भाषा, ते कलते सपली सन शाय ॥ ९ ॥

बुद्धा.

बाहण कहें मन राखने, सापर पाहुं जोर।
 बाछे ते करिस्युं वृथा, फूली करे बकोर. ॥ १ ॥
 बचन गुमान तुझ भरियां, साधनका तिरां माप;
 केनां फाळां काटीई, जियनां दहि जे माप. ॥ २ ॥

दास.

सापर स्युं तुं उच्छछे, स्युं फूले छे फोक;
 गरव बचन हुं नवी सयुं, देस्युं उघर रोक. सा० ॥ १ ॥

- बात मसंगे में कहिया, उत्तर तुझ सार;
 मर्म न भेदिया ताहरा. करि हृदय विचार. सा० ॥ १ ॥
 निज हित जाणी बोलिइं, नबि शास्त्र विरुद्ध;
 रुसोपरि बलि विष भखो, पणि कहीइं सुद्ध. सा० ॥ २ ॥
 छिद्र अमारं संवरे, तुं किहारे गमार;
 छिद्र एक जो तनुं लहिइं, तो करेरे गमार. सा० ॥ ४ ॥
 शोकनी परि नीत अम्हतणा, ताकें तुं छिद्र।
 पणि रखबाछो धर्म छे, ते न करें निद्र. सा० ॥ ५ ॥
 बोलै शरणागत प्रति, जे नीर मझार;
 कठिन बचन मुख उच्चरें, ते तुंझ आचार. सा० ॥ ६ ॥
 पणि मुझ रक्षक धर्ममां, नहि तुझ बल लाग;
 जेहथी मुझ बुढे नहीं, भंग पावनमो भाग. सा० ॥ ७ ॥
 मनमां स्युं मुझी रहीऔ, स्युं माने निःशंक;
 अम्ह जातां तुझ एकलो, उगस्यै तो पंक. सा० ॥ ८ ॥
 तुं घर समरथ छईं, करवा असमरथ।
 श्रम करवो गुण पावनो, जाणे गुरु हत्थ. सा० ॥ ९ ॥
 हंस बिना सरवर यथा, अलिविण जिम पद्म;
 जिम रसाळ फोकिल बिना, दीपक विण सद्य. सा० ॥ १० ॥
 मलयचल चंदन बिना, धन विण जिम द्रंग;
 सोहे नहिं तिम अम बिना, सा तुझ वैभव रंग. सा० ॥ ११ ॥
 गगन पात भययी सुइ करि, उच्चा पय टीटोटी;
 जिम तुझ तथा, कल्पित मद थार्ये. सा० ॥ १२ ॥
 उन्हो स्युं याइ दृषा, मोटाई जेइ;
 तेतो पेहु मली हइ, बेहु पखसनेइ. सा० ॥ १३ ॥

- राजा राज्य भजा सुखी, भजा राग नृप रूप;
निज कर छत्र चमर धरइ, तो नवी सोहे भूप. ॥ १ ॥
- मद भरते गज गाजते, सोहे बिंध्य निवेश;
बिंध्याचल विण हाथीआ, सुख न लहे परदेश. ॥ २ ॥
- अगनेय वन ते हुइ, सिंह करें जिहां वास;
घनने कुंज छाया बिना, न लहें सिंह बिद्यास. ॥ ३ ॥
- हंस विणा सोहे नहिं, मानस सर जलपुर;
मानस सरवर हंसला, सुख न लहें मट मूल. ॥ ४ ॥
- हम सायर तुम अमथीली, मोटाई बिहु परिलय;
जो तुं चूकइ मद कर्यो, तो तुम सप मुन लख. ॥ ५ ॥
- हंस सिंह करिवर करे, जिहां जाइ जिहां लीन्य;
सर्व ठामिं तिम मुख लहे, जे छे साधु मुनीक. ॥ ६ ॥
- सायर कहे तुम मुन बिना, भरी न सकैं दग्ग;
मुम प्रसाद बिलसैं धनो, हु दिभो तुं तुम बग. ॥ ७ ॥
- मुम साहसुं बोले बली, जो तुं छाडी छाज.
तो स्वामी द्रोहातणी, सीत होस्ये तुम आज. ॥ ८ ॥
- बाहण कहे सायर सुणो, स्वापि ते संसार;
गिदभो सुण जाणी करइ, जे मेवे नीसार. ॥ ९ ॥
- भार बरो जन भाग्यनो, बीजो स्वामी मूढ,
जिम सरवर चंदन तणो, एतुं जाणे मूढ. ॥ १० ॥

भोलिदारे हंसारे वि० ए देशी.

- बयणेरें हवे कोपेइ चढ्यो, सायर पाम्थोरे सोमः
न सकोउरे जल भर उच्छली, लागे अंबर मोम. एहवे० १
- री देतारे पवन फीरी फीरीरे, वाले अंग तरंग.
र बेदीरे भेदी आवता, भाजे ते गिरिशृंग. एहवे० २
- भयंकर सायर जब हुआ, बीज हुई तब हासः
हैं गानीरे गगने घन करे, डम डम डमह विलास. एहवे० ३
- नह जोरहरे अंबर उच्छलई, मच्छ पुछ करी बंकः
हण लोक नहरे जो देखो हुई, धूमकेतु शतसंक. एहवे० ४
- अगननोरे धूम जलधि तणो, पसर्यो घोर अंधारः
पभर आसेरे मसक परिनदा, बाहणना लोक हजार. ए हवे० ५
- गन चढावीरे बेग, तरंगनें तले घालिजेरे पोतः
ट घट तुटेहरे बंधन दोरनां, जन लखनो तारे जोत. ए हवे० ६
- गिर भोडीरे दूरि नांखीई फूल तणा जिमबिंदः
गनउछालीरे हगिंपानरी, मोढि मंडप मिटि. ए हवे० ७
- टे आदारे बंधन बंधनां, फूटइ बहु ध्वज पंडः
क बाहण पणिछो तापरि हुई, कुया बंध सत खंड. ए हवे० ८
- बल शिला बधि भागा पाटीयां, उच्छलते जल गोदः
माश्रित दुखधीरे बाहण तणो हुआ, मानु हृदयनो फोट. ए हवे० ९
- उत्पत्तिरे प्रलय परि हुंति, लोक हुआ भयभ्रांतः
सायर रोबेरे धिरवे धृत धरी, परमेस्वर समरंत. ए हवे० १०

दुहा.

इमसायर कोपे हुआ, देखी बाहण विलखः
विधि आवि बाणी बदे, उदाधि कुपरनां करक. ॥ १ ॥

22

559

१॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 २॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥
 ३॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 ४॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥
 ५॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥
 ६॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥
 ७॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥
 ८॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८ ॥
 ९॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ९ ॥
 १०॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

[illegible]

तातें फिरत अंबर बलाका, उज्ज्वल फरिहरया केतु प्रभु॥ ३ ॥
 कुआथंभ निरि सजाफीओहो, मानुं नाचको वंस;
 नाचें फिरती नर्तकी हो, श्वेत अंसुक घरी अंस. प्रभु० ॥ ४ ॥
 सोहें मंडित चिहुं दिसें हो, पट मंडपचोताल;
 मानुं जयलछीतणो हो, होत विवाह विशाल. प्रभु० ॥ ५ ॥
 बेधो सोहें पांजरीहो, कूआथंभ अग्र भाग;
 मानुं के पोपट खेलतोहो, अंबर तरुअर लागि. प्रभु० ॥ ६ ॥
 नव निधान लछि लही हो, नवग्रह हुआ प्रसन्न;
 नव सद ताण्यां ते भणी हो, मोहीं तिहांजन मन्न. प्रभु० ॥ ७ ॥
 राचे माचे नाचे बहुजन, सब ही यनावत साज;
 बाजे बाजां हरखना हो, पाम्पुं ते अभिनव राज. प्रभु० ॥ ८ ॥
 बेपाढंबर छत्र विराजें, पट मंडप अति चंग,
 बीजे बिहु पखसोहताहो, चामर जलधि तरंग. प्रभु० ॥ ९ ॥
 एक बेळि सायर तणी हो, दूजी जनरंग रेली;
 त्रिजी पवननी मेरणा हो, वाहन बले निजगेळि. प्रभु० ॥ १० ॥
 पवनहींपे दूनो वयो हो, पवन सिखायो विग.
 जन मन गुरा कीएहो, वेग बिघा अति तेग. प्रभु० ॥ ११ ॥
 प्रासैं कच्छप चिहुं दिसें हो, आवत देखी जहान;
 मानुं जिहांजना लोकनाहो, नासैं दालिद्र घरी लाज प्रभु० ॥ १२ ॥
 शनिपेरे बहुआढंवरैरे, चाल्यां वाहन सुविलास;
 निज इछित बंदिर लहीहो, पाम्प्यां ते सुजस उछास. प्रभु० ॥ १३ ॥

चोपाई.

मंदिर जइ मांढ्या बाजार, व्यापारी तिहां मिल्या हजार;
 जिम आवलिकां देव बिमान, तिम तिहां हाट बन्या असमान. ?
 रपण सेणी तिहां सोहे धणी, कमलादारवणी सुखी भणी;

(गच्छपति राजिभा हो लाल—ए देशी)

- भरियां किरियाणां घणां हो, हीरचीर पटकुल;
 मेल्यां निज बंदिर भणी, हवे वाहण पवन अनुकुल. १
- हरस्ति जन हुआ हो लाल, पाभ्या जय तसिरि सुखलील; आ०
 दोय पंखि जिम पंखिभा हो, रय जिम दोय तुरंग. ६० २
- रणकई ध्वजपणीकिंकीणी हो. कनक पत्र शंकार;
 वाहण मिसैं आवे रमा, मानुं गरुड करी संचार. ६० ३
- भापई जलभोलेचिं हो मानुंसरे मदपूर;
 वाहण चले जिम हाथिभो सिरकेसर छवि सिंदूर. ६० ४
- भरकसी सगर नाखीर हो. बाहिर तेह न जई;
 एहवे बेगे चालिआं मनि वाहण हरखइ न माइ ६० ५
- वाहण भाणस्पुं तोली हो घर स्वर गनो सार;
 तुला हंड थंभे करी, जोइ लेजो एह विचार ६० ६
- कामिकरई जिम कामीनि हो हृदय स्थल परिणाह;
 सायर तिम अवगाहता. हवइ वाहण चल्पा उच्चग्राह ६० ७
- गुण जित्यो सायर रहुओ हो सहजें मानिधकार;
 देख्यां बंदिर आपणां, हवे हुआ जय जयकार ६० ८
- बंदिर देखि वावटा हो धरिया लाल अग्र भाग;
 मानुं बहुं दिननो हुं तो, तेह मगट कीओ चितराग. ६० ९
- बंदिर देखि हरखस्पुं हो, मेहलि नाली आवाज;
 जे आगई सुर गजतणो. बलि मेहतणो स्यो ग.ज ६० १०
- वाज्यां वाजां हरखनां हो, करे लाक गीन ग.न
 पहे छंदे एहिरो दिई मानुं सायगरतान ६० ११
- साहमा मिलवा आबीया हो, सज्जन लेइ नाव।

अंगो अंग मिलावडें, तो टळियां विरह भाव.	६० १२
आव्या वाहण सोहामणां हो घे घा वेला कुल;	
घरघर दुपा चषामणां, श्री संघ सदा अनृकुल	६० १३
विवाहा व्यवहारी भेटें मुदा हो. प्रथम पाम नवखंड;	
सुरभि द्रव्य पूजा करे. लई केमरने श्रीखंड	६० १४
मोतीना कर्पा साथीयाहो. आंगीरयण बनाव.	
ध्वजा आरोपी अतिभली, बळिक कलस सुविभाव	६० १५
इण परि जेहना द्रव्यना हो, आव्या प्रभुनो भोग;	
सायरपी मोडुं करओ तेजिहाज मिळि सवि लोक.	६० १६
ए उपदेस रच्यो भलो हो, गर्वत्याग हित कान;	
तपगच्छ भूषण सोभतां, श्री विजयप्रभमूरिराज.	६० १७
श्री नयविजय विबुद्ध तणो हो. सीम मणे उल्लास,	
ए उपदेसै जै रहे, ते पामे सुनस विलास.	६० १८
मुनि विष्णु संवत जाणी एहो, ते हर्ष प्रमाण;	
कवि जसविजए ए रच्यो, उपदेस चहो सुप्रमाण.	६० १९

इति पानपत्र यादस्तयोः परस्परं प्रशस्यसंवादालापः समाप्तः॥

श्री घोषा बंदिरे.

श्री योगनिष्ठबुद्धिसागरेण शोधितम्.

श्री ज्ञानसारकृत भावपदत्रिंशिका.

दुष्टा.

- क्रिया अष्टदत्ता कष्टु नहीं, भाव अष्टुद अष्टेष; १
 पर मत्तम नरके गयो, तंदुल मच्छ विष्टेष.
 भाव शुद्धता जो भइ, कहा क्रिया को चार; २
 द्रुमहार सुगवे गयो, हस्ता कीनी प्यार.
 साधु क्रिया कष्टु नहि करी, रूपम देवकी माय; ३
 भाव शुद्धी सिद्धते, सिद्ध अनंत समाय.
 साठ सहस्र बरसे करी, किरिया अतिरि अष्टुद। ४
 भरत भारीसा भुवनमें, भावशुद्धतें सिद्ध.
 नमुकारमी मत नहीं, करतो कूर आहार; ५
 भावशुद्धतें सिद्ध ते, कूरगडु अनगार.
 भावक्रिया अविभष्टुद ते, मेल्यो नरक समाज; ६
 भावशुद्धतें सिद्ध के, मत्तमचंद रुपिराज.
 केवल धी करणी करे, अभव्य लिंग संपन्न; ७
 योगी भेदे नहीं, भावशुद्धतें शून्य.
 पूर्व कोडी देसोनता, क्रिया कठीन जन कीन; ८
 कुरद बकुरद नरक गति, अष्टुदभावते लीन.
 वंश खेल किरिया करी, साधु क्रिया नहीं लेस; ९
 इलापुत्र केवल धरे, कारण भाव विशेष.
 चरण क्रमण किरिया करी, गुरुकुं खंभ चढाय; १०
 भाव शुद्ध केवल मजे, नव दक्षित मुनिराय.
 कपिल द्रुमक अनि लोभ वश, लालचमां लपलीन; ११
 शुद्ध भाव तवही भज्यो, आत्म पदवी लीन.

पाते किरिया आनया, तीन काल असंबंध.	२४
परि अने धर्महुं न, तने तीन काल;	
आत्म ज्ञान गुण नित्यने, जट किरियाकी चाल.	२५
महनि पुरुषकीजोड हे, सदा अनादि स्वभाव;	
भवस्थिति परिपाकने, शुद्धानम सद्भाव.	२६
शुद्धातम सद्भावता, शुद्ध भाव मंयोग;	
भाव शुद्धकी सिद्ध ते, पाक काल परिमोग.	२७
काल पाक कारण मीळे, किरिया कलु न काम;	
पावन किरिया धीन पडे, चाल दसन अभिराम.	२८
काल पाककी सिद्ध ते, महज सिद्ध के जाय;	
धीन वरपा फुळे फळे, ज्युं वसंत वनराय	२९
भव परिणत परिपाक विन, भाव शुद्ध नही होय.	
मुनि करणी कर नरक गति, कुरड बकुरड दोय.	३०
क्रिया उधापी सर्वथा, बंछक किरिया चार;	
ये बंछक लक्षण रहिन, सो सब शुद्धाचार.	३१
निश्चय सिद्ध जोलुं नही, ध्यवहारे निषेध;	
जोलुं पिय फरसे नही, तब गुढीया मुखेल.	३२
निश्चे हुंति सिद्ध नही, निवहारे दे छोट;	
एक पतंग आकाशमें, फीर दोरीदे तोड.	३३
जोलुं भाव न शुद्धता, तोलुं किरिया खेल;	
घाणी गोलु पीलहे, तोलु नीकसे तेल.	३४
ज्ञान धरो किरिया करो, मन शुद्ध भावो भाव;	
तो आत्ममें संपजे, आत्म शुद्ध स्वभाव.	३५
जोलुं कारिज सिद्ध नही, तोलुं उद्यम खेद;	
घट कारजकी सिद्धते, उद्यम खेद निषेध	३६

ધોતી દુત દેદાર ધરિક રહમે ચૂરે સો.	૨
હરિ દુત મનમાં વળીવા જનમ મેર શુભોદનો.	
જેન પરદર નાંજા ધર ત્રણ માર્ગોરે સો,	
હરિ મે વળે મારજ પંથપર મહા મુનિધંદનો;	
હરિ. પુત્રી વહોવાટે પાંગાવ માર્ગોરે સો.	૪
હરિ નિસોર્યા મે મધુકરી ગાયત્રી મેનાત્રો,	
રણમ વરવી શુભ મેરની દેવધોરે સો;	
હરિ જો શુભ વરજાવક પર્યં કામ દેનારેના,	
રમીક નમે ત્રણ ચરણકમલ નિરવ મેવધોરે સો.	૬
કુદિમાગર્જનીની ગૂંદની મવામ.	

મૃતિપૂજન મદિમા.

મથેયા.

મૃતિં તળો મદિમા છે મોટો.	
સમજે કોઈક સંસ્કારી.	
મૃતિ પૂજનથી માપત થાય છે,	
મુંદર શિવ પદની ધારી.	
એ મદિમા સમજાણો આજે,	
સદ્ગુણ કુદિસાગરથી;	
એ માટે ઇઓના ચરણે,	
નમન કરું થે આ કરથી.	૧

धीर वाक्य तो सूत्रो मांदि,
 प्रतिमा पूज्य बतावे छे.
 सिद्ध पुरुष पण मूर्ति केरा,
 गायन रूढां गावे छे.
 मूर्ति भेद म्हने सपञ्चाणो.
 सद्गुरु बुद्धिसागरपी,
 अजितसागर थयो कृतारथ,
 सद्गुरु पद शिर धरवाथी. ५

—•••••—

श्रीमद् बुद्धिसागरपटकमिदम् गुर्जरभाषायाम्.

छंद-त्रिभंगी.

जय नित्य उजागर, करुणाना घर, बैरागिवर, धर्माकर,
 जय सुखना सागर, अनुभव आकर, ज्ञानमुधाधर, शिक्षाकर;
 जय श्रेष्ठदशाधर, दीनदयाकर, समनासागर, दीक्षाधर !
 जयजय योगाकर, बुद्धिसागर, पूर्णप्रभाकर, प्रेमाकर. १
 मधुपद निवासी. छो गुणवासी, अविचल प्यासी, विश्वासी,
 मधुपंथ प्रवामी विमु विलासी, वाणी मुधाशी, देवांशी;
 तद्स्थान तपासी, तजो उदाशी, उत्थ उल्हासी शान्त्याकर !
 जयजय योगाकर, बुद्धिसागर, पूर्ण प्रभाकर, प्रेमाकर. २
 गुरु ! म्हने तमारी, प्रेम खुमारी, लागीभारी, ॥ कारी,
 हुं जाउं विचारी, करवा न्यारी, वरमां धारी, आवारी;

વત ૧૩૨૭ માં રચાણ્ણો ગુર્જર ભાષા સાહિત્યનો રાસ.

॥ શ્રી માત સેત્રનો રાસ ॥

॥ ૐ નમો ચીનરાગાય ॥

સરિ અરિહંત નમેરિ, સિદ્ધ મૂરિ ઉવગાય

પનર કપે ધૂમિ સાદુ, તોદ પળમિય પાય ॥ ૧ ॥

નિજસાસનમાંદિ જો સારો, પડદર પૂરવત્તજવ સમુદ્ધારો

સમરિદ પંચ પરમેષ્ઠિ નવકારો મમ્મ સોમિ દિવ કહડ વિચારો ॥ ૨ ॥

ધુનુ ધુનુ તેમિ સંસારે, જિંદે જિનવરુ સ્વામી,

સુસાદુ નિજમણિડં, ધમ્મુ સુગદ ગામી ॥ ૩ ॥

ધારિ અંગિ દુલ્લદુ મળુ જમ્મુ, અતીઅવિશેષિ (અસંત વિશેષે) જિંદિ

૧ સર્વ. ૨ અરિહંત=તીર્થંકર. ૩ સિદ્ધ=મદ્ધ કર્મથી રહિત

પરમાત્મા. ૪ મૂરિ=આચાર્ય. ૫ ઉવગાય=પળાવનાર ઉપાધ્યાય.

૬ સાદુ=માધુ. ૭ દિવ=રવે. ૮ કહડ=ઠહ. સર્વ અરિહંત સિદ્ધ

આચાર્ય ઉપાધ્યાય અને પનર કર્મસ્થિત સાધુ ૫ પંચ પરમેષ્ઠિના

પાદમાં નમસ્કાર કરીને સાત સેત્રનો વિચાર કદું છું. પંચપરમેષ્ઠિ-

રૂપ નવકાર છે તે જિન શાસનમાં સાર છે. તેમજ ચૌદ પૂર્વનો

સમુદ્ધાર છે. ॥ ૨ ॥ ડ્યાં જિનેશ્વર સ્વામી છે તે દેવ તરીકે છે.

સુસાધુ ગુરુરૂપ છે. સુગતિ દેનાર જિનકથિત ધર્મ ૫ ત્રણ રત્નની

જેને માસિ થડ છે તે જીવ જગત્માં ધન્ય ધન્ય છે. ॥ ૩ ॥

૯ ધુનુ ધુનુ=ધન્ય ધન્ય. ૧૦ જિંદ=જ્યાં. ૧૧ જિનવર=જિ-

નવર. ૧૨ સુસાદુ=સુસાધુ. ૧૩ જિનમણિડં=જિનમણિત. ૧૪

ધમ્મુ=ધર્મ. ૧૫ સુગદ ગામી=સુગતિ ગામી. ૨૬ દુલ્લદુ=દુર્લભ.

૧૭ મળુ જમ્મુ=મળુપ્ય જન્મ ૧૮ જિંદિ=જ્યાં. ૧૯ ધમ્મ=ધર્મ.

त्रीजइयाति परधन परिहारो, चउथइ शीलतणउ सवारो ॥१२॥

परिग्रहतणउं प्रमाणु व्रतु पांमचइ कीजइ

ईणपरि भवसइसमुद्धो जीव निश्चय तरीजइ ॥ १३ ॥

छट्ठं व्रतु^{३१} दिसिनणउ^{३७} प्रमाणु, भोगुवभोगवत^{३८} सातमइ^{३८} जाणु,

अनरथ व्रतु^{४०} दंड आठमउं होइ, नवमउं व्रत सामायकु तोइ ॥१४॥

देसावगासी दसमुव्रतु नथी मूह पोपव

व्रतु अग्यारमसउ जम समनूलु ॥ १५ ॥

व्रतुवारमउं अतिथिसंविभागुओ तोइ मुकतियरतनमागो

जईण^{४२} मारणि चालइ संसारे, धनु^{४३} सक्तिपारथी ते नरनारे ॥१६॥

समकितमूल व्रतु^{४४} वारइ गहिय धरमि पालेउ

सप्त^{४५} सेत्रि जिन भणिया तिह विचु वावेउ ॥ १७ ॥

सप्तसेत्रि जिन^{४६} कहिया महामुनि^{४७} विनु वावेजिउ विवहपार जिन

वचसु आराधीउ अवक्रमु साधिउ लहइ पारु संसारुसारे ॥१८॥

सपते सेत्रि जिनसासणिदि सगली कहीजइ, अधिरु रिधि धनु

इण्डु धीजनुतहि जिवावीजाइ तेहि सेत्रि वावे व्रण थानकि

लाभइ देवलोको कणनी याहरु मुक्तिकलो पापउ निसंदेहो ॥१९॥

पहिकंड सेत्र^{४८} मुजिणइभुवण करावउ बंगूनीछे महिमाकरइ

सहु श्री चउविह संपमूलनारउ गूढ मंडइ पुछ कुवउकी सहिउ

३५ चउ=चोपे. ३६ छट्ठं व्रत. ३७ दिशिनुं परिमाण ३८

भोगोवभोगवत ३९ जाण ४० अनर्थ दंड आठमं. ४१ अनिधि

संविभाग ४२ यतिना मार्ग. ४३ धन्य. ४४ वृत्त. ४५ वावो.

४६ कलो. ४७ विच ४८ पहेलुं सेत्र.

મામંદલ, સુર કુમુદટ્ટિ. સીંહાસન, છત્ર, ખેરિ, ધમર દેવંજુ
ગિરિજા જોડ કવણ મધુવ્રુણ ધિતિપતી વીતરાગ મેલ્લી અવર ન
હોડ મુરાદિક જિનસેવ કરં નવિ સંગલં ॥ ૨૫ ॥

તડ જિન સવિજીવ વિદોષિદિ કરીપડ માગડ જિણ મુવણ
તેડ સમુદરિયડ લીપિડ ધવલીડ મીગુ દેડ ચીત્રામુ છિપીજડ
ઈણપરિ મુવણ સસારીય જન્મડ ફલુ છીજડ ॥ ૨૬ ॥

અતીડજુકાં કિપિટામુ જિણમુવણ સીદાડ, તંનિથિડ કરા-
વીયણ વહુફલુ ઘોલં આપણિ સામીડ વીતરાગુ ઈણપરિ મળેડ
જીર્ણોદ્ધારણા પુણ્ય અતિત હોડ ॥ ૨૭ ॥

ધીજં સેત્રુ મુજિનહંચિત્રુ તેડહાં વિચારો મણિમય રચણ મુવ-
ર્ણમય ચિંચકપમકારે, હિંવ જિનમુવણહ મુહ ચેત્યદેવદારા છકહી-
મડ કીજડ કળયમિંગાર કલસ જે નીર ભરીજડ ॥ ૨૮ ॥

૬૯ મામંદલ. ૭૦ સિંહાસન. ૭૧ કરે. ૭૨ સયલે ૭૩
૭૩ છીપેલું. ૭૪ ધોલેલું. ૭૫ ચિત્રામણ. ૭૬ મવન ૭૭ જન્મફલ
છીજે. ૭૮ વહુફલ ઘોલે. ૭૯ આપણો સ્વામી વીતરાગ. ૮૦ એવી
રીતે કહે. ૮૧ જિર્ણોદ્ધારણા. ૮૨ પુણ્ય અત્યંત હોય. વીતરાગ
મગવાનુ કહે છે કે જે જિર્ણોદ્ધાર કરાવે છે તેને નિશ્ચય અત્યંત
ફલ યાય છે. ધીજું સેત્ર જિનેશ્વર મગવાનની પ્રતિમા મરાવવી તે
જાણવું. મણિમય પ્રતિમા, રત્ન પ્રતિમા, મુવર્ણમય પ્રતિમા કરાવીને
જિન મવનમાં તથા ઘર દેરાસરમાં પધરાવીને આવક જઝક-
ઝશ મરીને તેની પૂજા કરે. ૮૩ ધીજું સેત્ર. ૮૪ હવે. ૮૫ કનક
મુંગાર. ૮૬ મરીજે.

सारूप्य भविष्यण मणिमोहइ सोनाफेरी पालठी कीज जिनपते
सोहइ बीजउरुते साभी जिण ह्दये ॥ ३५ ॥

इणि विवेदि न ह्य विशेषि हि जिणवर पूजसलखणीय
करउ मनरंगिहि नवनवभंगिहि श्री संघनयण सुहामणीय ॥ ३६ ॥

एतीअजीइ आभरणतणी पूजा नीपत्री हिंघ आरंभि सुजि-
णइ अंगि सुरहां कुममपत्री कीजइ कुसमेव गेरीयए पूजकारणि
इयही वावरीइ दीहु देव काजि अन्न इच्छा जीछवही ॥ ३७ ॥

रायचंपु, केतकी, जाइ, सेवती परिमल वडलि, भिरीवालउ
विअलु अनुकरणी पाइल, नीलउत्री विविध पूजामाहि सोहइ अति
विगी वितिपति दीसइ रूपडे तिणि नवनवभी ॥ ३८ ॥

नीकड कणयरु, पूजमाहि वरणकि सोहंती परिमलु पसरइ
असमजाति पाच्छइ विहसंती कुंदु अनइ मचकुंदु वालु जुई परि-
जाते पास कुसमि कर पूजउ तुम्हि तिहुयणपत्तो ॥ ३९ ॥

सुरइउ सरूपउवावची अअइ इकलहार, सहुयइ बीतराग
साभी सुरसार, नीलउत्री नागवेलि पानमाहि जा सोहइ ईणपरि-
पूजइ सामि सामल नरनारी धन्न ॥ ४० ॥

पएहेरामणीयइ पूजतोइ नीकी सोहंती तउ नक्षत्र
हतणी मालदी वाश्रवंती पासलायइ माहि तुयण बिह केरी
आणी कुसम पूजियइ तेसवि संखेवी ॥ ४१ ॥

समोसरणु जो पूनीयए जोतिभि पयारु विहु पाखि दीसइ
बीतरागु जहि तिहुयणसारु तउपूजानी पनीय पूवि धूप उट-

३ भविजन. ४ बीजोह. ५ हवे. ६ वकुल ७ श्रीवालो. ८
पहेरामणी ९ समवसरण. १० बीतराग. ११ त्रिभुवनसार.

જાલી જાઈવીજનિયં ઝલોવતુ ગુરુ તહિ ધંટી વાજડ ॥ ૪૨ ॥

ધૂપ અગુરુ સાદેતિ વીરે સિદ્ધાવદા કીજડ સંદં^{૧૨}ડાસને
અતિરૂપડે^{૧૪} જિણમુવણુ પુંજી^{૧૫}જડ આલેરિહિમજૂમમલી અન્નય
ચડફી વટ દોઈડ આલે કરડ મલીય મંગલીકં^{૧૬} અદ્ય ॥ ૪૩ ॥

વદ્ધમાણુ^{૧૭} વરકલસુ^{૧૮} અનડ મદાસણુ^{૧૯} છત્તુ^{૨૦} દર્પણુ^{૨૧} નંદાવરતુ
તહિ સાધીડ^{૨૨} શ્રીવત્સુ^{૨૩} અઠ મંગલીક નીણપાટિ મરિયડ જિન
આર્ગણ પરિજંચન વેચીડ પતલે સ્વડ લાગડ ॥ ૪૪ ॥

દીવા કીજડ જિનમુવણિ છત્રવ્રઠ^{૨૪} દીજડ, ચમર દલંતે વીત-
રાગ તેહિ ધતુ વેવીજડ તેડઝલોવકારોવિયડ જિણમુવણ ગમ્મારે
વાટા મત્તર અલંકીજડ જિનચારે ॥ ૪૫ ॥

તોરણ વંદુ સ્થાલિ ચારિ સાધિ જિણમુવણિ, પૂજા જોડ સદુ
કોડ આવડ^{૨૫} તીણિ^{૨૬} લિણિ, પૂજા જોડ વા^{૨૭} નિણહમુવણિ મોડ સુદ
ગુરુ આવડ તડ સંધિહિ આગ્ર કહુ કરીડતીછેરહાવિય ॥ ૪૬ ॥

પદપડ વેલા એક મમુ અહાંવચ્છયુ હોસિડ સંવ વયણુમાને^{૨૮}
વિ સુગુરુ તિસિ સિસં^{૨૯} પડસંડ^{૩૦} તિણિ^{૩૧} વેલાં વડસંણાં^{૩૨} પાટિ જોડ

૧૨ સંદંડાસને. ૧૩ જિનમુવન. ૧૪ પુજીય. ૧૫ મંગલીક
આઠ, આઠ મંગલનાં નામ. ૧૬ વર્ધમાન. ૧૭ વરકલશ. ૧૮ મ-
દ્રાસન. ૧૯ છત્ર. ૨૦ દર્પણ. ૨૧ નંદાવર્ત ૨૨ સાધિયો. ૨૩
શ્રી વાસ. ૫ આઠ મંગલનાં નામ છે ૨૪ છત્રવ્રય ૨૫ જિનમુ-
વન ગમારે. ૨૬ આવે. ૨૭ તેસને. ૨૮ જિનમુવન. ૨૯ સુમગુરુ.
૩૦ શિષ્તા. ૩૧ દેવે. ૩૨ તે વેલા ૩૩ વેસણાં.

પાછા પડકોવંટિ વડતંનિ સુગુર તડ માવડ મલા ॥ ૪૭ ॥

પડગડ સહડ શ્રમણ સંઘ સાવય ગુણવંતા જોયા ઝલ્યુદ
મુવણિ મનિદર ધુપુધરંતા તોછે તાલારમ પડડ વહુ માટ પડંતા
અનડ લકુટા રસ જોઈડ સ્થેલા નાચંતા ॥ ૪૮ ॥

સવિહ મરીયા સિળગાર સવિતેવડ તેવડ તેવડ નાચડ ધા-
મીયરં મેરેતડમાવડ કુટા મુલલિત વાળી મધુરિ સાંદિ જિણ-
ગુણ ગાયંતા તાલમાત્રુ ધંદગીન મેલુ વાજિંમ વાનંતા ॥ ૪૯ ॥

તિવિલસાલરિ મેરુ કરડિ કંસાલાં વામડં, પંચશબ્દ મંગલી
કહેતુ જિણમુવળડં ઝાંજડ, પંચ શબ્દ વામંતિ માત્રુ અંબર વહિરંતી,
ફણપરિ ઉડતુ જિણમુવળિ શ્રી સંઘુ કરંતડ ॥ ૫૦ ॥

તડ આરતી પરુગુણ કાડં આરતી પદ્મપરિ ઉડિડ; સંઘ પરિ
વિધિદિ સહિઓતડ સાહીડ વિહુકરિ નીરલુણ કતારિયણ કુસમ
કંતારી સંઘવતિ કઠી સેસિમરડં સહત્થિદિ માડી સંઘવતિ આર-
તીલિયા હુડ જડ વા વાડરીઆરતી જોગ ધાંમલી અબાળડગ
રૂપરી ॥ ૫૧ ॥

પાછડ જિણ ગુણગાડ પડડ સાહ પાલડલ લોક શ્રીધંબીહ
અદાતુદિયડ જાદ જેસાજોગ કતારીયા આરતીઆ તાડ સંઘવતિ

૩૪ માવે. ૩૫ મલા. ૩૬ શ્રાવક. ૩૭ ઉત્સવ. ૩૮ મનો-
દર. ૩૯ ધૂ. ૪૦ લકુટરસ (ઢાંડીગારસ) ૪૧ મધુર રાદે. ૪૨
જાલર. ૪૩ મેર. ૪૪ છાજે. ૪૫ ણીવેરે. ૪૬ ઉત્. વ. ૪૭ નીર
લુણ-નલની સાથે લુણ કતારવું તે) ૪૮ કુસુમ.

પરમ કરઈ મૃગતં મળિયડયઈ સિદ્ધિતુ ॥ ૫૯ ॥

ત્રિહુ ભુવળહતળડ જાણિય વરણ આગમમમાહિવિચારુ,
ચંદ્રપૂરવ ઇગ્યાર અંગ મૃગય કરઈ ગોતમુ મુતિદારુ ॥ ૬૦ ॥

સૂત્રદાર તદિનિઝછળા ઇવરં જિણિ જાણિઝ ઇઝ મૂત્રાત્રિ
પદી આપીય ધીરનાથિઈ મૃગ આથડં ગોતમ વુતુ ॥ ૬૧ ॥

કેવલનાળ મુસ્તિતિમય ડવરં મયસાવિ પૂરવધર જે હુંતા
ઇઠ મહાધળડં મૃગં ગયાસુતે મુનિવરા ॥ ૬૨ ॥

અલ્પ મહાહન વિધાહર ઇવરપાજિળ વયણું નિરુપમુ તીળકા
રણિ શ્રી સંધ મીલીય મૃગળ્યો ઘેઢવોઢ આગમુ ॥ ૬૩ ॥

મસામસ સો હુઢિયણ વરણ અશ્રી ગર્જા ગસ્મા ગંમુ કૃત્યા
કૃત્ય પરીછિય ઇ મૃગં જાળીય ઇ ચમ્પાધમ્મુ ॥ ૬૪ ॥

નજીવીલાહુ ડલિઝ ઇવરણ ચાહિયઈ ઇહુ વિચારુ ધી સિદ્ધં
હુલિલ્ય નિયણ મૃગં જોડત્રિહુભુવળહસારુ ॥ ૬૫ ॥

શ્રીજડસેમુ ઇ મયાવીય ચણ વરણિચિ સંવેગુધરેઢ વેવીઢ વિ
પરવિચરત જોડત્રિલિલ્યાવીયણ મૃગં ધી મિદાન્ન નવડ ॥ ૬૬ ॥

માહૃદં વોથાતરાઢ ઇવરં વોથીયનીપીપનોઢ જ્ઞાન છળ

— ૬૪ વિચાર. ૬૫ મૂત્રપાર ૬૬ જોડે ૬૭ જાનું. ૬૮ ડર-
સેરા, બિળ્લેરા. પૂવેરા. ૭ ડવરણ ધયું, વિનાન પામરો, મૂઢ
રપે વિધર રહેવું ઇમ વસતુના ધળ ધર્મ છે માટે આ ધળને વિવટી
વહે છે. ૬૦ ધીરનાથ. ૭૦ વર્ણામશ. ૭૧ મહામહા. ૭૨
ધર્માધર્મ ૭૩ મિદાન્ન મયાવીય ૭૪ જોડે. ૭૫ વિષ્ણુ સેષ
૭૬ જોડું મયાવીય ૭૭ જિનામય.

ને જિન આળ સદાહરૂં, ચાલીસ પરીમદ સહરૂં અપવત્ત જિન
માદેસુ પરડ સિરિવરિ, તે જિન મહામુનિ નીપડ મુરરિ ॥ ૭૬ ॥

૬૬ તાલીસ દોષ મુ વિસુદ્ધ, હિયડ આહારુ જે જિન વરિ દિ-
દુરૂં, રૂંદિય વિપય ઘ્યાપિનગુવડ, તવિ, નીમિ, સંજમિ લગવિ ન
મૂવડ ॥ ૭૭ ॥

કિમું પળડું દડું કદું વિચારો, મુનિરવળ ગુણ ન લડું પારો,
અનુવ્રતુ વાલડ જે જિન આળ, તે મુનિ મળીયડ મેરુ સમાન ॥ ૭૮ ॥

મસંસીડ મુનિ જિહિયા તે ગુણ જિન વરિ શ્રીમળી કહિયા એકું
વિશેષુ પુળી શ્રમળી દીસડ ઉપગરનોડ પંચવંચીસડ ॥ ૭૯ ॥

ચાલડ લઘુધાર તોડ પરિ, સીલવંત તે નમીડ મુરવરિ, મહા
સતી જહડ અપવત્ત, ધારામળડ તે દિવવિત્ત ॥ ૮૦ ॥

જોદાં જિન આળ હિયડ પરિમળી, તે શ્રમળી તોડ મેરુ સમાન
જે સદી જિન આળ કરંતી, ધનુધનુ શ્રમળી મહાસતી ॥ ૮૧ ॥

જિન સાસણુ જે હિય ઇમ વંજા આલિડ, કસિમલ પાવપંકુ

૯૦ રક્ત. (આસવત) ૯૧ શિર્ષવર. ૯૨ ચેતાલીસ દોષ રહિત
આહાર લેનાર. ૯૩ ક્ષણ પળ. ૯૪ ન મૂકે. ૯૫ કોટલો. ૯૬ ધળો
૯૭ હું. ૯૮ કદું. ૯૯ પાંચ અનુવ્રત. ૧૦૦ પાલે. ૧ મેરુ પર્વત
સમાન. ૨ શ્રમળી (સાધ્વી) ૩ એક. ૪ વિશેષ. ૫ પુનઃ ૬ સા-
ધ્વી પચીસ ઉપકરણધારે. ૭ તરવારની ધાર. ૮ જે છે. ૯ મમાદ
રહિત. ૧૦ પવિત્ર. ૧૧ આજ્ઞા. ૧૨ દેયામાં. ૧૩ મેરુ સમાન. ૧૪
શુદ્ધિ. ૧૫ ધન્ય ધન્ય. ૧૬ જિન શાસન. ૧૭ અજવાલ્યું. ૧૮
પાપ. ૧૯ પાપપંકુ.

पस्त्रालिड, एड साह अनड थमणी खित्त, वाचन धामी हुईड स-
विनु ॥ ८२ ॥

जा दिवडांवं संपति अच्छड, इमीय वरासन पामि मिलडड,
ज भलखेवि विच न वाविसि, पाछड परभावि किसड लुणाविधि,
॥ ८३ ॥

वरापडली विनु वाविसि सारु, उगिसितड सट्टकाइ कतवारु,
जड भलो, सेवि वरापडवाविधि, तड इक गुणड अणनगुण पा-
विसि ॥ ८४ ॥

एतलं क्षेत्रं जिनवारि कहिया, वाचे धम्मी भावणसहिया, तड
सीचे अनुमोदनापाणी, जिमहुड सफली गयानिरुवाणी ॥ ८५ ॥

ईणवारि वाविजड सुखें, दीजडं भक्त पानु मूअं विघादा-
नुज दीजडं सारु, जिणु मणड ते पुन्य नहीं पारु ॥ ८६ ॥

ओपथ आदि सहु मूअं दीजड, नियवर नियपरिहुंतड
अनिउज्ज काई मुनि उवगरड, तंमूअं वहरडं करड ॥ ८७ ॥

जंनंमुनि जोअड मूअं, तं दीजड नियपरहुंतड, गुरु
आवंनी फीजड अभिगणड, दीजड भक्ति थोभवंदणड, ॥ ८८ ॥

विनय वपावधभनीउ विगेपिड, कीजड भुवीउ महा मुनिदे

२० घोषुं. (पम्बालुं) २१ पछे. २२ परमवसां २३ थुं. २४
लुणीउ २५ धमिं. २६ भावना सहित. २७ अनुमोदनामल. २८
क्षेत्र. २९. सुजहुं ३० सुजहुं. ३१ पोताना घेर होय ते. ३२ जो-
इण. ३३ सुजहुं. ३४ पोताना घेर होय ते. ३५ सामा जहुं ३६
स्योभ वंदन. ३७ वैयावृत्य.

સીડ, પર્યુપાસિત તહી કીજડ ઘણીય, જિમજિમ જિનવરિ આગમિ:
મળીય ॥ ૮૯ ॥

પદન પરિશ્રવણી જાણેલી, કરડં મક્તિ તુમ્હિ હરિસ્ય ધરેલી,
જેમ્મદ મહામુનિ દોજડ, તંતં શ્રવણી કીજડ ॥ ૯૦ ॥

આગતોડ પૂર્વિહિ મુળીજડ, ધનુષનુ સારથવાદ કહીજડ,
પૌંડ વિહિરાવિડ જિણિમુળિંદડ, નિણિ ફાલે હ્યંડ પદમ
જિણંદૂ, ॥ ૯૧ ॥

દયિણાડરિ નયારિ શ્રવણિ, દિયરો વિઝારિપુ મુરિપુરિમિ, નિણિ
ફાલિ તિણમવિ કેવલુ પ્રાનુ, દિહનુ મવિક મુનિડળપારે દાનુ ૧૨
ચોર જિણેસર છઠા મામ, વંદણ પારવંદરો મામ, નીણિ દાનિ
ય સંવનિ પામી, દિયડ દાન તમ્હિ અનગ્રન ધાર્યો ॥ ૯૨ ॥

જોડન મંગમિતોડ, મુનિશારાતોડ મંદ મોર પોંડ, નિણિ
ફાલિ તુ મર્યાપ મિદિ પામી. પાડડ દાંમિડ વિવમુદનામો ૧૩

ડડ મેલડ મેનુ મારડ વિન. મિરમુદ મંવળી દેન મળિ ન
મળિ મામિ માનુ આગમિ અણિનિ ૧૪ ॥

દિરતોડ ધાવરુ તળમે ભેળ મળી જરીમડ જડ જિણ મામન
તળી મુમિં અનિ મલડં પર્લામિડ કિવડ મુશારક જાણિવડ

૩૮ માંગેલો ૩૯ પૂર ૪૦ ધન્ય ધન્ય ૪૧ પો પૂર ૪૨
પોરામું. ૪૩ મલો ૪૪ નેનડ ૪૫ દમિનાડ ૪૬ નયરી
૪૭ વેવરુદાન. ૪૮ દાન ૪૯ ન ૫૦ અનુદયરમિ ૫૧
ચોર. ૫૨ પો. ૫૩ મિરમુદ મામો ૫૪ મલડ.

दणि गृहवास ऊपरि ज्ञानुना सुपसरीउ तिहुवणि ॥ २ ॥

तिम तुम्हि वावेउ भलीपरि भविउइउ सिंचु लहिमउ लुण
निरवाण नपरिति पतिहाउहुतुपहिलुं कीजइ महाविनउं गुणश्रावक
ज्ञानाउ जाणी पाय पोय पखोलीय सदहाविलेउ कुंकुम वाणी । ३ ।
इछई भोजनुं भलीयभक्तिसविवेकिहि सयउ दीजइ श्राविकां
पउ आगमि कहिउ उपरिउगटि फल पान कापइ अनुमानिया दीजइ
निजभक्ति भलागरूपइ यहुयानि ॥ ४ ॥

भद्रपेसर जिम श्रावकह दीजइ आवास लीणाजे निनवयणि
अछइ वणइनिवास आछिलनी परि एक कीसउ परिहुइ अइअ
संखाविधि मानु फरसइ सह नरनारी दुःख ॥ ६ ॥

वाछिलनी परि एकजीतइउंकहीउ नमसाकउ एकहवार स-
कसार तुम्हकहीउ अजमूकिउं जीजी कीजइ कुणवकाजिए अति
भलांभलेरांतो कीजइ साहमिय प्रति अजी अधिकेरां ॥ ६ ॥

कीधे काजे कुटुंब भाण अतिघणउ संसारेउ सोरे संकीजइ
साहमियकेरउज कीजइ साहंभिअकाजिते परत भडारो इणपरि
वाछिल श्रावकह कीजइ सुरवंगू हवते कहीइसिइ मिणभवणि वा
छिल अंतरंगू ॥ ७ ॥

जिणपरि लोगथाकइ जिम संसारमझि बलिबलि एउ फेरु
कीजइ श्रावक श्राविकारोहि घरपोयपधशालजी छे करीसइ
धरमध्यान तुहरलि सविकालो ॥ ८ ॥

पहुजीवरसा सद्धि काल तीच्छेदंसीतीसमकितसिउ वारय

७३ क्षेत्र. ७४ साधर्मिक. ७५ अतिघणुं. ७६ अन्तरंग.
७७ पहुजीवरसा.

सावक्षेत्र इम बोलिलिया पुण एकु कहीसिए कर जोडी श्री संघ
पासि अविणउ मागीसइ^{६३} काईउऊण आगउं बोलिउं उत्तमूत्रतो
बोल्पाभिच्छादुकडं श्री संघ वदीतुं ॥ १५ ॥

मूं मूरप तोइ ए कुण माव पुण सुगुरु पसाऊं अनइ जनिभु-
वन सामि वसइ^{६४} हियडइ जगनाहो तीणि प्रमाणिइ सात क्षेत्र इम-
कीचऊ^{६५} रासो स श्री संघु^{६६} दुरियइ अपहरउ^{६७} सामी जिणपासो^{६८} ९६

संवत तेरसत्तावीस एमहाप्रसवाडइ गुरुवारि आवा यदस-
मिपहि लइ पखवाडइ तहि पुरु हूऊ रासु सिव सुख निहाणू
जिणचुवीसइ^{१००} भवीयणइ^{१०१} करिसइ^{१०२} कल्याणुं ॥ १७ ॥

जां सिसिरवि गयणंगणिहि ऊगइ^{१०३} महि मंडलि ताव रतउ^{१०४}
एउरासु^{१०५} भवियणा जिणसासणि निम्मल जग्रह नक्षत्र तारिका
व्यापइ^{१०६} गयवंतु श्री संघ अने^{१०७} जिणसासणु ११८ ॥

॥ इति सप्तक्षेत्र रास समाप्त ॥

लि० मुनि बुद्धितागर.

९२ एक. ९३ भागीश. ९४ हयडामां. ९५ कीचो. ९६
दुरित. ९७ अपहरो. ९८ स्वामी. ९९ जिन पार्श्व- (पार्श्वनाथ.)
१०० संवत १३२७ तेरसे सत्तावीशनी सालमां आ रास रच्यो.
१ जिनचोवीश. २ भविकजन ३ कल्याण. ४ यावत्. ५ शशि-
रवि. ६ गगनांगणो. ७ उगो. ८ महीमंडलमां. ९ तावत् (त्यां
मुधी.) १० ए रास तो. ११ जयवंतु. १२ अने. १३ जिनशासन.

સાત સેવનો રાગ સં. ૧૧૨૭ નો સાન્ન્યો ગુર્જર ભાષામાં
રચાયો છે. શુદ્ધિ પ્રમાણે સુધારો કર્યો છે. મૂળ પ્રતિ પ્રમાણે મૂળ
ઉપાખ્યો છે, અને તેમાં કોઈ ટેકાણે શબ્દો સુધાર્યા છે. ફુટનોટ
પણ શુદ્ધિ પ્રમાણે યથાશક્તિ કરી છે તેમાં દોષ હોય તો પંદિતો
સુધારશો, અને આ રાસ મંચંથી ગુર્જર ભાષાના પંદિતો શોધ
કરશે તો આ રાસને સારી સ્થિતિ ઉપર મૂકી શકશે. એમ આશા
રચાય છે શ્રુમે યથાશક્તિ યતનીયં એ ન્યાય અનુસારી પ્રવરન
કર્ષો છે. ત્રિનંદિર, જીર્ણોદાર, સાધુ, સાધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકા,
જ્ઞાન, આ સાત સેવ જાણ્યાં.

જોષક મુનિ.

બુદ્ધિસાગર.

અથ શ્રી યશોવિજયવાચકકૃત.

બ્રહ્મગીતા.

< . >

કુટા.

સમરીય સરસતી વિશ્વ માતા, હોયે કવિરાજ જસ ધ્યાન ધ્યાતા;
કરિય રંગરસમરિ બ્રહ્મગીતા, વરણયું જંત્રુ ગુણ જગ વદોતા. ?

રાગ પાગ

બ્રહ્મચારી સિર સેહરો, બ્રહ્મ મનોહર જ્ઞાન;

બ્રહ્મવતીમાંહિ સુંદર, બ્રહ્મ ધુરંધર ધ્યાન.

मोह अग्रह निवारण तारण तरण जिहाज,
जंघुकुमर गुण शुणतां जन्म कृतारय आज. २

होय जस चढ़ने शत सहस जिहा,
आजलु वली असंख्यात दोहा;
तास पनि जंघु मुनि मुगुण गातां,
पार नावे सदा ध्यान ध्यातां. ३

शील सलिल जे पाले वाले चंचल चित्त,
आप शक्ति अजुराले बिहु काले मुपवित्त;
पाप पखाले टाले मोह महामदप्पर,
ग्रह्यरूप संभाले ते निज सहज सत्वर. ४

एहवा जंघु मुनि पुरुष सिंह,
जेहनी कोय लोपे न लीह;
भवतर्पा शील सम्यक्त्व तुषे,
रही नदी माहि ते केम बिलम्बे. ५

सोहमवपणे जागी वपरागी भिरदार,
सोभागी बहभागी मागी अनुमनिसार;
मातपिता मनियुत्रवे आठ कन्या उपगेध,
फरणी परणी नरुणी जीपे मन्वपरोध. ६

आठमदनी महा राजधानी,
आठ ए मोह माया निशानी;
जगवशी फरणनी दिव्य विद्या.
वापिनी जपपताका अनिया ७

मृग दटके जगमोहे लटके लोदण चंग,
नव पीवन मोरन धन भूषण भूषित अंग;

भूगोरे नहि मागो शशी रंग अनेक,
अजवेची गुणोची गुरू गदेची संग.

८

जेहने देगी रति चंद येने,
संभ दमिदर भगवे विदेने:
कचनने येने रदे तेह भागे,
अनुनी देऊ जगि एक जागे.

९

भात ते माथि मथंकर अकर कर जिव भेद माग,
अस कति मीरीने मज भयो किरि जगिजग परिणाम।
मारव संगतांनिगिर दंगरी अनु हुमार,
जुने वृत्त पादत विरही जगभर मळार

१०

बाप त भवण काह बाण द्याव,
अनुवर येथ मज्जाह मने;
बाप दुइ पद दुभो भमद उभे,
येथ पुता कृपुम अनु पावे

११

एणी नयनानी येथ लड पायां नरराति,
ते तिहा येथी दधी मपले पाथी दाहि;
कानि शाल तबुके नाथी रहयो मान चक,
तेह सुदर्शन धारीसुं पाणि न दुजे चक.

१२

नाकि मोनी ते बंधूक छाई,
गोलिका ते रथो मानू ताई।
छटि करि अनु येथे नाह लोपे,
रहे दळती ते आभरण रुपे.

१३

दियदर हिवे फोरवे जोर माया अपकार,
जेहमाहि संभ पुरंदरनो पाणि नाहि पार;

તત્ત્વવિચાર ઉઘોતને શસ્ત્રે તે જંબુ કુમાર;

મોષ શક્તિ ફરિ સંઘરી પામ્યા જગિ જયકાર.

૧૪

જાણીયે કામ ઉત્પત્તિ મૂલ,

પાડે સંકલ્પથી તે ત્રિશૂલ;

જ્ઞાન ધરી જો ન સંકલ્પ કીજે,

ઉપજે કામ કરો કોણિ વીજે.

૧૫

હુબો અનંગ તેસારુરે જોતું ધરતો અંગ,

ઘાણકરણ તાંદ તાંળીને નાંપત હોત અનંગ;

થોપાં કૂટયે સ્થું હોદ જો તું ચિત્ત વિકાર,

કાંટે કાંઠો કાઠસ્થું ચિધિરિ દ્રવ્ય વિચાર.

૧૬

ભાવના દમ ક્ષમાદિક પ્રપંચી.

શસ્ત્ર લીધાં સકલ તાસ પંચી;

તેણિ ન બલે તે નાઠા કપાપ,

પઢિ અચેલાઈ કુળહોઈ સહાય.

૧૭

હું જાણે જિત કાશી જગવાસી કીયોજેર,

પણિ જિનભાંજની આંજમાં વર્તેનો હુંલું સેર;

ભ્રમ્હ સાહમિણી શ્રીતાદિક અવલાથી પણ ભગ,

તુમસ્થું જુસસ્યે કિણિપરે દમ કહિ નાઠા તે નાથ.

૧૮

સજ્જ થાતી હુંતિ મદન ફોજ,

આઠ કન્યા કયા મુળત મોજ;

જંબુની અટકયાયે તે માજે,

જંબુ જીતે અને કંદર્પ લાજે.

૧૯

આઠ તે કામિની ઓરડી ગોરડી ચોરડી ચિત્ત,

મોરડી પરિમદ માચતી નાચતી ગીત;

दीडि गलावइ छोरदी चोरदी पाकी जेम,
जंजुकुमार ते सेखवे कोरदी दारदी तेम; २१

विश्व बशीकरणयी जेह सवया,
तेहनो नाम किम होइ अरला,
नाम माला तणी माम राखी,
जंजु धर्य सणा सकळ सार्खी, २२

आठ कन्या आप ते जननी जनक संपेने,
चोरी करवा आध्या ते चोरने प्रमथ सहते;
ए सवि दीक्षा आदरी विचरी उग्र विहार,
जंजु ते पूर्वधर हुआ मोहम पट्टवार. २३

वर्ष अतिक्रमे अनुत्तर विमानी,
सुर अधिक सुर लहे प्रलभानी.
ते हुआ शुक शुकालाभिजाति,
आत्मरति आत्मभूति कर्मवानी. २४

ब्रह्मरूप निरुपाधिक आत्मज्ञान ते योग,
इन्द्रजाल मम सवया पुटलना मयोग;
उपादान पुद्गलधी पुटल उपनय होइ,
कर्ता नहि निहा आनमा निश्चय सांगी सोइ. २५

एह अध्यात्म ते मोक्ष पंथ,
एहमां जे रखा ते निग्रंथ;
एह अंतःकरणे होइ सुधि बीजे,
विहित किरिया नेनमाहनी कर्जे. २६

नय होइ युक्ति जोनी किरिया ज्ञाननी व्यक्ति,
साधन कलना दोहमा साधन धक्ति;

आणा विणा आचारमांहे आणे अनाचार;
जंजु मते इम सोहम कहे अंगे आचार.

२७

ज्ञान किरियातणा इय अभ्यासी,
हुइ चिदानन्द लीला विजासी;
स्थानवर्णार्थ आलम्ब अन्य,
योग पांचे हुआ जंजु धन्य.

२८

वली इच्छा मरुत्तिने थीरवली सिद्धि ए भेद छे चार,
प्रीति भक्तिने वचन असंग तिहां सुविचार;
सकल योग ए सेवी पापी केवलनाण,
मुगते पुहता तेहनूं नाम जपे सुविहाण.

२९

खंभनगर धुण्या चित्त हरखे.

जंजु वसुधुवन मुनि चंद बरखे;
श्री नय विजय वुध सुगुरु सीत,
कहे अधिक पुरयो मनय जगीत

३०

॥ इति श्री यशोविजय विरचिता ब्रह्मगीता समाप्ता ॥

श्री यशोविजय वाचक कृत.

आदि जिनस्य संस्कृतभाषायां स्तवनम्.

आदिजिनं वंदे गुणसदनं,

सदनंतामलवोधरे;

बोधकतागुणविस्तृतकीर्तिं,

कीर्तितपयमविरोधरे.

आ० १

२६७

मनभ्रमर.

भोपवनो मंदो फरेनो दयापने-ए राग.

मनः भ्ररर बहु भ्रमण फरे भवननरिषे,
 घटी घटीसां नवनर वृक्षे जायजो;
 गुंजारव करतो गरिब धई भायदे,
 विषय पुष्टने देखीने दग्ग्राय जो. मन० १

रागद्वेष से शर्मो काजी नेहनी,
 पदरदना भिने पणि-पूरे न नो;
 नवनवरंगी विषय-दारा रचना,
 कामकमलमां लपटातो दुःख रामनो. मन० २

शाम्पवंशने फोतरतो ने तुर्नमां,
 फाळहस्तिधी काम कमल भक्षापजो.
 चौबीं करतो फाळछोळीयो धई रहे,
 रविचिष्टुन् पंढे ते चंचळ थाय जो. मन० ३

फाळ अनादि विषय पुष्ट गुंभ्यां घणां,
 मनमयराने तोपग तृप्ति न थाय जो;
 अकळगति मनभ्रमरतणी सण सण विषे,
 मनभमरो अहां व्रणभुवनमां जाय जो. मन० ४

मन भमराने पुरो समता पांजरे,
 रखे न उढे लेशो बहु संभाळजो;
 चौदभुवननो मोझीलो स्थिरता धरे;
 त्यारे थावे झटमां मंगळमाल जो, मन० ५

ध्यान दोरीया मनभयराने बांधीए,
अनुभव अमृत स्वाद करावी बेन जो;
बुद्धिसागर अन्तरमां समझ्या चकी,
आत्मस्वभावे आनंद होय हमेशा जो.

मन० ६
ॐ शान्ति.

श्री सद्गुरु सत्तरो.

ओपवर्जना रागे.

नमन हजो मृत एवा सद्गुरु ज्ञानीने,
जगत भीषोने जालि दायरु देवजो,
समाश्रयण जे कदाये समता आदरी,
दर्शनयी शाश्वतपद छे तत्परेरजो
ज्ञावकभावे पश्ये सत्य स्वरूपमा,

नमन १० १

साधपद्धिषाने कर्मा गुणनी स्वागतो,
उपशम वारिणामे बहेना वारिषने,
मोटे विद्यामोहमणिधरमान जो

नमन० २

हरार मयवने जाणे भागोभागयी,
जिन आज्ञाने छंटे नाहिं पयजेन जो;
भाग्यनी साम्ये जाणें गीं पारने,
रिपय रिहाशे मये परना बडेन जो.

नमन० ३

दीन कृपणता दूर करे परी मृगने
नष्टाही निम नानि नमि अनृत जो;
आत्मस्वरूपे श्रीन रहे सग सग रिपे,
दुष्ट मयावागी परना अशून जो

नमन० ४

૨૬૯

ઉપસર્ગોં સહવામાં સિંહ સમા વઢી,
સમપાવે રહે સમુદસમ ગંભીર જો;
શુદ્ધ જ્ઞાન ધરતા જે અલસ અભેદનું,
પ ધક્રોને ભેદે યોગિ વીર જો.

નમન૦ ૫

દ્રવ્ય ભાવથી પરવસ્તુને ત્યાગતા,
નિર્વિકલ્પને ધૈરાગે તણીન જો;
અચળ અઢોલ અકંદ અવિકારી સદા,
ગુરુપરંપર આગમમાંહિ પ્રવીણ જો.

નમન૦ ૬

પ્રણ શલ્યને તુળવત્ જાણી ત્યાગતા,
ગારવ રસ રિદ્ધિને શાતા સાથ જો;
ધર્મ કરણ કારણને સહેજે સંગ્રહે,
રાગ દ્વેષનો ત્યાગ દયાના નાથ જો.

નમન૦ ૭

નિંદા વિકથા ચારે ત્યાગે નિત્ય જો,
કપાયને તો ફહાંડે ઘરની વહારજો;
વચન જેહનાં પડે હૃદયમાં સોંસરાં,
તત્ત્વજ્ઞાન ને ધર્મકથાની વત્તાર જો.

નમન૦ ૮

ચરણ નાવમાં બેઠા મુનિવર સાધતા,
મુક્તિપુરીનો માર્ગ વીકટ મુશ્વમેવજો;
ચાર ભાવના મિત્રાદિક જે માવતા,
જગ જંતુથી વૈર શમાવે દેવ જો.

નમન૦ ૯

પંચમહાવ્રત વિશુદ્ધતાથી પાલતા,
ગુપ્તિ સમિતિ અજુઆલિ સ્વયમેવ જો;
અતિચારને દૂર કરી જ્ઞાની ગુરુ,
પંચાચારે ધરે જ્ઞાનામૃતમેવ જો.

નમન૦ ૧૦

છકાયના જીવોની રક્ષા વધુ કરે,

- શત્રુ મિત્ર મમ ગણતા મુકુ શુભચાનુ જો; ૧
 પદ આરણ્યક નિત્ય કરે સહી અર્ચને,
 ક્રિયા ન કરતા કોનોગ્રામ સમાન જો નવનં ૧૧
- પર પરિણતિને સ્વામે શુદ્ધાત્મક થકી,
 આઠ મનોને સ્વામે દુઃસ દેનાર જો;
 છત્રોગ મૂળ ખાસક મ્હારા શ્રી સદ્ગુરુ.
 સારક અને મદુભાવ હૃદય ધરનાર જો. નવનં ૧૨
- અહરન સદમ ત્રિલોક રમે વિરાજતા,
 નરાધિ પાત્રી વ્રજગર્ભે મનિમાન જો;
 દર્શન પાવના આ જ છે રતન
 મનુષ્ય મન મનોવા મનુ મૂળ રણ જો નવનં ૧૩
- વાગાટુક સાંઠે ન મમ પાત્રી મહા,
 આત્મજ્ઞાનની વ્યવસ્થા મુખારી મન જો;
 દુર્નિવાન દિશાની ગણના મદુગુરુ,
 જ્ઞાનામૃત પીણ ન પાના મુખ જો. નવનં ૧૪
- મનુજ્ઞ જ્ઞાન વિગાઠ રમેશ દોષના
 જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન જ્ઞાન ન જ્ઞાન જો;
 જ્ઞાન ભાષી શીશ મુખ જ્ઞાન ન જ્ઞાન,
 જ્ઞાનાર્થી રમ પીણ જ્ઞાન જ્ઞાન જો. નવનં ૧૫
- મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ;
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ. નવનં ૧૬
- મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ;
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ. નવનં ૧૭
- મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ;
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ,
 મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ મનુ. નવનં ૧૮

તત્ત્વ મળતી નિશ્ચયથી સમજાય જો:
બુદ્ધ્યધિઅંકિત સદ્ગુરુ મહારાજના,
વે કર જોડિ મળી વંદે સુખ પાય જો

નમન૦ ૧૭

સાંવત્સરિક ક્ષમાપના.

રાગ ધીરાના પદનો.

જીવોને હું સ્વમાયુંરે, વૈરક્ષેર દૂરે કરી;
મિત્રો સર્વે મ્હારારે, સ્વમાયું સદુ મેમ ધરી.
લક્ષ ચોરાશી, જીવનીપોનિ, ઉપન્યો વાર અનંત.
મન વાળી કાયાથી દુહવ્યા જીવો મોહે અત્યંત;
પશ્ચાતાપ તેનોરે, કરુ હવે જ્ઞાન ધરી. જીવોને ૧

મનુષ્યજન્મ ધારી આ મલમાં, વાંધ્યાં મેં જે વૈર.
સ્મરણ કરી હું દુર કરું છું સમતાપ લીન્ધા લેર;
વૈરીનાં વૈર નાસોરે, ઉપશમ થાવે મુક્તિ ચરી જીવોને. ૨

ક્રોધમાન માયાને લોભે, જીવ સંતાપ્યા શુ.
અજ્ઞાને માતું જે મે કીધું, ચમ ચું છુ તે મદુ
નમી નમી સ્વમાયુંરે. મલસંપ મક્તિ ધરી. જીવોને ૩

પાપી મિથ્યાત્વી જીવો તેમ મિત્રો મત્તો સર્વ.
લેદ અનીતિ જે ઉપજાવી, ચમાયું છું તજો મર્વ;
પરુષણાના પર્વેરે, પરમાચ પરિહરી જીવોને. ૪

ક્રોધ કષટ ક માટિક દાપે, સંતાપ્યો નિજ જીવ.
પોને પોતાને હું સમાયું. નિશ્ચયથી નીચ નિચ;
અન્તરના દેશ ઉતરેરે, સમાપના શુદ્ધ ઠરી. જીવોને. ૫

સિદ્ધસપા સર્વેછે જીવો, સત્તાઈ ગુણવંત,	
કોઈ ન શુષ્ક તેમાં મ્હારો. નિશ્ચય ચિત્તવસંન;	
શિષ્યોને હું સમાયુંરે, ગુરુઓને પ્રેમમરી.	જીવોને. ૬
કરુણા સર્વે જીવોપર રહેશે. દ્રવ્યભાવથી નિત્ય.	
પરગુણ પરમાણુ પર્વતસમ માસો પ્રયોદે ચિત્ત;	
માધ્યસ્થમાત્રે રહીનેરે. સ્વપુંસપાશું કરગરી.	જીવોને. ૭
અહંભાવનો સ્વેદ ટઠો સહુ, નાશો માયા દૂર.	
દ્રવ્યભાવથી જીવ સ્વમાયું, જ્ઞાનાનંદ ભરપૂર;	
દ્રવ્યભાવપર્વેરે, મલીનતા દૂર હરી	જીવોને. ૮
પ્રણ શ્રુવનનો નાથ અહો હું, સત્તાઈ કહેવાડ,	
આપ સ્વરૂપે ધ્યાને રહું તો વ્યક્તિપણે શુદ્ધ થાવ;	
સુદ્ધિસાગર જ્ઞાનેરે, જાગંતાં શિવજ્ઞાંતિવરી.	જીવોને. ૯

વાળી.

વાળી વાળીરે મ્હારા ગુરુની વાળી,	
યોગિણ પકડી ઘર આળીરે,	મ્હારા. ૧
વાળી વપર જે જન પેઠા, મુક્તિ પુરીમાં તે પેઠારે.	મ્હારા. ૨
વાળી વાળી માંહિ પીલાશે, સ્વોચ્છ તેનો ઢોર સ્વાશેરે.	મ્હારા. ૩
વાળી વેડપાના સંદેશા, સપને નહિ તો અંદેશારે.	મ્હારા. ૪
માર્ગ અનેકને નગર છે એક, સુદ્ધિસાગરની છે ટેકરે.	મ્હારા. ૫

२७३ अवळी वाणी.

- भला जग सांमळो संतोरे, के नाव पर दरियो चाल्यो जाय,
 बुढिया बाबा जति सन्यासी, खाखी जोगी फकीर.
 जळपय दुनिया देखी ज्यारे, रही नहि कोइनी धीर. भला १
- एक फीदीए दरियो पीघो, तो पण तरसी थाय.
 पार मेघनां पाणी पीघां, नदीमां डुबी जाय. भला. २
- एक सरिता नीची व्हेती, ऊंची चाली जाय;
 ए सरितामां स्नान करे ते, हतो न हतो थाय. भला. ३
- पूजारीने तीरथ पूजे, रची माछळे जाल;
 पकडाणा धीवर ते जाले, जोया जेवो ताल. भला. ४
- एक तमासो एवो देख्यो, ज्यां सहू एकाकार।
 हिंदु मुसल्ला पारसी सहू, खाय पीवे एकलार. भला. ५.
- एक प्राजबुं अद्भुत देख्युं, प्रण भुवन सोलाय.
 बुद्धिसागर अवळी वाणी, कोइकने समजाय. भला. ६

अन्त्यमंगलम्.

श्री संक्लेश्वर पार्श्व प्रभु जयकारी, पग पग जगजयकारीरे. श्री
 चिंतामणि तुजमंत्र सवायो, धारणा ध्यानयीज ध्यायो,
 भक्ति प्रतापे दशन पायो, अनुभव आनन्द पायोरे. श्री ?

ધરણેન્દ્રપદ્માવતી દેવી, સાથ કરે જયકારી.

પાર્શ્વેયસઃ સદુ સાથ કરેછે, મંત્રજિતામણિ ધારીરે. શ્રી ૨

ઈષ્ટદેવ વામાદેવીના નન્દન, ગરુડું છે એક તપાલ;

નામમંત્ર તુજ જગપાદિ ધોડો, કામ કરે છે સદુ ધાર્પુરે.શ્રી ૩

દર્શન દેડને આનન્દ આપ્યો, વિઘ્ન દર્યાં વદ્યારી;

સાકારને નિરાકાર તુંદિ મધુ, મિનઝાસન સુખકારીરે.શ્રી. ૪

પુરિસાદાળી પરમકૃપાલુ, ધ્યાન ધરુ ઝરપારી;

સુદિસાગર ઝાસન દેવો, વગ વગ મંગલકારીરે. શ્રી. ૫

સં. ૧૯૬૫ વિજયાદશમી. અમદાવાદ.

ॐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ

श्री भजनपद संग्रह बोधा भागनुं अशुद्धि शुद्धि पत्रक.

पत्र. लीटी.	अशुद्धि.	शुद्धि.
१ १०	तत्स	सत्
९ १४	रुद्धि	रुद्धि
९ १८	शुद्धि	शुद्धि
११ ११	सनाव	सनाथ
१२ १	औदयिक	औदयिक
१६ ९	व्यवहार	व्यवहार
२६ १७	शुद्ध	शुद्ध
२६ १८	शुद्धि	शुद्धि
२८ ४	दुःख	दुःख
३१ ९	स्वयं	स्वयं
३१ १७	बडी	घडी
४२ १४	मुपुम्णा	मुपुम्णा
४७ २०	स्थिरोपयोगे	स्थिरोपयोगे
४७ २०	शोधतां	शोधतां
५१ १६	चिदानन्द	चिदानन्द
५५ ५	शुद्ध	शुद्ध
६९ ५	सद्	सद्
७२ ९	कया	कर्या
८२ ५	मीतथी	मतिथी
८२ १६	खाइ	खोइ
८४ ८	वीर्यात्सादे	वीर्योत्सादे

પ્ર. લીટી.	અચ્છદિ	ચ્છદિ
૧૦૦ ૬	અહાં	અહો
૧૦૧ ૭	ધસોછે	ધસોછો
૧૧ ૩	રલે	રેલે
૧૨ ૬	મૂઢ	મૂઢ
૧૦ ૧૫	પઢી	પઢે
૧૩ ૧૧	મનમાં	મનમાં
૨૩ ૧૪	શૂલ્પા	શૂલ્પા
૨૩ ૨૧	અરે	અરેતે
૧૫ ૫	નાશ	નાશ
૧૦ ૯	મધુના	મધુને
૧ ૨૧	આત્મા	આત્મા
૩ ૧૦	કરતો	કરતો
૧ ૧૩	સંચરુ	સંચરુ
૪ ૧૭	આત્મા	આત્મા
૮ ૨૧	વસ્તુ	વસ્તુ
૧ ૪	ગી	ગીત
૧ ૧૧	આરાધન	આરાધન
૮	શીઝ	શીઝ
૧૦	વક્ત્ર	વક્ત્ર
૪	વિષય	વિષય
૧૧	નિળ	નિળુળ
૪	દિઝ	દિઝ
૨૧	નિર્દા	નિર્દા
૪	સત્તા	સત્તા.

पत्र	लीटी	अध्यादि	छादि
२२४	६	विज्ञाप	विज्ञाप
२२४	१५	कलश	कलशदंड
२४८	२०	२९ गृभगुरु	२९ वचनमाने
२४०	२०	४६ उत्त	४६ उत्सव
२५१	२	आगमममादि	आगममादि
२५५	११	४९ दान	४९ दानु
२५५	२१	वीर	खीर
